

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Dunajska 58, 1000 Ljubljana

T: 01 434 57 00
F: 01 434 57 17
E: irskglr.mkgp@gov.si
www.gov.si

Številka: 010-12/2021-1

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

POROČILO ZA LETO 2020

Ljubljana, februar 2021

PREDGOVOR

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo s predloženim letnim poročilom, sestavljenim na podlagi 10. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/2007, UPB-1 in 40/2014) jasno, pregledno in po ključnih kazalnikih poslovanja, prikazuje uspešnost in učinkovitost delovanja v tem poročevalnem obdobju. Skupno letno poročilo organa je namenjeno tako naslovnikom po zakonu, kot tudi strokovni in širši javnosti, predstavlja pa celostni pregled aktivnosti vseh inšpekcij, ki delujejo v tem organu. Analiza zbranih statističnih podatkov in poročil, ki so jih za svoja delovna področja vsebinsko in oblikovno pripravile inšpekcije na področju kmetijstva, vinarstva, gozdarstva, lovstva ter sladkovodnega in morskega ribištva, celostno gledano izkazujejo uspešno, učinkovito in odgovorno poslovanje organa nasploh.

O epidemiji, zaradi razširjenosti virusa Covid – 19, je bilo v preteklem letu že ogromno napisanega, zato v uvodnih besedah tega ne bi posebej izpostavljala. Z organizacijskega vidika je bilo delovanje organa prilagojeno epidemiološkim razmeram, potrebno je bilo marsikaj spremeniti, prilagoditi, narediti ali opustiti.

Ne glede na epidemične čase in primerjave podatkov o opravljenem delu v obdobju nekaj zadnjih let, lahko ugotovim, da nam število zadev, inšpekcijskih postopkov in ukrepov, ni obrnilo trenda navzdol.

V nadaljevanju bomo svoje poslanstvo še naprej opravljali v okviru svojih pristojnosti, pooblastil in odgovornosti, ki nam jih narekuje zakonodaja.

Mag. Saša Dragar Milanovič
GLAVNA INŠPEKTORICA

Kazalo

UVOD	1
ZAKONODAJA	2
<i>Predpisi s področja državne ureditve</i>	2
<i>Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov</i>	3
<i>Materialni predpisi</i>	3
Kmetijska inšpekcija	3
Vinarska inšpekcija	8
Gozdarska inšpekcija	12
Lovska in ribiška inšpekcija	13
ORGANIZACIJSKE IN SPLOŠNE ZADEVE	16
<i>Organizacija</i>	16
<i>Izobraževanje</i>	18
<i>Finančni viri</i>	18
<i>Javna naročila izvedena v letu 2020</i>	22
<i>Informatika</i>	22
DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH	25
PREGLED OPRAVLJENEGA DELA	25
<i>Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru</i>	25
<i>Število postopkov po Zakonu o prekrških</i>	26
UGOTOVITVE IN VSEBINSKI KOMENTAR DELA	28
KMETIJSKA INŠPEKCIJA	28
<i>Splošno</i>	28
<i>Organiziranost in kadrovska struktura</i>	30
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	31
<i>Ukrepi po Zakonu o prekrških</i>	36
KMETIJSKA ZEMLJIŠČA	37
MINERALNA GNOJILA	48
ŽIVINOREJA	50
NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU	53
Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom	64
VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV	70
BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA	77
PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL	78
SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM	81
VINARSKA INŠPEKCIJA	86
<i>Splošno</i>	86
<i>Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije</i>	87
<i>Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora</i>	88
Pridelava grozdja in vina	88
Obvezni podatki v Registru pridelovalcev grozdja in vina	93
Promet z grozdom, moštom in vinom	96
<i>Označevanje vina in enoloških sredstev</i>	100
Vzorčenje vina in enoloških sredstev	101
<i>Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij</i>	106
Ostali nadzori	108
<i>Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških</i>	110

<i>Predlogi za izboljšanje dela</i>	112
GOZDARSKA INŠPEKCIJA	113
<i>Splošno</i>	113
<i>Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije</i>	113
<i>Sanitarna sečnja v letu 2020</i>	118
<i>Inšpekcijski postopek</i>	120
ZAKON O GOZDOVIH (ZG)	122
NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010	129
ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU	130
ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN (ZZVR).....	131
UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV	134
NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU	134
UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE	135
<i>Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa</i>	136
LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA	138
<i>Splošno</i>	138
<i>Organiziranost in kadrovska sestava</i>	138
<i>Pregled opravljenega dela</i>	139
<i>Inšpekcija za lovstvo</i>	141
<i>Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo</i>	147
<i>Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo</i>	149

UVOD

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (IRSKGLR) je bil ustanovljen na podlagi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (s spremembo uredbe Uradni list RS, št. 91/2014) in opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem predpisov iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP).

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, varstva kmetijskih zemljišč, delovanjem agrarnih skupnosti, promocije kmetijskih in živilskih proizvodov, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, vključno z nalogami uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanja vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, zootehnike, na področju identifikacije in registracije živali, nad izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov, delovanjem javnih služb v kmetijstvu, dobre kmetijske prakse, prometom in uporabo organskih in mineralnih gnojil in sredstev za izboljšanje tal ter njihove uporabe na obdelovalnih in pašnih površinah, na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, razen nalog, ki so v pristojnosti Agencije Republike Slovenije za okolje in Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nad uporabo biološko razgradljivih odpadkov, varstvom voda in kmetijskih zemljišč pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, na področju soobstoja gensko spremenjenih kmetijskih rastlin, gozdarstva, lovstva in varstva prostoživečih živalskih vrst, sladkovodnega in morskega ribištva, na podlagi veljavnega protokola ali zakonske podlage lahko opravlja tudi kontrolo v postopkih izvajanja ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Inšpektorat je glede na delovno področje sestavljen iz štirih inšpekcij in službe za skupne in pravne zadeve.

Inšpekcije, ki delujejo v okviru inšpektorata so:

- Inšpekcija za kmetijstvo (KI),
- Inšpekcija za vinarstvo (VI),
- Inšpekcija za gozdarstvo (GI),
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo (LRI).

V letu 2020 je bila epidemija COVID-19 razglašena dvakrat in sicer od 12.3. do 31.5. ter od 19.10. naprej. IRSKGLR se je že ob prvi razglasitvi epidemije učinkovito odzval ter organiziral delo od doma vključno z oddaljenim dostopom do informacijskega sistema inšpektorata. Prav tako so bila pripravljena navodila za opravljanje dela med epidemijo, ki so se sproti prilagajala okoliščinam. Terensko delo je nemoteno potekalo, zaradi omejevanja ne nujnih stikov z zavezanci pa so inšpektorji namesto zaslišanj zavezance večinoma pozivali, da podajo pisne izjave tudi v upravnih inšpekcijskih postopkih, s čimer pa je težje ugotoviti dejstva in okoliščine kršitev predpisov. Zaradi omejevanja stikov je bilo manj tudi skupnih nadzorov z drugimi organi.

V spomladanskem prvem valu epidemije je imel na delo inšpektorata vpliv Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, ki je določil, da v ne-nujnih zadevah v času veljavnosti omenjenega zakona procesni roki in roki za izpolnitev materialnih obveznosti ne tečejo in da se ne izvaja zaslišanj, kar je podaljšalo inšpekcijske postopke, zaradi česar se je nabralo tudi nekaj nerešenih zadev.

V drugem valu epidemije je z Zakonom o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 inšpektorat dobil še nalogo inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem ukrepov iz prvega odstavka 39. člena Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB). Pri nadzoru teh ukrepov so sodelovale vse inšpekcije znotraj inšpektorata.

Kljub tem omejitvam pa je ob koncu leta inšpektorat opravil enak obseg dela in pregledov kot v prejšnjih letih. Zaposleni so veliko preverjanj izvedli tudi s pomočjo preverjanja stanj v uradnih evidencah in registrih, terensko delo pa je bilo opravljeno v skladu z načrti. Inšpektorat je sproti odreagiralo tudi na vse prijave nepravilnosti.

Na inšpektoratu ugotavljamo, da smo bili v letu 2020 relativno zelo uspešni pri preprečevanju širjenja virusa COVID-19. Z doslednim izvajanjem vladnih ukrepov za preprečevanje širjenja epidemije nam je uspelo preprečiti »horizontalni prenos« infekcije znotraj delovne organizacije. Zaznali smo cca. 10% okuženih, ki pa so se okužili izven delovnega časa. Z uvedbo dodatnih testiranj smo zagotovili, da so uslužbenci, ki so se vračali iz bolniškega statusa, dejansko bili prosti virusa oziroma sledi virusa.

Zakonodaja

V tem seznamu navajamo le nabor pglavitnih zakonov z delovnega področja inšpektorata. Njihove uradne objave niso citirane, zaradi številnih sprememb predpisov. Zakonodaja je dostopna preko spletnih strani IRSKGLR ([https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/](https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/inspektorat-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/zakonodaja-inspektorata-za-kmetijstvo-gozdarstvo-lovstvo-in-ribistvo/)) oziroma MKGP ter drugih ministrstev.

Predpisi s področja državne ureditve

- Zakon o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – UPB, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16)
- Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C in 203/20 – ZIUPOPdve)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – UPB, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv in 67/17 in 84/18)

Predpisi s področja upravnega prava ter prekrškov

- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE)
- Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – UPB, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J in 32/16 in 30/18 – ZKZaš)
- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – UPB, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16 in 15/17 – odl. US in 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US)
- Zakon o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16 in 10/17 – ZPP-E, 11/18 – ZIZ-L in 35/18 – odl. US)
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – UPB in 40/14)
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB)
- Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
- Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15 in 7/18)
- Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) (Uradni list RS, št. 36/20 z dne 28. 3. 2020)
- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)
- Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOOP, 175/20 – ZIUOPDVE in 15/21 – ZDUOP)

Materialni predpisi

Kmetijska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o kmetijstvu (Ur.l. RS, št. 45/2008, 90/2012, 26/2014, 27/2017 in 22/18)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/2015 in 36/18)
- Uredba o izvajanju javne svetovalne službe v čebelarstvu (Uradni list RS, št. 9/2015)
- Uredba o izvajanju državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih (Uradni list RS, št. 82/18)
- Pravilnik o registru kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 83/2016, 23/17 in 69/17 in 72/18, 35/19)
- Pravilnik o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka (Uradni list RS, št. 40/11, 36/15 in 33/18)
- Pravilnik o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (Uradni list RS, št. 122/2008, 4/2010, 110/2010)
- Pravilnik o metodah merjenja zemljišč in o tehničnih tolerancah meritev

- (Uradni list RS, št. 44/2016)
- Uredba o ukrepu dobrobit živali iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 v letu 2019 (Uradni list RS, št. 81/18 in 73/19)
 - Pravilnik o Evidenci imetnikov rejnih živali in Evidenci rejnih živali (Uradni list RS, št. 87/2014, 15/2016 in 78/18)
 - Pravilnik o seznamu kmetijske in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/2016, 31/19)
 - Pravilnik o evidenci za sektor mleka in o tržno informacijskem sistemu za trg mleka in mlečnih izdelkov (Uradni list RS, št. 66/2017)
 - Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg govejega mesa (Uradni list RS, št. 30/2009)
 - Pravilnik o tržno informacijskem sistemu trga prašičjega mesa (Uradni list RS, št. 21/2015)
 - Uredba o ureditvi trga s hmeljem (Uradni list RS, št. 20/2009, 60/2010, 88/2011, 50/2015)
 - Uredba o ureditvi trga z oljčnim oljem (Uradni list RS, št. 20/2009)
 - Pravilnik o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14),
 - Pravilnik o skupinah kmetijskih pridelkov (Uradni list RS, št. 4/16),
 - Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17)
 - Uredba o ugotavljanju onesnaženosti kmetijskih zemljišč in gozda (Uradni list SRS, št. 6/1990, Uradni list RS, št. 59/1996 - ZKZ, 68/1996, 68/1996)
 - Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/2009, 5/2013, 22/2015, 12/2017)
 - Uredba o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar (Uradni list RS, št. 81/2002)
 - Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 3/2017 in 18/18)
 - Pravilnik o uporabi kmetijskih zemljišč za gozdne plantaže (Uradni list SRS, št. 7/1986)
 - Pravilnik o tehničnih, strokovnih in organizacijskih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati organizacije za izdelavo strokovnih podlag s področja kmetijstva (Uradni list RS, št. 80/2016, 12/19)
 - Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v sektorjih sadje in zelenjava, oljčno olje in namizne oljke ter hmelj (Uradni list RS, št. 19/18 in 64/18)
 - Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (Uradni list RS, št. 110/20)
 - Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15)
 - Uredba o izvajanju uredbe (EU) o reji živali (Uradni list RS, št. 59/18)
 - Pravilnik o pogojih glede objektov in opreme pri reji kokoši nesnic in

- piščancev za prirejo mesa (Uradni list RS, št. 13/11)
- Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013)
 - Pravilnik o označevanju čebelnjakov in stojišč (Uradni list RS, št. 117/2008, 55/2013, 92/2015)
 - Pravilnik o pogojih za odobritev vzrejalšč čebeljih matic, testnih postaj in priznanje drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (Uradni list RS, št. 125/2003, 34/2004 - popr., 100/2010)
 - Pravilnik o identifikaciji in registraciji goveda (Uradni list RS, št. 50/2016, 68/19)
 - Pravilnik o identifikaciji in registraciji prašičev (Uradni list RS, št. 112/2013, 87/2014, in 15/16 in 81/18, 36/19)
 - Pravilnik o identifikaciji in registraciji drobnice (Uradni list RS, št. 75/2010, 26/2014, 87/2014, in 15/16, 36/19)
 - Pravilnik o identifikaciji in registraciji kopitarjev (Uradni list RS, št. 12/2015)
 - Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi pravil v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uradni list RS, št. 103/15)
 - Pravilnik o centralnem registru objektov akvakulture in komercialnih ribnikov ter o zbiranju podatkov o staležu in proizvodnji akvakulture (Uradni list RS, št. 3/2011)
 - Uredba o načinu in pogojih izvajanja javnih služb v živinoreji (Uradni list RS, št. 99/2008)
 - Zakon o mineralnih gnojilih (ZMinG-1) (Uradni list RS, št. 29/2006, 90/2012 – ZdZPVHVVR)
 - Pravilnik o kakovosti mineralnih gnojil (Uradni list RS, št. 105/2006)
 - Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (ZPKŽP) (Uradni list RS, št. 26/2011, 57/2012)
 - Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja pridelave in predelave sadja (Uradni list RS, št. 81/2016, 10/18)
 - Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09 in 69/15 – ZOPPGSR)
 - Zakon o omejevanju ali prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin (ZOPPGSR) (Uradni list RS, št. 69/2015)
 - Uredba o podrobnih ukrepih za pridelavo gensko spremenjene koruze (Uradni list RS, št. 12/2010)
 - Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/2007, 102/2007, 40/2012 – ZUJF in 17/2014)
 - Zakon o agrarnih skupnostih (ZAgrS) (Uradni list RS, št. 74/2015)
 - Zakon o varstvu okolja ZVO-1 (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE)
 - Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali

- digestata (Uradni list RS, št. 99/2013, 56/2015)
- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/2015, 69/2015)
 - Zakon o vodah ZV-1 (Uradni list RS, št. 67/2002, 2/2004 – ZZdrI-A, 41/2004 – ZVO-1, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014 in 56/2015)
 - Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/1996, 41/2004 - ZVO-1)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Ur.l. RS, št. 98/11 in 93/2013 in 84/16)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca (U.l. RS, št. 25/2016)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Ur.l. RS, št. 49/08, 72/12 in 69/2013)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Ur.l. RS, št. 59/2007, 32/2011 in 22/2013, 79/2015)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravskoptujskega polja (Ur.l. RS, št. 59/2007, 32/2011 in 24/2013, 79/2015)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbanskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja (Ur.l. RS, št. 24/07, 32/11 in 22/13, 79/2015)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrega (Ur.l. RS, št. 72/2006, 32/2011 in 22/2013, 79/2015)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur.l. RS, št. 48/15)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Ur.l. RS, št. 115/2007, 9/2008 – popr., 65/2012 in 93/2013)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Ur.l. RS, št. 24/2012)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Ur.l. RS, št. 62/2013 in 92/2014)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju Slovenj Gradca (Ur.l. RS, št. 56/2015 in 21/18)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (U.l. RS, št. 53/1206)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za javno oskrbo s pitno vodo v občinah Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in delu občine Ljutomer (Uradni list RS, št. 191/20)
 - Uredba o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Uradni list RS, št. 105/11, 64/12, 44/13, 55/15, 97/15 in 77/16)
 - Uredba o shemah neposrednih plačil (Uradni list RS, št. 2/15, 13/15, 30/15, 103/15, 36/16, 84/16, 23/17, 5/18, 10/19 in 7/20)
 - Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2020 (Uradni list RS, št. 10/20)

- Zakon o rudarstvu-ZRud-1(Uradni list RS, št. 14/2014 – uradno prečiščeno besedilo in 61/2017 – GZ)
- Zakon o planinskih poteh-ZPlanP(Uradni list RS, št. 61/2007)
- Zakon o Triglavskem narodnem parku – ZTNP-1(Uradni list RS, št. 52/2010, 46/2014 – ZON-C in 60/2017)
- Zakon o prepovedi nomadske paše-ZPNomP (Uradni list SRS, št. 38/1974, 11/1981, 42/1986 in Uradni list RS, št. 4/1992)
- Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno ZPDZC-1(Uradni list RS, št. 32/2014, 47/2015 – ZZSDT in 43/19)
- Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 85/16, 67/17, 21/18 – ZNOrg in 43/19)
- Pravilnik o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki (Uradni list RS, št. 75/17 in 2/20)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20)
- Uredba o obveznem prispevku za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezanca sektorja mesa za obdobje 2020–2022 (Uradni list RS, št. 9/20)
- Zakon o izvajanju Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 200/20)
- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS št. 63-2006-UPB, 49/2020, 142/2020, 175/2020)
- Odlok o začasni delni omejitvi gibanja ljudi in omejitvi oziroma prepovedi zbiranja ljudi zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 193/2020, 196/20, 204/20)
- Odlok o začasnih ukrepih za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 188/20, št. 193/2020, 198/20)
- Odlok o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 163/20 s spremembami)

Evropska zakonodaja:

- Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L št. 375 z dne 31. 12. 1991, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe
- Uredba Komisije (EU) 2015/262 z dne 17. februarja 2015 o določitvi pravil v skladu z direktivama Sveta 90/427/EGS in 2009/156/ES v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (uredba o potnih listih za enoprste kopitarje) (UL L št. 59 z dne 3. 3. 2015)
- Uredbe (EU) št. 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zootehniških in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom ter za njihov vstop v Unijo ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608/EGS

in 90/425/EGS ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali (»Uredba o reji živali«) (UL L št. 171 z dne 29. 6. 2016)

- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv Sveta 91/271/EGS in 1999/74/EC ter direktiv 2000/60/ES, 2006/7/ES, 2006/25/ES in 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi spremembe položaja Mayotta v razmerju do Evropske unije (UL L št. 353 z dne 28. 12. 2013, str. 8)
- Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv
- Uredba (ES) št. 1069/2009 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 58/11)
- Uredba (ES) št. 2003/2003 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 13. oktobra 2003 o gnojilih (Besedilo velja za EGP) – razveljavi se z učinkom od 16. julija 2022
- Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011
- Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (Besedilo velja za EGP)
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) Besedilo velja za EGP
- Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004

Vinarska inšpekcija

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in

27/17 – ZKme-1D)

- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF in 17/14)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT)
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (Uradni list RS, št. 53/07)
- Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Ur.l. RS, št. 37/2010 in 8/2017)
- Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (Ur.l. RS, št. 96/2009)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Bizeljčan (Ur.l. RS, št. 22/2009, 59/2009)
- Uredba o ureditvi trga z vinom (Ur.l. RS, št. 69/2008, 77/2008, 27/2009, 6/2012, 24/13, 66/14, 38/16 in 14/17)
- Pravilnik o višini stroškov za izdelavo predhodnega mnenja o ustreznosti elaborata, ki določa naziv PTP, za spremljanje dozorevanja grozdja, za mnenje o ustreznosti količine in kakovosti grozdja za pridelavo vrhunskega vina ZGP, za izdelavo 3 izotopskih analiz in za dodatno izobraževanje pokuševalcev (Ur.l. RS, št. 31/2008, 104/2009, 51/12, 32/13, 15/14, 17/15 in 29/16)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - teran (Ur.l. RS, št. 16/2008 in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - Metliška črnina in Belokranjec (Uradni list RS, št. 5/08 in 21/18)
- Pravilnik o seznamu geografskih označb za vina in trsnem izboru (Ur.l. RS, št. 49/2007)
- Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Ur.l. RS, št. 16/2007, 62/2009 in 4/2016)
- Pravilnik o načinu jemanja vzorcev vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina ter vzorcev enoloških sredstev za analize in postopku z odvzetimi predmeti (Ur.l. RS, št. 94/2005 in 105/2006-ZVin)
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati grozdje za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Ur.l. RS, št. 43/2004, 127/2004, 112/2005 in 105/06-Zvin)
- Pravilnik o imenovanju pokuševalcev in pooblaščne organizacije za preizkušanje pokuševalcev in organoleptičnih sposobnosti kmetijskih inšpektorjev (Ur.l. RS, št. 69/2001, 87/2001 popr. in 105/06-ZVin)
- Navodilo o fizikalno kemijskih analizah grozdnega mošta in vina (Ur.l. RS, št. 43/2001, in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Ur.l. RS, št. 32/2000, 99/2001, in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja - cviček (Uradni list RS, št. 3/00, 66/04 in 105/06 – ZVin)
- Pravilnik o kontroli kakovosti grozdja v času trgatve (Ur.l. RS, št. 68/1999, 79/2000, 69/2001. in 105/06-ZVin)
- Pravilnik o označevanju in embalaži vina (Uradni list RS, št. 37/10 in 8/17)

- Uredba o izvajanju določenih Uredb Skupnosti glede živil in higiene uradnega nazora nad živili (Uradni list RS, št. 72/2010)
- Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14),
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 82/03 in 25/09)
- Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte (Uradni list RS, št. 4/16 in 23/17)
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih (Ur.l.RS, št. 84/2004, 108/07, 16/09 in 31/17)
- Odredba o zgornji meji količine vina za lastno rabo (Uradni list RS, št. 19/02 in 47/16 – Ztro-1)
- Pravilnik o vinu z oznako priznanega tradicionalnega poimenovanja – Ritoznojčan (Uradni list RS, št. 38/16)
- Odlok o potrdilih o kakovosti in geografskem poreklu vina pri uvozu in izvozu vina s poreklom iz Republike Slovenije in držav, ki delujejo v okviru Evropske unije in o uradnih organih, ki jih izdajajo (Uradni list RS, št. 60/02)
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 12/2011, 87/2012)
- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS št. 63-2006-UPB, 49/2020, 142/2020, 175/2020)
- Odlok o začasni delni omejitvi gibanja ljudi in omejitvi oziroma prepovedi zbiranja ljudi zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 193/2020, 196/20, 204/20)
- Odlok o začasnih ukrepih za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 188/20, št. 193/2020, 198/20)
- Odlok o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 163/20 s spremembami)

Evropska zakonodaja:

- Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007,
- Delegirana uredba Komisije (ES) št. 2019/934, z dne 12. marca 2019, o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede vinorodnih območij, na katerih je mogoče delež alkohola povečati, dovoljenih enoloških postopkov in omejitev, povezanih s pridelavo in konzerviranjem proizvodov vinske trte, najmanjšega odstotnega deleža alkohola za stranske proizvode in njihovega odstranjevanja ter objave spisov OIV,
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede sistema dovoljenj za zasaditev vinske trte, registra vinogradov, spremnih dokumentov in certificiranja, registra o prejemu in izdaji, obveznega prijavljanja, uradnega

- obveščanja in objavljanja sporočenih informacij ter o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede ustreznih preverjanj in kazni, spremembi uredb Komisije (ES) št. 555/2008, (ES) št. 606/2009 in (ES) št. 607/2009 ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 436/2009 in Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/560,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 314/2012 z dne 12. aprila 2012 o spremembi uredb (ES) št. 555/2008 in (ES) št. 436/2009 glede dokumentov, ki spremljajo prevoz proizvodov iz grozdja in vina, ter evidenc, ki se vodijo v vinskem sektorju,
 - Uredba Komisije (ES) št. 555/2008 z dne 27. junija 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 o skupni ureditvi trga za vino glede podpornih programov, trgovine s tretjimi državami in obsega vinogradniških površin ter o izvajanju nadzora v vinskem sektorju,
 - Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91,
 - Mednarodni sporazumi Evropske Skupnosti s tretjimi državami, ki urejajo zaščito poimenovanj vin in medsebojno priznavanje enoloških postopkov in sredstev,
 - Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1149 z dne 15. aprila 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju in o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 555/2008,
 - Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1150 z dne 15. aprila 2016 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju,
 - Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane,
 - Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil,
 - Uredba EU št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004,
 - Uredba 625/2017 Evropskega parlamenta in sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo živil in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih,
 - Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS,
 - Uredba (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila (Besedilo velja za EGP),
 - Uredba (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o

- blagovni znamki Evropske unije (Besedilo velja za EGP.),
- Delegirana uredba komisije (EU) 2019/33 z dne 17. oktobra 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, omejitvami uporabe, spremembami specifikacij proizvoda, preklicem zaščite ter označevanjem in predstavitvijo
 - Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/34 z dne 17. oktobra 2018 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, spremembami specifikacij proizvoda, registrom zaščitenih imen, preklicem zaščite in uporabo simbolov ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z ustreznim sistemom pregledov.

Gozdarska inšpekcija

- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16)
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 - popr., 45/04 - ZdZPKG in 77/11)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/10 in 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16 in 27/17 – ZKme-1D in 79/17)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18)
- Zakon o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17 – GZ in 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE)
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C in 31/18)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo in 61/17 – GZ)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT)
- Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 61/17 in 72/17 – popr.)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1 in 58/11)
- Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih glivah (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1 in 58/11)
- Uredba EU št. 995/2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode z dne 20.10.2010

- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)
- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS št. 63-2006-UPB, 49/2020, 142/2020, 175/2020)
- Odlok o začasni delni omejitvi gibanja ljudi in omejitvi oziroma prepovedi zbiranja ljudi zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 193/2020, 196/20, 204/20)
- Odlok o začasnih ukrepih za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 188/20, št. 193/2020, 198/20)

Lovska in ribiška inšpekcija

PODROČJE LOVSTVA

- **Zakon o divjadi in lovstvu** (Ur.l. RS, št. 16/2004, 120/2006 Odl.US: U-I-98/04, 17/2008, 31/2018, 65/2020)
- Odlok o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 110/2004)
- Uredba o ustanovitvi lovišča s posebnim namenom Brdo pri Kranju (Ur. l. RS, št. 114/2004)
- Uredba o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 117/2004)
- Uredba o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 100/2008)
- Odlok o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 128/2004)
- Odlok o spremembah Odloka o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 38/14)
- Uredba o dopolnitvah Uredbe o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 38/14)
- Pravilnik o vsebini in načinu vodenja katastra lovsko upravljavskih območij, lovišč in lovišč s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 8/2005)
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o vsebini in načinu vodenja katastra lovsko upravljavskih območij, lovišč in lovišč s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 80/2012)
- Pravilnik o merilih za finančno ovrednotenje določenih nalog lovskih organizacij (Ur. l. RS, št. 73/2005)
- Pravilnik o območnih združenjih upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 62/2006)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2005 (Ur. l. RS, št. 52/2005)
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/2010)
- Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Ur. l. RS, št. 120/2005)
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter

- o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Ur. l. RS, št. 29/2015)
- Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2006 (Ur. l. RS, št. 58/2006)
 - Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2007 (Ur. l. RS, št. 50/2007)
 - Pravilnik o sprejemu letnih načrtov lovsko upravljavskih območij v Republiki Sloveniji za leto 2010 (Ur. l. RS, št. 41/2010)
 - Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene živali ter višini škode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Ur. l. RS, št. 50/2016)
 - Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 101/2004)
 - Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/2014)
 - Pravilnik o polharski dovolilnici (Ur. l. RS, št. 75-2009)
 - Pravilnik o minimalnih pogojih za zaščito posameznih ne lovnih površin pred škodo od divjadi (Ur. l. RS, št. 42/2016)
 - Pravilnik o organizaciji lovsko-čuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka (prečiščeno besedilo)
 - Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu (Ur. l. RS, št. 3/2006)
 - Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu (Ur. l. RS, št. 37/2007)
 - Pravilnik o lovski izkaznici (Ur. l. RS, št. 4/2012)
 - **Zakon o zaščiti živali** (uradno prečiščeno besedilo) /ZZZiv-UPB1/ (Ur. l. RS, št. 20/2004)
 - Pravilnik o pogojih in načinu prevoza živali (Ur. l. RS, št. 86/2000, 108/2000, 64/2001, 16/2002, 3/2003, 67/2005)
 - Odredba o bivalnih razmerah in oskrbi živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Ur. l. RS, št. 90/2001)
 - Pravilnik o zaščiti živali pri zakolu (Ur. l. RS, št. 33/2005, 5/2006)
 - Uredba o zatočišču za živali prostoživečih vrst (Ur. l. RS, št. 98/2002, 46/2004)
 - Pravilnik o označevanju živali prostoživečih vrst v ujetništvu (Ur. l. RS, št. 58/2004)
 - **Zakon o ohranjanju narave** (Uradni list RS št. 96/2004, 46/2014, 31/18)
 - Uredba o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005)
 - Uredba o dopolnitvi Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 102/2011)
 - Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 64/2016)
 - Odlok o ukrepu odvzema osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave za leto 2017 (Uradni list RS, št. 3/17)
 - **Zakon o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda** (*Ursus*

- arctos) in volka (Canis lupus) iz narave (Uradni list RS, št. 43/19)
- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)
- **Zakon o nalezljivih boleznih** (Uradni list RS št. 63-2006-UPB, 49/2020, 142/2020, 175/2020)
- Odlok o začasni delni omejitvi gibanja ljudi in omejitvi oziroma prepovedi zbiranja ljudi zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 186/2020, 190/2020, 192/2020)
- Odlok o začasnih ukrepih za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 188/20, št. 193/2020, 198/20)

PODROČJE SLADKOVODNEGA RIBIŠTVA

- **Zakon o sladkovodnem ribištvu** (ZSRib) (Uradni list RS, št. 61/06)
- Uredba o pravilih ravnanja v zvezi z ukrepanjem ob poginih rib (Uradni list RS, št. 91/09)
- Uredba o ribjih vrstah, ki so predmet ribolova v celinskih vodah (Uradni list RS, št. 46/07)
- Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o določitvi voda posebnega pomena ter načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/07)
- Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07)
- Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/07, 75/10)
- Pravilnik o podrobnejših pogojih za pridobitev dovoljenja za gojitev rib za poribljavanje (Uradni list RS, št. 61/10)
- Pravilnik o komercialnih ribnikih (Uradni list RS, št. 113/07)
- Pravilnik o načrtovanju in poročanju v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o ribiškem katastru in evidencah v ribištvu (Uradni list RS, št. 18/08)
- Pravilnik o obliki in vsebini značke in službene izkaznice ribiškega čuvaja ter poročanju in vodenju evidenc o opravljanju ribiškočuvajske službe (Uradni list RS št. 85/08)
- Pravilnik o pogojih in načinu smukanja prostoživečih domorodnih ribjih vrst (Uradni list RS, št. 63/08)
- Pravilnik o odškodninskem ceniku za povračilo škode na ribah (Uradni list RS, št. 110/08)

PODROČJE MORSKEGA RIBIŠTVA

- **Zakon o morskem ribištvu** (Uradni list RS št. 115/2006, 76/2015)
- Uredba on spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Uradni list RS št. 2/2013, 38/2016)
- Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16)
- Uredba o izvajanju uredb (ES) o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter

za njegovo odpravljanje (Uradni list RS, št. 77/12)

- Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike.

- Izvedbena uredba komisije št. 404/2011

- Izvedbena uredba (ES) št. 1010/2009

- Uredba sveta št. 1962/2015

- Uredba (EU) št. 1380/2013

- Uredba (EU) št. 1379/2013

- Uredba (EU) št. 1627/2016

- Uredba (ES) št. 1967/2006

- Uredba sveta (ES) št. 1005/2008

- Izvedbeni sklep komisije št. 156/2014

- Pravilnik o prostočasnem ribolovu na morju (Ur.list RS 64/2008)

- Odlok o morskem ribištvu (Uradne objave PN 42/87)

- **Zakon o ohranjanju narave** (Uradni list RS št. 96/2004, 46/2014, 31/18)

- Zakon o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 152/20 in 175/20 – ZIUOPDVE)

- Zakon o nalezljivih boleznih (Uradni list RS št. 63-2006-UPB, 49/2020, 142/2020, 175/2020)

- Odlok o začasni delni omejitvi gibanja ljudi in omejitvi oziroma prepovedi zbiranja ljudi zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 186/2020, 190/2020, 192/2020)

- Odlok o začasnih ukrepih za zmanjšanje tveganja okužbe in širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 (Uradni list RS, št. 188/20, št. 193/2020, 198/20)

Organizacijske in splošne zadeve

Organizacija

Na dan 31. 12. 2020 je Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo deloval na 20 lokacijah po Sloveniji, organiziran v uradu glavne inšpektorice in 8 območnih enotah. V okviru inšpektorata so delovale 4 inšpekcije in centralno organizirana služba za skupne in pravne zadeve:

- Inšpekcija za kmetijstvo,
- Inšpekcija za gozdarstvo,
- Inšpekcija za vinarstvo,
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo,
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Enotni kadrovski načrt MKGP za leto 2020 številka 100-18/2020/3 z dne 27. 10. 2020 je določil, da je dovoljeno število zaposlenih v Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo na dan 31. 12. 2020, 87 zaposlenih ter 1 pripravnik. Na dan 31. 12. 2020 je bilo v Inšpektoratu Republike Slovenije za

kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo zaposlenih 81 javnih uslužbencev za nedoločen čas (od tega ena popolnitev delovnega časa, ki se ne šteje v kadrovski načrt) ter 4 uslužbenci za določen čas (2 uslužbenca zaradi razloga povečanega obsega dela, 2 uslužbenca zaradi razloga projektnega dela), od tega 3 javni uslužbenci, ki so delali krajši delovni čas. Dva javna uslužbenca sta delala krajši delovni čas v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, v skladu s predpisi o starševskem dopustu je delala krajši delovni čas 1 javna uslužbenka. Od 3 javnih uslužbencev, ki so delo opravljali s krajšim delovnim časom, sta 2 javna uslužbenca delala 20 ur na teden in 1 javna uslužbenka 35 ur na teden.

Struktura zaposlenih po delovnih mestih je bila naslednja:

- 67 inšpektorskih delovnih mest,
- 1 nadzorniško delovno mesto,
- 8 ostalih uradniških delovnih mest,
- 9 strokovno tehničnih delovnih mest.

V letu 2020 je 1 javni uslužbenec nastopil z delom v inšpektoratu, delovno razmerje pa je prenehalo 4 javnim uslužbencem. Na dan 31. 12. 2020 je bilo v inšpektoratu zaposlenih 42 žensk (49,41 % od vseh zaposlenih) in 43 moških (50,59 % od vseh zaposlenih). Povprečna starost zaposlenih je znašala 52 let.

Število zaposlenih po *notranjih organizacijskih enotah* (NOE) je bilo naslednje:

Tabela 1: Število zaposlenih po NOE na dan 31.12.2020.

Naziv NOE	Št. zaposlenih
Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo – UGI (Urad glavne inšpektorice)	3
Inšpekcija za kmetijstvo – UGI	3
Inšpekcija za gozdarstvo – UGI	1
Inšpekcija za vinarstvo – UGI	1
Inšpekcija za lovstvo in ribištvo – UGI	1
Služba za skupne in pravne zadeve - UGI	7
Območna enota Celje	13
Območna enota Koper	13
Območna enota Kranj	5
Območna enota Ljubljana	11
Območna enota Maribor	8
Območna enota Murska Sobota	6
Območna enota Nova Gorica	5
Območna enota Novo mesto	8
SKUPAJ	85

Izobrazbena struktura zaposlenih je naslednja:

Tabela 2: Izobrazbena struktura zaposlenih.

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih	Odstotek od skupnega števila zaposlenih
Doktorat	1	1
Magisterij	10	12
Univerzitetna, druga bolonjska	57	67
Visoka strokovna, prva bolonjska	9	11
Višja strokovna	3	3
Srednja	5	6
SKUPAJ	85	100 %

Na kadrovskem področju so bile v letu 2020 izvajane in izvedene vse aktivnosti, določene z Zakonom o javnih uslužbencih, ki se nanašajo na karierni razvoj zaposlenih. V skladu s 105. členom Zakona o javnih uslužbencih, ki določa, da mora nadrejeni vsaj enkrat letno opraviti razgovor z vsakim javnim uslužbencem, so bili opravljeni letni razgovori z zaposlenimi.

Izobraževanje

Zaposleni so se v letu 2020 udeležili različnih seminarjev, tečajev, konferenc in drugih oblik izpopolnjevanja in usposabljanja, ki so potekala na daljavo.

Finančni viri

Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo je neposredni proračunski uporabnik in je v celoti financiran iz sredstev Proračuna RS. Delno se za potrebe ribiške inšpekcije preko MKGP zagotavljajo sredstva EU v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo, ukrepa Nadzor in izvrševanje v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014-2020, kar je razvidno v letnem poročilu MKGP. Sprejeti finančni načrt IRSKGLR na dan 1.1.2020 je bil določen v naslednji strukturi in višini:

Tabela 3: Sprejeti proračun IRSKGLR za leto 2020.

PU / PP	Naziv PU	Sprejeti proračun na dan 1.1.2020 v €
2336	Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo	4.250.881
PP 261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	45.155
PP 261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	119.798
PP 452410	Materialni stroški	336.588
PP 597010	Plače	3.682.276
PP 677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	25.000
PP 772010	Investicije in investicijsko vzdrževanje	30.000
PP 774210	Prevozna sredstva – sredstva odškodnin	4.761
PP 895900	Sredstva od prodaje državnega premoženja	7.303

Poraba finančnih sredstev v letu 2020 je glede na sprejeti proračun znašala 90,3 % celotne načrtovane porabe. Poraba sredstev na posamezni proračunski postavki je bila v večji meri v skladu s planirano letno dinamiko porabe.

Obrazložitev porabe po posameznih proračunski postavkah:

Na PP261810 Certifikati, informatika, obrazci in registri so bila sredstva porabljen v skladu z namenom postavke za potrebe informatike in nadaljevanje združevanja in posodabljanja poslovnih aplikacij za potrebe IRSKGLR. Dejanska poraba je znašala 21.903 €.

Na PP 261910 Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci je bila poraba v skladu z načrtovano in je znašala 111.801 €. Sredstva so bila porabljen za izvedbo analiz odvzetih vzorcev v inšpekcijskih postopkih na področju kmetijstva, lovstva, ribištva in vinarstva.

Na PP 452410 Materialni stroški je bila poraba v skladu z načrtovano v skupnem znesku 301.291 €. Sredstva zagotavljajo pogoje za delovanje organa, za ustrezne delovne pogoje za nemoteno delo uslužbencev.

Na PP 597010 Plače je bila poraba malenkost nižja od načrtovane in sicer v višini 3.399.893. Sredstva na tej PP so namenjena plačam uslužbencev v skladu s kadrovskim načrtom in veljavno zakonodajo.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bila poraba nižja od načrtovane. Porabljenih je bilo 1.728 € proračunskih sredstev. Sredstva so bila porabljen za stroške izvršb inšpekcijskih odločb po drugi osebi na področju kmetijske in ribiške inšpekcije.

Na PP 772010 Investicije in investicijsko vzdrževanje je bila poraba minimalna in sicer v višini 905 €. Iz sredstev ne tej postavki so bili kupljeni mobilni telefoni in del pisarniške opreme.

Tabela 4: Izvedba finančnega načrta IRSKGLR za leto 2020.

PP	Naziv proračunske postavke	Veljavni proračun na dan 1.1.2020 v €	Izplačila upravičence m v letu 2020 v €	Poraba glede na sprejeti proračun (%)
261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	45.155	21.903	48,5
261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	119.798	111.801	93,3
452410	Materialni stroški	336.588	301.291	89,5
597010	Plače	3.682.276	3.399.893	92,33
677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	25.000	1.728	6,9
772010	Investicije in investicijsko vzdrževanje	30.000	905	3,0
774210	Prevozna sredstva – sredstva odškodnine	4.761	0	/
895900	Stvarno premoženje – sredstva od prodaje državnega premoženja	7.303	0	/
200151	Dodatki po 71. členu ZIUZEOP – COVID-19	0	819	/
	SKUPAJ	4.250.881	3.838.340	90,3

Obrazložitev večjih odstopanj med sprejetim in realiziranim finančnim načrtom

Na podlagi Sklepa Vlade RS št. 41003-2/2020/1 z dne 13. 3. 2020 je bilo potrebno za pripravo rebalansa znižati pravice porabe za 30 % sprejetega proračuna na kontih 402, 410, 412, 403, 414, 42 in 43 in zagotoviti prerazporeditev v Tekočo proračunsko rezervo. Iz proračunskih sredstev IRSKGLR je bilo v tekočo rezervo prerazporejenih 156.962 €.

Tekom leta 2020 je bil odprt nov ukrep 2336-20-0003 "Dodatki po 71. členu ZIUZEOP – COVID-19" in proračunska postavka PP 200151, na katero je Ministrstvo za finance

na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo, zagotovilo sredstva za izplačilo dodatkov po 71. členu ZIUZEOP – COVID-19. Za naš organ je bilo dodatno zagotovljenih 819 EUR za izplačilo dodatkov za nevarnost in posebne obremenitve uslužbencem v času trajanja razglasitve prvega vala epidemije zaradi COVID-19.

Odstopanja so se pojavila na PP261810 Certificati, informatika, obrazci in registri, kjer je bila predvidena poraba v višini 45.155 €, dejansko pa je prišlo do realizacije v višini 21.903 €. Realizacija je bila nižja zaradi prerazporeditve sredstev v tekočo proračunsko rezervo in znižanja proračunskih sredstev na podlagi Sklepa Vlade RS št. 41003-2/2020/1 z dne 13. 3. 2020. Glede na sprejeti proračun je bilo na postavki porabljenih 48,5 %.

Na PP 261910 Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci je bila poraba proračunskih sredstev usklajena s sprejetim proračunom. Porabljenih je bilo 93,3 % finančnih sredstev.

Na PP597010 je bila za potrebe zagotavljanja sredstev za plače, usklajena s kadrovskim načrtom, predvidena zadostna višina pravic porabe. Realizacija je bila manjša od načrtovane za 7,67 %. Del sredstev v znesku 70.000 € je bil z Vladno prerazporeditvijo P2330-2020-4031, z dne 28. 5. 2020 prerazporejenih na PP 261910 za zagotovitev nemotenega delovanja organa in opravljanja inšpekcijskih nalog.

Na PP 677510, ki je namenjena Izvršbam inšpekcijskih odločb po drugi osebi, je bilo porabljenih manj finančnih sredstev kot je bilo načrtovano. Sredstva so bila skoraj v celoti prerazporejena v tekočo proračunsko rezervo na podlagi Sklepa Vlade RS št. 41003-2/2020/1 z dne 13. 3. 2020. Porabo na tej postavi je tudi sicer zelo težko načrtovati, ker je nemogoče napovedati potrebe po izvršbah drugih oseb v inšpekcijskih postopkih. V letu 2020 so zavezanci v inšpekcijskih postopkih v več primerih na podlagi inšpekcijskih odločb sami opravili potrebne ureditve in izvršbe po drugih osebah niso bile potrebne. Glede na sprejeti proračun je bilo porabljenih 6,9 % proračunskih sredstev.

Poraba na PP 772010 je bila nižja od načrtovane in je znašala samo 3 %. Na podlagi ustavitve postopka skupnega javnega naročila za nabavo vozil, določenega s sklepom Vlade RS št. 43000-5/2019/7 z dne 23. 4. 2020, so se sredstva prerazporedila na PP 261910 za zagotovitev nemotenega delovanja organa in opravljanja inšpekcijskih nalog. Prerazporejena so bila sredstva v višini 29.000 €.

Obrazložitev prenosa neporabljenih namenskih sredstev iz preteklega leta v skladu s 44. členom ZJF

Sredstva na PP 774210 so nastala kot izplačilo odškodnin zavarovalnice ob škodnih dogodkih s prevoznimi sredstvi. Sredstva na PP 895900 so posledica prodaje odpisanih službenih vozil. Ostanek namenskih sredstev iz preteklega leta 2019 v znesku 4.000 € na PP 774210 in 7.302 € na PP 895900 so bila prenesena v naslednje proračunsko obdobje, ker je bila nabava službenih vozil v letu 2019 izvedena pred pridobitvijo namenskih sredstev. V leto 2020 je bilo dodatna povrnjena odškodnina v višini 761

EUR. Zneski se v celoti prenesejo v leto 2021, ker v letu 2020 ni bilo izvedeno skupno javno naročilo za nakup službenih vozil (sklep Vlade RS št. 43000-5/2019/7 z dne 23. 4. 2020).

Javna naročila izvedena v letu 2020

Večina javnih naročil za potrebe IRSKGLR je bila realizirana v okviru skupnih javnih naročil za državno upravo, pod okriljem Direktorata za javna naročila pri MJU.

V letu 2020 so bila izvedena evidenčna javna naročila.

Informatika

Za informacijsko podporo zaposlenim na inšpektoratu občasno skrbita dva zaposlena inšpektorja, ki poleg ostalih nalog nudita pomoč pri uporabi namizne računalniške opreme in poslovnih aplikacij. Z letom 2017 je večino informacijske podpore za inšpektorat prevzelo Ministrstvo za javno upravo (MJU), zato smo v primeru izpadov informacijskih sistemov, odpovedi dotrajane namizne računalniške opreme in tiskalnikov, sodelovali z Direktoratom za informatiko pri MJU. Direktorat zagotavlja centralno podporo uporabnikov preko zunanjih izvajalcev, ki so bili izbrani v okviru skupnih javnih naročil. Razreševanje servisnih zahtevkov je teklo, a v večini primerov zelo počasi ali v celoti neučinkovito. Pri zagotavljanju namizne računalniške opreme nam trenutno zelo primanjkujejo zasloni, tiskalniki in namizna računalniška oprema. Zamenjava dotrajane računalniške opreme pogosto traja nerazumljivo dolgo, večje težave so tudi z vzdrževanjem dotrajane systemske strojne opreme, na kateri tečejo aplikacije, ker so stroški vzdrževanja visoki, sredstev za novo opremo pa ni.

Očitne so tudi kadrovske težave pri zagotavljanju systemskih storitev na strežniški opremi. Ta je vse bolj zahtevna za vzdrževanje in zahteva specializirana znanja za vsako vrsto systemske opreme in aplikacij, zato vzdrževanja nismo sposobni zagotavljati z lastnimi kadri. V letu 2020 smo uspeli servisirati in začasno urediti knjižnico za arhiviranje podatkov, deloma smo posodobili programsko opremo za virtualno strežniško okolje. V prihodnje na področju systemske podpore pričakujemo neprimerno več, vključno z zamenjavo dotrajane systemske opreme in operacijskih sistemov. Tudi na področju servisiranja in pogarancijskega vzdrževanja systemske opreme pričakujemo boljšo odzivnost MJU, predvsem z dolgoročnimi rešitvami in sprotno odpravo težav. Tudi na področju podpore pri uporabi namizne računalniške in tiskalniške opreme od MJU pričakujemo zagotavljanje boljše podpore, predvsem boljšo učinkovitost, posebno pri namestitvah novih računalnikov, kjer je potreben prenos obstoječih podatkov in nastavitev uporabnika na novo opremo. Trenutno moramo večino teh storitev zagotavljati z lastnimi kadri, če želimo, da delovni proces zaposlenih vsaj okvirno nemoteno teče.

Na področju telekomunikacijske opreme in mrežnih povezav je MJU zagotavljal ustrezní nivo storitev, pri čemer gre pohvala MJU tudi za proaktivni pristop na področju komunikacijskih povezav. Pri okvarah in izpadih povezav je podpora hitro odreagirala.

V letu 2020 smo skrbeli za nemoteno delovanje obstoječih poslovnih aplikacij in podatkovnih baz z lastnim znanjem in kadri. Sklenili smo tudi pogodbo o razvojnem vzdrževanju in reinženiringu poslovne aplikacije eNIS, kjer smo nadaljevali z združevanjem dveh podatkovnih baz v eno samo. Skrbeli smo za osnovno skladnost aplikacij s spremembami zakonodaje in za obveznosti nacionalnega in mednarodnega poročanja, ki ga je iz leta v leto več. Z lastnimi kadri smo skrbeli za nujno nemoteno delovanje strežniške in druge systemske strojne opreme, na katerih tečejo poslovne aplikacije. Nakupov systemske strojne opreme v letu 2020 nismo imeli, saj so bila vsa sredstva iz tega naslova prenesena na MJU. Izvajali smo le nujno potrebne spremembe na komunikacijskem omrežju.

Reinženiring poslovne aplikacije eNIS (Enotni nadzorni informacijski sistem) smo nadaljevali tudi v letu 2020. V letu 2020 smo v celoti prenovili modul za poročanje iz enotne podatkovne baze. Vsem dokumentom smo dodali lokacijske podatke in v samo aplikacijo vgradili spletni GIS za prikazovanje geografskih podatkov po posameznih inšpekcijah, vsebinah in območjih. Vsebine smo dodali za lažjo pripravo inšpektorjev na inšpekcijske preglede, vključno s pripravo kartografskih gradiv in za namene poročanja in priprave odločb, ki po novem lahko vključujejo tudi kartografske podlage.

Prihranki na nivoju poenotenja podatkov, ko smo podatke združili v enotno podatkovno bazo so veliki, ne le s finančnega vidika, ko sedaj vzdržujemo le en podatkovni model, znebili smo se tudi sinhronizacije podatkov in težav, ki so se pojavljale pri pripravi skupnih statistik in analiz, zaradi drugačnega nabora podatkov. Po novem imajo inšpektorji eno podatkovno bazo in več aplikacijskih vmesnikov, ki dostopajo do istih podatkov. S tem lahko z različnimi aplikacijskimi rešitvami, za le določena področja, kot je primer morskega ribištva, omogočamo različne aplikacijske rešitve za čim boljše podporo terenskemu delu, glede na naravo dela in čim hitrejšemu terenskemu zajemu podatkov, vključno z mobilnimi napravami, prenosnimi računalniki in drugim napravami, ki lahko same zajemajo podatke. S tem smo omogočili še boljše povezljivost naših podatkov z drugimi državnimi organi in Evropsko komisijo, s katero izmenjujemo vse več podatkov. Tak primer je nadzor morskega ribištva, kjer moramo Evropski komisiji in Evropski agenciji za nadzor morskega ribištva sproti poročati vse podatke o inšpekcijskih nadzorih.

Inšpektorji pri svojem delu uporabljajo vse več aplikacij drugih državnih organov, kot so Zemljiška knjiga, aplikacije Zavoda za gozdove Slovenije, aplikacije Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, aplikacije in registre Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Finančne uprave RS, MKGP, Ministrstva za notranje zadeve in nekaterih drugih organov, kot sta Uprava za javna plačila in Ministrstvo za finance. Na eni strani s tem inšpektorji pridobijo na času pri vpogledu v podatke iz uradnih evidenc in registrov, po drugi strani pa uporaba različnih aplikacij za njih pomeni vse večji tehnološki izziv in uporabniške veščine, saj je vsaka aplikacija napisana v drugačni tehnologiji, uporablja različne načine avtentikacije, ki so za navadne uporabnike prevelik tehnološki izziv. Tako imajo uporabniki za vsako izmed teh različna uporabniška imena in gesla, ponekod avtentikacija poteka s certifikati, prav tako na različne načine. Velik izziv spletnih aplikacij je tudi zagotavljanje skladnosti in varnostnih posodobitev brskalnikov, ki pogosto blokirajo zastarele aplikacije. Tako

izzivov pri pomoči uporabnikov iz dneva v dan ne manjka, že zaradi uporabe tehnologije, ki ni v domeni inšpektorata.

Na področju informacijske tehnologije je bilo leto 2020 poseben izziv, ker je večji del zaposlenih IRSKGLR daljše obdobje do poslovnih aplikacij dostopal od doma. Že marca, ob razglasitvi prvega vala epidemije, smo za vse zaposlene omogočili delo od doma, tako, da smo jim konfigurirali varno povezavo do službenih aplikacij in elektronske pošte. Rešitve smo na koncu morali vzpostaviti sami, ker je bil MJU v tem času izjemno slabo odziven. Opravili smo tudi manjše prilagoditve na aplikacijah, za vodenje pisne evidence opravljenega dela za tiste, ki so opravljali delo od doma. Ker je večina zaposlenih že prej uporabljala prenosnike, s fleksibilnostjo dela nismo imeli večjih težav, ves čas pa smo nudili podporo zaposlenim, da so lahko nemoteno delali ali od doma ali v službi. Potrebno je bilo namreč spreminjati nastavitve omrežij in dostopa do interneta, glede na lokacijo dela zaposlenega. Trajalo je nekaj časa, da so se zaposleni sami navadili spreminjati tovrstne nastavitve. Sedaj imamo vzpostavljen in že dobro utečen sistem za nemoteno delo inšpektorata tudi v času COVID-19 epidemije.

V letu 2020 smo na enotni kontaktni center in v sistem za vodenje evidence prijav zahtevkov Maximo prijavili potrebe po sledeči namizni računalniški opreми, vendar vse leto nismo dobili niti ustreznih odgovorov niti opreme:

- 37 računalniških zaslonov za uporabnike, ker jih večina uporabnikov še nima ali so odpovedali,
- 12 do 16 namiznih mrežnih večnamenskih tiskalnikov (za izpostave, kjer nimajo zmogljivejših naprav),
- 35 prenosnih računalnikov (za 3-letno obdobje zaradi zamenjave amortizirane obstoječe opreme) ter 15 tabličnih računalnikov, za poizkusno uvajanje neposrednih vnosov podatkov inšpekcijskih pregledov na terenu.

Po izbruhu epidemije COVID-19 smo zaradi nastale situacije dodatno prijavili še sledeče potrebe:

- 10 prenosnikov s kamerami (ker večina obstoječih prenosnikov, ki smo jih do sedaj prejeli od MJU nima vgrajenih kamer),
- nekaj prenosnih tiskalnikov, kamer ter slušalk z mikrofoni.

Od vseh že prijavljenih potreb smo s strani MJU kljub našemu večkratnemu dodatnemu prijavljanju potreb (posebno za monitorje ter večnamenski tiskalniški napravi vsaj za izpostavi Ptuj ter Lendava) prejeli le 3 namizne tiskalnike (zaradi večjih okvar obstoječih v tajništvih IRSKGLR OE Maribor, Murska Sobota ter Nova Gorica) ter 2 monitorja (za dva uporabnika izpostave Kamnik).

Potrebe po zamenjavi namizne računalniške opreme so zelo nujne, saj stalno prihaja do okvar in odpovedi opreme. Precej zaposlenih še del na računalnikih in zaslonih, ki so letnika 2009 ali starejše.

DELO IRSKGLR PO INŠPEKCIJAH

PREGLED OPRAVLJENEGA DELA

Število postopkov po Zakonu o splošnem upravnem postopku in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru

V tabelah je predstavljeno število postopkov, ki so bili izvedeni po Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) in Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (ZIN) za preteklih pet let.

Tabela 5: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	5659	332	1081	192	7264
2016	7776	425	1353	175	9729
2017	7717	303	1261	136	9417
2018	6043	275	998	174	7490
2019	6782	483	1401	65	8731
2020	8778	684	968	144	10574

Tabela 6: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	5575	131	259	305	6270
2016	3979	332	453	103	4867
2017	4633	199	285	204	5321
2018	4320	83	358	305	5066
2019	2280	252	281	139	2952
2020	3636	201	283	212	4332

Tabela 7: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	2574	388	200	404	3566
2016	2999	310	160	161	3630
2017	2706	332	134	158	3330
2018	3105	487	162	169	3923
2019	2657	150	165	203	3175
2020	2774	118	155	193	3240

Tabela 8: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Zapisnikov	Sklepov	Odločb	Opozoril	Skupaj ZUP/ZIN
2015	1564	142	196	66	1968
2016	1440	126	139	31	1736
2017	1516	103	158	33	1810
2018	1188	99	145	44	1497
2019	1313	76	135	38	1562
2020	919	109	201	51	1280

Število postopkov po Zakonu o prekrških

V tabelah je razvidno število postopkov, ki so jih posamezne inšpekcije vodile po Zakonu o prekrških za obdobje zadnjih petih let.

Tabela 9: KMETIJSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	124	67	56	13	260
2016	151	59	112	39	361
2017	180	47	138	69	434
2018	113	122	141	54	430
2019	133	117	144	50	444
2020	167	88	122	36	413

Tabela 10: VINARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	134	161	46	20	361
2016	190	152	42	32	416
2017	215	137	36	12	400
2018	43	236	36	25	340
2019	52	138	13	13	216
2020	191	84	11	2	288

Tabela 11: GOZDARSKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	167	239	69	216	691
2016	376	731	225	330	1662
2017	246	477	87	422	1232
2018	177	352	93	328	950
2019	190	371	86	297	944
2020	255	352	77	266	950

Tabela 12: LOVSKA IN RIBIŠKA INŠPEKCIJA

Leto/št.	Opozorila ZP	Opomin ZP	Plačilni nalog-globe ZP	Odločbe-globe ZP	Skupaj ZP
2015	213	58	41	126	438
2016	265	81	77	143	566
2017	152	96	29	205	482
2018	157	51	111	184	503
2019	152	125	180	186	643
2020	177	139	142	197	655

Splošno

Slovensko kmetijstvo in kmetijska politika se morata nenehno prilagajati spremembam in izzivom, s katerimi se srečuje evropsko kmetijstvo. V okviru skupne kmetijske politike za obdobje 2023-2027 nas čakajo številne strukturne spremembe, katerim se slovenska kmetijska politika skuša približati že z aktualnimi ukrepi. Precej aktivnosti se tako osredotoča na bližajoče se novo programsko obdobje skupne kmetijske politike (SKP) 2021–2027, kjer je bil v letu 2020 poudarek na pripravi Strateškega načrta SKP.

Poleg strukturnih sprememb je bilo leto 2020 zaznamovano s pojavom pandemije COVID-19, ki je v kombinaciji s strogimi zdravstvenimi in zaščitnimi ukrepi negativno vplivala na gospodarsko aktivnost. Izvajanje teh ukrepov je imelo negativne posledice tudi v slovenskem kmetijstvu. Omejitve gibanja ljudi, motnje v dobavi in proizvodnji, moteno delovanje vzdolž agro-živilske verige, omejitve na državnih mejah za prehod blaga in storitev s pomembnimi trgovskimi partnericami, zaostritve v turizmu, zaprtje gostinskih objektov in javnih zavodov je povzročilo zmanjšano blagovno menjavo in manjše povpraševanje po kmetijskih pridelkih. Vse to je povzročilo izrazite motnje pri delovanju nekaterih trgov. Najobsežnejše negativne posledice so bile predvsem v živinoreji, kjer je prilagajanje aktualnim stanjem na trgu veliko počasneje. Tako je prihajalo do preraščanja živali, do omejevanja ali celo prekinitev prodajnih poti za kmetijske proizvode. Za omejitev teh posledic je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju z ostalimi ministrstvi oblikovalo vrsto interventnih ukrepov. Nekateri ukrepi so bili bolj splošni, namenjeni celotnemu kmetijskemu sektorju, bolj specifični ukrepi pa so bili ciljno namenjeni najbolj prizadetim sektorjem, ki so utrpeli več kot 20-odstotni izpad dohodka.

Kmetijstvo je zaradi svoje večnamenske vloge gospodarska dejavnost posebnega družbenega pomena. Njegova glavna naloga je pridelava varne in kakovostne hrane. Poleg tega kmetovanje pomembno vpliva na kakovost voda, tal, zraka in biotsko raznovrstnost. S svojo gospodarsko in socialno vlogo pomembno prispeva k podobi kulturne krajine in vitalnosti in poseljenosti podeželja.

Naravne razmere za kmetijstvo v Sloveniji so neugodne. Zemljišča, primerna za kmetijstvo, so omejena, saj gozdovi pokrivajo več kot 60% ozemlja. Kmetijska zemlja zavzema manj kot 30% vse površine, ta delež pa vztrajno pada zaradi zaraščanja, širjenja zazidalnih površin in nove prometne infrastrukture. Okoli 75% kmetijskih zemljišč je na območjih z neugodnimi razmerami za kmetovanje, večinoma v gorskih in gričevnatih predelih. Čeprav neugodne razmere povsem ne preprečujejo kmetovanja na teh območjih, pa je zaradi njih produktivnost nižja, izbor kmetijskih usmeritev omejen, proizvodni stroški pa višji. V strukturi kmetijske zemlje v uporabi prevladuje trajno travinje (okoli 60%). Le okoli 35% vseh kmetijskih zemljišč je namenjeno pridelavi poljščin in vrtnin, preostalih 5% pa pokrivajo trajni nasadi.

Spremenljive vremenske razmere in ekstremni vremenski dogodki so tudi v letu 2020 zaznamovali rastlinsko pridelavo. Po podatkih KIS so zaradi sušnih razmer jeseni 2019 in slabe založenosti tal z vodo imeli mnogi pridelovalci težave s pravočasno setvijo ozimnega žita. V mesecih meteorološke zime so bile temperature nadpovprečne, z vmesnimi hladnimi obdobji ter podpovprečnimi padavinami v mesecu februarju in marcu. Vegetacijsko obdobje se je začelo prej kot običajno, zaradi pomanjkanja padavin je bila vodna bilanca v primanjkljaju. Drugo polovico marca je po obdobju nadpovprečnih temperatur zaznamovala močna pozeba, sledile se še pozebe v zadnjih dneh meseca in v prvi polovici aprila. Najbolj poškodovano je bilo sadno drevje (breskve in marelice), vinska trta in tudi (pre)zgodaj posejane zelenjadnice. Konec aprila so se tla ponovno ogrela in bila primerna za setev koruze in drugih spomladanskih poljščin. V maju so bile temperature podpovprečne, količina padavin pa je bila tako časovno kot po regijah Slovenije neenakomerno razporejena. Pogoste padavine v mesecu juniju so ovirale košnjo trave, zaradi nizkih temperatur je bilo ovirano tudi zorenje pšenice in ječmena. Julij in avgust sta bila nadpovprečno topla, z nadpovprečnimi padavinami, kar je lahko oteževalo žetev pšenice, ponekod so se pojavila tudi neurja s točo, ki so povzročila škodo na kmetijskih pridelkih. Vegetacijsko obdobje se je zaključilo z nadpovprečno toplim septembrom. Površina kmetijske zemlje v uporabi (KZU) je po letu 2011 stabilna z majhnimi medletnimi spremembami. Tudi v letu 2020 bi naj po prvih grobih ocenah obseg KZU v Sloveniji ostal zelo blizu ravni preteklih let. V povprečju se je v letu 2020 površina njiv spremenila za manj kot odstotek. V primerjavi z letom 2019 je bilo na njivah več oljnic (+12 %), krompirja (+4 %) in žita (+2 %), zmanjšale pa so se površine pri hmelju (–8 %), suhih stročnicah (–5 %) in malenkostno tudi pri zeleni krmi z njiv (–2 %).

Hektarski pridelki žita so bili v letu 2020 večinoma rekordni in pomembno večji od doseženih v letu 2019. Letina pšenice je bila rekordna, medtem ko je kakovostno zaostajala za povprečjem. Hektarski pridelek koruze je presegel 10 t/ha in je bil kar 17 % nad povprečjem zadnjega obdobja. Letina oljnic je bila predvsem zaradi zelo slabe letine oljne ogrščice slabša kot v letu prej, vendar še vedno nekoliko nadpovprečna.

Za živinorejo prve ocene na osnovi razpoložljivih podatkov kažejo, da se je skupni obseg prireje v letu 2020 nekoliko povečal. Povečanje obsega prireje se pričakuje pri prireji govedi in perutnini, zmanjšanje pa pri prireji prašičev in drobnice. Nekoliko večja kot v letu 2019 bi naj bila tudi prireja kravjega mleka, prireja jajc pa je po prvih ocenah ostala na ravni leta prej. V primerjavi z zelo slabo letino 2019 se je pridelava medu povečala (po oceni za okoli petino). Kljub temu pa bo s približno 780 tonami letina še vedno izrazito pod povprečjem. Prve ocene za leto 2020 na agregatni ravni kažejo, da se bo v primerjavi s preteklim letom rastlinska pridelava povečala za približno desetino, predvsem zaradi večjih pridelkov v sadjarstvu, pridelavi žit in krompirja. Živinorejska proizvodnja se bo prav tako povečala in sicer za dober odstotek. Skupni obseg proizvodnje kmetijskih proizvodov se bo v primerjavi z letom 2019 povečal (za okoli 5 %) in bo presegal povprečno raven zadnjih petih let.

Leto 2020 je bilo tako zaradi epidemije zelo razgibano leto in leto polno preizkušenj. V časovnem obdobju 5 mesecev je večina inšpektorjev opravljala delo od doma, ob dejstvu, da je bilo 3 mesece onemogočeno tudi vročanje dokumentov v nenujnih zadevah. Tudi glede doseganja zastavljenih ciljev je bilo leto 2020 drugačno in posebno

leto. Ker se veliko podatkov in posledično vsebin, ki jih nadzira kmetijska inšpekcija, nahaja v digitalizirani obliki, smo na kmetijski inšpekciji lahko iz vidika organizacije dela prilagodili cilje in program dela in delo nemoteno opravljali od doma. Smo tudi ena redkih javnih institucij, ki ima zelo dober informacijski sistem in zelo odzivno in učinkovito IT službo.

Vse te epidemiološke, strukturne in podnebne spremembe se odražajo tudi na delu kmetijske inšpekcije v letu 2020.

Kmetijska inšpekcija si je v letu 2020 pri svojem delu zastavila naslednje cilje:

- preprečevanje zaraščanja in degradacije kmetijskih zemljišč,
- zagotavljanje finančne discipline in sledljivosti porekla pri prijavi pridelka z nadzorom registrov,
- zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin in surovin dokupljenih iz drugih kmetij ter opravljanje lastnih storitev s ciljem boljše rabe lastnih proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije pri nadzoru dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- zagotavljanje dobre kmetijske prakse pri gnojenju s spoštovanjem kmetijsko okoljskih pogojev, še posebej na vodovarstvenih območjih,
- nadzor identifikacije in registracije živali ter izvajanja rejskih programov javnih služb s področja kmetijstva oziroma živinoreje,
- zagotavljanje plačevanja prispevkov za promocijo nekaterih kmetijskih pridelkov in živil,
- preprečevanje nepoštenih poslovnih praks, zlasti pri označevanju storitev kmetijske dejavnosti,
- preprečevanje sive ekonomije pri prometu s kmetijskimi pridelki in izdelki, kar bomo poskušali doseči na tri načine:
 - s poostrenimi nadzori v okviru obstoječe zakonodaje,
 - okrepljenim sodelovanjem z ostalimi inšpekcijami in organi, ki sodelujejo v Inšpekcijskem svetu (Policija, Carina),
 - aktivnim sodelovanjem pri spremembah področne zakonodaje.

Organiziranost in kadrovska struktura

Kmetijska inšpekcija opravlja nadzor nad 19 zakoni, 37 uredbami, 26 podzakonskimi akti, 9 uredbami EU in 3 direktivami EU. Nadzor nad izvajanjem določb zakonov in podzakonskih predpisov je v letu 2020 izvajalo 25 kmetijskih inšpektorjev v 8 območnih enotah in 10 izpostavah inšpektorata. Od tega sta dve sodelavki zaposleni za polovični delovni čas, dva sodelavca opravljata tudi naloge vodji območnih enot v Mariboru in Novi Gorici. En sodelavec je bil iz zdravstvenih razlogov odsoten pol leta.

Čez celo leto je bilo organiziranih več skupnih sestankov, usposabljanj in izobraževanj, ki so potekala virtualno. Na začetku je imela večina zaposlenih odklonilen odnos do virtualnih sestankov in izobraževanj. Največji problem so predstavljale velike težave z dostopi in povezavami, zlasti za tiste sodelavce, ki so delali od doma hkrati z drugimi

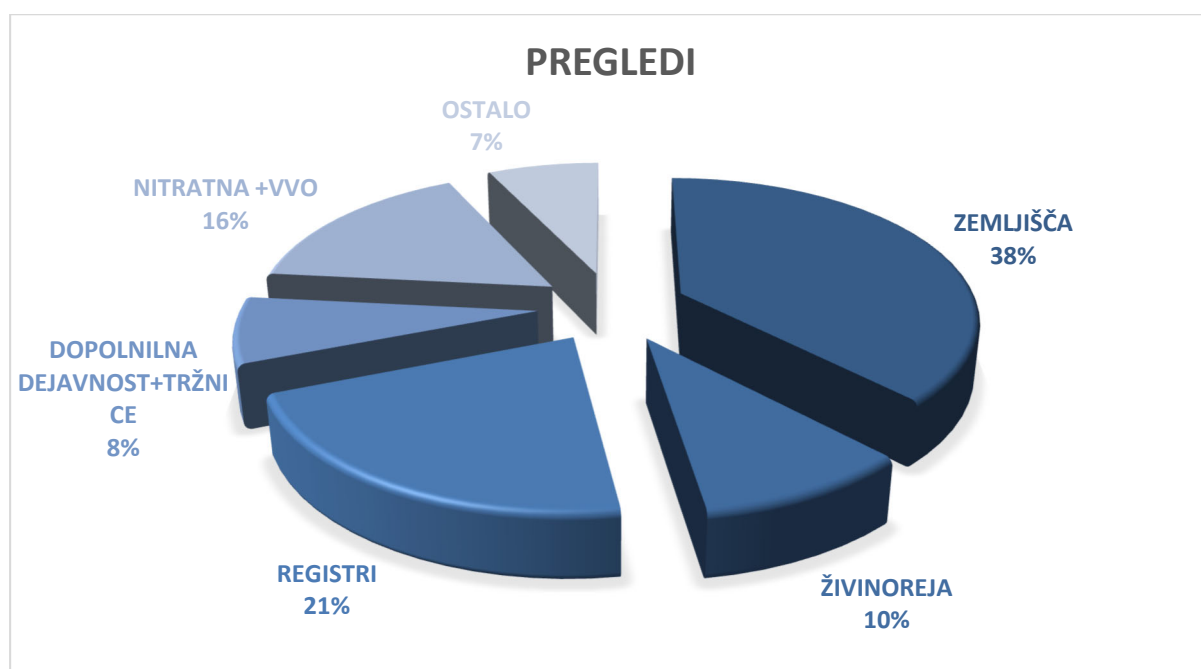
člani družine. Izobraževanja so potekala v okviru delovnih skupin kmetijskih inšpektorjev. Na delovnih sestankih se inšpektorji seznaniijo z novostmi na področju zakonodaje, izmenjajo dobre prakse in s ciljem, da se napake ne ponavljajo pri delu in odločitvah ostalih inšpektorjev, prediskutirajo tudi primere slabe prakse. Namen in cilj skupnih sestankov pa je tudi poenotenje inšpekcijskih postopkov. Ob tem je potrebno poudariti, da se število in vrsta kršitve med posameznimi deli države zelo razlikujejo, kar bo podrobneje obrazloženo in vizualno prikazano v nadaljevanju poročila.

Zaradi velikega obsega nalog in zakonodaje, ki daje pristojnost nadzora kmetijski inšpektorji, se pri določenih specialnih ali sezonsko vezanih vsebinah nadzor organizira v manjših skupinah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Kmetijski inšpektorji so v letu 2020 skupno opravili 8778 pregledov in izdali 6184 zapisnikov in 2594 uradnih zaznamkov o administrativnem nadzoru. Ugotovili so 3179 nepravilnosti ter izdali 1419 inšpekcijskih upravnih odločb. Skupno je bilo prejetih 1255 prijav nepravilnosti.

PRIMERJAVA PODATKOV PO VSEBINAH NADZORA ZA LETO 2020

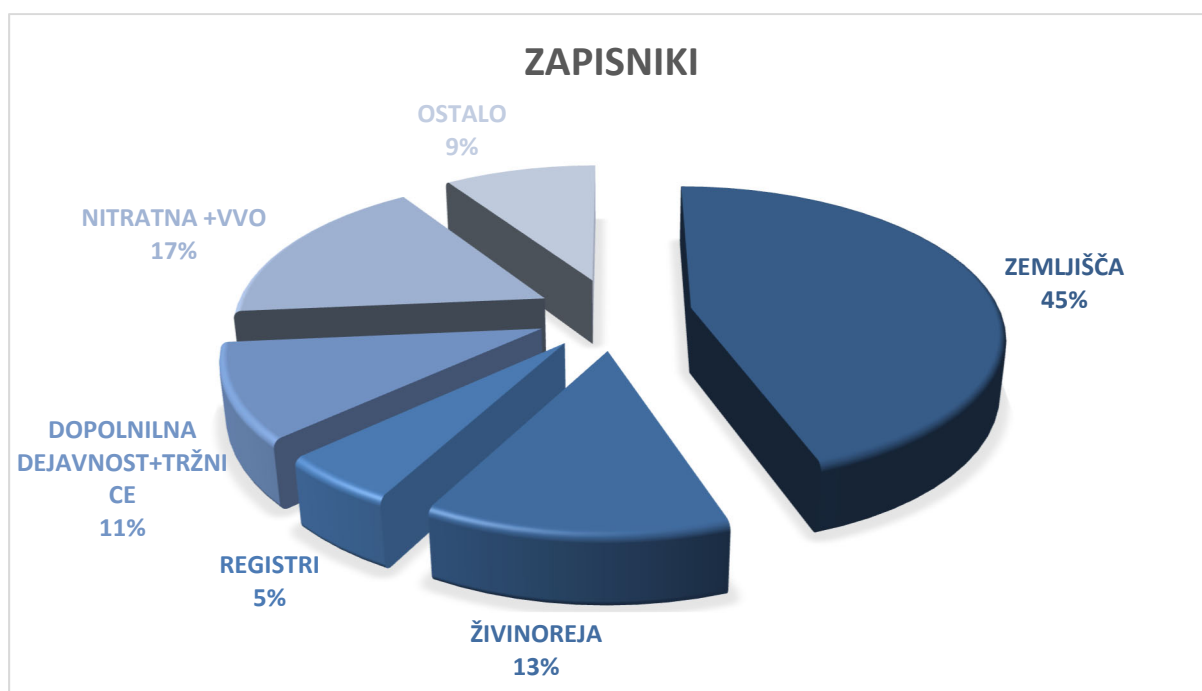

Slika 1: Delež inšpekcijskih in kontrolnih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2020 po vsebinskih področjih.

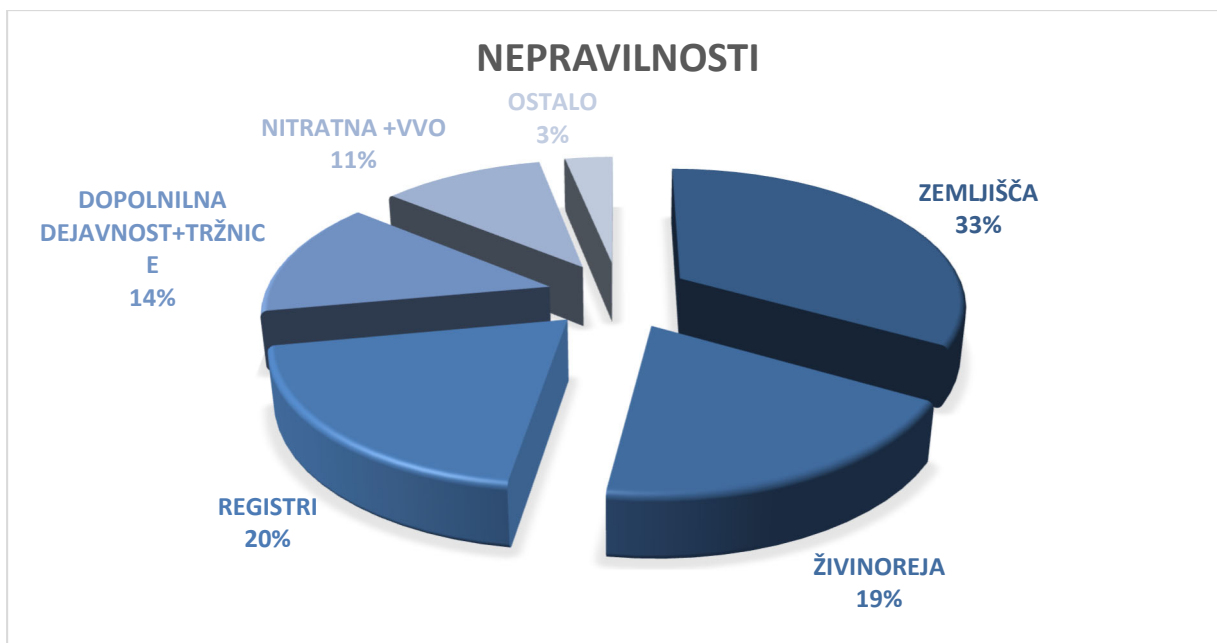
Kmetijska inšpekcija je v letu 2020 namenila največ časa nadzoru kmetijskih zemljišč s kar 38 % vseh pregledov in sicer v povezavi s kmetijsko in okoljsko problematiko,

sledi nadzor registrov z 21%, izvajanja nitratne uredbe in vodovarstvenih območij v 16% deležu ter v približno enakem deležu nadzor dopolnilnih dejavnosti na kmetiji in prodaji kmetijskih pridelkov in živil na tržnicah, nadzori v živinoreji ter ostale vsebine, kamor spadajo nadzori po zakonu o promociji, zakonu o voznikih, zakonu o nalezljivih boleznih in ostali pravni podlagi, kar bo podrobneje opisano v nadaljevanju.

Pri zapisnikih je bil najvišji delež teh izdan po vsebini kmetijskih zemljišč v 45%, sledi delež zapisnikov po nitratni uredbi in vodovarstvenih območjih v deležu 17%. Nadzor registrov se v vrši v obliki administrativnih nadzorov, zato je po teh vsebinah delež zapisnikov nižji od deleža pregledov, saj so se pregledi registrov evidentirali v obliki uradnih zaznamkov o administrativnih nadzorih.

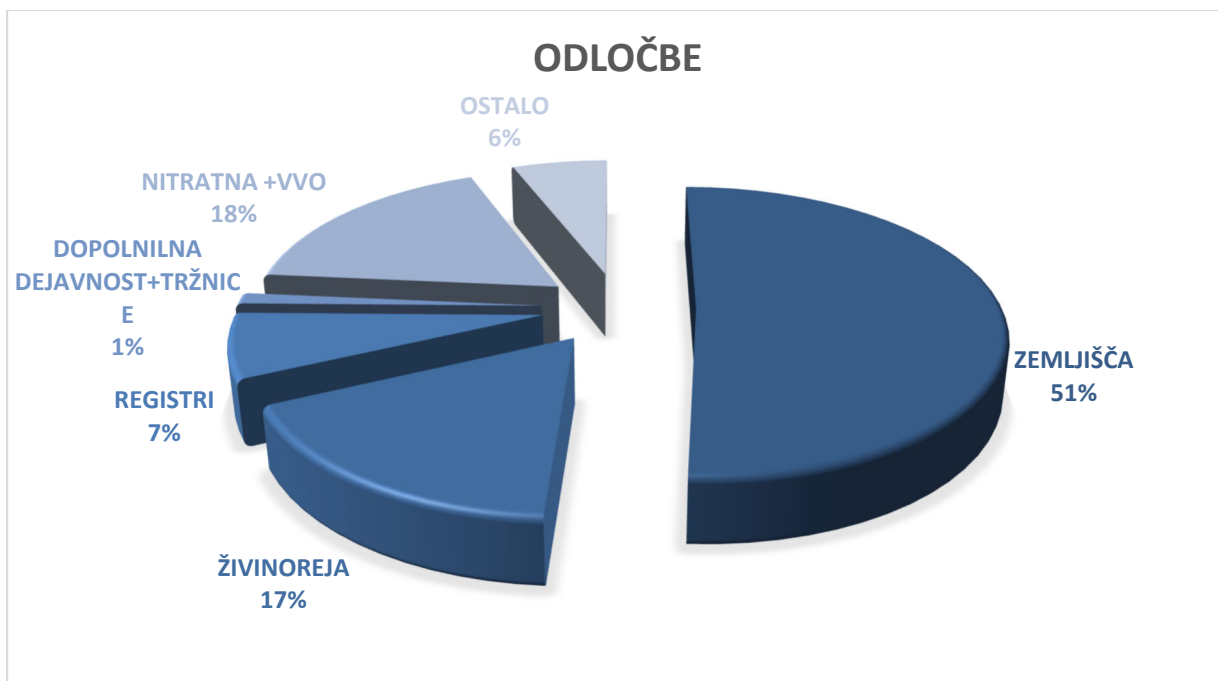

Slika 2: Delež zapisnikov kmetijske inšpekcije v letu 2020 po vsebinskih področjih.

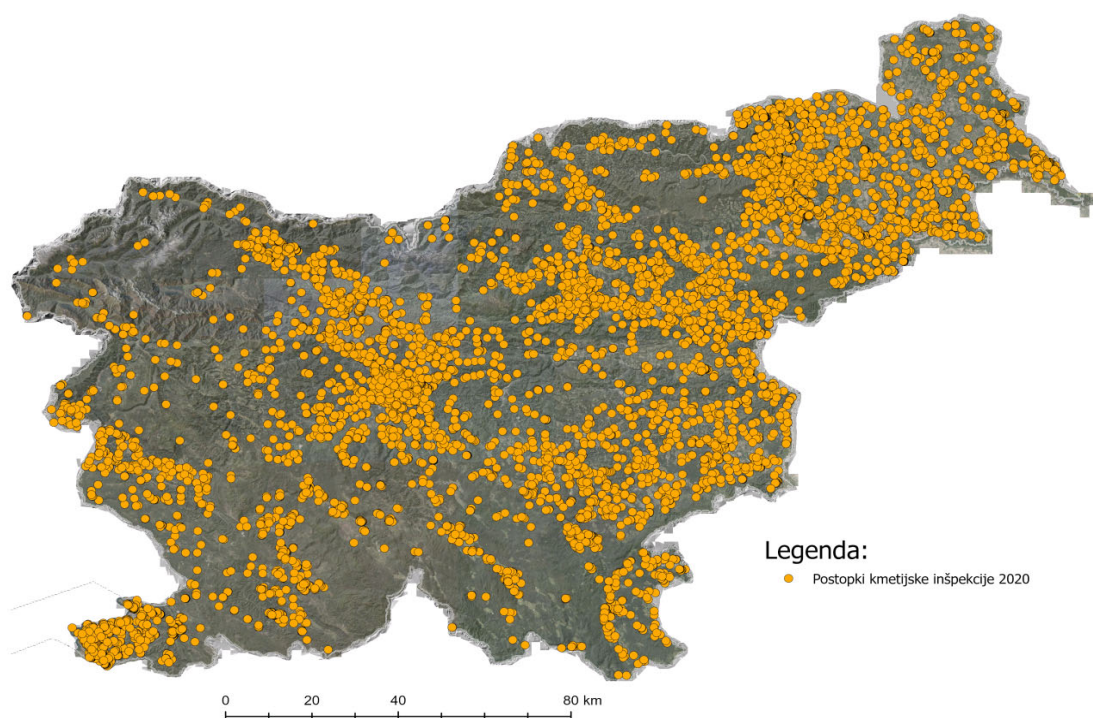
Slika 3: Delež ugotovljenih nepravilnosti v letu 2020 po vsebinskih področjih.

Pri deležu ugotovljenih nepravilnosti ugotavljamo, da je ta zaradi epidemiološke situacije in posledično opravljenega večjega števila administrativnih nadzorov, drugačen od prejšnjih let. Razlog je v tem, da se največje število prijav nanaša na kmetijska zemljišča in kjer je nepravilnost jasno vidna, medtem ko se pri nadzoru tržnic pregledi opravljajo po zavezancih, ki se tisti trenutek nahajajo na tržnici. Nepravilnost se pri takem inšpekcijskem pregledu ugotovi naključno, za razliko od prijave, kjer prijavitelj z vsebino v večini primerov že nakaže na nepravilnost. V letu 2020 pa smo zaradi večjega števila administrativnih nadzorov le te lahko ciljno usmerili na zavezance, za katere je bilo v bazi podatkov informacijskega sistema bilo razvidno, da niso izvršili svoje zakonske obveznosti in so posledično kršili določbe veljavne zakonodaje.

Slika 4: Delež izdanih odločb kmetijske inšpekcije v letu 2020 po vsebinskih področjih.

Kot je razvidno iz zgornje slike je tako kot prejšnja leta delež izdanih odločb za kmetijska zemljišča še višji kot delež pregledov in ugotovljenih nepravilnosti. Ta podatek lahko pojasnimo s težo kršitve in določenih daljših rokov za odpravo nepravilnosti, ki se ne izrekajo z opozorilom po ZIN, temveč se lahko naložijo z odločbo.

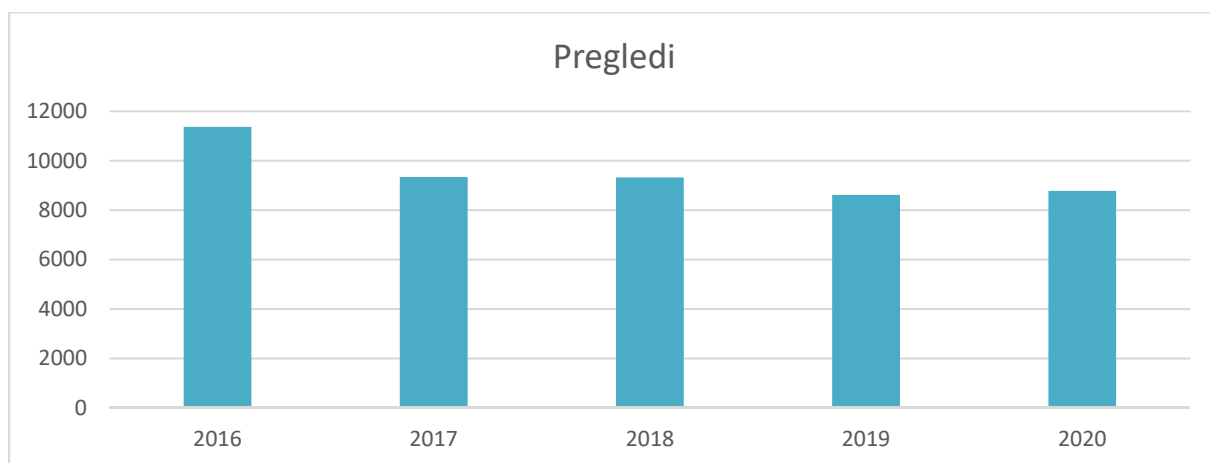

Slika 5: Pregledna karta opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v letu 2020.

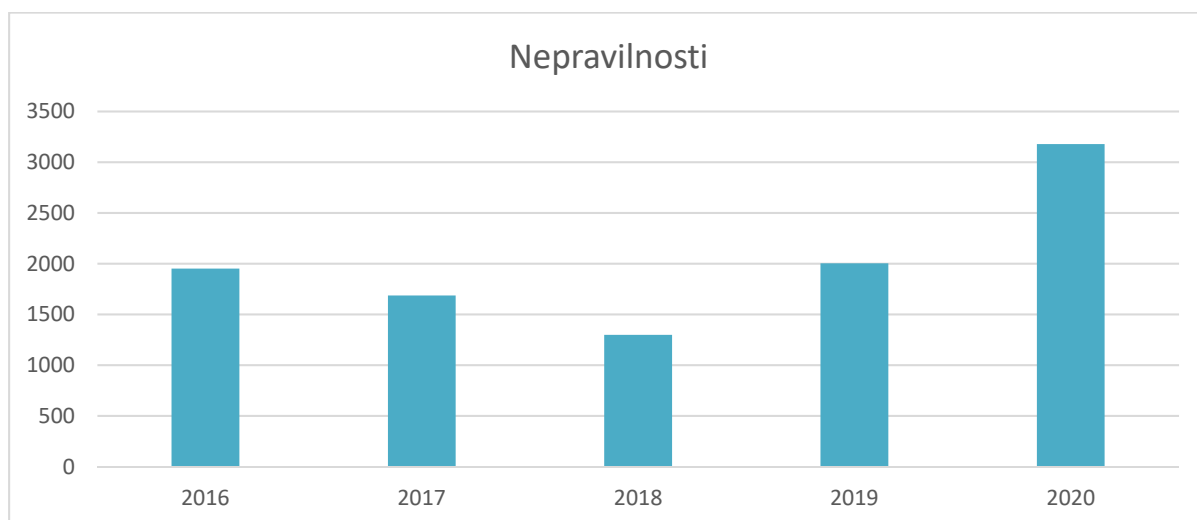
PRIMERJAVA PODATKOV ZA OBDOBJE 2016 - 2020

Iz primerjave podatkov o opravljenih pregledih in ugotovljenih nepravilnosti v obdobju 2016-2020 je razvidno, da se število samih pregledov, ne glede na epidemiološko situacijo, ni zmanjšalo. Kot je bilo že napisano, se je v letu 2020 opravilo več administrativnih pregledov, ki se jih lahko usmeri ciljno in brez ocene tveganja, saj je že iz samega izpisa podatkov iz baze podatkov informacijskega sistema razvidno, kateri zavezanci niso izvršili svoje zakonske obveznosti in so posledično kršili določbe veljavne zakonodaje.

Posledica takega pristopa in načina dela je ugotovljeno večje število nepravilnosti in posledično izrečeno tudi večje število upravnih ukrepov. Nadzori po posameznih vsebinskih področjih so podrobneje opisani v nadaljevanju.

Slika 6: Skupno število opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2020.

Slika 7: Skupno število ugotovljenih nepravilnosti kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2020.

Ukrepi po Zakonu o prekrških

V letu 2020 je kmetijska inšpekcija skupno izrekla 471 ukrepov, od tega 141 plačilnih nalogov, 38 odločb z globami, 118 opominov in 172 opozoril. Podrobnejša razdelitev izrečenih ukrepov je narejena po posameznih vsebinah poročila. Skupna višina izrečenih glob je znašala 99.122,52 €.

Slika 8: Skupno število izrečenih prekrškovnih ukrepov kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2020.

Slika 9: Skupna višina izrečenih glob kmetijske inšpekcije v obdobju 2016-2020.

KMETIJSKA ZEMLJIŠČA

V Sloveniji imamo približno 676.000 hektarov kmetijskih zemljišč, od tega jih je po podatkih iz Registra kmetijskih zemljišč 605.000 hektarov v uporabi. Kmetijske površine so pomembne za pridelavo hrane, varovanje okolja, ohranjanje kulturne krajine in poseljenosti podeželja ter opravljanje ekoloških funkcij. Obseg tovrstnih zemljišč se zaradi intenzivne pozidave in zaraščanja vztrajno zmanjšuje. Pred trajnimi spremembami jih skušamo obvarovati s spodbudami lastnikom in ustreznim upravljanjem, kar vključuje določanje rabe tal, zagotavljanje obdelanosti, izvajanje prometa in zakupa in izvajanje ukrepov v okviru agrarnih operacij.

MKGP vodi evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč. Podatki o vrstah dejanske rabe se merijo digitalno, v merilu 1 : 1000, na podlagi ortofoto posnetkov ločljivosti 0,5 x 0,5 m. Sekundarni viri za določitev podatkov v evidenci dejanske rabe so arhivski ortofoto posnetki, satelitski posnetki, LIDAR in drugi razpoložljivi prostorski podatki. Podatki v evidenci dejanske rabe se posodablajo tudi na podlagi vlog strank, podatkov o kontrolah površin ARSKTRP in terenskih kontrol neskladij GERK z evidenco dejanske rabe na MKGP. Evidenca dejanske rabe 2019 obsega obnovljene podatke o vrstah dejanske rabe za območje Slovenije na podlagi ortofoto posnetkov iz leta 2019 (22,5 %), 2018 (44,3 %) in 2017 (33,2 %). Metodologija zajema podatkov v evidenci dejanske rabe se je po letu 2005 nekoliko spremenila zaradi uvedbe grafičnih enot rabe kmetijskih gospodarstev (v nadaljevanju: GERK). V letu 2010 se je metodologija dodatno spremenila zaradi natančnejšega razmejevanja med kmetijskimi in nekmetijskimi površinami za namen kontrole vpisanih GERK. Nadalje so se med letoma 2010 in 2015 usklajevali podatki o vrstah dejanske rabe »drevesa in grmičevje« in »gozd« s podatki Zavoda za gozdove RS.

Po evidenci dejanske rabe kmetijskih zemljišč je v Sloveniji največ travniških površin. Trajni in barjanski travniki ter kmetijska zemljišča, porasla z gozdnim drevjem v letu 2019 zavzemajo 54,0 % vseh kmetijskih zemljišč v Sloveniji in se glede na leto 2018 niso spremenila. Sprememb ni mogoče zaznati niti pri njivah in trajnih nasadih, in sicer je njiv 26,6 %, ekstenzivnih sadovnjakov 4,2 %, oljčnikov 0,36 %, vinogradov 2,7 %, hmeljišč 0,82 % in 0,65 % intenzivnih sadovnjakov.

Struktura rabe kmetijskih zemljišč v letu 2019, se po podatkih KIS-a, v primerjavi s strukturo leta 2006, ni bistveno spremenila. Skupna površina kmetijskih zemljišč v Sloveniji je v letu 2019 v primerjavi z letom 2006 nekoliko večja (za 13.756 ha), vendar pa se je površina kmetijskih zemljišč v uporabi v enakem obdobju zmanjšala za 19.113 ha. Pri obeh podatkih je treba upoštevati spreminjanje metodologije zajema podatkov v evidenci dejanske rabe. V letu 2019 je skupna površina kmetijskih zemljišč za 1.001 ha manjša kot leta 2018, površina kmetijskih zemljišč v uporabi pa je bila v primerjavi z letom 2018 manjša za 1.862 ha. Še vedno je torej mogoče zaznati trend upadanja kmetijskih zemljišč v uporabi tudi zaradi zaraščanja in neobdelanosti kmetijskih zemljišč. V letu 2019 kmetijska zemljišča v zaraščanju ter »drevesa in grmičevje«

skupaj predstavljajo manj kot desetino (8,9 %) vseh kmetijskih zemljišč v Sloveniji. Vrsta dejanske rabe »drevesa in grmičevje«, ki predstavlja ekološko pestre habitate (mejice, skupine dreves in grmičevja, obvodna zarast), obsega v letu 2019 5,2 % vseh kmetijskih površin v Sloveniji. Delež kmetijskih zemljišč v zaraščanju je v primerjavi z letom 2018 za 0,1% manjši (3,7 %). Poleg znanih vzrokov za opuščanje obdelanosti kmetijskih zemljišč (nezainteresiranost, neugodna starostna struktura kmetovalcev, otežena kmetijska pridelava zaradi strmin ali naravnih omejitev) domnevamo, da je vzrok tudi v nekoliko generaliziranemu zajemu na širših območjih opuščanja kmetovanja. Od leta 2006 do leta 2019 se je zaradi sprememb v metodologiji močno povečala površina neobdelanih kmetijskih zemljišč. Trend širjenja se nadaljuje tudi v primerjavi z letom 2018. Površine neobdelanih kmetijskih zemljišč so posledica krčitve gozda v kmetijske namene, agromelioracij ipd., pri čemer v času posnetka kmetijska raba še ni vzpostavljena, travinje v času posnetka še ni obdelano (pokošeno oziroma popaseno) ter površine, katerih obdelava se dejansko opušča.

Med pomembnejšimi vrstami kmetijske rabe se je glede na leto 2006 v letu 2019 v skupini rabi kmetijskih zemljišč najbolj povečal delež rastlinjakov in oljčnikov. Delež ostalih trajnih nasadov in ekstenzivnih (travniških) sadovnjakov se je glede na podatke povečal, vendar predpostavljamo, da je to povečanje posledica spremembe metodologije. Trend povečevanja površin rastlinjakov se še vedno nadaljuje, in sicer je bilo v letu 2018 167 ha površin rastlinjakov, v letu 2019 pa 183 ha. Poleg povečanega interesa pridelave zelenjadnic skozi vse leto predpostavljamo, da so eden od vzrokov tudi izredno spremenljive vremenske razmere pri pridelavi zelenjave. Površina oljčnikov v Sloveniji od leta 2006 se še vedno rahlo povečuje, glede na leto 2018 pa so se nekoliko povečale tudi površine intenzivnih sadovnjakov in hmeljišč. Površina hmeljišč v Sloveniji se od leta 2015 povečuje, vendar še vedno ne dosega obsega iz leta 2006. V letu 2019 se v Sloveniji nadaljuje upad površine vinogradov. Glede na leto 2018 se je površina vinogradov po podatkih iz evidence dejanske rabe zmanjšala za 383 ha. Podobno je v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 prišlo tudi do zmanjšanja njivskih površin (za 572 ha).

V letu 2019 je bilo v register kmetijskih gospodarstev prijavljenih 487.203 ha GERK, od tega 487.064 ha kmetijskih zemljišč v uporabi. V primerjavi z letom 2006 so se skupne prijavljene površine kmetijskih zemljišč v uporabi povečale za 5.898 ha, oziroma za 1,2 %, v primerjavi z letom 2018 pa za 138 ha oziroma za 0,03 %. Ob primerjavi podatkov iz evidence dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč ter registra kmetijskih gospodarstev opazimo dva različna trenda. Evidenca dejanske rabe kaže trend zmanjševanja površin kmetijskih zemljišč v uporabi, medtem ko je glede na podatke v registru kmetijskih gospodarstev mogoče zaznati povečevanje prijavljenih površin kmetijskih zemljišč v uporabi.

V Sloveniji je bila v začetku leta 2019 zaključena določitev območij z naravnimi omejitvami v skladu z 32. členom Uredbe EU št. 1305/2013. Spremenjena OMD so bila nato potrjena s 6. spremembo Programa razvoja podeželja 2014–2020 (PRP). Glede na kriterije, ki se uporabljajo za določitev teh območij, se delijo v tri skupine, in sicer

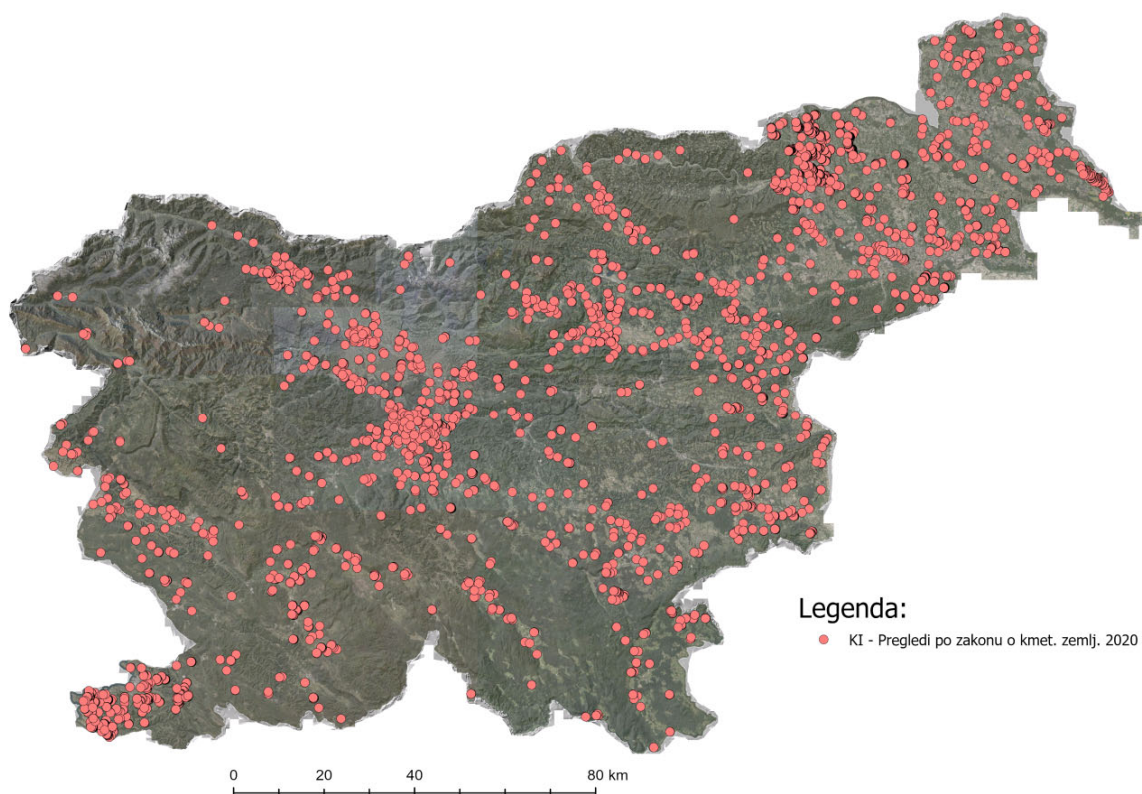
gorska območja (GO), območja z naravnimi omejitvami zunaj gorskega območja (NO) in območja s posebnimi omejitvami (PO). Zaradi postopka določitve območij z naravnimi omejitvami so se minimalno povečala gorska območja, znatneje pa zmanjšala območja s posebnimi omejitvami, saj je del območij zdaj vključen na območja z naravnimi omejitvami. V letu 2019 je skupna površina KZU v OMD znašala 455.322 ha. Ob tem površine, ki jih kmetovalci prijavijo kot GERK v OMD, znašajo 363.318 ha in pokrijejo 79,8 % površin KZU v OMD. Zemljišča, ki niso evidentirana kot GERK KZU v OMD, niso deležna podpore za OMD.

Natura 2000 je evropsko omrežje posebnih varstvenih območij, ki so jih določile države članice Evropske unije. Njen glavni cilj je ohraniti biotsko raznovrstnost za prihodnje rodove. Evropska unija je omrežje Natura 2000 uvedla kot enega od pomembnih delov izvajanja habitatne direktive in direktive o pticah. Direktivi podpirata trajnostni razvoj, ki lahko zadovoljuje potrebe sedanjih rodov, hkrati pa ne škoduje potrebam prihodnjih. V omrežje Natura 2000 je v Sloveniji vključenih dobrih 37 % celotnega ozemlja. V letu 2019 je skupna površina KZU v območjih Natura 2000 znašala 148.604 ha, v registru kmetijskih gospodarstev pa je bilo vpisanih 114.290 ha GERK KZU na teh območjih. Površine, ki jih kmetovalci prijavijo kot GERK na območjih Natura 2000, pokrijejo 76,9 % skupne površine KZU v teh območjih.

Slovenija ima kot ena od držav z najvišjo stopnjo biodiverzitete v Evropski uniji trenutno z različnimi varstvenimi kategorijami zavarovanih 13,33 % svojega ozemlja. Zavarovana območja v Sloveniji zajemajo: en narodni park, tri regijske parke, 46 krajinskih parkov, en strogi naravni rezervat, 56 naravnih rezervatov in 1.164 naravnih spomenikov. Skupna površina KZU v zavarovanih območjih je v letu 2019 znašala 67.938 ha, kot GERK KZU na teh območjih pa je v registru kmetijskih gospodarstev vpisanih 54.931 ha. Površine, ki so jih kmetovalci prijavili kot GERK v zavarovanih območjih, tako pokrijejo 80,9 % skupne površine KZU v teh območjih.

Neugodna starostna struktura oziroma ostarelost kmetov skupaj s stopnjo tveganja revščine povzroča v nekaterih območjih Slovenije resne probleme z zaraščanjem kmetijskih zemljišč (Bovško, Primorski Kras, Belokranjsko, Kozjansko in Goričko). Po drugi strani propadajo velike gospodarske družbe s kmetijsko dejavnostjo, kar ima za posledico zaraščanje vinogradov in sadovnjakov na Primorskem, Goriškem in v vzhodni Štajerski. Po drugi strani z urbanizacijo in gradbeništvom posegamo na najboljša kmetijska zemljišča na območjih vodonosnikov v okolici Ljubljane, Maribora in Dravskega polja, ki bi lahko predstavljala zaledja s hrano za mestno prebivalstvo. Zaradi interesov po gradnji predvsem počitniških objektov je velik pritisk tudi na kmetijska zemljišča obalnih občin.

Zaradi vsega navedenega daje kmetijska inšpekcija velik poudarek nadzoru pravilne rabe in obdelanosti kmetijskih zemljišč, kjer pa morajo biti ukrepi podkrepljeni tudi s sistemskimi rešitvami. Zasledovati je potrebno cilj namenske rabe najboljših kmetijskih zemljišč in ohranjati njihov potencial.

Slika 10: Prostorska razporeditev opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije po zakonu o kmetijskih zemljiščih v letu 2020.

Kmetijska inšpekcija IRSKGLR je v letu 2020 v upravnih zadevah po Zakonu o kmetijskih zemljiščih opravila skupaj 3.743 preglede, izdelala 2994 zapisnikov, ugotovila 1.041 nepravilnosti in izdala 696 inšpekcijskih odločb.

V prekrškovnih postopkih je inšpekcija izdala 15 plačilnih nalogov, 18 odločb o prekrških z izrekom globe, 34 opominov in 71 opozoril po ZP-1. Skupna višina izrečenih glob v prekrškovnem postopku je v letu 2020 znašala 44.000 €.

Slika 11: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb med leti 2016 in 2020 po zakonu o kmetijskih zemljiščih.

V nadaljevanju predstavljamo stanje po posameznih vsebinskih področjih.

Obdelanost kmetijskih zemljišč in zaraščanje

Kmetijska inšpekcija je po vsebini zaraščanja in neobdelanosti kmetijskih zemljišč v letu 2020 izvedla 1763 pregledov in zaradi ugotovljenih 561 nepravilnosti izdala 348 ureditvenih odločb.

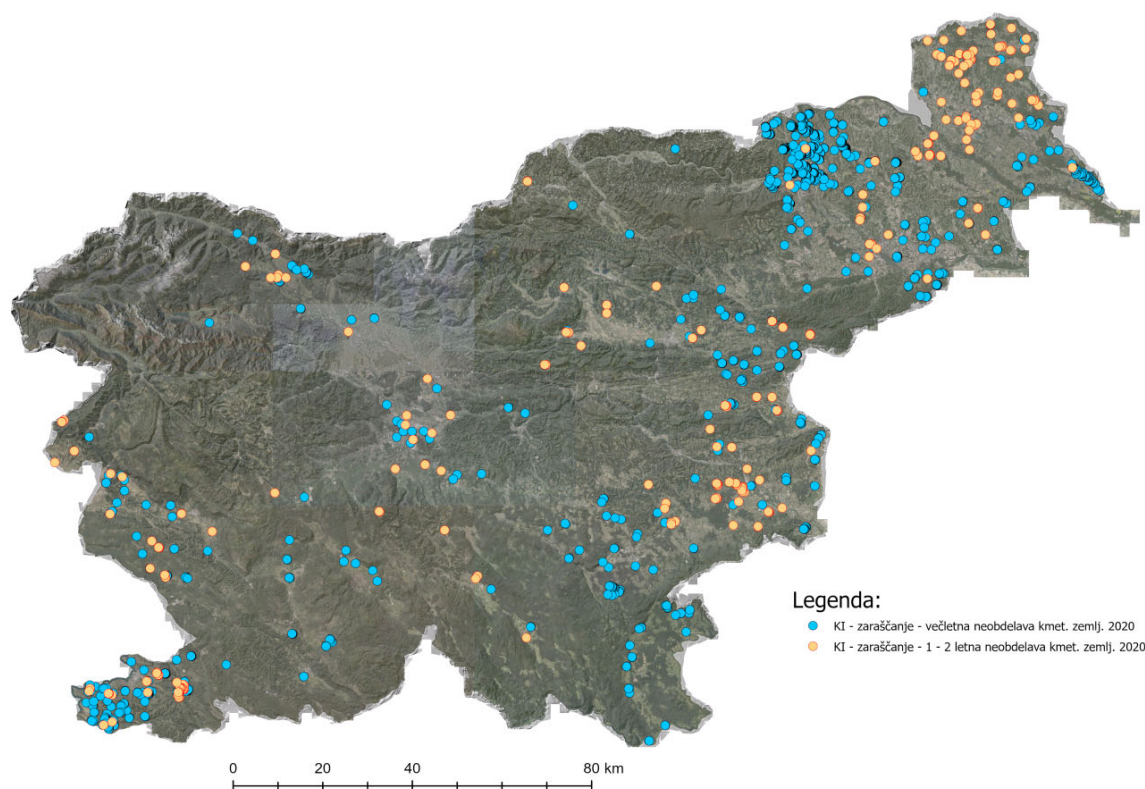
Na podlagi večletnih izkušenj se ugotavlja, da se kmetijska zemljišča še vedno zaraščajo, vendar v manjšem obsegu, kot v prejšnjih letih. Zaraščajo se predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov za obdelavo, zaradi lastniških sporov, ostarelih lastnikov, ki ne želijo predati zemljišč v uporabo naslednikom ali pa ti lastnine sploh ne želijo sprejeti, ali zaradi bivanja lastnikov zemljišč v tujini.

Zaradi starostne strukture in zaradi socialnih razmer lastnikov zemljišč so v inšpekcijskem postopku kmetijski inšpektorji pogosto v dilemi glede smiselnosti izvršb zaradi neizvršitve odločb, izrečenih zaradi nenamenske rabe kmetijskih zemljišč, zlasti zaraščanja. Denarne izvršbe so neučinkovite, ker lastniki nimajo sredstev. Pri izvršbah po drugi osebi se površina sicer očisti, vendar se porabljen sredstva od lastnikov ne morejo izterjati, očiščena površina pa se nato ne uporablja v kmetijske namene in se ponovno zaraste.

S ciljem, da se v izvršbah po drugih osebah zavarujejo terjatve RS, je kmetijska inšpekcija predlagala, da se v ZKZ doda nov člen s podobno vsebino, kot jo pozna Zakon o varstvu okolja. Hkrati bi s predlaganim členom pridelovalce usmerili k razmisleku o oddaji zemljišča v najem ali prodaji, saj bi z vpisom zastavne pravice na nepremičnino ta izgubila vrednost.

Spremembe in dopolnitve so v času priprave tega poročila še v fazi priprave in medresorskega usklajevanja.

Zaradi zaraščanja je še vedno veliko prijav tudi na zemljiščih v mešanem lastništvu Sklada kmetijskih zemljišč, občin in fizičnih oseb. V letu 2020 je bil sklenjen dogovor s Skladom, katerega cilj je hitrejše in učinkovitejše ukrepanje v primeru ugotovljenih zaraščenih kmetijskih zemljišč v lasti Sklada.

Slika 12: Prostorska razporeditev opravljenih pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini zaraščanja v letu 2020.

Nenamenska raba kmetijskih zemljišč zaradi nasipavanj, izkopavanj in erozije

Pristojnosti za ukrepanje pri posegih na kmetijska zemljišča, kot so nasipavanja in izkopavanja, ima poleg kmetijske inšpekcije še Inšpekcija za okolje in prostor - IRSOP, Inšpekcija za infrastrukturo, Medobčinski inšpektorat. Ker se pristojnosti zelo prepletajo je ukrepanje pri takšnih posegih na kmetijskih zemljiščih kompleksno, osredotočeno pa je na nasipavanja z rodovitno zemljino. Kmetijska inšpekcija svoje ukrepe utemeljuje na podlagi 4., 7. in 107. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih.

Na področju varstva, nasipavanja in izkopavanja kmetijskih zemljišč je bilo v letu 2020 skupaj opravljenih 622 pregledov, največ na področju nasipavanja (385). Ugotovljenih je bilo 128 nepravilnosti in izdanih 129 ureditvenih odločb. Pri tem je potrebno

upoštevati, da so bile nekatere odločbe izdane za nepravilnosti ugotovljene v prejšnjih letih.

Glede nasipavanja in izkopavanja kmetijskih zemljišč se ugotavlja, da se posegi izvajajo po celi Sloveniji, s poudarkom na kmetijskih zemljiščih v dolinah, kje je teren dostopnejši za težje delovne stroje. Število nelegalnih nasipavanj kmetijskih zemljišč se rahlo povečuje, saj se povečuje tudi obseg gradbenih del, predvsem v večjih urbanih območjih. Država in lokalne skupnosti še vedno niso poskrbele za ustrezne deponije odpadkov iz izkopa. V bodoče se še vedno priporoča tesnejše sodelovanje med ARSO, MOP in MKGP, v primeru izdajanja odločbe za izvedbo agromelioracije s strani MKGP in izdajanju okolje-varstvenega dovoljenja »OVD« s strani ARSO za vnos zemeljskega izkopa na kmetijsko zemljišče. Ker je postopek pridobivanja OVD dolgotrajen, izvajalec pa je z dokončanjem del vezan na roke, pogosto začne z deli pred pridobitvijo dovoljenja. Prostorska razporeditev pregledov po vsebini nasipavanj in izkopavanj je prikazana na naslednji sliki.

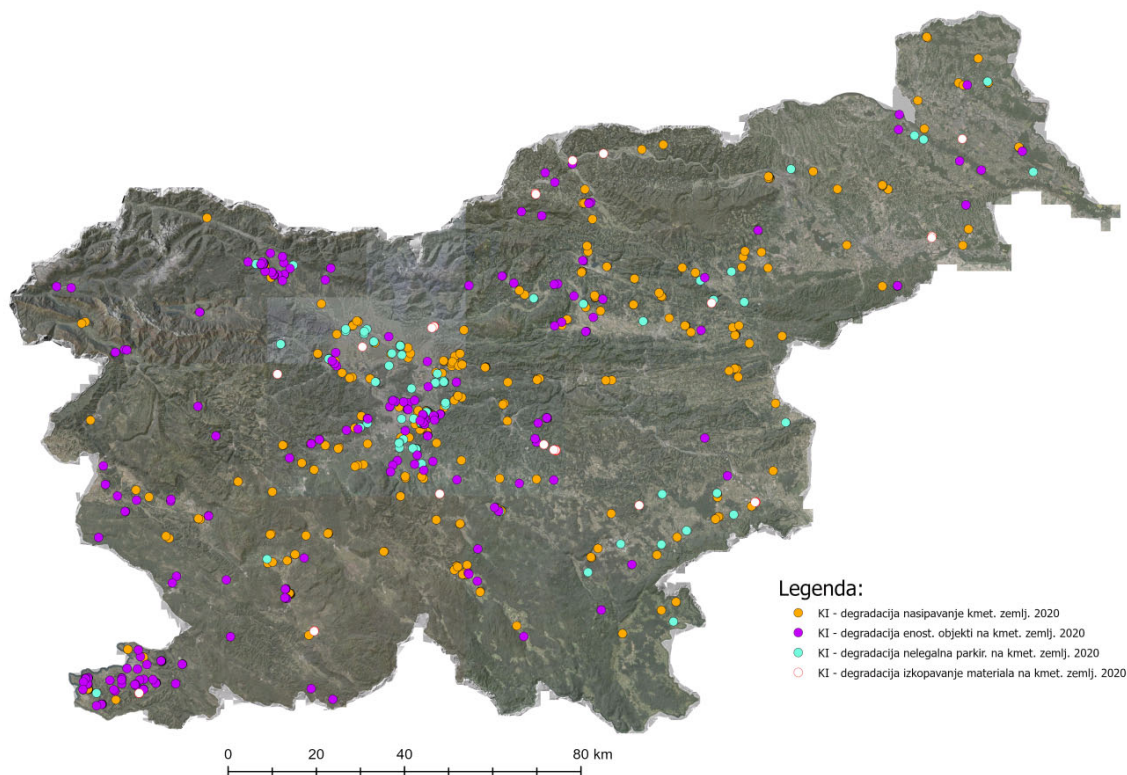
Uvedba agromelioracij

Agromelioracije obsegajo ukrepe, ki izboljšujejo fizikalne, kemijske in biološke lastnosti tal ter izboljšujejo dostop na kmetijsko zemljišče. Agromelioracije obsegajo ukrepe izravnave zemljišč, krčitev grmovja in dreves, nasipavanje rodovitne zemlje, odstranitve kamnitih osamelcev, ureditve poljskih poti, izdelave in razgradnje teras, ureditve gorskih in kraških pašnikov, ureditve manjših odvodnjanj, apnenja in založnega gnojenja.

Predlog za uvedbo zahtevne agromelioracije, kamor spadajo razgradnja teras, ureditev manjših odvodnjanj, agromelioracije, katerih del je vnos zemeljskega izkopa, ki ne izhaja z območja predlagane agromelioracije, razen če gre za rodovito zemljo, ali umetno pripravljene zemljine, lahko vložijo lastniki kmetijskih zemljišč na predvidenem območju zahtevne agromelioracije oziroma fizične ali pravne osebe, ki jih pooblastijo lastniki zemljišč na predvidenem območju zahtevne agromelioracije, in imajo v lasti več kot dve tretjini površin kmetijskih zemljišč s predvidenega agromelioracijskega območja. Predlog za uvedbo zahtevne agromelioracije se vloži pri ministrstvu za kmetijstvo.

Zahtevna agromelioracija se uvede z odločbo MKGP na podlagi zapisnika kmetijskega inšpektorja, ki preveri stanje na terenu in v primeru ugotovljenih nepravilnosti ustrezno ukrepa. MKGP sproti obvešča kmetijsko inšpekcijo o prejetih vlogah za uvedbo agromelioracij, izdanih odločbah o uvedbi agromelioracije in izdanih sklepih o zavrženju ali zavrnitvi vlog. Na podlagi teh obvestil je kmetijska inšpekcija v letu 2020 opravila 103 preglede na terenu, ugotovila sedem nepravilnosti in izdala štiri ureditvene odločbe o odpravi pomanjkljivosti pri izvedbi agromelioracij.

Kmetijska inšpekcija je aktivno sodelovala tudi pri pripravi predloga sprememb Zakona o kmetijskih zemljiščih, kjer je imela največ predlogov in pripomb ravno na vsebino agromelioracij.

Slika 13: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskih področjih nasipavanja, izkopavanja in nelegalnih objektov na kmetijskih zemljiščih v letu 2020.

Objekti na kmetijskih zemljiščih

Pravna podlaga kmetijski inšpekciji za ukrepanje glede nenamenske rabe kmetijskega zemljišča izhaja iz ZKZ. Pristojnost za nadzor nad določbami ZKZ je urejena v 106. členu, ki določa, da izvajanje določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, nadzorujejo kmetijski inšpektorji.

Pristojnosti in pooblastila kmetijskega inšpektorja so podrobno urejena v 107. členu ZKZ.

V odstavku A) tega člena so podana posebna pooblastila kmetijskega inšpektorja, pri čemer se ta (med drugim) nanašajo na nadzor:

- *ali lastnik, zakupnik ali drug uporabnik kmetijskega zemljišča obdeluje kmetijsko zemljišče kot dober gospodar;*
- *kmetijskih zemljišč glede preprečevanja in odpravljanja zaraščanja;*
- *ravnanja z rodovitno zemljo.*

V odstavku B) so podane pristojnosti za izrekanje posebnih inšpekcijskih ukrepov in sicer:

- *prepovedati uporabo kmetijskega zemljišča za drug namen kot za kmetijsko proizvodnjo, če to po zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi zakona, ni dovoljeno, in odrediti vzpostavitev zemljišča v prejšnje stanje v določenem roku;*

- *prepovedati onesnaževanje oziroma degradiranje kmetijskih zemljišč pri njihovi rabi in odrediti vzpostavitev v prejšnje stanje na stroške povzročitelja onesnaževanja oziroma degradiranja, ali lastnika kmetijskih zemljišč, če se ugotovi njegova odgovornost,*
- *prepovedati uporabo objekta iz točk b), c), č), d) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 3.č člena tega zakona ali prvega odstavka 3.ea člena tega zakona, ki mu je bila spremenjena namembnost;*

Uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom (nanašajoč se na inšpekcijski ukrep iz zgornje prve alineje) je določena v 4. členu ZKZ, ki določa, da *je potrebno kmetijska zemljišča uporabljati v skladu z njihovim namenom ter preprečevati njihovo onesnaževanje ali drugačno degradiranje in onesnaževanje ali drugačno zaviranje rasti rastlin.*

Kaj je namenska raba kmetijskega zemljišča oziroma uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom (1. odstavek 4. člena ZKZ), v zakonu ni pojasnjeno. Z vzporedno uporabo 1. alineje B) odstavka 107. člena ZKZ (ukrep kmetijskega inšpektorja - prepoved uporabe kmetijskega zemljišča *za druge namene kot za kmetijsko proizvodnjo*) je mogoče zaključiti, da uporaba kmetijskega zemljišča v skladu z njegovim namenom pomeni uporabo kmetijskega zemljišča za kmetijsko proizvodnjo. Vsebina kmetijske proizvodnje je sicer smiselno določena v Zakonu o kmetijstvu, ki v 102. členu določa, da je kmetijsko opravilo delovni proces ali vsakršna dejavnost, katere namen je opravljanje kmetijske dejavnosti. Kmetijska opravila so primeroma naštetja v tem členu in sicer: obdelava tal, gnojenje, delo s kmetijsko mehanizacijo, paša itd.; kmetijske dejavnosti pa so tiste dejavnosti, ki so kot take opredeljene v Standardni klasifikaciji dejavnosti (dejavnosti v oddelku 01, skupina 01.1 – 03.2, področje A).

ZKZ pa poleg zemljišč za kmetijsko proizvodnjo pozna tudi neobdelovalna kmetijska zemljišča (npr. 5. člen ZKZ).

Glede obeh vrst kmetijskih zemljišč (obdelanih in neobdelanih), mora njihov lastnik upoštevati določbo 7. člena ZKZ, ki mu nalaga dolžno ravnanje in sicer: obdelovati kmetijsko zemljišče kot dober gospodar; preprečevati zaraščanje kmetijskih zemljišč; uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč.

V skladu s tem je mogoče zaključiti, da je potrebno zemljišča, ki se uporabljajo za kmetijsko proizvodnjo, obdelovati po standardu dobrega gospodarja; pri tistih, ki se ne obdelujejo, pa poskrbeti, da se prepreči zaraščanje. V primeru ravnanja, nasprotnega temu, mora kmetijski inšpektor izreči ukrep v skladu z zgornjo prvo alinejo (oz. 1. alinejo B) odstavka 107. člena KZ).

Pri obeh vrstah zemljišč je potrebno uporabljati zemljiščem in kraju primerne metode kmetovanja za preprečevanje zbitosti tal, erozije in onesnaženja ter za zagotavljanje trajne rodovitnosti zemljišč. Glede teh obveznosti ravnanja s kmetijskim zemljiščem ima kmetijski inšpektor pristojnost odrediti ukrep iz zgornje druge alineje (oz. 6. alineje B odstavka 107. člena ZKZ).

Onesnaževanje kmetijskega zemljišča pojasnjuje 2. odstavek 4. člena ZKZ, zato ta termin ne rabi posebne razlage. Enako velja za termin zagotavljanja trajne rodovitnosti (kot protipomenka zaviranja rasti rastlin oziroma okrnjenosti trajne rodovitnosti – ki jo je torej mogoče uporabiti po principu *a contrario*), ki izhaja iz 3. odstavka tega člena. Degradacija pa za razliko od onesnaženosti ali trajne rodovitnosti v ZKZ ni posebej definirana, je pa določena v Uredbi o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar. Iz 3. alineje 3. člena izhaja, da se degradacijo povezuje z erozijo, zbitostjo in onesnaženjem. Tudi kot splošen pojem degradacija pomeni poslabšanje stanja/kvalitete ali razvrednotenje.

Ves opisan nadzor in ukrepi kmetijskega inšpektorja se torej dotikajo pravilne rabe in uporabe kmetijskega zemljišča kot naravnega bogastva (ohranjanje in izboljševanje pridelovalnega potenciala), nikakor pa ne nadzora nad skladnostjo objektov s prostorskimi akti, izvajanje gradnje brez predpisane dokumentacije ali izpolnjevanjem bistvenih zahtev objektov.

Da kmetijski inšpektor nima pooblastila za odreditev odstranitve objekta povsem očitno izhaja tudi iz 13. alineje B) odstavka 107. člena ZKZ. Ta določa, da inšpektor prepove *uporabo objekta iz točk b), c), č), d) in e) prvega odstavka ter drugega in tretjega odstavka 3.č člena tega zakona ali prvega odstavka 3.ea člena tega zakona, ki mu je bila spremenjena namembnost*. To pooblastilo torej povsem jasno kaže na to, da sme kmetijski inšpektor za objekt, ki se je postavil in predhodno služil npr. kot pomožen kmetijsko-gozdarski objekt, kasneje pa se mu je spremenila namembnost (npr. v počitniški ali stanovanjski objekt), izreči zgolj prepoved uporabe, ne pa tudi njegove odstranitve.

Sprememba namembnosti je, upošteva 36. točko 3. člena GZ, sprememba namena objekta ali njegovega dela, ki se izvede samostojno ali hkrati z vzdrževanjem, rekonstrukcijo ali prizidavo. Za spremembo namembnosti je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje (tako 4. člen GZ). Če objekt nima gradbenega dovoljenja, pa gradbeni inšpektor v skladu z 82. členom GZ odredi, se gradnja takoj ustavi in da se zgrajeni objekt ali del objekta v določenem roku odstrani.

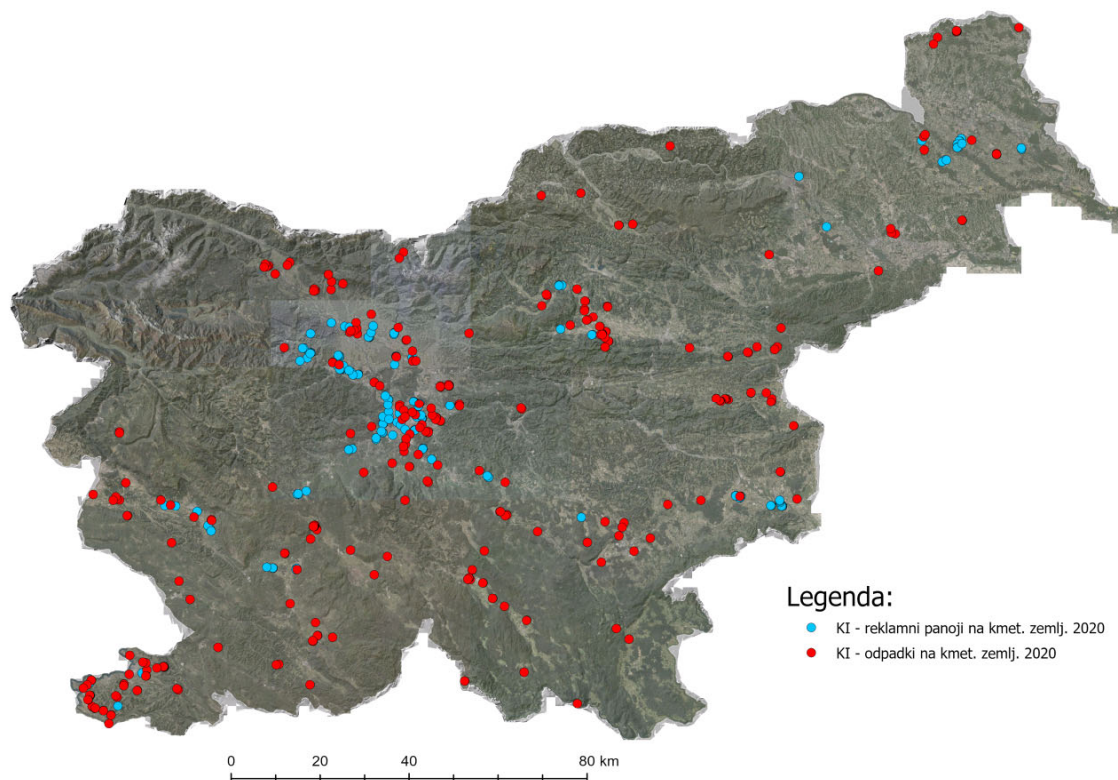
Primarno pristojnosti za ukrepanje pri postavljenih objektih na kmetijskih imata po gradbenem zakonu tako Inšpekcija za okolje in prostor IRSOP ter Medobčinski inšpektorat.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2020 opravila 305 pregledov iz vsebinskega področja enostavnih objektov na kmetijskih zemljiščih, pri čemer je ugotovila 73 nepravilnosti in izdala 45 odločb.

Postavitev reklamnih panojev na kmetijskih zemljiščih

Že v letu 2018 je na podlagi pravne prakse kmetijska inšpekcija dosegla, da se na podlagi Zakona o kmetijskih zemljiščih lahko odstranjujejo reklamni panoji iz kmetijskih zemljišč. Pri tem kmetijska inšpekcija lahko odstranjuje reklamne panoje, ki po gradbeni zakonodaji ne spadajo v sklop gradbenih objektov, za katere si je potrebno

pridobiti gradbeno dovoljenje, temveč gre za enostavne objekte. Na podlagi tega se je v letu 2020 izvedlo 190 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 69 nepravilnosti in izdalo 31 odločb. Število reklamnih panojev na kmetijskih zemljiščih se iz leta v leto povečuje. K reševanju te problematike je kmetijska inšpekcija aktivno pristopila tudi pri spremembi zakona o kmetijskih zemljiščih. Tako kot nelegalna parkirišča so tudi reklamni panoji postavljeni ob vpadnicah v večja urbana središča in v turističnih centrih.

Slika 14: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebinskih področjih reklamnih panojev in odpadkov na kmetijskih zemljiščih v letu 2020.

Odlaganje odpadkov in uporaba kmetijskih zemljišč kot nelegalna parkirišča

Na področju odlaganja odpadkov na kmetijskih zemljiščih je bilo v letu 2020 opravljenih 357 pregledov, ugotovljenih 105 nepravilnosti in izdanih 67 odločb. Ker se obseg gradbenih del povečuje, se predvideva, da se bo spet povečal pritisk na kmetijska zemljišča v obliki različnega odlaganja odpadnih gradbenih materialov in izkopov.

Še vedno se ugotavlja, da se večja število primerov, kjer se kmetijska zemljišča uporabljajo kot skladišča za odlaganje različnih odpadkov in ostalega, predvsem gradbenega materiala. Število primerov, kjer zavezanci na kmetijskih zemljiščih urejajo parkirišča za tovorna in druga vozila na nelegalen način, pa je približno na isti ravni kot prejšnja leta. Tako je bilo v letu 2020 opravljeni 187 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljeno 55 nepravilnosti in izdanih 36 odločb. Postopki nenamenske rabe kmetijskih zemljišč zaradi uporabe kmetijskega zemljišča za parkirišča so postopki, ki

trajajo najdlje časa in kjer se izvršilni postopek zavleče tudi v desetletje. Prostorsko so ti postopki skoncentrirani na obrobju urbanih središč. To je razvidno tudi iz spodnje slike.

Namakalni in osuševalni sistemi

Namakalni sistem je skup naprav za zagotovitev vode, njeno distribucijo in rabo z namenom zagotoviti rastlinam zadostno količino vode v tleh. Kot namakalni sistemi se štejejo tudi oroševalni sistemi za protislansko zaščito. Namakalni sistem je sestavljen iz odvzemnega objekta, dovodnega omrežja in namakalne opreme. Uvedbo namakalnega sistema lahko MKGP predlagajo:

- lokalne namakalne sisteme: lokalne skupnosti;
- zasebne namakalne sisteme: lastniki kmetijskih zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema ali fizične ali pravne osebe, ki jih pooblastijo lastniki zemljišč na predvidenem območju namakalnega sistema.

Lokalni ali državni namakalni sistem se lahko ukine:

- če preneha vodna pravica, nove pa ni mogoče pridobiti,
 - če se z ukinitvijo strinjajo lastniki kmetijskih zemljišč, ki imajo v lasti več kot 80 odstotkov površin kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, in če se z ukinitvijo strinja 80 odstotkov lastnikov kmetijskih zemljišč na območju lokalnega ali državnega namakalnega sistema, ki so podpisali pogodbo o namakanju, ali
 - če ukinitve z odločbo predlaga kmetijski inšpektor ali inšpektor, pristojen za vode.
- Na podlagi te določbe so bili opravljeni 103 pregledi, pri katerih so bile ugotovljene 3 nepravilnosti in izdani 2 odločbi.

MINERALNA GNOJILA

KONTROLA KAKOVOSTI

V letu 2020 je kmetijska inšpekcija odvzela 17 vzorcev mineralnih gnojil za kontrolo kakovosti, kar je nekaj manj, kot je bilo načrtovano. Razlog je v uvedbi izrednih razmer v spomladanskem času zaradi bolezni COVID-19, zaradi katere so bili inšpekcijski pregledi pri strankah in stik z njimi, omejeni. Pri vzorcih, odvzetih v letu 2020 tudi ni bilo ugotovljenih neskladij glede kakovosti vzorčenih gnojil.

Za kontrolo kakovosti se uporabljajo pripravljene zapisniki in priloge za navedbo hranil, ki naj se analizirajo pri posameznem vzorcu.

V letu 2020 je bilo na IRSKGLR ponovno naslovljeno obvestilo FURS o prispelem tovoru mineralnih gnojil iz Rusije v Luko Koper, vendar je bil celoten tovor prevzet s strani kupca izven EU (Švica), končne destinacije tovorov niso bile znane, gnojila pa so bila enaka tistim, od katerih je bil odvzet vzorec v decembru 2019 (NPK, DAP) in rezultati tega vzorčenja niso pokazali neskladij z deklariranimi lastnostmi teh gnojil. Zaradi teh dejstev vzorci razsutega tovara mineralnih gnojil v Luki Koper v letu 2020 niso bili odvzeti.

OZNAČENOST MINERALNIH GNOJIL IN ŽSP V PROMETU

Nadzor označenosti mineralnih gnojil v prometu je potekal skupaj z nadzorom organskih gnojil z ŽSP v maloprodaji.

Opravljenih je bilo 74 pregledov, izdanih 17 ureditvenih odločb, uvedena 2 prekrškovna postopka in izdano za 1.600 € kazni z globo.

Še vedno se ugotavlja, da so organska gnojila z ŽSP v prometu različno označena, zaradi nedorečenih predpisov glede označitve pa se je v prometu preverjalo ali gnojila na označbah vsebujejo navedbo tipa ŽSP v gnojilu, dodatne navedbe glede uporabe in navedbo proizvajalca, registrsko številko obrata pa je treba naknadno preveriti pri proizvajalcu, saj osnove za obvezno navedbo le-te na embalažnih enotah, v obstoječih predpisih, ni.

Organska gnojila in sredstva za izboljšanje tal se lahko dajejo na trg in uporabljajo, če:

- (a) so pridobljena iz določenih dovoljenih snovi;
- (b) so proizvedena v skladu z določenimi pogoji za preprečevanje tveganj za javno zdravje in zdravje živali;
- (c) izvirajo iz odobrenih ali registriranih objektov ali obratov;
- (d) če gre za mesno-kostno moko, pridobljeno iz snovi kategorije 2, in predelane živalske beljakovine, namenjene za uporabo kot organska gnojila in sredstva za izboljšanje tal ali za uporabo v njih, zmešana s komponento, ki prepreči nadaljnjo uporabo mešanice za namene krmljenja in so ustrezno označena.

Države članice lahko sprejmejo ali ohranijo nacionalna pravila, ki določajo dodatne pogoje ali omejujejo uporabo organskih gnojil in sredstev za izboljšanje tal, če so takšna pravila upravičena zaradi zaščite javnega zdravja in zdravja živali, za kar se Slovenija zaenkrat ni odločila.

Med prevozom in skladiščenjem morajo biti pakiranja, kontejnerji ali prevozna sredstva opremljeni z oznakami z:

- (a) jasno navedbo kategorije živalskih stranskih proizvodov ali pridobljenih proizvodov;
- (b) kadar gre za kategorijo 2 in 3 z naslednjimi besedami, ki so jasno in čitljivo prikazane na pakiranju, kontejnerju ali prevoznem sredstvu: „ni namenjeno prehrani ljudi“;
- (c) označba se ne zahteva za naslednja organska gnojila in sredstva za izboljšanje tal:
 - v pakiranjih, pripravljenih za prodajo, ki niso težja od 50 kg in so namenjena končnemu potrošniku,
 - v velikih vrečah, ki niso težje od 1.000 kg, če jih odobri pristojni organ države članice, v kateri naj bi se organsko gnojilo ali sredstvo za izboljšanje tal uporabilo na zemljišč in če je na vrečah navedeno, da niso namenjene za uporabo na zemljišču, do katerega imajo dostop rejne živali.

V letu 2021 ima kmetijska inšpekcija ponovno v programu odvzem cca. 20 vzorcev za kontrolo kakovosti, oz. vsebnosti deklariranih hranil. Pregled označenosti gnojil v prometu pa poteka sezonsko, skladno s časovno obremenitvijo po drugih vsebinskih področjih, ki jih pokriva KI.

Po izmenjavi prvih mnenj o novi Uredbi (EU) 2019/1009 o sredstvih za gnojenje s strokovno skupino na MKGP, so bile s strani IRSKGLR posredovane prve pripombe in predlogi ter izražena pripravljenost za sodelovanje pri pripravi izvedbenih in domačih predpisov. Opozorili smo, da bo vsebino potrebno povezati tudi z ŽSP v prometu in predpisi, ki se nanašajo na druga organska gnojila (digestat, kompost), ki so trenutno delno v nadzorni pristojnosti drugih inšpekcij. Sodelovanje bo v 2021 verjetno intenzivnejše, ker časa za pripravo predpisov ni veliko, tematika pa je zelo obsežna.

Tudi v okviru skupine za MG se bomo morali postopno bolj natančno seznaniti z vsebino nove Uredbe, ker je zelo obsežna, princip razvrstitve sredstev za gnojenje pa se že v osnovi precej razlikuje od dosedanje opredelitve mineralnih in organsko-mineralnih gnojil.

ŽIVINOREJA

Statistični podatki za živinorejo po prvih ocenah kažejo, da se je skupni obseg prireje v letu 2020 nekoliko povečal. Povečanje obsega prireje se pričakuje pri prireji govedi in perutnini, zmanjšanje pa pri prireji prašičev in drobnice. Nekoliko večja kot v letu 2019 bo tudi prireja kravjega mleka, prireja jajc pa bo ostala na ravni leta prej. V primerjavi z zelo slabo letino 2019 se je pridelava medu povečala (po oceni za okoli petino), kljub temu pa bo s približno 780 tonami letošnja letina še vedno izrazito pod povprečjem obdobja 2015–2019. Prve ocene za leto 2020 na agregatni ravni kažejo, da se bo v primerjavi s preteklim letom, rastlinska pridelava povečala za približno desetino, predvsem zaradi večjih pridelkov v sadjarstvu, pridelavi žit in krompirja. Živinorejska proizvodnja se bo prav tako povečala in sicer za dober odstotek. Skupni obseg proizvodnje kmetijskih proizvodov se bo v primerjavi z letom 2019 povečal (za okoli 5 %) in bo presegal povprečno raven zadnjih petih let.

Zmanjšano povpraševanje po govejem mesu (zaprtje gostinskih in drugih turističnih obratov, javnih zavodov ipd.) je privedlo do zastajanja odkupa govedi in posledično povečanja stroškov krmljenja na kmetijskih gospodarstvih, kar je povzročilo zniževanje dohodka v prireji govejega mesa. Omejitve pri trgovanju s prašičjim mesom so povzročile padec dohodka tudi prašičerejcev, predvsem v drugi polovici leta 2020. Prekinitev ustaljenih prodajnih poti za slovensko prašičje meso, kot je zapiranje ustanov in gostinskih obratov v jesenskih mesecih, ter povečana ponudba svinjine iz drugih članic EU, je povzročilo težave pri izhlevljanju klavno zrelih živali. To je povzročilo višje stroške reje in doseganje nižjih cen zaradi prekategorizacije klavnih prašičev.

Po prvih ocenah statistike so se znižale cene živali in živalskih proizvodov, nominalno bodo le-te nižje za 3,8 % (realno –4,1 %) in bodo najverjetneje med najnižjimi v zadnjem desetletnem obdobju. Opazno nižje cene je pričakovati predvsem pri govejem

mesu, kravjem mleku in perutninskem mesu. Pri ostalih pomembnejših živalskih proizvodih pa je pričakovati nekoliko višje odkupne cene (predvsem jagnjetine, prašičev in jedilnih jajc).

Slovenija leži na stičišču alpskega, sredozemskega, panonskega in dinarskega sveta. Raznoverstnost na tako majhnem prostoru dopolnjuje ohranjena narava; več kot polovico Slovenije pokrivajo gozdovi, več kot tretjina ozemlja spada v območje Natura 2000. Iz samih naravnih danosti izhaja, da je Slovenija izrazito živinorejska država. Prav zaradi tega dejstva je potrebno veliko pozornost nameniti sledljivosti, številčenju in registraciji živali na gospodarstvu, ki pa ga pri nas nadzirajo kar trije kontrolni organi in sicer AKTRP, UVHVVR ter kmetijska inšpekcija. Nadzor v zadnjih 15 letih kaže, da se je stanje glede sledljivosti živali močno izboljšalo, zato je opazen tudi padec tega nadzora po zakonu o živinoreji. Na drugi strani pa se je povečal obseg nadzora glede pravilnega gnojenja z organskimi gnojili ter urejenosti skladišč za živalska gnojila.

Tako je bilo s področja Zakona o živinoreji je bilo opravljenih 2292 pregledov. Na podlagi ugotovljenih 1194 nepravilnosti je bilo izdanih 242 ureditvenih odločb. V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 61 plačilnih nalogov in dve odločbi o prekršku v skupni višini 3.625 €. Izdanih je bilo tudi 53 opozoril. Ukrep izreka opozorila se običajno uporabi v primerih, ko so žvali pomanjkljivo označene (imajo eno ušesno številko).

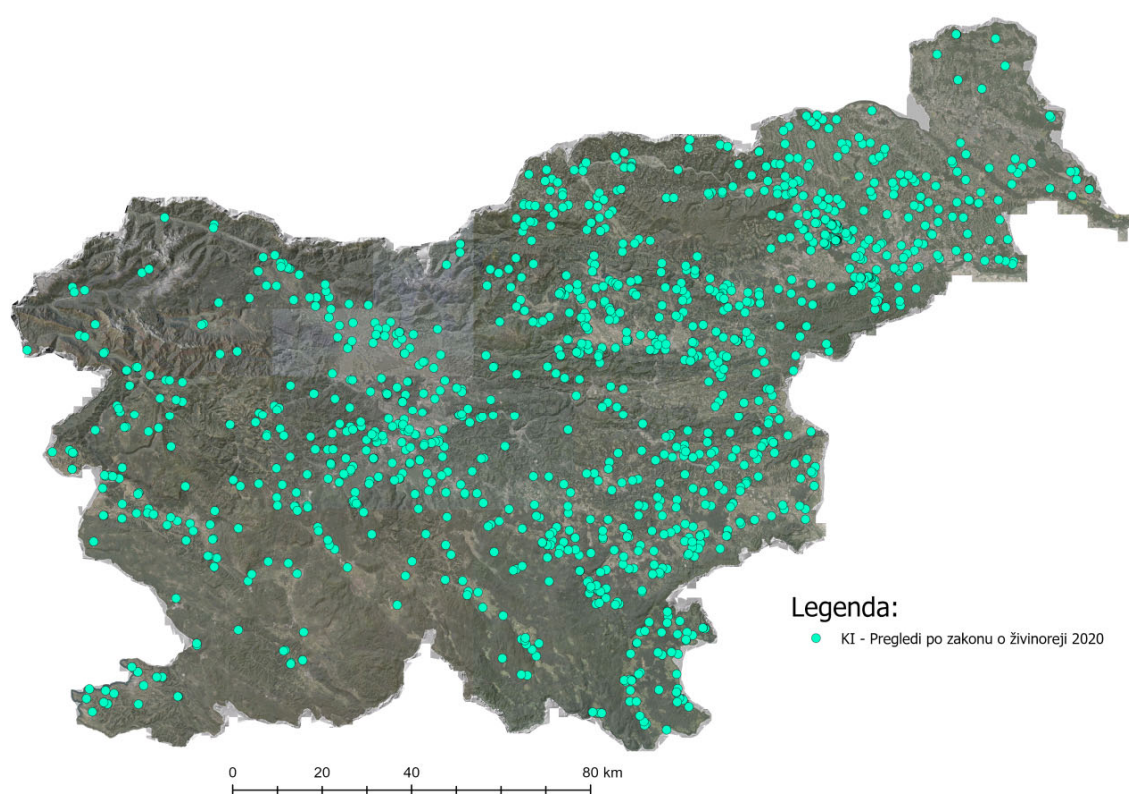
Domače živali morajo biti označene in registrirane v predpisanih rokih in na predpisan način zaradi zootehniških in veterinarskih razlogov, izvajanja ukrepov kmetijske politike, prometa in sledenja domačih živali, zagotavljanja zadostne prireje živalskih proizvodov ter zagotavljanja kakovosti živalskih proizvodov.

Za označitev domačih živali mora poskrbeti lastnik živali. Žival označi lastnik oziroma rejec živali sam ali osebe, ki jih izbere izmed tistih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za strokovne delavce v skladu s predpisi o veterinarstvu. Za pravilnost označitve živali odgovarja lastnik oziroma rejec živali, če opravlja označitev sam, če pa izbere za izvedbo označitve drugo osebo, odgovarja za pravilnost označitve ta oseba. Označitev kopitarjev opravlja rejska organizacija, ki je priznana za vodenje rodovniških knjig za kopitarje.

Rejci so dolžni voditi predpisano hlevsko knjigo in druge predpisane zbirke podatkov ter sporočati podatke na predpisan način.

Slika 15: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po zakonu o živinoreji v obdobju 2016-2020.

Slika 16: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Zakona o živinoreji v letu 2020.

Kmetijska inšpekcija opravlja usmerjene inšpekcijske preglede nadzora določenega vsebinskega področja, kamor spadata nadzor označevanja čebelnjakov in stojišč.

Nadzor identifikacije in registracije prašičev in govedi potekata v sklopu ostalih nadzorov na kmetijskem gospodarstvu.

NADZORI IN UKREPI PO DOLOČBAH ZAKONA O KMETIJSTVU

Na podlagi Zakona o kmetijstvu je bilo v letu 2020 skupno opravljenih 2835 pregledov, pri katerih je bilo ugotovljenih 885 nepravilnosti in izdanih 753 inšpekcijskih upravnih odločb.

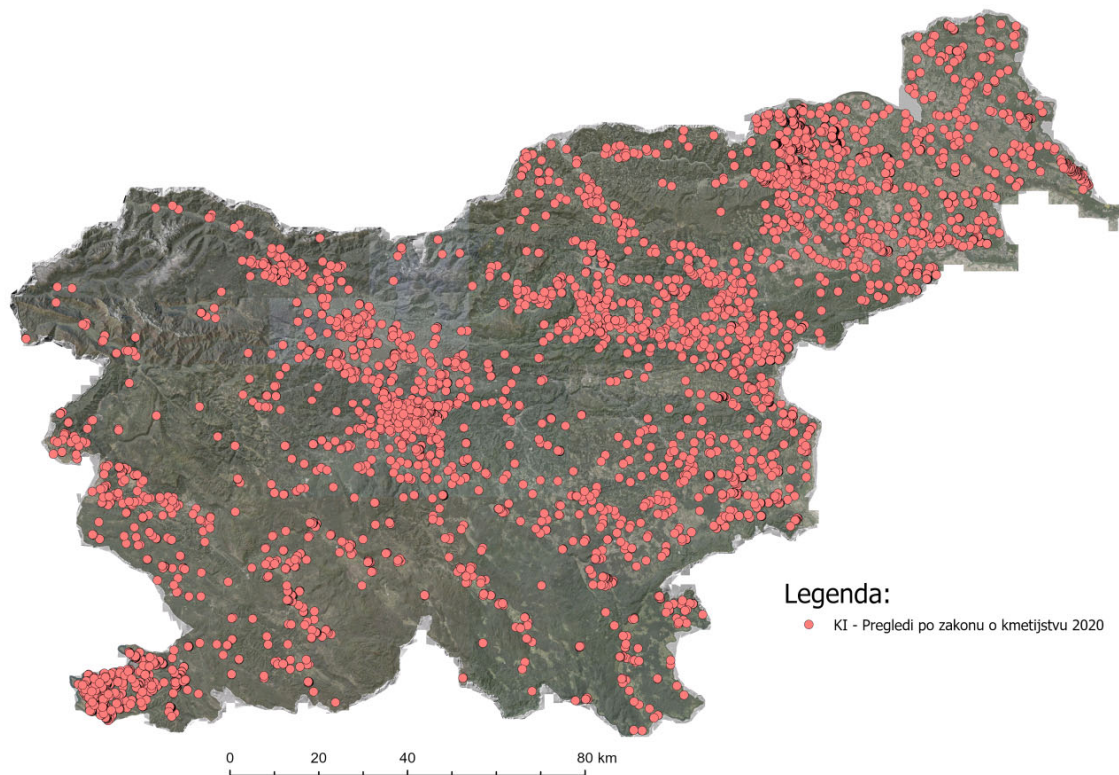
V prekrškovnem postopku je bilo izdanih 8 plačilnih nalogov, 2 odločbi o prekršku in 10 opozoril. Skupna vrednost izrečenih kazni je znašala 2.700 €.

Velik delež nadzora je bil usmerjen v nadzor registrov kmetijskih gospodarstev, nadzor tržnic oziroma prodaje primarnih pridelkov končnemu potrošniku ter nadzor izvora pridelkov v okviru dopolnilne dejavnosti. Pri nadzoru registrov RKG je bilo največ upravnih odločb izdanih pri pomanjkljivih evidencah GERK (71 odločb), zaradi opustitve sporočanja evidenc pridelka oljk in oljčnega olja (24 ureditvenih odločb) ter pomanjkljivega vpisa v register kmetijskega gospodarstva (4 odločbe).

Slika 17: Primerjava opravljenih pregledov, zapisnikov, ugotovljenih nepravilnosti in izdanih upravnih odločb po Zakonu o kmetijstvu v obdobju 2016-2020.

Iz slike je razvidno, da se je v letu 2020 v primerjavi z leti 2018 in 2019 število ugotovljenih nepravilnosti ponovno povišalo. Razlog je v večjem številu opravljenih administrativnih nadzorov, ki se vršijo ciljno na podlagi znanih podatkov. Posledično je višje tudi število izdanih odločb.

Slika 18: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Zakona o kmetijstvu v letu 2020.

NADZOR TRŽNIC GLEDE POREKLA SADJA IN ZELENJAVE TER STATUSA NOSILCEV KMETIJ PRI PRODAJI

Nadzor nad poreklom sadja in zelenjave je razdeljen med IRSKGLR in URSVHVVR. Kmetijska inšpekcija ima pristojnost za nadzor na tistih prodajnih mestih, kjer sta sadje in zelenjava pridelana na kmetiji. Inšpektor IRSKGLR preveri:

1. ali prodajalec sme vršiti prodajo (nosilec, člani kmetije in zaposleni na kmetiji, ki so vpisani v RKG in druge osebe, ki opravljajo delo na kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerja),
2. na podlagi izpisa iz evidence RKG preveri sledljivosti prodajanih pridelkov (primerja velikost pridelovalnih površin in vrsto rabe kmetijskih zemljišč, vpisanih v RKG, s prodajnimi pridelki),
3. če kmet prodaja z računom, preveri še status dopolnilne dejavnosti prodaje iz sosednjih kmetij in sledljivost prodaje pridelkov teh sosednjih kmetij.

V primeru ugotovljenih nepravilnosti se izreče ukrep:

- začasno prepove dajanje na trg sadja in zelenjave, če prodajo vrši oseba, ki za to ne izpolnjuje pogojev;
- prepove prodajo sadja in zelenjave iz drugih kmetij, če prodajalec nima dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji prodaje iz sosednjih kmetij.

Zadeva se v pristojno reševanje odstopi drugemu organu v naslednjih primerih:

- če pridelovalec poda izjavo, da pridelek ne izvira iz druge kmetije ali izjave o izvoru pridelka ne želi podati, se zadevo odstopi FURS zaradi opravljanja neregistrirane dejavnosti,
- če pridelovalec poda izjavo, da pridelek izvira iz druge kmetije, se poleg prepovedi prodaje sadja in zelenjave iz drugih kmetij, v primeru, da prodajalec nima dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji prodaje iz sosednjih kmetij, zadevo odstopi še URSVHVVR zaradi nepravilnega označevanja in ne zagotovljenega sledljivosti živila v prodaji za končnega potrošnika,
- ne izdajanje računov v primeru opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji - odstop zadeve na FURS,
- ni pogodbe o zaposlitvi - odstop zadeve na FURS,
- prodajni prostor ni označen, cene pridelkov niso označene - odstop zadeve TIRS.

Večina pregledov opravljenih v zvezi z nadzorom prodaje kmetijskih pridelkov končnemu potrošniku, ki je vezana na osnovno in dopolnilno dejavnost na kmetiji, je bila opravljena v spomladanskem času. V povezavi z nadzorom prodaje kmetijskih pridelkov na tržnicah (61.a člen) in izvajanje dopolnilne dejavnosti predelave in prodaje pridelkov iz lastnih in drugih kmetij, je bilo opravljenih 506 pregledov, ugotovljenih 10 nepravilnosti in izdane 4 upravne odločbe oziroma odločb o prepovedi nadaljnje prodaje do ureditve dokumentacije za izvajanje dopolnilne dejavnosti. V prekrškovnem postopku sta bila izdana dva plačilna naloga. Skupna vrednost izrečenih kazni je znašala 1.200 €.

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Dopolnilna dejavnost na kmetiji je dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji.

Kmetijska dejavnost obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oziroma živinorejo ter storitve za rastlinsko pridelavo oziroma živinorejo, razen veterinarskih dejavnosti. Tej osnovni dejavnosti sledijo tudi dopolnilne dejavnosti na kmetiji, katerih cilj je izboljšanje dohodkovnega položaja kmetije in s tem zagotavljanja delovnih mest, ekonomsko primerljivih z delovnimi mesti v drugih sektorjih. Po podatkih MKGP je bilo na dan 31.12.2020 v RKG vpisanih:

- 4.922 kmetij z izdanim dovoljenjem za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji
- 5.029 nosilcev dopolnilnih dejavnosti
- 20.223 dopolnilnih dejavnosti
- 4,11 dopolnilne dejavnosti na kmetijo.

Nadzor dopolnilnih dejavnosti poteka po naslednjih fazah:

- pregled izpolnjevanja pogojev
 - o površinah
 - strokovni pogoji
 - vpis v register nosilcev živilske dejavnosti
- preverjanje prijave dohodka
- administrativni nadzor pri nosilcu
 - preveri se, če nosilec vodi račune, evidence o lastnih količinah predelanih surovin in dokupljenih surovinah iz drugih kmetij
- ugotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin.

Zagotavljanje zadostnega deleža lastnih surovin se najprej opravi administrativno z vpogledom v zbirke podatkov, nato pa se nadaljuje pri nosilcu.

Administrativni pregled obsega:

- kontrola obsega površin v RKG;
- staleža živali v registrih živali, ki se vodijo v skladu s predpisi, ki urejajo živinorejo;
- prijavljenih površin in vrst kmetijskih rastlin na teh površinah v zbirni vlogi;
- vpisa v centralni register objektov akvakulture in komercialnih ribnikov;
- obsega gozdnih zemljišč na podlagi zemljiškega katastra in zemljiške knjige;
- vpisa v register pridelovalcev grozdja in vina.

Pregled pri nosilcu:

- kontrola računov,
- kontrola evidenc o lastnih količinah predelanih surovin in dokazil.

Določene dejavnosti prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, ki so sicer del dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, se lahko obravnavajo kot dejavnosti malega obsega, dohodek teh dejavnosti pa se šteje za dohodek v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo in je oproščen dohodnine.

Zavezanec, ki iz malih obsegov predelav ne preseže letnega prihodka 3.500 evrov, svojo dejavnost davčnemu organu zgolj priglasi za evidentiranje. Do navedene višine se mu davčna osnova ne povečuje, saj se prihodek šteje kot dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti.

Da je mogoče neke vrste prve stopnje predelave šteti za dejavnost malega obsega, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- člani kmečkega gospodinjstva, poleg predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov, ne opravljajo sami ali preko povezanih oseb, drugih dejavnosti na kmetiji, ki se lahko štejejo za dopolnilno dejavnost na kmetiji, razen dopolnilne dejavnosti predelave rastlinskih odpadkov ter proizvodnje in prodaje energije iz obnovljivih virov, storitev s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročnim delom ali svetovanja in usposabljanja v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo,
- člani kmečkega gospodinjstva ne ugotavljajo davčne osnove od dohodka iz OKGD na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in

normiranih odhodkov v letu, za katero se priglašča obravnava dohodka od malega obsega prve stopnje predelave,

- v davčnem letu pred davčnim letom, za katero priglašajo obravnavo dohodka od malega obsega prve stopnje predelave, prihodki od te dejavnosti ne presegajo 3.500 eur.

Za izdelke malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov se štejejo: nerazkosane in razkosane klavne živali, moka in drugi mlevski izdelki, maslo, kislina in sladka smetana, kislo mleko, pinjenec, sirotka, jogurt, kefir, skuta in sir, vsi brez dodatka, kisano, sušeno, vloženo in drugače konzervirano sadje in zelenjava, sadni in vinski mošt, sadno vino, sadni in zelenjavni sok in sirup, sadni in vinski kis, jedilna olja razen oljčnega ter smola in oglje.

V letu je bilo zaradi epidemioloških razmer po vsebini dopolnilnih dejavnosti večina pregledov opravljenih administrativno. Opravljeni so bili nadzori sporočanja dohodka in sporočanja istovrstnih skupin pridelkov.

PRIJAVA DOHODKA OD OPRAVLJANJA DOPOLNILNE DEJAVNOSTI

Skladno s 4. odst. 101. čl. ZKme mora nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji najkasneje do 30. junija upravni enoti sporočiti podatek o letnem dohodku iz dopolnilne dejavnosti za preteklo leto. Dohodek iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji je opredeljen v 3. in 4. odst. 99. čl. ZKme.

Letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ne sme presegati treh povprečnih letnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu, na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne sme presegati petih povprečnih letnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu.

Kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti se šteje dohodek, brez znižanj, povečanj in davčnih olajšav, ugotovljen kot razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki, kakor je izkazan v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Kadar se davčna osnova od dohodka iz dopolnilne dejavnosti ugotavlja z upoštevanjem normiranih odhodkov, se kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti šteje dohodek dopolnilne dejavnosti, ugotovljen na podlagi podatkov obračuna dohodnine iz dohodka iz dejavnosti.

Kot dohodek dopolnilne dejavnosti se šteje delež dohodka, ki pripada dopolnilni dejavnosti, kadar nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji poleg dopolnilne dejavnosti opravlja tudi druge kmetijske ali s kmetijstvom nepovezane dejavnosti in se zanje skupaj ugotavlja davčna osnova na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ter se davčna osnova za vso kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

Delež dohodka, ki pripada dopolnilni dejavnosti, se določi v višini deleža prihodka dopolnilne dejavnosti glede na celotni prihodek dejavnosti zavezanke ali zavezanca, kakor je izkazan v davčnem obračunu. Voditi se mora ločena evidenca prihodkov iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

V letu 2020 je bilo glede prijave dohodka ugotovljenih 73 nepravilnosti. Od tega je 71 zavezancev dohodek prijavilo po prejemu poziva, 2 pa je bila izdana odločba.

ISTOVRSTNE SKUPINE PRIDELKOV

Skladno s 4. točko 1. odst. 143. čl. ZKme-1 se v RKG za posamezno kmetijsko gospodarstvo, ki ima pridobljeno dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, vodijo podatki o istovrstnih skupinah kmetijskih pridelkov. Prodaja istovrstnih skupin kmetijskih pridelkov je opredeljena v 61.a člena v povezavi z 99. in 101. členom, Zkme-1.

Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji v 6. odstavku 12. člena določa, da lahko nosilec dopolnilne dejavnosti pri opravljanju dopolnilne dejavnosti prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, prodaja samo tiste istovrstne skupine kmetijskih pridelkov, ki so vpisane v RKG.

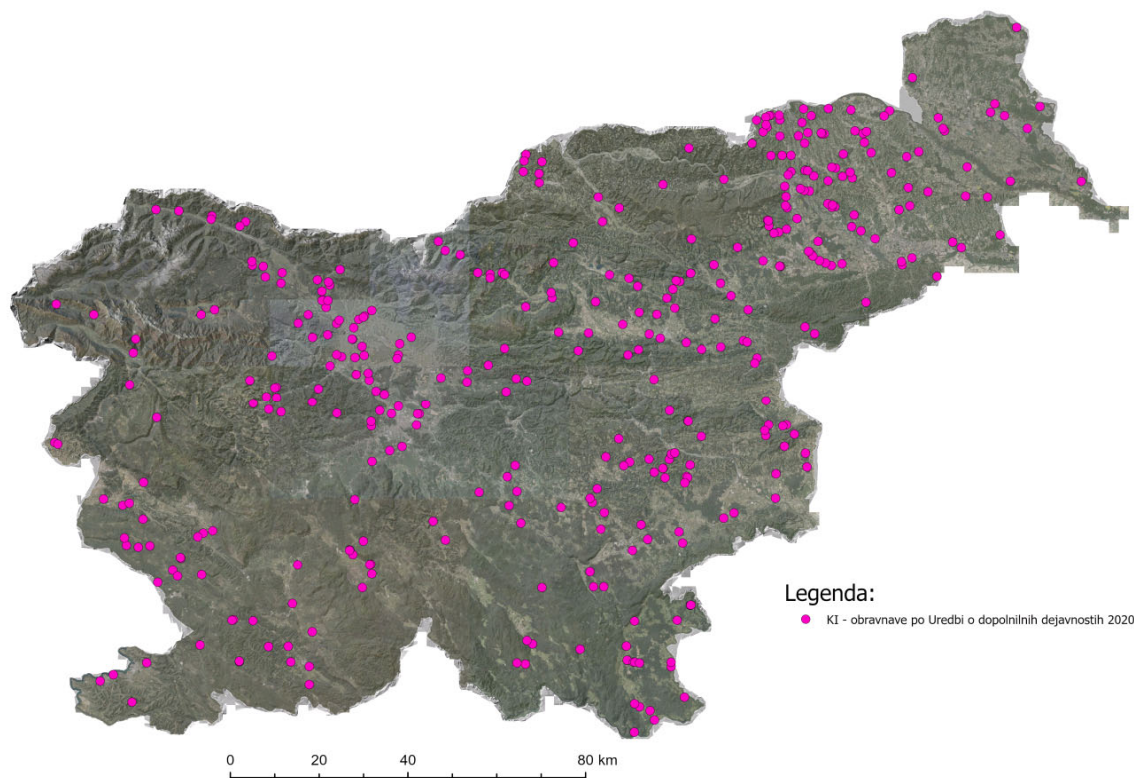
Nosilci dopolnilne dejavnosti, prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, ki so dobili dovoljenje, bi morali že ob registraciji dopolnilne dejavnosti prodaje v RKG sporočiti tiste istovrstne skupine kmetijskih pridelkov, ki jih bodo prodajali.

Istovrstne skupine kmetijskih pridelkov so: žita, krompir in druge podobne gomoljnice, zelenjadnice, sadje, oljnice in predivnice, njivska zelišča in dišavnice, mleko, jajca in nepredelani čebelji proizvodi (med, vosek, matični mleček, propolis).

Ob pregledu 274 zavezancev je bilo ugotovljeno, da jih je 146 prijavilo dopolnilno dejavnost prodaje »na zalogo« in se dejansko s prodajo pridelkov iz drugih kmetij ne ukvarjajo, 31 zavezancev je prijavilo istovrstne skupine, 48 jih je izbrisalo dejavnost prodaje, zoper 49 zavezancev se še vodi postopek.

Tabela 13: Rezultati nadzora dopolnilnih dejavnosti.

Vsebina:	Pregledi	Zapiski	Nepravilnosti	Odločbe	Opozorila po ZIN:	Pn vpisnik	Odločbe ZP	Opomin	Opozorilo po ZP
Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetijah									
predelava primarnih kmetijskih pridelkov (10.)	43	20	10			1			
predelava gozdnih lesnih sortimentov (11.)	8		6						
prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij (12.)	11	8	1						
turizem na kmetiji (14.-17.)	12	2	8			1			
dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki (18.)	9	4	4						
predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov (19.)	4		3						
storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročna dela (20.)	25	1	16						
svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo (21.)	4	1	1						
hranjenje računov in dokazil o količinah, poreklu in vrednostih (24./1/1)	11	11	0						
v dokazilih navajanje neresničnih podatkov (24./1/2)	3	3	0						
nepravilno ali pomanjkljivo označevanje porekla pridelkov, izdelkov (24./1/3)	3	3	0						
v RKG ni sporočenih istovrstnih skupin kmetijskih pridelkov pri dejavnosti prodaje (26.)	330		274						
LETO 2020	463	53	323	0	0	2	0	0	0
LETO 2019	273	206	31	34	0	0	1	2	0
LETO 2018	442	197	23	8	11	0	0	0	0
LETO 2017	136	92	13	6	3	2	0	1	1
LETO 2016	923	620	61	51	15	1	1	1	10

Slika 19: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini Uredbe o dopolnilnih dejavnostih v letu 2020.

ZAVAJAJOČE OZNAČEVANJE, TRŽENJE ALI OGLAŠEVANJE

Zakon o kmetijstvu v tretjem odstavku 66. določa, da se označevanje, oglaševanje oziroma trženje storitev, ki so povezane s kmetijsko dejavnostjo, šteje kot zavajajoče, če na kakršen koli način zavaja potrošnika ali bi ga utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede uporabe storitev. Kot zavajajoča se šteje tudi uporaba besed oziroma besednih zvez, ki se nanašajo na kmetijsko dejavnost in uporabljajo pri označevanju, oglaševanju oziroma trženju storitev iz nekmetijske dejavnosti.

V 2. točki 3. člena ZKme je pojasnjen pomen izraza kmetijsko gospodarstvo, in sicer je kmetijsko gospodarstvo organizacijsko in poslovno zaokrožena gospodarska celota, ki obsega eno ali več proizvodnih enot, se ukvarja s kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, ima enotno vodstvo, naslov in sedež, ime ali firmo in je lahko med drugim organizirano tudi v obliki kmetije, ki ni pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, pri čemer se za kmetijo šteje tudi čebelarka ali čebelar, ki ni samostojni podjetnik posameznik.

V 4. členu ZKme je določeno, da je kmetija oblika kmetijskega gospodarstva, kjer se nosilec in člani ali članice kmetije ter zaposleni ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo.

V 6. odstavku 5. člena ZKme je določeno, da je nosilec kmetijskega gospodarstva lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če imata sedež v republiki Sloveniji, fizična oseba, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, pa je vpisana v CRP, agrarna skupnost ali pašna skupnost. Nosilec kmetije je lahko fizična oseba, ki ima stalno bivališče v Republiki Sloveniji. Poslovni subjekt v skladu s predpisom, ki ureja poslovni register Slovenije, ne more biti nosilec kmetije.

V skladu s 1. odstavkom 99. člena ZKme je dopolnilna dejavnost na kmetiji dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji. V skladu s 6. odstavkom istega člena se na kmetiji ne sme opravljati posamezna vrsta dopolnilne dejavnosti na kmetiji, če je nosilec ali član kmetije samostojni podjetnik posameznik, registriran za istovrstno dejavnost, ali zakoniti zastopnik pravne osebe ali ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost.

Glede navedeno bi se beseda kmetija v imenu ali za trženje storitev lahko uporabljala samo pod pogojem, da bi stranka dejavnost opravljala kot dopolnilno dejavnost na kmetiji in ne kot pravna oseba ali samostojni podjetnik.

Za opravljanje dejavnosti npr. predelave kot dopolnilne dejavnosti na kmetiji, je potrebno v skladu z 10. členom Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji pridelati najmanj 50 odstotkov količin lastnih surovin, do 50 odstotkov količin surovin pa bi lahko dokupili z drugih kmetij, kar pa pravnim osebam in samostojnim podjetnikom z uporabo besede »kmetija« ali njene sopomenke v imenu firme ali pri oglaševanju storitev ni potrebno zagotavljati. S takšnim označevanjem, oglaševanjem in trženjem storitev kot pravna oseba ali samostojni podjetnik zavaja potrošnika ali bi potrošnika takšno označevanje, oglaševanje in trženje storitev utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na njegove odločitve glede nakupa izdelkov, ki jih nudi kot pravna oseba ali samostojni podjetnik.

V letu 2019 je bilo opravljenih 129 pregledov in ugotovljenih 48 nepravilnosti. Po ugotovljeni nepravilnosti so bili zavezanci z dopisom seznanjeni z ugotovitvijo. 24 jih je spremenilo ime že po prejemu dopisa, preostalih 24 pa je bila izdana odločba.

V letu 2020 smo na kmetijski inšpekciji zaznali nov zavajajoč trend uporabe besede »kmetija«, kjer so zavezanci registrirali blagovno znamko z uporabo besede »kmetija«.

Na posameznih živilih in v podatkovni bazi Urada RS za intelektualno lastnino smo zasledili več registriranih znamk, katerih uporaba po našem mnenju ni dovoljena v skladu z določili Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18 v nadaljevanju ZKme).

Gre za blagovne znamke pravnih oseb, ki imajo v imenu blagovne znamke besedo »kmetija«. Beseda kmetija se v imenu blagovne znamke ali v imenu firme oziroma registrirane dejavnosti lahko uporablja samo pod pogojem, da se dejavnost opravlja kot dopolnilna dejavnost na kmetiji in ne kot dejavnost pravne osebe.

V Uredbi o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18) je za opravljanje dopolnilne dejavnosti predelave v 10. členu določeno, da mora kmetija pridelati najmanj 50 odstotkov količin lastnih surovin, do 50 odstotkov količin surovin

pa lahko dokupi z drugih kmetij. Zahtevani delež se zagotavlja v koledarskem letu. Kot lastne surovine se štejejo zlasti: jajca, sadje, zelenjava, poljščine, žive živali, meso, mleko, med, cvetni prah, matični mleček. Voda se ne šteje kot surovina. Nosilec dopolnilne dejavnosti lahko dokupuje surovine na lokalnem trgu od drugih kmetij, ki v tekočem letu vložijo zbirno vlogo v skladu s predpisom, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike, ali od nosilcev ali članov kmetije, ki so vpisani v registru čebelnjakov v skladu s predpisom, ki ureja register čebelnjakov.

V kolikor predelavo vrši pravna oseba, tej ni potrebno zagotavljati lastnih surovin in z uporabo besede kmetija v imenu blagovne znamke zavaja potrošnika z izvorom surovine v predelanih kmetijskih pridelkih, gozdnih sadežih in zeliščih.

V 100. členu Zakona o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13 in 23/20) je določeno, da lahko kdorkoli Uradu sporoči svoje mnenje, da prijavljenega znaka ob upoštevanju 43. člena zakona ni dovoljeno registrirati kot znamko, in navede razloge za to. Za mnenje smo zaprosili tudi Urad RS za intelektualno lastnino, od koder smo prejeli odgovor, da je Zakon o industrijski lastnini ne vsebuje določb, na podlagi katerih bi urad lahko zavrnil registracijo blagovne znamke, četudi je ta na podlagi določb ZKme zavajajoča.

S postopki zoper zavajajoče označevanje, oglaševanje oziroma trženje storitev, ki so povezane s kmetijsko dejavnostjo in uporabo blagovne znamke, bomo nadaljevali tudi v letu 2020.

NADZOR VSEBNOSTI THC V KONOPLJI

V Republiki Sloveniji je dovoljeno gojiti konopljo ali vrtni mak na strnjeni površini, ki ni manjša od 0,1 hektarja. Konoplja se lahko goji za namen pridelave semena za nadaljnje razmnoževanje, za proizvodnjo hrane in pijač, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za pridelavo vlaken, za krmo živali in za druge industrijske namene. Vrtni mak se lahko goji za namen pridelave semena, in sicer za nadaljnje razmnoževanje, za namene kuhanja ter za pekovske in slaščičarske namene, za pridobivanje substanc za kozmetične namene, za prehrano živali in za industrijske namene.

Za konopljo se štejejo sorte konoplje, ki so našteje v Skupnem katalogu sort poljščin (evropska sortna lista), objavljenem vsako leto v Uradnem listu Evropske unije.

Vsebnost tetrahidrokanabinola (THC) v vzorcu konoplje ne sme presegati 0,2 odstotka. Kontrola se opravi v skladu z metodologijo, določeno v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 809/2014 z dne 17. julija 2014 o pravilih za uporabo Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z integriranim administrativnim in kontrolnim sistemom, ukrepi za razvoj podeželja in navzkrižno skladnostjo (UL L št. 227 z dne 31. 7. 2014, str. 69; v nadaljnjem besedilu: Uredba 809/2014/EU).

Dovoljenje lahko pridobi nosilec kmetijskega gospodarstva za gojenje izključno na kmetijskih zemljiščih, ki jih ima vpisana v register kmetijskih gospodarstev, če izpolnjuje pogoje. Zainteresirani pridelovalec za gojenje konoplje ali maka mora za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje najpozneje do 10. maja, za pridelavo vrtnega maka najpozneje do 15. marca oziroma najpozneje do 31. avgusta za tekoče leto

gojenja, odvisno od zvrsti vrtnega maka, vložiti vlogo na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vloga za pridobitev dovoljenja mora vsebovati naslednje podatke:

- ime, priimek in naslov oziroma firmo in sedež pridelovalca;
- identifikacijsko število kmetijskega gospodarstva (KMG-MID);
- površino kmetijskega zemljišča namenjeno za sejanje konoplje ali vrtnega maka z navedbo podatkov o grafični enoti rabe zemljišč kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: GERK), na katerem se poseje konoplja ali vrtni mak: GERK-PID, domače ime GERK-a, vrsta dejanske rabe GERK-a, površina GERK-a (v ha, a in m²) ter površino posamezne sorte konoplje ali vrtnega maka (v ha, a in m²);
- sorto konoplje ali vrtnega maka;
- opredelitev namena pridelave;
- predvideni datum setve;
- količino semena, predvideno za setev;
- predvideni datum spravila.

Vlogi za dovoljenje je treba priložiti uradne etikete na embalaži. Dovoljenje se izda z veljavnostjo za čas trajanja ene vegetacije posevka. Ministrstvo po pravnomočnosti dovoljenja kopijo dovoljenja posreduje Policiji – Upravi kriminalistične policije.

Ob inšpekcijskem pregledu pridelovalec inšpektorju predloži kot dokazili o nakupu potrjenega semena konoplje ali vrtnega maka, ki ju je posejal na podlagi dovoljenja:

- račun o nakupu semena, iz katerega mora biti razvidno: količina in sorta semena ter številka deklaracije o kakovosti semena;
- deklaracijo o kakovosti semena, ki jo je izdal registrirani dodelovalec, ki je dal seme v promet. Podatki na deklaraciji se morajo glede sorte in številke deklaracije ujemati s podatki na računu.

Iz posevkov konoplje odvzame inšpektor vzorce rastlin za analizo vsebnosti THC. Vzorčenje se izvede po metodi iz priloge Uredbe 809/2014/EU. Inšpektor pošlje vzorce v analizo pooblaščenemu laboratoriju. Če se z analizo ugotovi, da vsebnost THC presega 0,2%, se s pridelkom ravna v skladu s predpisi, ki urejajo proizvodnjo in promet s prepovedanimi drogami.

Skladno z vsebino Sporazuma o posredovanju podatkov med Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (AKTRP) in IRSKGLR, nabor nosilcev kmetijskih gospodarstev za vzorčenje naredi AKTRP. IRSKGLR nato AKTRP obvesti o rezultatih inšpekcijskega nadzora, izvedenega na podlagi Pravilnika o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2020 zaradi omejenih finančnih sredstev opravila manj nadzorov in vzorčenj kot prejšnja leta. V letu 2020 je bil pregled opravljen na 16 kmetijskih gospodarstvih, na katerih je bilo na 22 GERKih vzeti tudi toliko vzorcev konoplje za določitev vsebnosti THC. Od tega je 21 vzorcev predlagala ARSKTRP, en pa je bil vzet na predlog Policije. Analize je opravil akreditiran laboratorij Eurofins ERICo iz Velenja.

REZULTATI NADZORA

V enem vzorcu je bila za 0,04% presežena vrednost THC. Če se z analizo ugotovi, da vsebnost THC presega 0,2%, se s pridelkom ravna v skladu s predpisi, ki urejajo proizvodnjo in promet s prepovedanimi drogami. Z rezultati analize je bila zato seznanjena Policija.

Ob tem je kmetijska inšpekcija v letu 2020 opravila tudi 23 pregledov v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za gojenje konoplje s strani pridelovalcev, ugotovila dve nepravilnosti ter na podlagi tega izdala eno opozorilo ZIN.

Posevki maka niso bili predmet kontrole.

GENSKO SPREMENJENI ORGANIZMI

V okolju in pri pridelavi hrane lahko veliko škodo povzroči nenadzorovano sproščanje gensko spremenjenih organizmov (GSO). Vplivi so možni v gospodarstvu, saj se lahko zmanjša konkurenčnost slovenskega trga v primerjavi z ostalimi in zato je nujno potrebno izdelati načrte, ki bi omogočali ukrepanje v primerih sprostitev takih organizmov v okolje. Načrtovati je treba zaščito okolja, ki vključuje tudi zaščito ljudi in živali ter ustrezno odpraviti posledice. Zato so potrebni predhodni načrti za ukrepanje za zaščito ljudi, živali in okolja ter njegove sanacije.

Za prisotnost gensko spremenjenih organizmov v hrani, krmi, semenih, se uporablja molekularne metode, pri katerih se določajo določeni genski elementi. Nekateri genski elementi so prisotni v večih gensko spremenjenih organizmih, s temi naredimo tako imenovane presejalne analize, kjer ugotovimo prisotnost-odsotnost GSO. Nekateri genski elementi so specifični za posamezne gensko spremenjene organizme. S temi lahko identificiramo, kateri GSO je prisoten v vzorcu.

Inšpektorat vzorči zelene dele rastlin soje, koruze, oljne ogrščice, krompirja in sladkorne pese, v katerih nato na Nacionalnem inštitutu za biologijo opravijo presejalne teste na prisotnost gensko spremenjenih organizmov.

Na podlagi preteklih rezultatov in v okviru razpoložljivih finančnih sredstev se vzorčenje planira vsako drugo leto. V letu 2019 vzorčenje ni bilo izvedeno, se je pa ponovno planiralo v letu 2020. Zaradi prerazporeditve finančnih sredstev se vzorčenje v letu 2020 ni izvedlo.

Vzorčenje tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na VVO ter na onesnaževala v tleh gnojenih z digestatom

Vodovarstvena območja (VVO) so ena najpomembnejših oblik zavarovanja vodnih teles, pomembnih za odvzem pitne vode. Takšen način zavarovanja je poznal Zakon o vodah iz leta 1981, na podlagi katerega so vodovarstvena območja določile občine. Novi Zakon o vodah, ki v slovenski pravni red prevzema zahteve direktive EU o ukrepih

na področju vodne politike, pa prenaša pristojnost določanja vodovarstvenih območij na državo.

VVO ureja od konca leta 2020 14 uredb, in sicer za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja, za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja, za vodno telo vodonosnika Apaškega polja, za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava, za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja, za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane, za vodno telo vodonosnikov Rižane, za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko, za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice, za vodna telesa vodonosnikov na območju Slovenj Gradca, za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca ter za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič, Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in del občine Ljutomer. Z uredbami so določena VVO in vodovarstveni režimi.

Na VVO so določene različne stopnje varovanja, ki so odvisne od naravnih značilnosti in stopnje ogroženosti vodonosnikov oziroma površinskih voda. Uredbe predvidevajo tri stopnje varovanja oziroma razvrstitve vodovarstvenih območij, in sicer VVOI (najožja območja), na katerih velja najstrožji režim varovanja (prepovedana ali omejena raba mineralnih gnojil, gnojnice in gnojevke ter fitofarmacevtskih sredstev), VVOII (ožja območja) in VVOIII (širša območja).

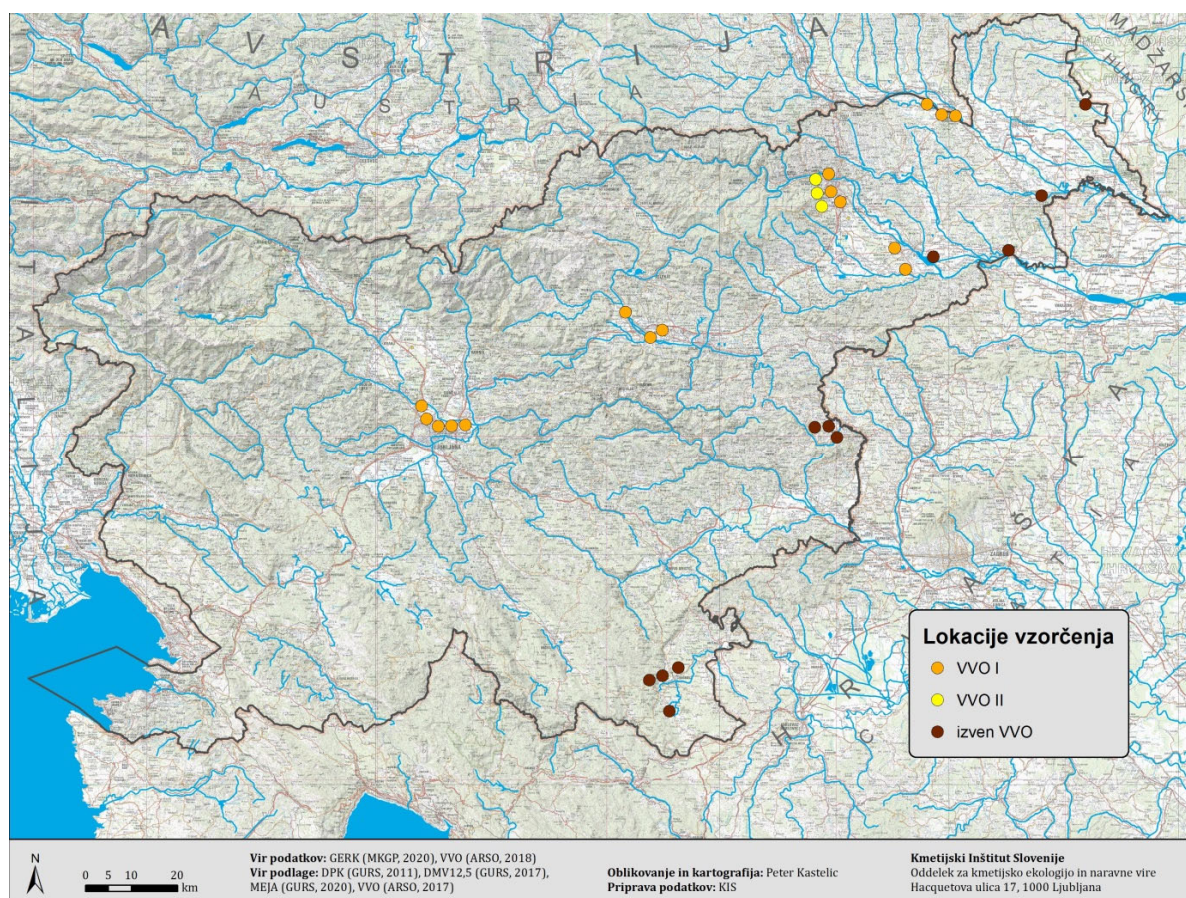
Poleg VVO, ki so določena z vladnimi uredbami, je še vedno veliko vodovarstvenih območij določenih z občinskimi odloki, ki so jih občinski sveti sprejeli do leta 2002 v skladu s takrat veljavnim Zakonom o vodah in se v skladu s prehodnimi določbami sedanjega zakona še uporabljajo.

V evidenci VVO, ki jo vodi Direkcija RS za vode, se vodovarstvena območja, določena z vladnimi uredbami, vodijo pod nazivom »državni nivo«, vodovarstvena območja, določena z občinskimi odloki, pa pod nazivom »občinski nivo«. Površina vodovarstvenih območij v Sloveniji je leta 2018 znašala 349.680 ha ali 17,3% površine celotne države. Kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU) na teh območjih je bilo 93.190 ha, kmetovalci pa so na teh območjih prijavili 73.614 ha GERK KZU. Na območjih VVOI je bilo 2.405 ha KZU oziroma 1.960 ha GERK KZU.

Vodovarstvena območja, še posebej tista najožja z najstrožjim režimom varovanja, so glede gradbenih posegov, industrijskih con, komunalne urejenosti in načina kmetovanja najbolj občutljiva glede ekološkega in kemičnega stanja podtalnice. Proces v podtalnici so namreč izredno dolgotrajni, če pride do onesnaževanja vodnih teles z različnimi polutanti, kontaminanti ali celo gnojili in pesticidi. Polutant lahko potuje do vodnjaka za zajem pitne vode preko talnega profila in vodnega telesa tudi več let, zato so tudi procesi očiščevanja dolgotrajni.

Zaradi vsega navedenega je pomembno, da kmetijska inšpekcija izvaja nadzor dobre kmetijske prakse na vodovarstvenih območjih glede gnojenja in rabe FFS, saj na podlagi posamičnih in sporadičnih primerov dokazuje, da kmetijstvo ne more biti in ni vir pojava težkih kovin, obstojnih organskih onesnaževal, lahko pa bistveno prispeva k zmanjševanju nitratov na aluvijalnih vodonosnikih.

Vzorčenje in analiziranje nevarnih snovi v tleh inšpekcijskih vzorcev je izvedel Kmetijski inštitut Slovenije. Vzetih je bilo 30 vzorcev na različnih lokacijah.

Slika 20: Prikaz lokacij vzorčenja.

Na VVO smo vzorčenje tal opravili na 19 KZ. Vzorčenje smo opravili na območju 6 uredb o VVO, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na podlagi Zakona o vodah. Vzorčenje na VVO smo opravili znotraj naslednjih notranjih območij:

- najožje VVO (v nadaljevanju: VVO I)
- ožje VVO (v nadaljevanju: VVO II)

Tabela 14: Porazdelitev lokacij vzorčenja po posameznih uredbah o VVO.

Uredba o VVO	Vodovarstveno območje		Skupaj
	VVO I	VVO II	
Apaško polje	3		3
Celje	2		2
Dravsko-ptujsko polje	2		2
Ljubljansko polje	5		5
Maribor	3	3	6
Šmartno ob Paki	1		1
Skupaj	16	3	19

Vzorčenje tal smo opravili med 15. 9. 2020 in 30. 9. 2020 iz zgornjega (obdelovalnega) sloja tal (do 30 cm) enakomerno po celotnem obravnavanem KZ.

Vzorčenje izven VVO smo opravili na 11 KZ. Na 10 KZ smo odvzeli vzorec tal, na 1 KZ pa smo odvzeli vzorec substrata neznanega izvora, ki je bil površinsko nanesen na KZ. Vzorčenje tal smo izvedli med 15. 9. 2020 in 1. 10. 2020 iz zgornjega (obdelovalnega) sloja tal (do 30 cm) enakomerno po celotnem obravnavanem KZ.

Vzorci so bili analizirani na naslednje težke kovine:

- svinec (Pb),
- kadmij (Cd),
- cink (Zn),
- baker (Cu),
- krom (Cr) in
- nikelj (Ni).

V vzorcih so bile opravljene kemijske analize 162 ostankov aktivnih snovi, ki se nahajajo v FFS.

V okviru analiz PAH so bile analizirane naslednje spojine:

- Naftalen, Acenaften, Acenaften, Antracen, Benzo(a)antracen, Benzo(a)piren, Benzo(b)fluoranten, Benzo(ghi)perilen, Benzo(k)fluoranten, Dibenzo(a,h)antracen, Fenantren, Fluoren, Fluoranten, Indeno(1,2,3-cd)piren, Krizen, Piren.

V okviru analiz PCB so bile analizirane naslednje spojine:

- PCB-28, PCB-52, PCB-101, PCB-118, PCB-138, PCB-153, PCB-180

Podlago za oceno obremenitve tal z nevarnimi snovmi v Sloveniji predstavlja Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list

RS, št. 68/96). Uredba velja za celotno območje Republike Slovenije ne glede na sestavo ali vrsto rabe tal. Uredba onesnaženost tal opredeljuje s tremi stopnjami:

Mejna imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, ki pomeni takšno obremenitev tal, da se zagotavljajo življenjske razmere za rastline in živali, in pri kateri se ne poslabšuje kakovost podzemne vode ter rodovitnost tal. Pri tej vrednosti so učinki ali vplivi na zdravje človeka ali okolje še sprejemljivi.

Opozorilna imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, ki pomeni pri določenih vrstah rabe tal verjetnost škodljivih učinkov ali vplivov na zdravje človeka ali okolje.

Kritična imisijska vrednost je gostota posamezne nevarne snovi v tleh, pri kateri zaradi škodljivih učinkov ali vplivov na človeka in okolje onesnažena tla niso primerna za pridelavo rastlin, namenjenih prehrani ljudi ali živali ter za zadrževanje ali filtriranje vode.

Na VVO I je poleg mejnih vrednosti, ki so določene za celotno ozemlje Republike Slovenije, prepovedna tudi uporaba naslednjih aktivnih snovi, ki jih vsebujejo FFS:

- bentazon, s-metalaklor, terbutilazin, metamitron, izoproturon, mcpp, mcpp-p, mcpa, dimetenamid, kloridazon, tritosulfuron, nikosulfuron, rimsulfuron, flurokloridon, petoksamid, klopiraldid, dikloprop-p, matalaksil-m, metazaklor, dicamba, metribuzin, flufenacet, dimetaklor, klorotalonil, klorantraniliprol in triasulfuron.

Zaradi navedenega je bilo v primerih, ko smo vzorec tal odvzeli z VVO I, preverjeno tudi ali so lastniki kmetijskih zemljišč pri uporabi FFS upoštevali prepoved uporabe zgoraj navedenih aktivnih snovi na VVO I.

Rezultate analiz v vzorcu substrata neznanega izvora so na KIS vrednotili v skladu z Uredbo o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18). Pri tem so rezultate vrednotili po kriterijih za kompost in digestat, saj dejanskega izvora vzorca substrata nismo poznali.

TEŽKE KOVINE

Presežene vrednosti težkih kovin so bile ugotovljene v 6 od 19 vzorcev tal (32 %). V 2 vzorcih tal na VVO II Maribor je bila ugotovljena presežena mejna vrednost Cr in Ni, v 2 vzorcih na VVO I Celje pa presežena mejna vrednost Cu in Cd. V 1 vzorcu tal na VVO II Maribor je bila ugotovljena presežena mejna vrednost Ni, v 1 vzorcu na VVO I Šmartno ob Paki pa presežena mejna vrednost Cu. V 19 vzorcih ni bilo ugotovljenih preseženih mejnih vrednosti Zn in Pb.

V 13 od 19 vzorcev tal (68 %) preseženih vrednosti težkih kovin ni bilo ugotovljenih.

Tabela 15: Podatki o vzorcih tal, v katerih so bile ugotovljene presežene vrednosti težkih kovin (v mg/kg suhe snovi).

Uredba o VVO	VVO	Raba tal 2020	Cr	Ni	Cu	Cd
Maribor	II	zimski oves+detelja	-	53,6	-	-
Maribor	II	ječmen	100,5	51,4	-	-
Maribor	II	travnik	101,0	50,5	-	-
Celje	I	krompir, buče	-	-	74,1	1,18
Celje	I	fižol, ječmen, koruza	-	-	85,1	1,23
Šmartno ob Paki	I	hmelj	-	-	63,3	

Legenda: presežena mejna vrednost

OSTANKI FFS

Ostanki FFS so bili ugotovljeni v 5 od 19 vzorcev tal (26 %). Vseh 5 vzorcev smo odvzeli z VVO I, pri čemer smo 1 vzorec odvzeli z območja VVO Celje, 4 vzorce pa z območja VVO Ljubljansko polje. Skupaj je bilo v vzorcih ugotovljena prisotnost 7 aktivnih snovi. V 2 vzorcih je bila ugotovljena kršitev uredbe o VVO, saj je bila v vzorcu tal z VVO Ljubljansko polje ugotovljena prisotnost metazaklora, v vzorcu tal z VVO Celje pa prisotnost metolaklora in terbutilazina. Vse navedene aktivne snovi imajo prepoved uporabe na VVO I.

V 14 od 19 vzorcev tal (74 %) prisotnosti analiziranih aktivnih snovi ni bila ugotovljena ali pa je bila pod mejo detekcije.

Tabela 16: Ugotovljeni ostanki FFS v vzorcih tal (v mg/kg suhe snovi)

	Podatki o lokaciji vzorčenja				
Uredba o VVO	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Ljubljansko polje	Celje
VVO	VVO I	VVO I	VVO I	VVO I	VVO I
Raba tal 2020	zelje, rdeča pesa	zelenjava	radič in buče	šparglji	koruza, ječmen, fižol
Raba tal 2019	zelenjava	zelenjava	por in krompir	šparglji	premena
Boskalid	-	-	-	0,097	-
Metazaklor	0,011	-	-	-	-
Metolaklor	-	-	-	-	0,019
Pendimetalin	-	0,008	0,013	0,008	-
Teflutrin	-	0,008	-	-	-
Terbutilazin	-	-	-	-	0,012
Terbutilazin-desetil	-	-	-	-	0,011

 kršitev uredbe o VVO, saj je uporaba aktivne snovi na VVO I prepovedana

VZORCI IZVEN VVO

Presežene vrednosti je bila ugotovljena v 1 od 10 vzorcev tal (10 %). V vzorcu tal, ki smo ga odvzeli z območja občine Bistrica ob Sotli, je bila ugotovljena presežena mejna vrednost Cd ter preseženo opozorilna vrednost niklja.

V 10 vzorcih tal ni bila ugotovljena prisotnost PAH in PCB, oziroma so bili rezultati meritev pod LOQ (manj kot 0,01 mg/kg ss za vsoto PCB ter manj kot 0,1 mg/kg ss za vsoto PAH).

Tabela 17: Nevarne snovi v vzorcu substrata neznanega izvora.

Nevarna snov	Rezultat (mg/kg ss)	Mejne vrednosti*				
		Kompost		Digestat		
		1. razred	2. razred	1. razred (< 20 % ss)	1. razred (≥ 20 % ss)	2. razred (≥ 20 % ss)
Cr	78,7	100	250	100	100	250
Ni	62,4	50	100	50	50	100
Cu	341,8	100	500	200	200	500
Zn	903,4	400	1800	400	400	1800
Cd	1,13	1,5	3	2,5	1,5	3
Pb	99,2	120	200	120	120	200
PAH skupaj	0,678	6	6	6	6	6
PCB skupaj	<0,01	0,2	1	0,2	0,2	1

* Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata. Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18.

presežena mejna vrednost

VARSTVO VODA PRED ONESNAŽEVANJEM Z NITRATI IZ KMETIJSKIH VIROV

Dušik je v naravi splošno razširjen. Je najpomembnejši plin zemeljske atmosfere, zelo pomembno rastlinsko hranilo in kot sestavina beljakovin nujno potreben element za obstoj rastlinskega in živalskega sveta. V atmosferi se dušik nahaja pretežno v obliki dušikovih molekul (N₂). V tej obliki je rastlinam in živalim nedostopen. Naravno pretvorbo N₂ v rastlinam dostopne oblike dušika imenujemo biološka vezava dušika, ki poteka v simbiozi med metuljnicami in koreninskimi bakterijami. Z izumom industrijske vezave dušika iz zraka in s širjenjem proizvodnje mineralnih gnojil se je po drugi svetovni vojni količina rastlinam dostopnega dušika znatno povečala. Dušik iz mineralnih gnojil ima tako pozitivne, kot tudi negativne vidike. Na eni strani omogoča približno polovico svetovne pridelave hrane, na drugi strani pa se je zaradi velikih količin dušika v mineralnih gnojilih zmanjšala potreba po učinkovitem izkoriščanju živinskih gnojil.

Med največjimi izzivi sodobnega kmetovanja je zagotoviti čim bolj učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. V Sloveniji so najpomembnejši vir dušika živalska gnojila (približno 30.000 ton letno), sledijo mineralna gnojila (približno 27.000 ton letno). Približno 2.000 ton dušika iz zraka vežejo metuljnice, 7.000 ton pa se ga iz zraka odloži na kmetijskih zemljiščih. Z zmanjšanjem uhajanja dušikovih spojin v vode in v zrak bi bilo mogoče brez posledic za pridelek kmetijskih rastlin porabo dušika iz mineralnih gnojil zelo zmanjšati. S tem bi lahko izboljšali tudi konkurenčnost kmetovanja.

Odziv na povečevanje vsebnosti nitratov v vodah, je bila leta 1991 na evropskem nivoju sprejeta nitratna direktiva. Namen nitratne direktive je zmanjševanje in preprečevanje nadaljnjega onesnaževanja voda z nitrati iz kmetijskih virov.

Ker ima Slovenija intenzivno živinorejsko proizvodnjo, je nadzor pravilnega gnojenja in urejenosti skladiščnih kapacitet za živalska gnojila izrednega pomena, ne samo na občutljivih varovanih območjih kot so vodovarstvena območja, bližina vodotokov in območja slovenskega Krasa, temveč na vseh kmetijskih površinah.

Med največjimi izzivi sodobnega kmetovanja je namreč zagotoviti čim bolj učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu. V Sloveniji so najpomembnejši vir dušika živalska gnojila (približno 30.000 ton letno), sledijo mineralna gnojila (približno 27.000 ton letno). Približno 2.000 ton dušika iz zraka vežejo metuljnice, 7.000 ton pa se ga iz zraka odloži na kmetijskih zemljiščih. Z zmanjšanjem uhajanja dušikovih spojin v vode in v zrak bi bilo mogoče brez posledic za pridelek kmetijskih rastlin porabo dušika iz mineralnih gnojil zelo zmanjšati. S tem bi lahko izboljšali tudi konkurenčnost kmetovanja.

Nitratni anion (NO_3^-) v tleh ima enak ionski naboj (negativen) kot delci tal. Zaradi tega se ti med seboj odbijajo, zaradi česar je nitrat bolj izpostavljen izpiranju v vode kot druga rastlinska hranila. Problem dušika in njegovih spojin je v sposobnosti izredno hitre pretvorbe ene kemijske oblike v drugo. Tako se v ugodnih razmerah tudi druge dušikove spojine pretvarjajo v nitratno obliko, ta pa se lahko spere ali odplavi v vode. Če v tla z gnojenjem z organskimi gnojili, ki vsebujejo pretežno dušik v amonijski obliki in dušik vezan v organsko snov, se v ugodnih razmerah tudi druge dušikove spojine pretvarjajo v nitratno obliko, ta pa se lahko spere ali odplavi v vode. Če v tla z gnojenjem vnesemo preveč dušika, ali če ga vnesemo v času, ko ga rastline ne potrebujejo, se tveganje za izpiranje nitratov v vode poveča.

Zaradi opisanega dejstva ter tudi zaradi prej omenjenih negativnih vplivov nitratov v pitni vodi na zdravje ljudi, je na ravni Evropske unije leta 1991 nastala nitratna direktiva, katere namen je preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja voda z nitrati, ki izvirajo iz kmetijstva.

Zahteve Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov lahko razdelimo v sedem poglavij, ki obravnavajo naslednje skupine zahtev:

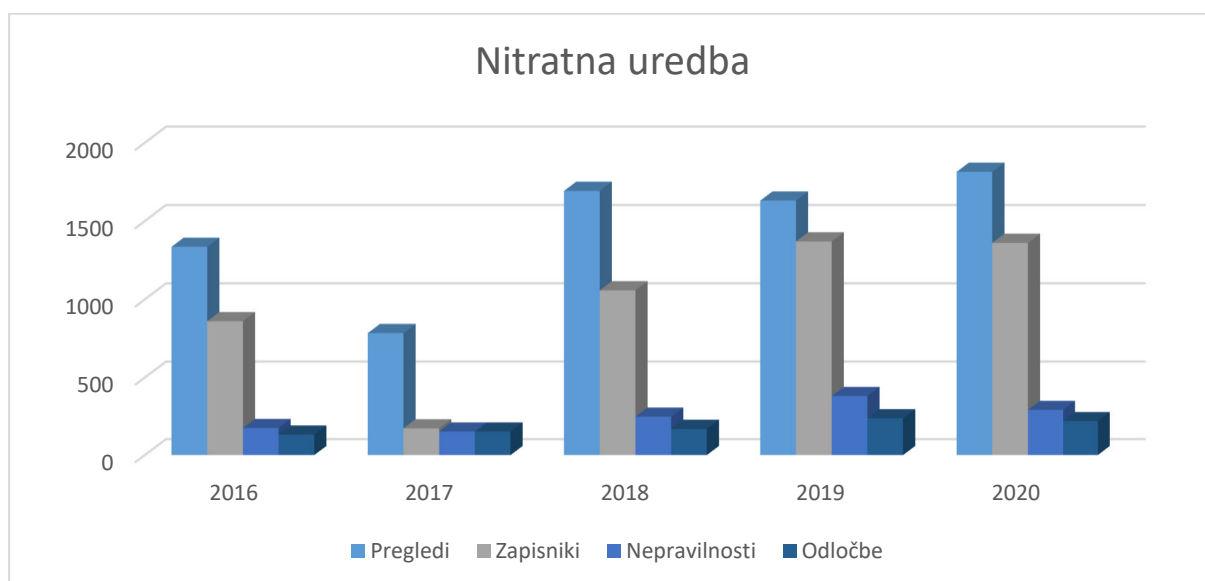
1. območje izvajanja zahtev in zavezanci,
2. obremenjevanje tal z dušikom iz živalskih gnojil,
3. prepovedi pri gnojenju,

4. omejitve pri gnojenju strmih zemljišč,
5. skladiščenje živinskih gnojil,
6. omejitve vnosa dušika v tla,
7. tehnologije gnojenja.

Na podlagi Uredbe o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov kmetijska inšpekcija tako opravlja nadzor nad pravilno rabo organskih in mineralnih gnojil na kmetijskih zemljiščih, s katerim se preprečuje prekomerna obremenitev tal, podtalnice in vodotokov z nitrati, ki lahko izhajajo iz kmetijske dejavnosti. Poleg tega se vrši nadzor nad uporabo organskih gnojil na vodovarstvenih območjih, preverja se vodotesnost in primerno velikost skladiščnih kapacitet za živalska gnojila na kmetijskih gospodarstvih ter omejitve gnojenja v času prepovedi.

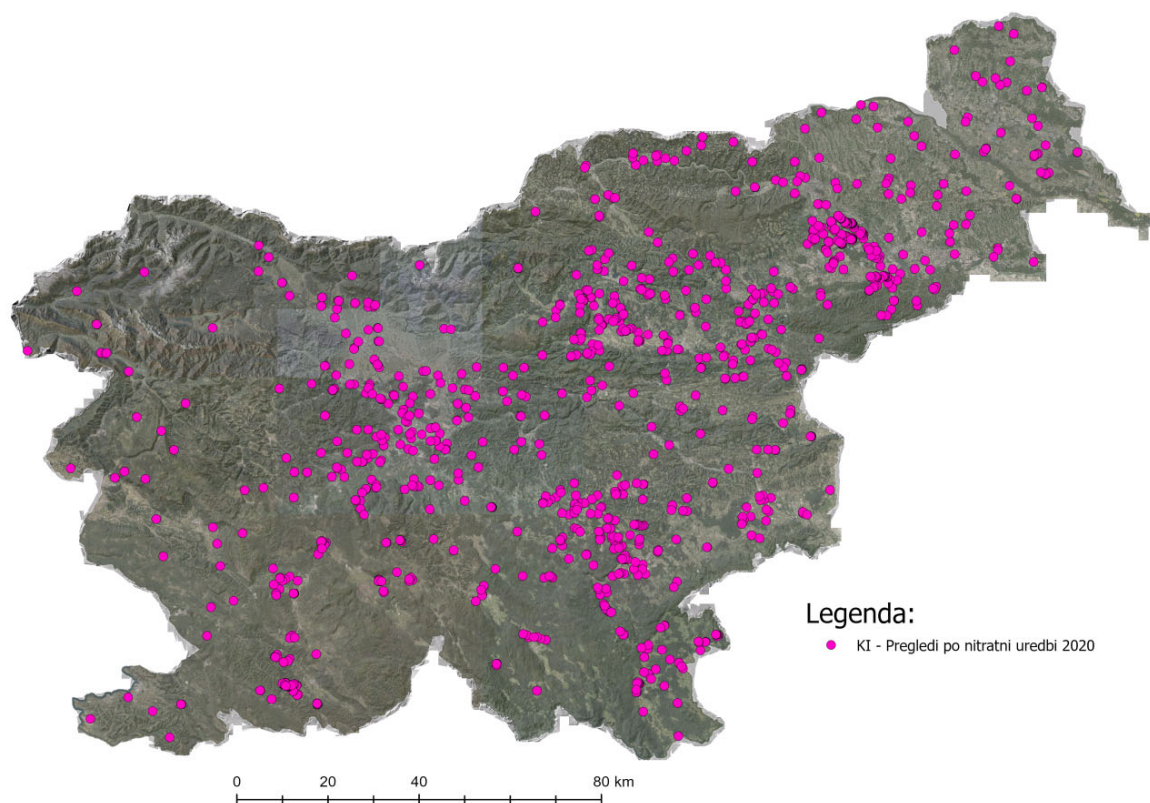
Tabela 18: Rezultati nadzora nitratne uredbe.

	Pregledi	Zapisniki	Nepravilnosti	Odločbe	Pn vpisnik	Odločbe ZP	Globe ODL	Opomin	Opozorilo po ZP	Globe Skupaj
Letni vnos dušika iz živinskih gnojil v tla na nivoju kmetijskega gospodarstva (5.)	265	228	17	10	1	0	0,00		4	500,00
Ravnanje s presežki živinskih gnojil (6.)	71	44	10	9	0	0	0,00	5		0,00
Časovne omejitve gnojenja z gnojevko ali gnojnico (8.)	155	88	29	22	4	0	0,00	15		3.200,00
Časovne omejitve gnojenja s hlevskim gnojem (8.a)	16	14	18	11	2	0	0,00	5		1.600,00
Splošne omejitve gnojenja z organskimi in mineralnimi gnojili (10.)	10	9	1	2	0	0	0,00	1		0,00
Splošne omejitve vnosa gnojil v tla (11.)	17	11	10	6	0	0	0,00	4		0,00
Omejitev gnojenja 100 m od objekta za zajem pitne vode (11./3)	19	10	2	1	0	0	0,00	1		0,00
Omejitev gnojenja ob vodotokih (11./4)	122	67	5	1						
Skladiščni prostori za živalska gnojila (12.)	800	621	159	134	10	2	1.600,00	13	11	960,00
Časovna omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja (12./5)	75	57	16	10	0	1	800,00	1		800,00
Omejitev odlaganja uležanega hlevskega gnoja 25 m od voda (12./5) (12562)	21	16	3							
Prepoved začasnega odlaganja uležanega hlevskega gnoja 100 m od objekta za zajem pitne vode (12./6)	3	3	0	1						
Pogoji skladoščenja hlevskega gnoja (12./12,13)	72	59	15	10						
Skupni vnos dušika v tla (13.)	168	134	6	2						
SKUPAJ	1814	1361	291	219	17	3	2400	45	15	7060

Slika 21: Primerjava rezultatov nadzora iz nitratne Uredbe v obdobju 2016-2020.

Iz grafikona je razvidno, da je bilo število ugotovljenih nepravilnosti v letu 2020, ob večjem številu opravljenih pregledov, za četrtno manjše kot v letu 2019.

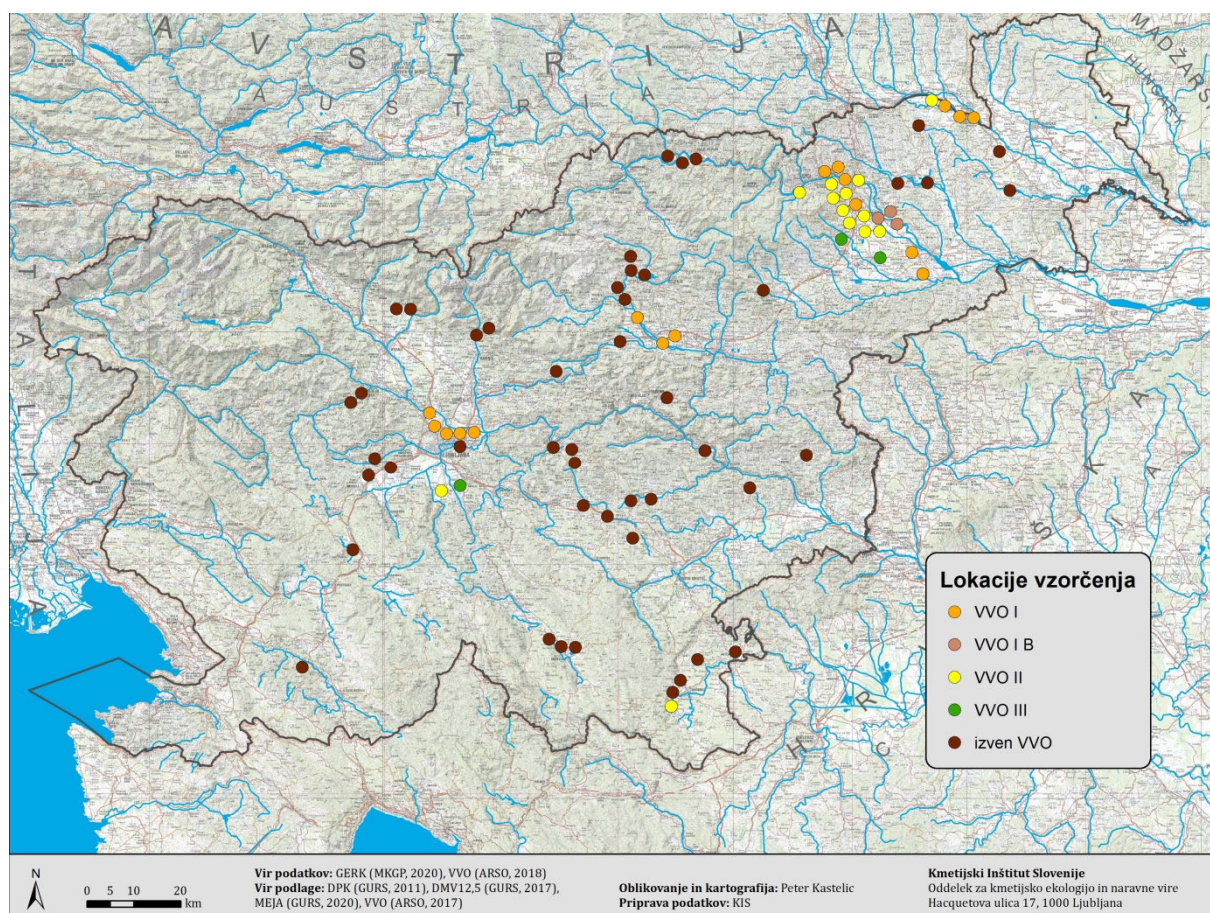

Slika 22: Prostorska razporeditev pregledov kmetijske inšpekcije po vsebini nitratne uredbe v letu 2020.

V letu 2020 je bilo izvedeno vzorčenje tal, ki so bili analizirani na vsebnost nitratnega dušika. Vzorčenje je bilo izvedeno na 86 kmetijskih zemljiščih. Na VVO smo odvzeli 36 vzorcev, izven VVO pa 50 vzorcev tal. Vzorčenje na VVO smo opravili na območjih 8 uredb o VVO, ki jih je Vlada Republike Slovenije sprejela na podlagi Zakona o vodah in sicer znotraj naslednjih notranjih območij VVO:

- najožje VVO (v nadaljevanju: VVO I)
- najožje VVO z manj strogim vodovarstvenim režimom (VVO I B)
- ožje VVO (v nadaljevanju: VVO II)
- širše VVO (v nadaljevanju: VVO III).

Vzorčenje in vrednotenje rezultatov je izvedel Kmetijski inštitut Slovenije.

Slika 23: Prikaz lokacij vzorčenja.

Vzorčenje tal smo izvedli med 15. 9. 2020 in 5. 11. 2020 iz zgornjega (obdelovalnega) sloja tal (do 30 cm) enakomerno po celotnem obravnavanem KZ.

Tabela 19: Porazdelitev vzorčnih lokacij glede na lego v prostoru.

Uredba o VVO	Lega vzorčne lokacije v prostoru					Skupaj
	VVO I	VVO I B	VVO II	VVO III	izven VVO	
Apaško polje	3		1			4
Celje	2					2
Črnomelj			1			1
Dravsko-ptujsko polje	2			1		3
Ljubljansko barje			1	1		2
Ljubljansko polje	5					5
Maribor	4	3	10	1		18
Šmartno ob Paki	1					1
izven VVO					50	50
Skupaj	17	3	13	3	50	86

V okviru nadzora nad izvajanjem nitratne uredbe smo ovrednotili 4 zahteve. Časovne prepovedi za gnojenje smo preverili na 75 KZ (od 86 KZ), ki so jih nosilci KMG v rastni sezoni 2020 gnojili. Gnojenje na strmih zemljiščih smo preverili na 2 KZ, ki sta imeli povprečen nagib nad 20 %. Kontrolo mejne vrednosti vnosa dušika (v nadaljevanju: N) v tla smo opravili samo na tistih KZ, kjer so v letu 2020 rastle kmetijske rastline, ki so navedene v Preglednici 4 iz Priloge 1 nitratne uredbe. Takšnih KZ je bilo 68. Letni vnos N iz organskih gnojil na posamezno enoto rabe KZ smo preverili na 48 KZ, ki so jih nosilci KMG leta 2020 gnojili z organskimi gnojili.

Časovne prepovedi gnojenja smo ovrednotili na podlagi podatkov o času gnojenja v rastni sezoni 2020, v primeru ozimin pa tudi na podlagi podatkov o gnojenju jeseni 2019, ki so jih kmetijskemu inšpektorju posredovali nosilci KMG.

Pri **gnojenju strmih zemljišč** (zemljišča s povprečnim nagibom nad 20 %), ki so nagnjena k površinskim vodam, smo preverili ali na teh zemljiščih največji enkratni odmerek N iz organskih ali mineralnih gnojil ni presegel 80 kg N/ha, kot to določa nitratna uredba.

Mejna vrednost vnosa N v tla je v nitratni uredbi opredeljena kot največja dovoljena količina N, ki jo za posamezno kmetijsko rastlino lahko vnesemo v tla brez gnojilnega načrta. Za enoletne kmetijske rastline se ta vrednost nanaša na obdobje od priprave tal za setev do spravila pridelka, za trajne nasade in trajne travnike pa za obdobje enega koledarskega leta. Nitratna uredba določa, da moramo v primeru, če želimo gnojiti z več N, kot je za kmetijske rastline določeno v Preglednici 4 iz Priloge 1 nitratne uredbe, imeti predhodno izdelan gnojilni načrt.

V okviru nadzora nad izvajanjem uredb o VVO smo ovrednotili 6 zahtev. Nekatere zahteve se nanašajo na celotno območje uredb o VVO, nekatere pa zgolj na VVO I, VVO II ali VVO III.

Kontrolo uredb o VVO smo opravili na 31 od 36 KZ na VVO, saj so nosilci KMG za 5 KZ izjavili, da jih v rastni sezoni 2020 niso gnojili. Kontrolo prepovedi gnojenja z gnojevko in gnojnico ter omejitev gnojenja s hlevskim gnojem na VVO I smo preverili na 15 KZ. Na VVO I smo prvo dognojevanje okopavin z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N, na podlagi hitrega talnega nitratnega testa preverili na 6 KZ, omejitev gnojenja z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N, pa na 12 KZ. Omejitev gnojenja z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N, smo na VVO II in VVO III preverili na 13 KZ.

Uredbe o VVO določajo, da je gnojenje brez gnojilnega načrta na celotnem VVO prepovedano. Zato se je na teh območjih preverilo, če je nosilec KMG za obravnavano KZ razpolagal z gnojilnim načrtom za rastno sezono 2020.

Največ omejitev na VVO se nanaša na VVO I. Na VVO I je tako prepovedano gnojenje z gnojevko in gnojnico. Prav tako je na VVO I v koledarskem prepovedano gnojiti z več kot 140 kg N/ha iz hlevskega gnoja.

Prvo dognojevanje okopavin (krompir, koruza itd.) z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N, je na VVO I potrebno izvesti na podlagi hitrega talnega nitratnega testa, pri čemer je potrebno ta test opraviti enkrat za eno vrsto okopavine v posamezni rastni sezoni.

Na VVO I je omejena tudi uporaba mineralnih gnojil, ki vsebujejo N. Omejitve se nanašajo na največji enkratni dovoljeni odmerek N glede na vrsto kmetijske rastline ter glede na čas gnojenja. Na VVO II in VVO III smo preverili, če so nosilci KMG spoštovali določbo, da enkratni vnos N z mineralnimi gnojili pri začetnem gnojenju ni presegel 60 kg N/ha, pri dognojevanju pa 80 kg N/ha.

Kršitev nitratne uredbe so bile ugotovljene na 4 od 75 kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju KZ) (5,3 %). Na VVO smo kršitev nitratne uredbe ugotovili na 1 KZ (3,2 %), izven VVO pa na 3 KZ (6,8 %). Na VVO je bil razlog za kršitev nitratne uredbe presežena mejna vrednost vnosa N brez gnojilnega načrta. Takšno kršitev smo izven VVO ugotovili še na 2 KZ. Gnojenje z več kot 250 kg N/ha iz organskih gnojil smo ugotovili na 2 KZ izven VVO. Kršitev časovnih prepovedi gnojenja ter pravil gnojenja na strmih zemljiščih ni bilo ugotovljeno.

Kršitev uredbe o VVO smo ugotovili na 20 od 31 KZ (ali 65 %). Največ kršitev na VVO predstavlja gnojenje brez gnojilnega načrta (14 kršitev; 45 %). Na VVO I smo ugotovili 4 kršitve (ali 33 %) preseženega dovoljenega enkratnega vnosa N iz mineralnih gnojil ter 3 kršitve (ali 50 %) prvega dognojevanja okopavin z mineralnimi gnojili, ki vsebujejo N, brez hitrega talnega nitratnega testa. Kršitev gnojenja z gnojevko in gnojnico in z več kot 140 kg N/ha iz hlevskega gnoja na VVO I ni bilo ugotovljeno. Enaka ugotovitev velja tudi za dovoljen enkratni vnos N iz mineralnih gnojil na VVO II in VVO III.

Kršitev predpisov smo ugotovili na območju 6 uredb o VVO: Ljubljansko barje, Šmartno ob Paki, Maribor, Ljubljansko polje, Celje in Apaško polje. Na območju uredbe o VVO Dravsko-Ptujsko polje kršitev ni bilo ugotovljenih.

Brez upoštevanja vzorčenja je bilo na VVO opravljenih 87 pregledov in ugotovljenih 17 nepravilnosti ter izdanih tudi toliko odločb.

BIOLOŠKO RAZGRADLJIVI ODPADKI, UPORABA KOMPOSTA ALI DIGESTATA

Pravna podlaga za izvedbo nadzora je Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/2009 5/2013, 22/2015 in 12/17) in Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15 in 56/18). Nadzor nad uporabo digestata in komposta na kmetijskih zemljiščih je razdeljen v dve fazi. V prvi fazi inšpektorji iz bioplinarn in kompostarn pridobijo poimenski seznam prejemnikov digestata in komposta za obdobje od 1. 9. 2018 do datuma pregleda. Seznam mora vsebovati najmanj naslednje podatke:

- Ime in priimek prevzemnika,
- Naslov prevzemnika,
- Datume prevzema,
- Količine digestata ali komposta za posamezen datum prevzema.

V drugi fazi se na podlagi pridobljenih seznamov posameznih prejemnikov digestata ali komposta, ki ga posreduje ARSKTRP, opravi nadzor pri teh posameznikih. Na kmetijskem gospodarstvu se pregleda naslednja dokumentacija:

- Analiza tal površin na katerih se je uporabljal digestat,
- Gnojilni načrt za površine, na katerih se je uporabljal digestat,
- Količine vnosa na posameznem GERK-u,
- Deklaracijo ali specifikacijo digestata ali komposta,
- Evidenca uporabe.

Kmetijska inšpekcija je opravila 46 inšpekcijski pregled, ugotovila 20 nepravilnosti. Od tega 6 zaradi uporabe komposta ali digestata 1. kakovostnega razreda, ki ni proizvod, na kmetijskih zemljiščih. V vseh 6 primerih gre za enako kršitev, kjer je bilo na kmetijska zemljišča, ki se nahajajo na isti lokaciji pripeljana neznana snov. Na podlagi vzorčenja pooblaščen organizacije je bil odvzet vzorec substrata in tal. Rezultate analiz v vzorcu substrata neznanega izvora je pooblaščen laboratorij vrednotil v skladu z Uredbo o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18). Pri tem so rezultate vrednotili po kriterijih za kompost in digestat, saj dejanskega izvora vzorca substrata nismo poznali. Vzorec substrata neznanega izvora na podlagi opravljenih analiz ne izpolnjuje kriterijev za kompost ali digestat 1. kakovostnega razreda, izpolnjuje pa kriterije za kompost ali digestat 2. kakovostnega razreda. Postopek je še v teku.

Preostale nepravilnosti se v 10 primerih nanašajo na manjkajoči gnojilni načrt na podlagi analiz zemlje, v 4 primerih pa na odsotnost ali pomanjkljivo izpolnjeno evidenco o uporabi komposta ali digestata.

PROMOCIJA KMETIJSKIH PRIDELKOV IN ŽIVIL

Dejavnosti skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti za pospeševanje prodaje in porabe kmetijskih in živilskih proizvodov so ustaljena praksa javnih politik razvitih držav. To področje v Sloveniji ureja Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (v nadaljevanju ZPKŽP). Ključni cilj ZPKŽP je promocija široko zastopane nacionalne sheme kakovosti »izbrana kakovost« ter tako označenih proizvodov. S pomočjo tovrstne promocije se potrošnika informira o pomenu in prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti kot tudi o različnih načinih pridelave in predelave, prehranskih koristih in priporočeni rabi ter sledljivosti in zagotavljanju varnosti kmetijskih in živilskih proizvodov. Poleg tega pa se s promocijo v širši javnosti in med potrošniki tudi ustvarja pozitivna podoba kmetijskega in živilskega sektorja.

Za učinkovito promocijo (oglaševanje, tiskani material, promocijski dogodki itd.) je potrebno zagotoviti dovolj finančnih sredstev. Skladno z zakonodajo s področja državnih pomoči je potrebno del finančnih sredstev zagotavljati tudi s prispevkom pridelovalcev in predelovalcev iz posameznih sektorjev. ZPKŽP ureja načrtovanje in izvajanje skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti kmetijskih in živilskih proizvodov v Sloveniji ter vzpostavlja temelje za evropsko primerljiv model izvajanja promocije in informiranja potrošnikov. Hkrati opredeljuje tudi način pobiranja prispevka za promocijo s strani zavezancev za plačilo v določenem sektorju.

Prav tako je v zakonodaji opredeljen nadzor nad izvajanjem zahtev, predvsem na področju plačila prispevkov s strani zavezancev. Sektorji se preko svojih predstavnikov v Sektorskih odborih samostojno odločajo o vstopu v takšno »nacionalno« promocijo, vstopu v shemo »izbrana kakovost« kot tudi o višini prispevka za promocijo. Nato skupaj z ministrstvom pripravijo triletni Program promocije, ki opredeljuje cilje promocije in način njihovega doseganja na slovenskem trgu.

Prispevek za izvajanje promocije je obvezen za zavezance iz sektorjev, za katere se na podlagi strateškega načrta potrdi program promocije.

Zavezanec za plačilo prispevka za sadje je določen v 10. členu ZPKŽP:

- nosilec kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo medu, mleka, krušnega žita, grozdja za vino, sadja, vrtnin, oljk in z rejo živali (v nadaljnjem besedilu: nosilec kmetijskega gospodarstva) in je vpisan v Register kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: RKG),
- kupec - fizična in pravna oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki opravlja dejavnost predelave primarnih proizvodov iz prejšnje alineje.

Odvajanje prispevka za mleko, goveje in perutninsko meso

Obdobje plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mesa za goveje in perutninsko meso ter za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mleka je trajalo od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2018.

Evropska komisija je dne 24.08.2020 izdala Sloveniji Sklep o združljivosti sheme državne pomoči za promocijo in informiranje v sektorju govejega in perutninskega mesa (SA.57139 (2020/N)) in Sklep o združljivosti sheme državne pomoči za promocijo in informiranje v sektorju mleka (SA.57140 (20120/N)). Naznanilo o prejetju sklepov Evropske komisije o združljivosti državne pomoči s Pogodbo o delovanju EU je bilo objavljeno v Uradnem listu št. 128, dne 25. 9. 2020. To pomeni, da se je prispevek v novem obračunskem obdobju za oba sektorja pričel obračunavati od 1. oktobra 2020 in se obračunava do 31. decembra 2022.

V obdobju med 01.01.2019 in 30.09.2020 se prispevki za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mesa za goveje in perutninsko meso ter za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mleka niso pobirali. Tako sta bila v letu 2020 opravljena zgolj dva pregleda po vsebini pobiranja prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance iz sektorja pridelave in predelave mesa za goveje in perutninsko meso, ki sta se nanašala na kontrolo pobranih prispevkov v letu 2018. Nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Odvajanje prispevka za sadje

Prispevek za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za programsko obdobje od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2020 v sektorju sadja se plača za **vse sadne vrste** (koščičarji, pečkariji, jagodičevje, lupinarji, ipd.), **ki se pridelujejo v Sloveniji, odvisen pa je od:**

- **površine intenzivnega sadovnjaka (ha); prispevek plača pridelovalec sadja;**
- **količine odkupljenega, v Republiki Sloveniji pridelanega, sadja namenjenega predelavi (tona); prispevek plača predelovalec sadja oziroma kupec.**

Zavezanec za plačilo prispevka je:

- **pridelovalec sadja**, ki je v vlogi nosilca kmetijskega gospodarstva, ki se ukvarja s primarno kmetijsko proizvodnjo sadja v Republiki Sloveniji in je vpisan v RKG;

- **predelovalec sadja**, ki je v vlogi kupca in predeluje v Sloveniji pridelano sadje. Predelovalec sadja je lahko:

- kmetijsko gospodarstvo, ki opravlja dopolnilno dejavnost predelave v Sloveniji pridelanega sadja
- predelovalni obrat (fizična ali pravna oseba), ki se ukvarja s predelavo v Sloveniji pridelanega sadja

Prispevek za sektor sadja v letih 2018, 2019 in 2020 znaša:

- za pridelovalca 20 eur na ha intenzivnega sadovnjaka, ki ga ima v uporabi;
- za predelovalca (kupca) 1,5 eura na tono v Sloveniji pridelanega sadja, ki se ga predela.

PRIDELOVALCI SADJA (nosilci KMG)

- a) Pridelovalec plača prispevek za prejšnje koledarsko leto na podlagi odločbe o odmeri prispevka, ki jo izda ARSKTRP enkrat letno za prejšnje koledarsko leto (16. člen ZPKŽP). Odločbe se odpošljejo v obdobju od 1. 1. do 30. 4. tekočega leta, v letu 2020 so sadjarji odločbe že prejeli, izjema pa je ta, da se pričetek roka za plačilo prispevka zaradi izrednih razmer preloži najkasneje do 1. 7. 2020.
- b) Prispevek se odmeri glede na površino intenzivnega sadovnjaka (ha), ki jo ARSKTRP določi na podlagi podatka o stanju hektarjev intenzivnega sadovnjaka na dan 31. 5. leta, za katerega se plačuje prispevek.
 - Za leto 2019 so zavezanci odločbe že prejeli, površine intenzivnih sadovnjakov so se vzele na dan 31. 5. 2019.
- c) Prispevka od kmetijskih površin nosilec ne plača, če skupni prispevek od vseh površin znaša manj kot 10 eurov. Pri višini določenega prispevka (20 €/ha) to pomeni, da vsi nosilci, ki imajo v uporabi manj kot 0,5 ha intenzivnih sadovnjakov NISO zavezanci za plačilo prispevka.
- č) Plačilo prispevka je glede na 17. člen ZPKŽP potrebno plačati v 20. dneh od prejema odločbe. Na podlagi petega odstavka 16. člena ZPKŽP izvršbo neplačanega prispevka določenega z odločbo ARSKTRP opravi FURS po predpisih, ki urejajo izvršbo davkov. Na podlagi ugotovljenega stanja neplačanih prispevkov ARSKTRP naroči izvršbo FURS, zato pridelovalci sadja niso predmet nadzora kmetijske inšpekcije.

PREDELOVALCI SADJA (kupci)

- a) Predelovalec sadja (kupec) ZASE sam obračuna, nakaže in plača prispevek na podlagi odkupljenih in predelanih količin v Sloveniji pridelanega sadja. Prispevek plača enkrat letno (do 31. 1. za preteklo leto) ali mesečno (do 20. v mesecu za pretekli mesec) - pred začetkom plačevanja prispevka se predelovalec (kupec) z IZJAVO opredeli o rokih plačevanja prispevka (mesečno ali letno).
- b) Prispevka predelovalec (kupec) ne plača za sadje, ki je bilo v Republiki Slovenijo uvoženo oziroma se zanj dokaže, da ni bilo pridelano v Republiki Sloveniji, za sadje, ki ga nepredelanega izvozi naprej kupcu v tujino ali če je predelovalec (kupec) v vlogi posrednika.

Kupec kot posrednik

Kupec (predelovalni obrat) je lahko v vlogi posrednika, če sadje kupi od nosilca kmetijskega gospodarstva in ga proda direktno naprej, brez obdelave. V tem primeru ni zavezanec in ne plača prispevka. Čim kupec opravi eno fazo predelave (tipizacija, termična obdelava, kalibracija, pakiranje) je zavezanec za plačilo prispevka in se ga

obravna kot kupca po ZPKŽP. Posrednik je pravna ali fizična oseba oziroma samostojni podjetnik posameznik, ki kupi sadje in ga ne predela (ne opravi nobene faze predelave sadja), temveč ga proda naprej kupcu oziroma proda končnemu potrošniku. Če posrednik kupi sadje in ga proda za predelavo kupcu, je prispevek za sadje dolžan zase na ustrezen podračun javno finančnih prihodkov nakazati kupec in ne posrednik.

V primeru predelave na kmetiji, ko nosilec kmetijskega gospodarstva sam predela svoje sadje, ali sadje kupi še od drugega nosilca kmetijskega gospodarstva iz Republike Slovenije, z namenom nadaljnje predelave, je nosilec kmetijskega gospodarstva v vlogi nosilca in predelovalca (kupca):

- **kot nosilec kmetijskega gospodarstva** plača prispevek na podlagi prejete odločbe o odmeri prispevka s strani ARSKTRP – enkrat letno za prejšnje koledarsko leto;
- **kot predelovalec - kupec** obračuna, nakaže in plača prispevek na podlagi predelanih vseh količin sadja (lastnih ali kupljenih), ki jih je predelal na svoji kmetiji (mesečno ali letno).

Zbirni obračun

Izpolnjuje ga samo predelovalec (kupec), in sicer samo zase. Predelovalec (kupec) pripravi zbirni obračun, ki je skladno z izjavo o plačevanju prispevka lahko mesečni ali letni. Na zbirnem obračunu je potrebno navesti podatke kupca, obdobje, vse količine od katerih je obračunan prispevek za promocijo ter skupni znesek plačila.

Rok za pošiljanje podpisanega zbirnega obračuna je najkasneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec ali enkrat letno do 31. januarja za preteklo leto.

Evidenca o obračunanem in plačanem prispevku

Kupec oz. predelovalec sadja s sedežem ali stalnim naslovom v Sloveniji mora voditi lastno evidenco o obračunanem in plačanem prispevku, iz katere morajo biti razvidni: 1. Količina sadja, od katerega je bil obračunan prispevek za kupca; 2. Datum obračuna prispevka; 3. Datum poslanega zbirnega obračuna na MKGP; 4. Datum nakazila oziroma plačila prispevka; 5. Znesek, ki je bil obračunan kot prispevek; 6. Seznam plačil prispevka v preteklem mesecu/letu po zavezancih/posrednikih. Predelovalec (kupec) je dolžan podatke iz evidence hraniti tri leta od plačila prispevka.

V sektorju sadja je bilo po vsebini promocije opravljenih 49 pregledov in ugotovljene 4 nepravilnosti.

SPOROČANJE PODATKOV V TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM

Tržno informacijski sistem obsega zbiranje, obdelavo in objavljanje podatkov o količinah in cenah določenih kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih. Tržno informacijski sistem vodi ARSKTRP. Minister je tisti, ki določi reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč

ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov.

Sveže sadje

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg s svežim sadjem je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova za izvajanje tržne politike na področju sadjarstva.

Spremljamo gibanje prodanih količin in cene svežega sadja s slovenskim geografskim poreklom.

Zavezanci za poročanje so pridelovalci sadja, ki imajo v Registru kmetijskih gospodarstev vpisanih površin najmanj 10 ha jabolk ali 5 ha hrušk ali 5 ha jagod ali 3 ha breskev.

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja spremlja gibanje prodanih količin in cen sadja, ki je bilo pridelano v Republiki Sloveniji ter prodano pri tistih pridelovalcih, ki dosegajo predpisan obseg pridelave, in sicer:

- za breskve kakovostnega razreda I, velikosti najmanj 56 mm oziroma 85 g, če obseg skupnih površin breskev, vpisanih v register kmetijskih, dosega najmanj 3 ha;
- za hruške kakovostnega razreda I, velikosti 70 mm ali več, če obseg skupnih površin hrušk, vpisanih v register, dosega najmanj 5 ha;
- za jabolka kakovostnega razreda I, velikosti 65 mm ali več, če obseg skupnih površin jabolk, vpisanih v register, dosega najmanj 10 ha;
- za jagode, kakovostnega razreda I, če obseg skupnih površin jagod, vpisanih v register, dosega najmanj 5 ha.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano do 5. decembra pošlje na Agencijo seznam pridelovalcev, ki na dan 1. decembra dosegajo obseg površin in so v prihodnjem letu zavezanci za sporočanje prodanih količin in cen sadja ter vrsto embalaže, v kateri je sadje. Agencija pošlje najpozneje do 20. decembra pridelovalcem obvestilo, da so v prihodnjem letu zavezanci za sporočanje prodanih količin in cen sadja ter vrste embalaže. Če je pridelovalec član organizacije proizvajalcev ali zadruga, sporoča količine in cene ter vrsto embalaže sadja za pridelovalca organizacija proizvajalcev ali zadruga. Pridelovalec lahko za sporočanje pooblasti drugo pravno ali fizično osebo ter pooblastilo nemudoma predloži agenciji. Pridelovalec mora agenciji sporočiti količine in ceno sadja ter vrsto embalaže za tiste dni, ko dnevno prodana količina sadja presega 300 kg.

V letu 2020 je bilo opravljenih 44 nadzorov prodanih količin in cene svežega sadja s slovenskim geografskim poreklom. Ugotovljeni sta bili 2 nepravilnosti.

Meso

Namen izvajanja tržno informacijskega sistema za trg govejega, prašičjega in ovčjega mesa je ugotavljanje tržne cene na reprezentativnem trgu. Tržna cena je osnova pri ukrepih intervencijskega odkupa in podpore skladiščenju.

Zavezanci za poročanje cen govejega mesa so klavnice, ki letno zakoljejo več kot 4.000 glav govedi in za lastne potrebe odkupijo več kot 1.000 glav govedi, starejših od 8 mesecev. Zavezanci so tudi fizične ali pravne osebe, ki so v preteklem letu za lastne potrebe dale v zakol v klavnico več kot 1.500 glav govedi, starejših od 8 mesecev.

Zavezanci za poročanje cen prašičjega mesa so klavnice, ki tedensko zakoljejo več kot 200 pitanih garanih prašičev.

Zavezanci za poročanje cen ovčjega mesa so klavnice, ki zakoljejo več kot 400 živali vrste ovc na leto.

V letu 2020 je kmetijska inšpekcija opravila nadzor pri 15 zavezancih. V 12 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, v treh primerih je bila ugotovljena nepravilnost pri poročanju cen. V enem primeru je bilo ugotovljeno napačno nepravilno sporočanje mase, druga klavnica je napačno sporočala toplo maso prašičjega mesa namesto hladne. V obeh primerih je bilo ugotovljeno, da nepravilnost ni bila storjena namenoma temveč je šlo za napako, zato je bilo zavezancu izrečeno opozorilo po 33. členu ZIN ter izrečeno ustno opozorilo po ZP. V tretjem primeru pa je bilo ugotovljeni neredno poročanje o cenah. Vzrok je bila daljša odsotnost odgovorne osebe.

Z letom 2021 je uvedeno novo poročanje pakirnih centrov o obsegu proizvodnje jajc v lupini po načinih reje. Nacionalno zbiranje podatkov o obsegu proizvodnje jajc v lupini je potrebno zaradi mesečnega poročanja Evropski komisiji, ki je 1. 10. 2019 sprejela Izvedbeno uredbo komisije (EU) 2019/1746 in z njo predpisala mesečno poročanje pakirnih centrov.

Skladno s to uredbo in Pravilnikom o tržno informacijskem sistemu za trge prašičjega mesa, ovčjega mesa ter perutninskega mesa in jajc (Uradni list Republike Slovenije, številka 191/20) so zavezanci za mesečno poročanje obsega proizvodnje jajc v lupini po načinih reje vsi pakirni centri v Sloveniji. Pakirni centri so bili s strani ARSKTRP pisno obveščeni o obveznosti novega poročanja. Nadzor področja poročanj pakirnih centrov o obsegu proizvodnje jajc v lupini po načinih reje bo predmet poročila v letu 2021.

USPOSABLJANJE ZA VARNO DELO S TRAKTORJEM IN TRAKTORSKIMI PRIKLJUČKI

Kmetijska inšpekcija vrši nadzor nad usposabljanjem za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki. Za zagotovitev ustreznega usposabljanja je potrebno izvesti nadzor nad pooblaščenimi izvajalci usposabljanj tako glede izpolnjevanja predpisanih pogojev glede kadrov, opreme ter dokumentov in evidenc, kakor tudi nadzor nad samim izvajanjem usposabljanj. Pravno podlago za nadzor predstavljata Zakon o

voznikov in Pravilnik o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki.

Izvajalci usposabljanja so lahko le organizacije oziroma zavodi s področja kmetijstva ali gozdarstva, ki so pooblaščen z odločbo ministra za kmetijstvo.

Pogoji za izvajanje programa usposabljanja:

- učilnica
- prostorski in materialni pogoji: ustrezna površina za prikaz, dva traktorja, priklopnik, trije traktorski priključki
- kadrovske pogoji.

Izvajanje programa usposabljanja:

- število udeležencev (10 do največ 30 v skupini)
- v skupini za prikaz varne uporabe največ 10 udeležencev
- trajanje usposabljanja: najmanj 10 šolskih ur teoretičnega dela v skladu s programom usposabljanja; najmanj 4 šolske ure na skupino (10 udeležencev) za prikaz varne uporabe traktorja in traktorskih priključkov,
- preizkus znanja:
 - o ne prej kot tretji dan po končanem teoretičnem delu
 - o obvezna predhodna udeležba pri celotnem usposabljanju.

Dokumenti in evidence:

- dnevnik dela za vsak dan usposabljanja
- vpis usposabljanja v elektronsko evidenco usposabljanj najmanj tri dni pred začetkom usposabljanja
- vpis v elektronsko evidenco udeležencev usposabljanja
- dokumenti, ki jih mora voditi izvajalec (prijava udeleženca, testna pola, potrdilo o opravljenem usposabljanju).

MKGP je v marcu izdalo prve štiri odločbe izvajalcem (Biotehniška šola Maribor, Biotehniški center Naklo, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje in Šolski center Šentjur pri Celju).

Zaradi omejitev v zvezi s COVID-19 so se prvi tečaji začeli izvajati šele v juniju, tako da so bili potem v juniju in juliju opravljeni nadzori teh štirih pooblaščenih izvajalcev - nadzori tečajev oziroma nadzori izpolnjevanja pogojev.

V avgustu je bil sprejet Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o usposabljanju za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki (Uradni list RS, št. 110/2020), s katerim so bili nekoliko spremenjeni pogoji za izvajalce usposabljanj.

MKGP je potem v skladu s spremenjenim Pravilnikom v septembru izdalo odločbe še petim izvajalcem usposabljanj, tako da imamo sedaj skupaj devet izvajalcev in sicer:

1. Biotehniška šola Rakičan,
2. Biotehniška šola Maribor,
3. Šolski center Ptuj,
4. Center biotehnik in turizma GRM Novo Mesto,
5. Šolski center Šentjur,
6. Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje,
7. Biotehniška šola Nova Gorica,
8. Biotehniški center Naklo,
9. Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna.

V oktobru in novembru so izvajalci sicer napovedali izvedbo več tečajev, vendar so bili tečaji zaradi zdravstvene situacije odpovedani, tako da v drugem polletju teh nadzorov ni bilo.

Izvajalci izvajajo tečaje na več lokacijah. V letu 2020 je bilo tako opravljenih 13 nadzorov pogojev za izvajanje programa usposabljanja, 12 nadzorov izvajalcev usposabljanja, 14 nadzorov izvajanja programa in 3 nadzori evidenc. Pri enem izvajalcu je bilo ugotovljenih več nepravilnosti (premalo ur teoretičnega dela, del teoretičnega dela izvajal predavatelj, ki ni naveden v odločbi MKGP, preizkus znanja se je izvajal prej kot tretji dan po končanem teoretičnem delu), zato je bila izvajalcu izdana ureditvena odločba o odpravi ugotovljenih nepravilnosti ter izvajanju usposabljanj v skladu s Pravilnikom.

NADZORI PO VSEBINI PREPREČEVANJA ŠIRJENJA NALEZLJIVIH BOLEZNIH

Zakon o zaščitnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID – 19 (ZZUOOP) je inšpekcijski nadzor in prekrškovno ukrepanje nad izvajanjem ukrepov iz Zakona o nalezljivih boleznih v okviru delovnega področja posamezne inšpekcije prenesel tudi na IRSKGLR. Pravno podlago za izvajanje ukrepov je torej Inšpektorat pridobil v okviru ZZUOOP, njegovo izvajanje pa je podrobno opredeljeno v Zakonu o nalezljivih boleznih (ZNB). Konkretno je v času širjenja bolezni COVID-19 kmetijski inšpektor lahko v okviru ustaljenega inšpekcijskega dela ukrepal tudi v primeru nenošenja zaščitne maske in v primeru zbiranja ljudi na javnih površinah.

Po tej zakonski podlagi je bilo opravljenih 421 pregledov nenošenja mask in ugotovljeni 2 nepravilnosti ter 209 pregledov prepovedi zbiranja ljudi in ugotovljene 3 nepravilnosti.

Splošno

Regionalno je po podatkih registra pridelovalcev grozdja in vina (RPGV) pri MKGP, v povprečju zadnjih let, 42 % površin vinogradov v Podravski, 17 % v Posavski in 41 % v Primorski vinorodni deželi.

V letu 2020 so se posledice epidemije COVID-19, ki so močno prizadele tudi vinarski sektor, odražale tudi v statistiki:

- Prebivalec Slovenije je med 1. avgustom 2019 in 1. avgustom 2020 v povprečju popil 35,7 litra vina, kar je 2,1 litra manj kot leto prej (objava statističnega urada 28. januarja 2021).
- Proizvodnja vina je medletno upadla za 17 odstotkov, na 735.250 hektolitrov, potrošnja pa za skoraj štiri odstotke, na 763.200 hektolitrov.
- Stopnja samooskrbe z vinom je bila v lanskem tržnem letu, ki ga je v delu zaznamovala tudi epidemija COVID-19, tako 96-odstotna, medtem ko je bila v letu pred tem 112-odstotna.
- Bela vina so v preteklem tržnem letu predstavljala 68 odstotkov skupne proizvodnje vin v Sloveniji, glede na kakovost pa so najvišji delež, to je 59-odstotni, predstavljala vina z zaščiteno označbo porekla. Preostali delež so si razdelila vina z zaščitenim geografskim poreklom, sortna vina in druga vina.
- Pri potrošnji vin so medtem bela vina predstavljala 66-odstotni delež, delež vin z zaščiteno označbo porekla pa je bil 52-odstoten.
- Uvoz vin je v zadnjem tržnem letu dosegel 93.600 hektolitrov, medtem ko je bil v letu pred tem pri 110.730 hektolitrih.
- Izvoz vin pa je v tržnem letu 2019/2020 dosegel 69.270 hektolitrov, kar je 28 odstotkov več kot v predhodnem letu.

V času prve razglašene epidemije COVID-19, ki je bila razglašena 12.3.2020 in preklicana 31. 5. 2020, je bilo delo vinarskih inšpektorjev usmerjeno v administrativne nadzore podatkov v registru (vpisi vinogradov, podatki o vpisanih dodatnih lokacijah vinskih kleti), kontrola označevanja in oglaševanja vina na spletu ter na inšpekcijske preglede na terenu (vinogradi), brez prisotnosti strank.

V času od junija do sredine oktobra 2020 smo izvedli vzorčenje vina v prometu glede kakovostnih parametrov in primernosti za promet, s poudarkom na vzorčenju nizkokakovostnih uvoženih vin v trgovskih verigah, uvožene pošiljke vina pa glede določitve varnostnih parametrov. Pred trgatvijo smo vzorčili enološka sredstva.

V času druge razglašene epidemije, od 19.10.2020 dalje, smo na terenu, v okviru svojih pristojnosti, v objektih, kjer se vrši promet z vinom (pri pridelovalcih in na njihovih dodatnih lokacijah vinskih kleti, v trgovinah v delu, kjer se prodaja vino, v vinotekah), vzporedno z nadzorom po vsebinah ZVin, kontrolirali tudi določbe zakona o nalezljivih boleznih glede pravilne uporabe zaščitnih mask, zbiranja ljudi in vzdrževanja ustrezne varnostne razdalje.

Spremenjenim razmeram na trgu grozdja in vina sledi tudi delo inšpekcije za vinarstvo, ki temelji na učinkovitosti, kakovosti in odgovornosti. Za dosego zastavljenih ciljev smo v okviru strategije dodatno okrepili notranje nadzorne mehanizme, večjo pozornost pa smo namenili tudi učinkoviti uporabi razpoložljivih virov.

Osnova za delo inšpekcije za vinarstvo je Zakon o vinu. Zakon daje inšpektorju za vinarstvo naslednje pristojnosti:

- dostopati in pregledovati: vinograde, proizvodne obrate (kleti, polnilnice ipd.), skladišča, v katerih se skladiščijo grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi in enološka sredstva, stanovanjske prostore, v katerih se za promet namenjeni mošt, vino in drugi proizvodi pridelujejo ter v katerih se skladiščijo enološka sredstva, carinska skladišča v prisotnosti carinske službe, objekte, v katerih se grozdje, mošt, vino ali drugi proizvodi prodajajo končnemu potrošniku;
- pregledovati opremo za pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov ter opremo za točenje vina;
- pregledovati grozdje, mošt, vino in druge proizvode v proizvodnem obratu, prevoznem sredstvu, prometu, vključno s ponudbo končnemu potrošniku, enološka sredstva, embalažo za mošt, vino in druge proizvode;
- pregledovati označbe na embalaži, ocene mošta, vina in drugih proizvodov, poročila pooblaščenih organizacij, analize izvide, listine in druge dokumente, ki spremljajo grozdje, mošt, vino in druge proizvode, namenjene za promet, kletarsko evidenco, podatke iz registra vinogradov in registra kmetijskih gospodarstev ter drugo dokumentacijo o grozdju, moštu, vinu in drugih proizvodih pri pridelovalcih, predelovalcih, gostincih in trgovcih, vključno s promocijskim materialom;
- nadzirati izvajanje dela pooblaščenih organizacij;
- jemati na stroške lastnika vzorce grozdja, mošta, vina, drugih proizvodov in enoloških sredstev ter jih dati v analizo;
- organoleptično preizkusiti mošt, vino in druge proizvode.

Organiziranost in kadrovska struktura vinarske inšpekcije

Zaposleni

Nadzor nad izvajanjem določb ZVin in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, je v letu 2020 izvajalo devet vinarskih inšpektorjev za vinarstvo, v manjšem obsegu tudi vodja vinarske inšpekcije, ki so delo opravljali na območnih enotah po Sloveniji.

Med vinarskimi inšpektorji je kar sedem od desetih vinarskih inšpektorjev starih nad 55 let.

Dvojna pooblastila

Vinarski inšpektorji zaradi racionalizacije dela, na osnovi pooblastil, opravljajo tudi nadzore na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki so gostinska dejavnost in so povezani s prometom z vinom, to so dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji, kamor sodijo:

- Turistična kmetija z nastanitvijo

- Izletniška kmetija
- Vinotoč
- Osmica.

Delo izven rednega delovnega časa

Po vsebini je bilo izven delovnega časa opravljenih več vrst nadzora:

- Nadzor prometa z grozdem.
- Obravnavanje prijav, ki jih ni mogoče obravnavati v delovnem času.
- Nadzor nosilcev dopolnilnih dejavnosti – Turizem na kmetiji, ki opravljajo dejavnost ob koncu tedna.

Glede časovne razporeditve je bil nadzor prometa z grozdem opravljen v času trgatve, to je od začetka septembra do sredine oktobra.

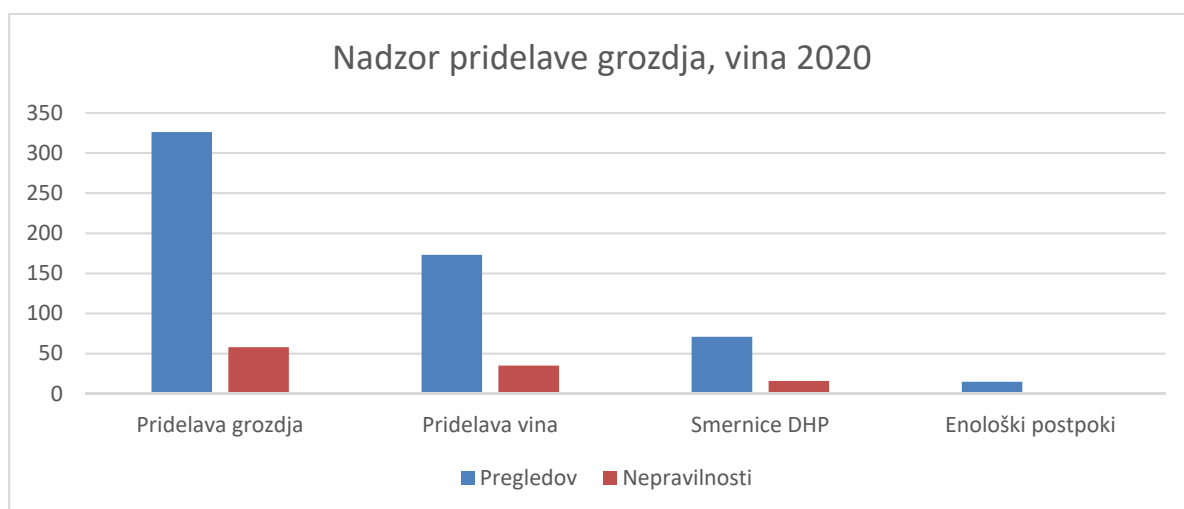
Prijave pa so se izven delovnega časa obravnavale celo leto oziroma po potrebi.

Inšpekcijski pregledi na turističnih kmetijah so se opravljali v času med obema razglašenima epidemijama COVID-19.

Izven delovnega časa so potekala predavanja za vinogradnike na Kmetijsko gozdarskih zavodih in društvih. Termine za predavanja določijo organizatorji (zavodi in društva) in jih prilagodijo slušateljem. To pomeni, da je bila večina predavanj izvedena v popoldanskih in večernih urah.

Inšpekcijski nadzor in ugotovitve po področjih nadzora

Pridelava grozdja in vina

Slika 24: Število opravljenih nadzorov in ugotovljenih nepravilnosti po vrstah nadzora v letu 2020.

Trsni izbor in pridelava grozdja

Pridelava grozdja obsega vsa dela v vinogradu, vključno s trgatvijo grozdja.

Zakonodajalec določi meje pridelovalnih območij in jih uvrsti na seznam geografskih označb na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih, ki ga pripravi pooblaščen organizacija. Na podlagi utemeljenega predloga pridelovalcev se določijo meje vinorodnih krajev in vinorodnih leg, ki se jih uvrsti na seznam geografskih označb. Iz predloga pridelovalcev mora biti razvidno, da obstaja zanimanje za uporabo te geografske označbe ter da agrobiološki in drugi dejavniki za območje upravičujejo uvrstitev na seznam geografskih označb.

Zakonodajalec po uradni dolžnosti črta s seznama geografskih označb vse vinorodne kraje in vinorodne lege, za katere ugotovi, da se v zadnjem petletnem obdobju niso uporabljali pri označevanju mošta, vina in drugih proizvodov.

Na vinorodnem območju Republike Slovenije se lahko sadijo le tiste sorte vinske trte *Vitis vinifera*, ki jih določa trsni izbor. Tega določi minister na podlagi elaborata o pridelovalnih območjih. Pooblaščen organizacija v tem elaboratu ugotavlja primernost posamezne sorte vinske trte za posamezno pridelovalno območje glede na ampelografske značilnosti sorte, značaj vina, pridelanega iz te sorte, in tržne zanimivosti sorte.

Postopek pridelave vina se začne s trgatvijo grozdja. Grozdje vsebuje med 120 in 250 gramov sladkorja na liter soka. Ta sladkorja sta glukoza in fruktoza, ki sta običajno zastopana v enakih količinah. Glede na vrsto sorte in čas trgatve pa je lahko razmerje tudi drugačno. Poleg sladkorjev je v grozdju prisotnih tudi veliko drugih mineralnih in organskih kislin. Med njimi sta najbolj pomembni vinska in jabolčna kislina.

Če pridelovalec ne izpolnjuje pogojev glede trsnega izbora in pridelave grozdja, ima inšpektor pooblastilo, da:

- prepove sajenje in odredi uničenje trsov, ki niso v trsnem izboru;
- začasno, do pridobitve odločbe o oceni, prepove promet z moštom ali vinom, če sumi, da ne ustreza predpisanim pogojem;
- izloči iz prometa, zapleni, odredi predelavo ali odredi ustrezno označitev mošta, vina in drugih proizvodov;
- če so pridelani iz grozdja vrst trte, ki niso *Vitis vinifera* ali ki niso križanec med *Vitis vinifera* in drugo vrsto rodu *Vitis*,
- če so pridelani v Republiki Sloveniji iz grozdja, medvrstnih križancev z vrsto *Vitis vinifera*,
- katerih dejanske lastnosti oziroma geografsko poreklo ne ustrezajo označenim.

Po vsebini trsnega izbora ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Pri nadzoru vinogradov, ki niso vpisani v Register pridelovalcev grozdja in vina, so bile ugotovljene površine, zasajene s samorodnico. Te površine so pridelovalci evidentirali v RKG z vrsto rabe drugi trajni nasadi.

Po vsebini pridelave grozdja, mošta in vina je bilo opravljenih 326 pregledov in ugotovljena 58 nepravilnosti:

- omejitev največjega dovoljenega hektarskega pridelka grozdja: 75 pregledov, 7 nepravilnosti,
- tehnološka zrelost in kakovost grozdja – 31 pregledov, 1 nepravilnost,
- mešanje grozdja, vina: 18 pregledov, 14 nepravilnosti,
- ravnanje z grozdom, moštom in vinom: 29 pregledov, 2 nepravilnosti,
- vodenje kletarske evidence o pridelavi: 173 pregledov, 34 nepravilnosti.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov ter uporaba enoloških postopkov in sredstev

Nadzor nad pridelavo grozdja, mošta in vina se vrši pri pridelovalcih oziroma na mestu pridelave in obsega naslednje vrste nadzora:

- nadzor varnosti (ostanki pesticidov, onesnaževala, alergeni in druge snovi),
- preverjanje kakovosti,
- preverjanje geografskega porekla,
- ustrezna registracija – vpis v registre,
- sledljivost pridelave,
- sledljivost nabave enoloških sredstev, fitofarmaceutskih sredstev, čistil,
- sledljivost prodaje vina,
- nadzor vodenja evidenc (kletarska, uporaba FFS, uporaba čistil)
- nadzor higienskih pogojev v kleti,
- nadzor tehničnih pogojev,
- obvladovanje kritičnih kontrolnih točk,
- umik / odpoklic nevarnega izdelka,
- nadzor nad dobavitelji.

S ciljem, da se zajame čim širši spekter pridelovalcev, se nadzor nad pridelavo in dodelavo grozdja, mošta in vina razdeli med naslednje vrste pridelovalcev:

- Pridelovalci, ki imajo dovoljenje za stekleničenje in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina.
- Pridelovalci, ki imajo dovoljenje za stekleničenje in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina – ti pridelovalci lahko brez ocene tržijo samo vino brez geografskega porekla, ki se lahko daje v promet izključno kot originalno polnjeno. Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo neocenjeno originalno polnjeno vino brez preverjenega geografskega porekla.
- Pridelovalci, ki nimajo dovoljenja za stekleničenje in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev – ti pridelovalci lahko tržijo samo neoriginalno polnjeno vino v svojem proizvodnem obratu ali na registrirani dodatni lokaciji vinske kleti ali dajo vino služnostno stekleničiti za to dejavnost registriranemu samostojnemu podjetniku ali pravni osebi.

- Pridelovalci, ki nimajo dovoljenja za stekleničenje in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev. Pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo neocenjeno neoriginalno polnjeno vino brez preverjenega geografskega porekla.
- Pridelovalci, ki so prijavili količino pridelka, ki odstopa od večletnega povprečja (manj kot 5.000 kg grozdja na hektar ali več kot 16.000 kg grozdja na hektar) – pri teh pridelovalcih obstaja sum, da niso prijavili celotne količine pridelanega grozdja oziroma so kot svoj pridelek prijavili grozdje, ki ga niso pridelali sami.

Postopek pridelave vina se začne s pecljanjem in mletjem grozdja. Mletje ali drozganje se izvaja s posebnimi mlini, ki grozdnih jagod ne zmeljejo v celoti, temveč samo povzročijo, da kožica počí. Običajno se, predvsem v sodobni pridelavi vina, pri drozganju že v stroju ločijo jagode od pecljev. Pri pridelavi rdečih vin sledi drozganju maceracija zmletega grozdja. Maceracija omogoča podaljšan stik grozdnega soka s trdnimi deli grozdne jagode. Pri tem je posebej pomemben stik soka s kožico jagode, saj se pri tem izvaja ekstrakcija barve, arom, taninov in drugih snovi. Dolžina maceracije je odvisna od sorte grozdja in lahko traja več dni. Pri pridelavi rdečih vin se v postopku maceracije že začne alkoholno vrenje.

Pri pridelavi belih vin se maceracija izvaja pri pridelavi oranžnih vin. Drozga se običajno takoj stisne, mošt, ki pri tem nastane pa je pri belih sortah potrebno nato še razsluziti. Z razsluzevanjem se odstranijo različne snovi, ki sedimentirajo in povzročajo preveliko motnost mošta.

Mošt se nato stoči v sode ali jeklene cisterne. Tam se običajno opravi tudi mlečnokislinska fermentacija ali razkis. S tem kletarji motečo jabolčno kislino v grozdu spremenijo v bolj prijetno mlečno. Nato se prične končna fermentacija ali alkoholno vrenje. Ta faza predstavlja glavni del pridelave vina, v njej pa kvasovke, ki so iz grozdnih jagod prešle v drozgo in mošt, naknadno dodane selekcionirane kvasovke, pretvarjajo sladkor v alkohol. Pri tem nastaja še vrsta stranskih produktov, ki kasneje vplivajo na aromo in značilnosti vina. Po končani fermentaciji, ko je večina sladkorjev pretvorjena v alkohol, se intenzivnost vrenja zmanjša, v vinu ki nastane, pa ostane nekaj nepovretega sladkorja.

Vse faze pridelave morajo slediti smernicam dobre higienske prakse. Naknadni nadzor nad pridelavo grozdja, mošta in vina se v fazi prometa z vinom opravi na podlagi nadzora evidence o uporabi fitofarmaceutskih sredstev in nadzora kletarske evidence, kjer morajo biti zavedeni tudi vsi enološki postopki, pri pridelovalcih na mestu pridelave.

ZVin dovoljuje uporabo le predpisanih enoloških postopkov in enoloških sredstev pri pridelavi vina.

Glede vodenja **kletarske evidence** inšpektorji ugotavljajo, da jo dosledno vodijo predvsem večji pridelovalci, pri manjših pa opažajo pomanjkljivosti, predvsem pri

evidentiranju prodaje vina. Glede na to, da so pridelovalci vina, ki so fizične osebe, obdavčeni po katastrskem dohodku in niso zavezanci za izdajo računov, je otežen nadzor količin. Nadzor nad pridelanimi in prodanimi količinami omogočajo podatki o prijavi pridelka in zalog, podatek o stanju količin v kleti, razlika med pridelanimi količinami in stanjem v kleti je prodana količina vina, ki mora biti razvidna iz kletarske evidence.

Pri 173 inšpekcijskih pregledih kletarskih evidenc je bilo ugotovljeno 34 nepravilnosti.

Kletarska evidenca je sestavni del **Smernic dobre higienske prakse** za predelavo grozdja v vino.

Dobra higienska praksa za predelavo grozdja v vino vključuje vse faze od trgatve grozdja do prodaje vina in s tem zagotavlja visoko raven varovanja zdravja potrošnikov vina.

Z upoštevanjem uredbe (ES) št. 178/2002 se zmanjšujejo ovire za promet z vinom znotraj EU.

Po uredbi ES št. 852/2004 o higieni živil je za zagotovitev varnosti hrane potreben celovit pristop od kraja primarne proizvodnje do vključno dajanja proizvodov v promet. Vsak nosilec živilske dejavnosti v živilski verigi mora zagotoviti, da varnost hrane ni ogrožena.

Za zagotavljanje javnega zdravja je določeno, da morajo za nadzor nad dejavniki tveganja za varnost vina in hkrati vso odgovornost prevzeti vinarji sami. Smernice, ki so zasnovane na načelih HACCP, spodbujajo uporabo ustreznih higienskih praks na kmetiji, zato pridelovalcem in predelovalcem svetujemo njihovo uporabo, lahko pa si tudi sami ustvarijo lasten sistem nadzora nad dejavniki tveganja. Nadzor pridelovalca/predelovalca nad tveganji pa ne nadomešča uradnega nadzora.

V kolikor kakšna od tradicionalnih metod proizvodnje, predelave, distribucije ali zaradi posebnih geografskih pogojev odstopa od ustaljene prakse, se zahteve lahko prilagodijo na nacionalnem nivoju.

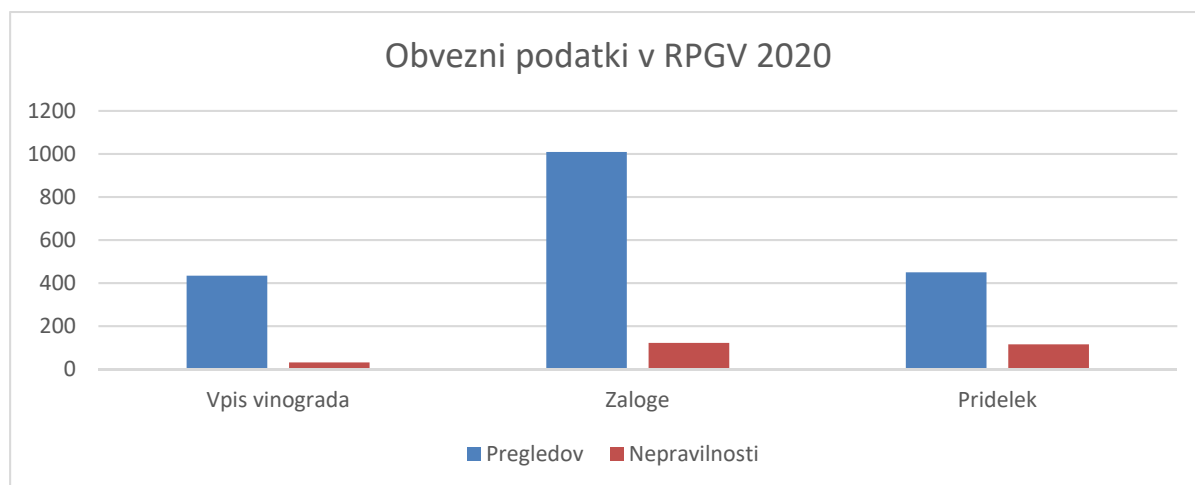
Nosilci živilske dejavnosti vzpostavijo, izvajajo in vzdržujejo stalne postopke, ki temeljijo na načelih HACCP in vzpostavitev vodenja evidenc, sorazmernih z vrsto in velikostjo živilske dejavnosti, kar dokazuje učinkovito uporabo ukrepov. Evidence morajo biti sproti osvežene, hranjene skozi ustrezno obdobje in vedno na voljo pristojnemu nadzornemu organu.

Zaradi registracije obrata vsak nosilec živilske dejavnosti na način, ki ga zahteva ustrezen pristojni organ, le-tega obvesti o vsakem obratu pod njegovim nadzorom, ki opravlja katero koli stopnjo proizvodnje, predelave in distribucije hrane in sproti sporoča pomembne spremembe.

Po celotni vsebini smernic dobre higienske prakse je bilo opravljenih 71 pregledov in ugotovljenih 16 nepravilnosti.

V fazi pridelave grozdja v vino je bil opravljen tudi nadzor uporabe enoloških postopkov in sredstev. Opravljenih je bilo 15 pregledov, pri katerih nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Obvezni podatki v Registru pridelovalcev grozdja in vina

Slika 25: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah obvezne prijave površin, zalog in pridelka grozdja in vina v letu 2020.

Nadzor prijave obveznih podatkov v RPGV obsega nadzor:

- površine vinogradov, ki so večji kot 5 arov in niso evidentirani v Registru pridelovalcev grozdja in vina (v nadaljevanju: RPGV);
- prijave pridelka grozdja, mošta in vina;
- nad hektarskimi pridelki letnika;
- prijave zalog vina;
- prijave enoloških postopkov.

Nadzor prijave obveznih podatkov v RPGV se vedno prične z administrativnim nadzorom. V večini primerov se lahko inšpekcijski postopek tudi konča z administrativnim pregledom. Podatke o pridelku grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov in zalog vina morajo upravni enoti sporočiti pridelovalci, ki:

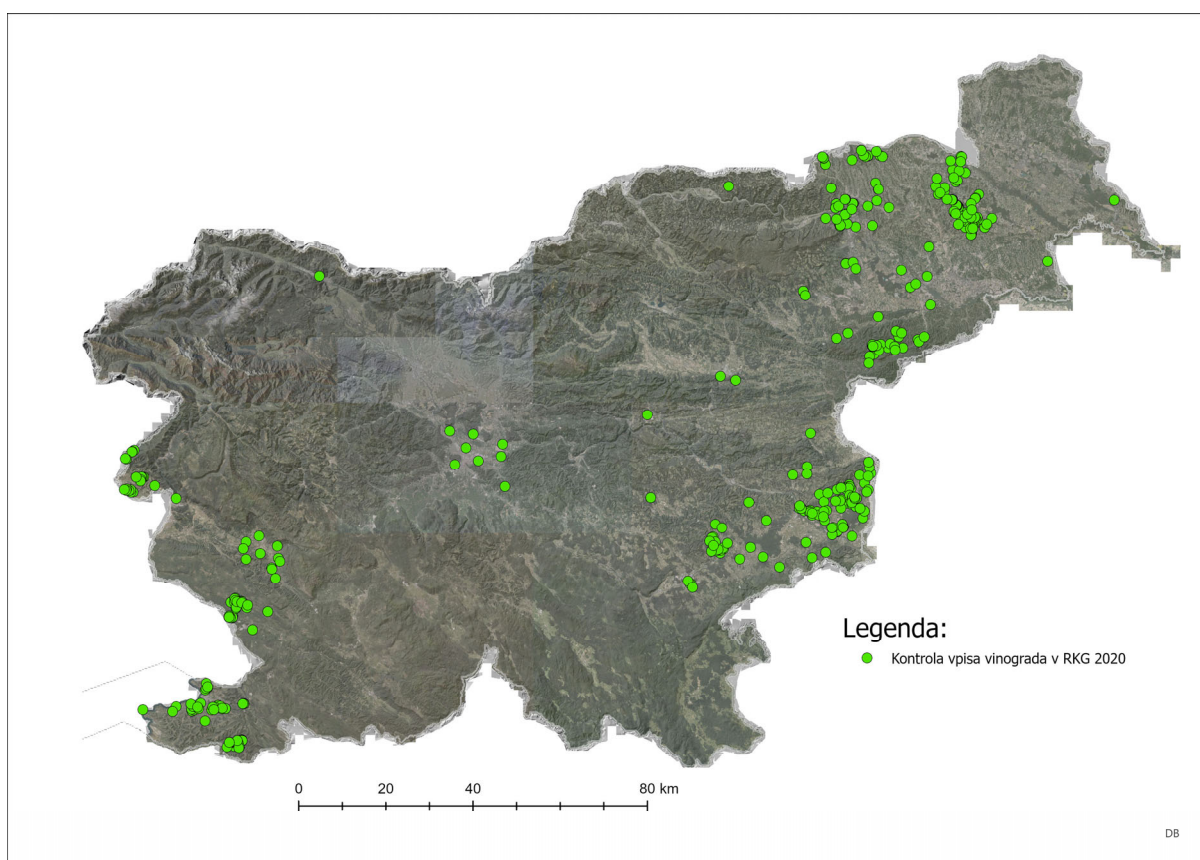
- obdelujejo najmanj 0,1 ha vinogradov ali
- del ali celoten pridelek grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov tržijo.

Vpis vinogradov

V register pridelovalcev grozdja in vina so se dolžni vpisati vsi pridelovalci, ki obdelujejo 0,05 ha ali več vinogradov.

Ocenjuje se, da je v Sloveniji med 17 in 18.000 ha obdelanih vinogradov, v register pridelovalcev grozdja in vina pa je vpisanih slabih 16.000 ha, pri čemer se pridelek prijavlja iz 14.400 ha. Glede na te podatke je pridelek iz ostalih površin neevidentiran in lahko njegovo količino le ocenimo. Inšpekcija za vinarstvo na podlagi Zakona o vinu izvaja nadzor nad obvezo vpisa vinogradov v register. Ugotavlja, da so vinogradi, ki niso vpisani v register, izredno majhni, razdrobljeni. Zato niso zavezani za vpis v register, v naravi pa gre za zatravljene terase, manjše koruzne njive z večjo medvrstno razdaljo, travniške sadovnjake, vinograde, ki so manjši od 5 arov ali površine v zaraščanju, kjer se nato ukrepa v skladu z določili Zakona o kmetijstvu in Zakona o kmetijskih zemljiščih.

Po vsebini nadzora obveznosti vpisa vinogradov v RPGV je bilo opravljenih 434 nadzorov in ugotovljenih 31 nepravilnosti.

Slika 26: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini vpisa vinogradov v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2020.

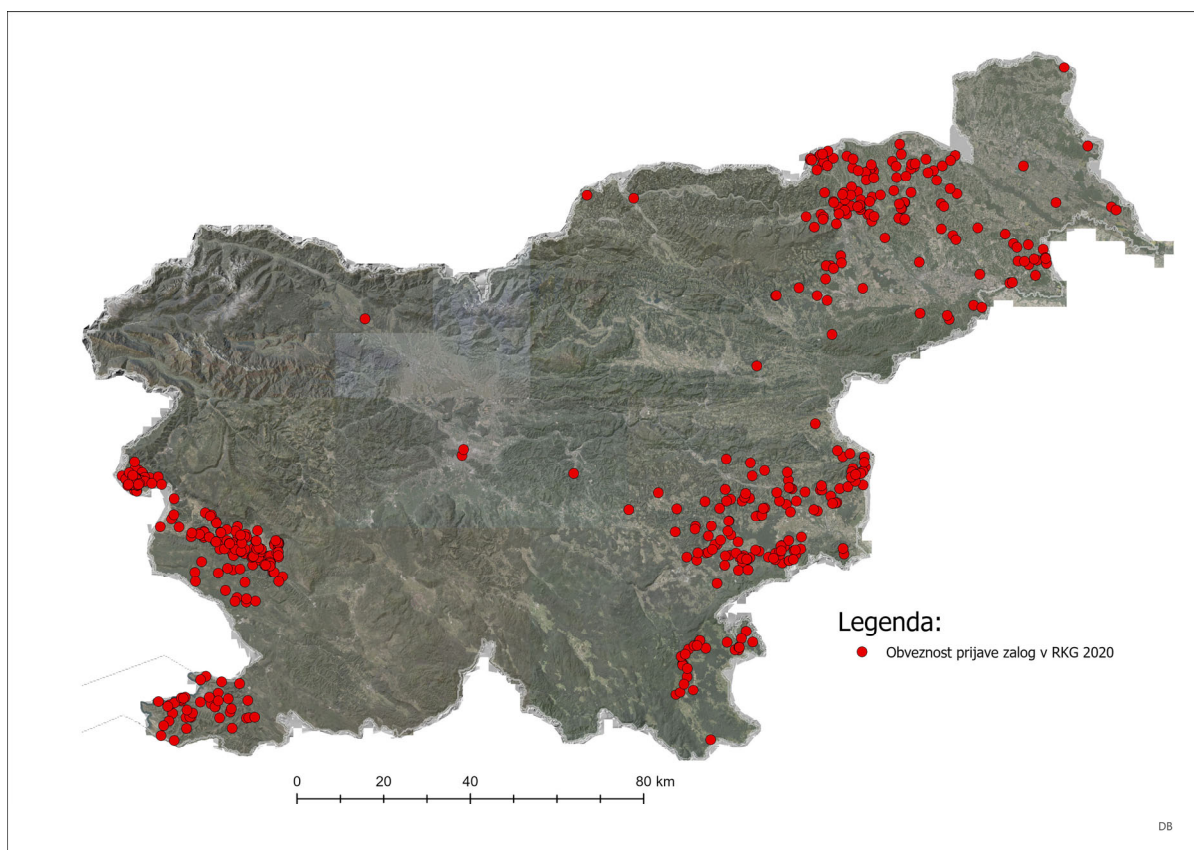
Prijava zalog vina

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozdja, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listih.

Zakon o vinu v 7. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v RPGV vpišejo podatki o zalogah mošta, vina in drugih proizvodov. Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in

vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16) v 17. členu pravilnika določa, da mora pridelovalec do 7. septembra prijaviti zaloge vina na dan 31. julij v letu prijave.

Po vsebini obveznosti prijave zalog je bilo opravljenih: 1009 pregledov in ugotovljene nepravilnosti v 122 primerih.

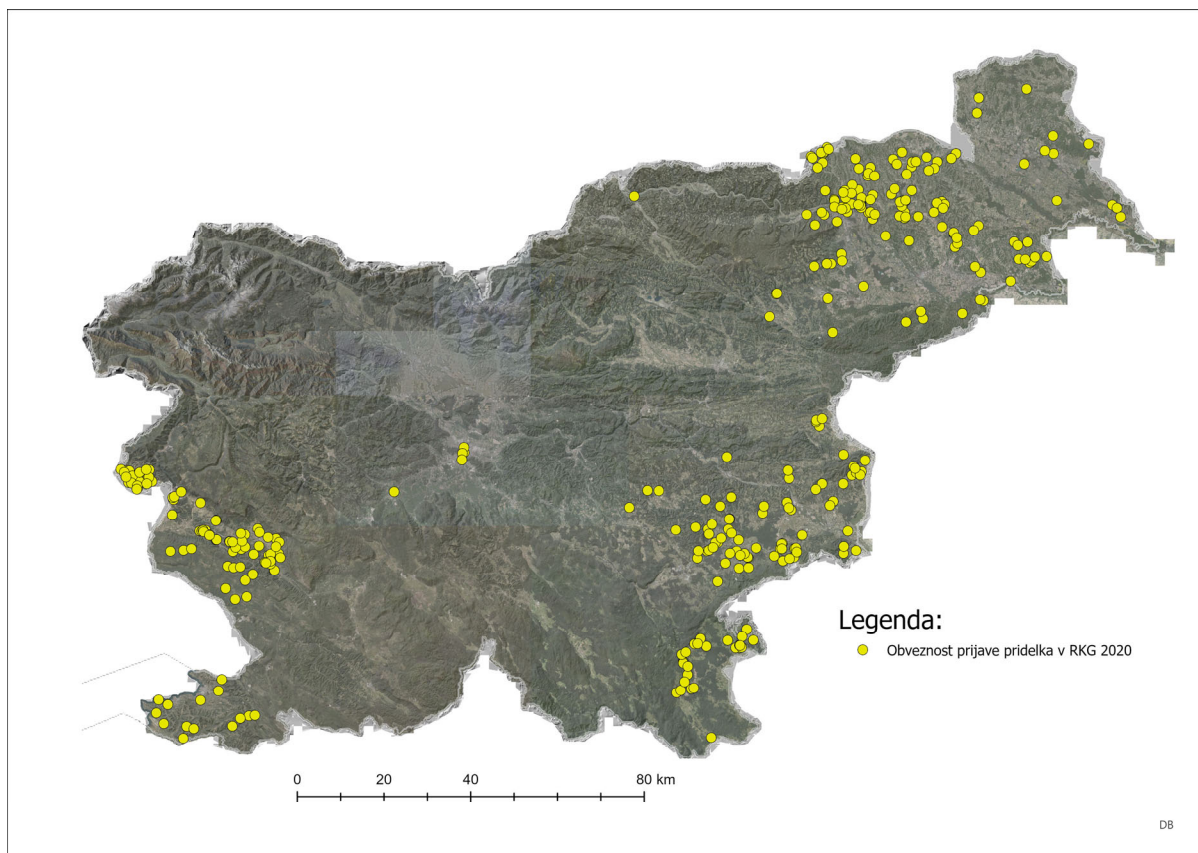
Slika 27: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini obveznosti prijave zalog v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2020.

Prijava pridelka grozdja, mošta in vina

Namen nadzora je zmanjšati delež pridelovalcev, ki ne prijavijo pridelka grozdja, mošta in vina ter s tem preprečiti promet z grozdom in vinom brez ustreznih listih.

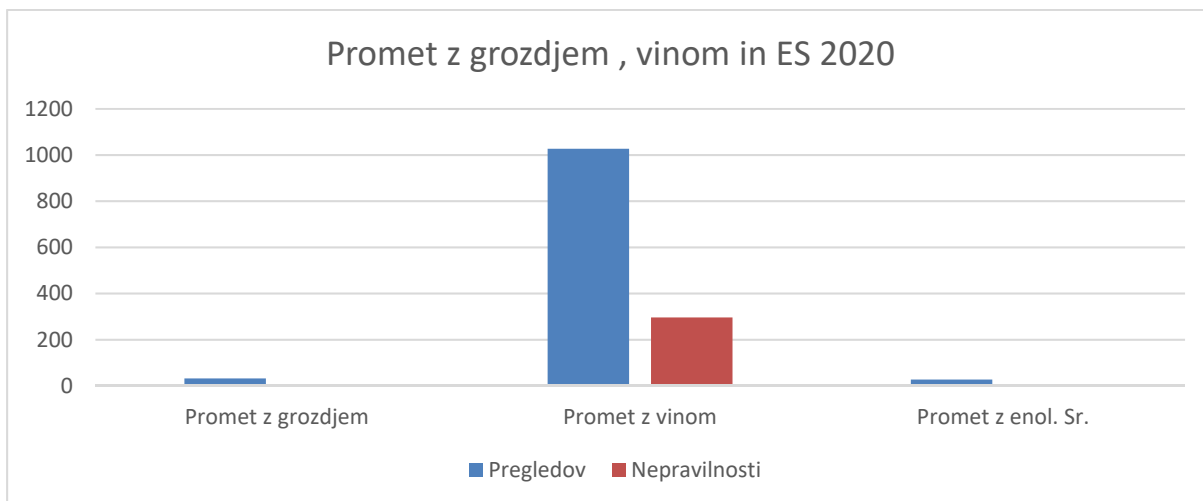
Zakon o vinu v 6. alineji 1. odstavka 15. člena določa, da se v RPGV vpišejo podatki o pridelku: količina pridelanega grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov po sortah vinske trte, geografskem poreklu, podatki o odkupljenih in prodanih količinah, o enoloških postopkih ter ocenah mošta, vina in drugih proizvodov, pri pridelavi vrhunskega vina ZGP pa tudi sladkorna stopnja v grozdu ob trgatvi. Pravilnik o registru pridelovalcev grozdja in vina (Uradni list RS, št. 16/07, 62/09 in 4/16) v 13. členu določa, da morajo pridelovalci vsako leto, najpozneje do 20. novembra, prijaviti celoten pridelek grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov, vključno s pridelkom, namenjenim za lastno porabo.

Po vsebini obveznosti prijave pridelka je bilo opravljenih: 450 pregledov in ugotovljene nepravilnosti v 115 primerih.

Slika 28: Lokacije opravljenih nadzorov po vsebini obveznosti prijave zalog v Register pridelovalcev grozdja in vina v letu 2020.

Promet z grozdom, moštom in vinom

Slika 29: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah z grozdom in vinom v letu 2020.

Promet z grozdom

Nadzor prevoza z grozdom se je opravljal z namenom povečanja deleža prijavljenega pridelka grozda in omejevanja nelojalne konkurence registrirani pridelavi vina. Pri nadzoru sodelujejo predstavniki Policije ali FURS, ki ustavijo vozilo in legitimirajo voznika.

ZVin v 2. odstavku 45. člena določa, da morajo grozde, mošt, vino in druge proizvode iz grozda in vina v prometu spremljati predpisane listine, razen:

- v primerih iz 9. člena Uredbe 2018/273 - to je, če vinski proizvodi, ki se prevažajo od vinograda do prostorov za pridelavo vina, med prostoroma istega podjetja ali med prostori v lasti skupine pridelovalcev, brez spremembe lastnika, če se prevoz izvede za namene pridelave vina, predelave, skladiščenja ali stekleničenja, kadar celotna cestna razdalja ne presega 70 kilometrov in se prevoz izvede izključno na ozemlju ene same države članice ali gaodobri pristojni organi zadevnih držav članic. Pri razdalji nad 70 km ali če grozde vozi kupec oz. nekdo v njegovem imenu, pa mora prevoz grozda obvezno spremljati spremni dokument.

Ustrezne listine določata Uredba komisije 2018/273 in Pravilnik o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (UL RS 96/2009).

Spremni dokument za prevoz grozda, mošta, vina in drugih proizvodov s poreklom v Republiki Sloveniji, ki se začne in konča na ozemlju Republike Slovenije, mora vsebovati podatke iz priloge V Uredbe 2018/273 in je lahko:

- na obrazcu, ki je priloga Pravilnika o kletarski evidenci in spremnih dokumentih za promet z vinom (UL RS 96/2009),
- na obrazcu, ki je priloga Uredbe 2018/273,
- katerikoli drug dokument z zahtevanimi podatki (kdo, kdaj, kam, komu in koliko grozda prevažajo, katero grozde in kdo ga je pridelal).

Vsak spremni dokument mora biti napisan v treh izvodih, v vseh primerih imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in drug dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, enako vrednost.

Spremni dokument izpolni pridelovalec sam in je sestavljen iz izvirnika in dveh kopij. Če je dokument potrjen s strani uradnega organa, služi tudi kot dokazilo o poreklu pridelka. Za namen prevoza pa imata uradno izdani izpolnjeni spremni dokument in dokument, z vsemi zahtevanimi podatki, ki ga izpolni pridelovalec sam, enako vrednost.

V primeru nakupa grozda, kopijo spremnega dokumenta obdrži pridelovalec, original kupec posreduje na UE, ki mu vpiše kupljen pridelek, drugo kopijo pa obdrži kupec.

V primeru prodaje končnemu potrošniku, kupec obdrži kopijo spremnega dokumenta, pridelovalec pa original posreduje na UE, ki mu razknjiži grozde kot prodano končnemu potrošniku, drugo kopijo pa obdrži.

Izvod spremnega dokumenta mora imeti voznik pri sebi za vsak prevoz posebej.

Grozde za predelavo v vino in nadaljnje trženje lahko kupijo samo samostojni podjetniki ali pravne osebe. Fizične osebe lahko kupijo grozde le za lastno porabo in

ne za nadaljnji promet. Izjema so fizične osebe, ki imajo po 4. odstavku 13. člena Zakona v vinu zaradi naravne nesreče pridelek zmanjšan za več kot 60 % glede na triletno povprečje – te lahko kupijo grozdje tudi za nadaljnjo prodajo vina (v tem primeru se prijava grozdja opravi na ime pridelovalca, vino pa na ime kupca). Kot naravna nesreča se šteje tudi nesreča na mikrolokaciji, ki jo takoj po nastanku nesreče evidentira strokovna organizacija (KGZS, strokovne službe občine ali URSZR).

Spremni dokument za prevoz grozdja po Sloveniji v proizvodni obrat na razdalji do 70 km ni potreben, razen v primerih, ko prevoz vrši kupec. Če razdalja presega 70 km, mora prevoz grozdja spremljati premni dokument, tudi če prevoz grozdja vrši pridelovalec do svojega proizvodnega obrata.

Če pridelovalec grozdja proda pridelek grozdja kleti, pridelovalec grozdja za prevoz grozdja do kleti ne potrebuje premnega dokumenta, če razdalja ne presega 70 km. Kupec (klet) v tem primeru opravi prijavo pridelka grozdja v imenu pridelovalca.

Če pa je kupec grozdja fizična oseba, ki grozdje kupuje za lastne potrebe in ga tudi prevaža sam, potrebuje premni dokument, prijavo pridelka grozdja pa v tem primeru opravi pridelovalec sam.

Če se prodaja grozdje npr. na tržnici, je za prevoz grozdja od vinograda do prodajnega mesta potreben premni dokument ne glede na razdaljo, saj tržnica ni proizvodni obrat.

Pri prevozu grozdja ali vina meddržavno je potreben premni dokument na podlagi a alineje 1. Odstavka Uredbe 2018/273.

REZULTATI NADZORA

Nadzor se je opravil skupaj s predstavniki FURS ali Policije, ki imajo pristojnost ustavljanja vozil v cestnem prometu. V času nadzora se ustavijo in pregledajo vsa vozila, za katera se smatra, da bi lahko prevažala grozdje ali mošt. To so manjša tovorna vozila, kombiji in osebna vozila s prikolicami.

Opravljenih je bilo 8 nadzorov, od tega 4 s Policijo in 4 s FURS. Pregledanih je bilo 32 pridelovalcev, ki so vršili promet z grozdom. Ugotovljena je bila ena nepravilnost, ki se je nanašala na promet z grozdom brez predpisanih listin. Izrečeno je bilo opozorilo po ZIN.

Zaradi poostrenega nadzora prometa z grozdom v času trgatev skupaj s Policijo ali FURS, se je nedovoljen promet z grozdom med pridelovalci, ki opravljajo dejavnost kot fizične osebe, zmanjšal. Enako velja tudi za nedovoljen promet z grozdom med različnimi vinorodnimi okoliši za pridelavo kakovostnih vin, zmanjšal se je tudi delež prometa z vinom brez predpisanih listin, k čemur je prispevala tudi sprememba zakonodaje, s katero se je omejil promet z neoriginalno polnjenim vinom samo na turistične kmetije z lastno pridelavo vina in dodatne lokacije vinskih kleti.

Promet z vinom

Z razglašeno epidemijo COVID-19, v spomladanskem času in nato še v jesenskem času, je zaprtje gostinskih lokalov povzročilo precejšnje zmanjšanje števila objektov nadzora za vinarske inšpektorje.

Po usklajevanju z ZIRS in predstavniki MKGP smo zagotovili obratovanje registriranih dodatnih lokacij vinskih kleti, ki so v tistem času lahko obratovale, a pod pogojem, da so vino prodajale le »za domov«. Tako smo okrepili nadzor prometa z vinom in hkrati preverili vpis in delovanja dodatnih lokacij vinskih kleti, ki so registrirane na celotnem območju Slovenije in se v njih vrši promet z originalno polnjenim vinom v imenu pridelovalca. S temi poostrenimi nadzori in z izbrisi nedelujočih dodatnih lokacij, se bo posodobil register pridelovalcev grozdja in vina.

Ugotavljamo, da se je zaradi manjše potrošnje vina zvišala kakovost vina, ki ga najdemo na slovenskem tržišču. Zmanjšal se je delež vin, ki jih je bilo potrebno izločiti iz prometa zaradi kakovosti (napake ali bolezni). Vse manj je izločenega vina iz prometa zaradi neidentičnosti, kar pomeni, da se vino v embalaži ne ujema s številko odločbe, ki je navedena na deklaraciji.

V leti 2020 smo večjo pozornost namenili nadzoru prometa z nizkocenovnim uvoženim vinom, ki se nahaja v različnih trgovskih verigah, po trgovskih centrih na območju celotne Slovenije.

Z vzorčenjem omenjenega vina smo preverili kakovost in primernost za promet, hkrati pa preverili še ustreznost označevanja vina.

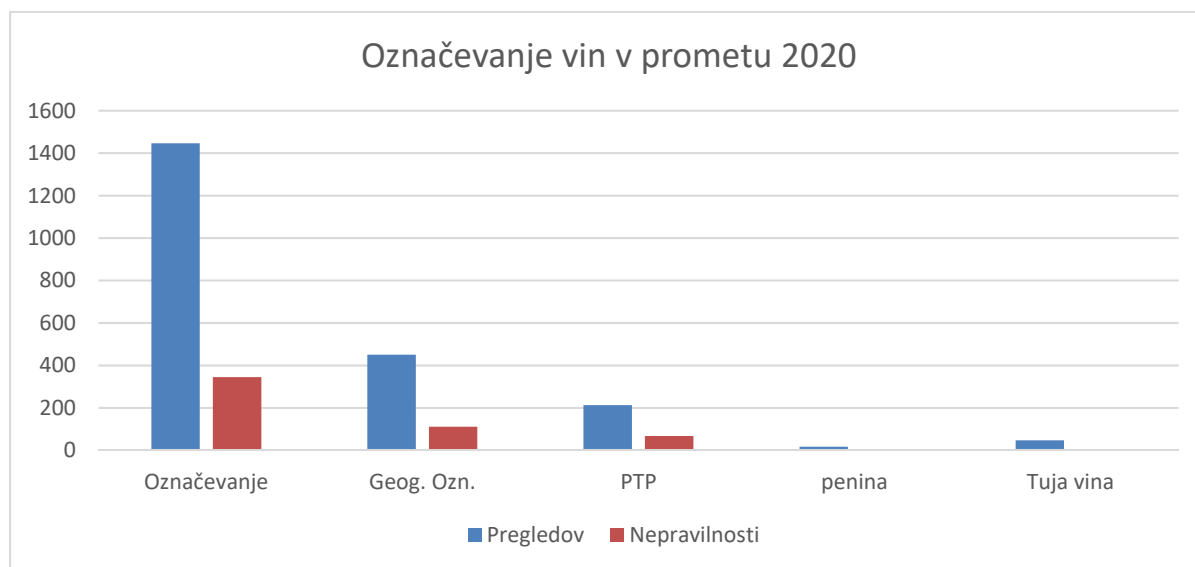
Po vsebini nadzora prometa je bilo skupno opravljenih 1.027 nadzorov in ugotovljenih 296 nepravilnosti.

Promet z enološkimi sredstvi

Nadzor prometa iz enološkimi sredstvi se vrši predvsem v času pred trgatvijo. Pregleduje se pogoje za prodajo enoloških sredstev, opremljenost s predpisanimi deklaracijami, ki so izpisane v slovenščini.

Opravljenih je bilo 27 pregledov, ob katerih je bila ugotovljena ena nepravilnost.

Označevanje vina in enoloških sredstev

Slika 30: Podatki nadzora in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah označevanja vina v letu 2020.

V času razglašene epidemije COVID-19 v spomladanskem in jesenskem času, je bilo opravljenih več inšpekcijskih pregledov glede označevanja in oglaševanja vina, s čimer zagotovimo varovanje potrošnikov pred zavajajočim označevanjem, oglaševanjem (preverjanje geografskega porekla, izpisa deklaracije, prehranskih in zdravstvenih trditev, uporabo blagovnih znamk in podatkov), ki bi potrošnika zavajali ali spravili v zmotu.

Označevanje vina

ZVin določa, da se za označevanje mošta, vina in drugih proizvodov (na etiketah, embalaži, dokumentih in reklamnem gradivu, pri ponudbi končnemu potrošniku) uporabljajo le predpisane označbe in embalaža. To dvoje potrošnika ne sme zavajati v zmotu glede geografskega porekla, kakovosti, sestavin, sort grozdja, morebitnih odlikovanj, pridelovalcev, posebnih postopkov pridelave ter drugih lastnosti mošta, vina in drugih proizvodov.

Opažamo, da želijo pridelovalci, še preden gre originalno vino na tržišče, preveriti ustreznost in pravilnost izpisa deklaracije za vino. Zato prosijo za pregled osnutka deklaracije posamezne kontrolne organizacije : NLZOH, Bureaux Veriras.

Posledično je na trgu manj napak v zvezi z označevanjem vina, predvsem glede uporabe geografskih označb in tradicionalnih izrazov ter glede navajanja nekaterih obveznih oznak na vinski etiketi.

Skladno z Zakonom o javni rabi slovenščine mora biti tudi vino, pridelano izven Slovenije pri prodaji na območju Slovenije, na etiketi označeno v slovenskem jeziku. Pri tem se na prodajnih policah opaža nepravilna navedba oznak kakovosti tujih vin,

saj distributerji tradicionalne izraze, ki so zaščiteni za vina pridelana v Sloveniji, uporabljajo tudi za tuja vina oziroma tradicionalne izraze na etiketah tujih vin direktno prevajajo v slovenski jezik.

Na področju označevanja vina je Inšpekcija za vinarstvo opravila 1.446 pregledov in ugotovila 345 nepravilnosti.

Opravljenih je bilo 450 pregledov geografskih oznak in ugotovljenih 111 nepravilnosti.

Preveri se še 213 priznanih tradicionalnih poimenovanj (PTP), od tega največ cviček PTP ter najmanj ritoznojčan PTP in teran PTP. Nepravilnosti je bilo 67.

V novoletnem času je bil poostren nadzor uporabe zaščitenega tradicionalnega izraza PENINA, ker se lahko uporablja le za proizvode iz grozdja, za slovenska peneča vina in za peneča vina višjega kakovostnega razreda (kakovostno ali vrhunsko peneče vino ZGP). Opravljenih 17 pregledov in ugotovljene 4 nepravilnosti.

Kontroliralo se je tudi označevanje tujih vin, pri katerih se dobesedno prevaja tradicionalne izraze, kar pa ni dovoljeno. Pregledanih deklaracij je bilo 47, ugotovljenih nepravilnosti pa 4.

Označevanje enoloških sredstev

Poleg označevanja vina je bil opravljen tudi nadzor označevanja enoloških sredstev. Opravljenih je bilo 42 pregledov, nepravilnosti niso ugotovljene.

Vzorčenje vina in enoloških sredstev

Ker je bila z datumom 12. 3. 2020 razglášena epidemija COVID-19, so bila blokirana vsa javna naročila in pogodbe, ki do tega datuma še niso bile zaključene.

Tako smo na vinarski inšpekciji ostali brez finančnih sredstev za odvzem vzorcev vina in enoloških sredstev do nadaljnjega. V juliju 2020 so bilo zagotovljena finančna sredstva, potrebno je bilo pohiteti z izborom izvajalca.

- za analizo kakovostnih parametrov: kemijske analize in organoleptična ocena za 113 vzorcev vina, je bil ob ponudbah dveh izvajalcev izbran ugodnejši, in sicer Kmetijski inštitut Slovenije,
- za analizo varnostnih parametrov v 10 vzorcih uvoženega vina in 4 vzorcih slovenskih, je bil izbran laboratorij NLZOH,
- za 16 vzorcev enoloških sredstev je bil izbran Kmetijski inštitut Slovenije.

Ocena tveganja je osnovni kriterij in merilo za planiran odvzem vzorcev vina iz prometa, z namenom ugotavljanja kakovosti in primernosti za promet. Sestavljajo jo naslednji parametri:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju;
- velikost pridelovalca (velikost vinograda, ki ga obdeluje pridelovalec oziroma količina odkupljenega grozdja pri polnilcih);

- obseg proizvodnje (prijava pridelka);
- pridelava vina z zaščitenim geografskim poreklom;
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju;
- sezonsko in krajevno pojavljanje v prometu;
- nov pridelovalec ali distributer na slovenskem trgu;
- postopki ravnanja z vinom.

Pri spremljanju uvoza vina iz tretjih držav in prejema vina iz držav članic EU je ocena tveganja za odvzem vzorca sestavljena na osnovi naslednjih parametrov:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- nov uvoznik,
- vzorčenje vsake 50-te pošiljke vina iz države EU in vsake 50-te iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (rinfuza ali polnjeno v predpisano embalažo).

Kakovostni parametri vina, identičnost z analizo in primernosti za promet

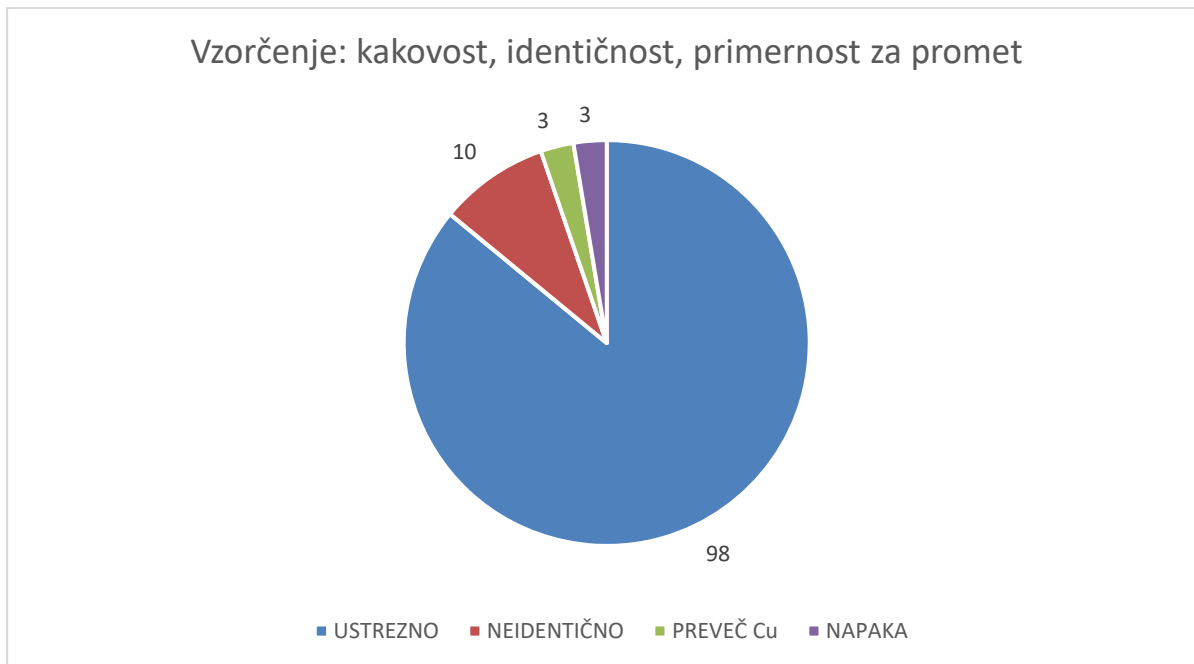
Z namenom kontrole kakovosti, varnosti in zaščite geografskega porekla so bili vzeti 114 vzorci vina.

Tabela 20: Pregled števila opravljenih analiz po analiziranih parametrih vina.

PARAMETRI ANALIZE	Št. vzorcev
alkohol v vol. %	114
relativna gostota pri 20 oC	114
reducirajoči sladkor v g/l	114
skupni ekstrakt v g/l	114
ekstrakt brez sladkorja v g/l	114
skupna kislina, računana kot vinska kislina, v g/l	114
prosta žveplasta kislina v mg/l	114
skupna žveplasta kislina v mg/l	114
pH	114
organske kisline (mlečna, vinska, jabolčna, citronska) v g/l	113
metanol v mg/l	113
baker (s pripravo vzorca na analizo kovin) v mg/l	113

Od odvzetih 114 vzorcev vina jih je bilo 16 izločenih iz prometa. Od tega ni bilo primernih za promet 6 vzorcev: v 3 primerih je bil razlog previsoko skupno žveplo, v 3 primerih previsoka vsebnost bakra.

10 vzorcev ni bilo identičnih z analizo pooblaščenega laboratorija. Razlog neidentičnosti je lahko, da so pridelovalci dokupili pridelek ali pa so napolnili drugo vino, kot je bilo dano v osnovno analizo.

Slika 31: Pregled rezultatov analiz vina na ustreznost analiziranih parametrov.

Vzorčenje vina glede varnostnih parametrov v vinu

Na podlagi odločbe ministra je bil NLZOH z odločbo št. 33202-1/2018/1 z dne 15.01.2018, imenovan za uradni in nacionalni referenčni laboratorij za izvajanje posameznih laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, za ostanke pesticidov, onesnaževal, alergenov in drugih snovi preobčutljivosti v živilih.

- Vino iz uvoza iz tretjih držav ter vnosa iz drugih držav članic

IRSKGLR dnevno pridobi od FURS podatke o pošiljkah vina iz uvoza iz tretjih držav in vnosa iz drugih držav članic na podlagi podatkov iz carinskega (SICIS) in trošarinskega (EMCS) informacijskega sistema.

FURS IRSKGLR obvešča o vseh pošiljkah vina za prejemnike v Sloveniji. Podatki se posredujejo iz carinskega (SICIS) in trošarinskega (EMCS) informacijskega sistema in vsebujejo osnovne podatke o pošiljki iz elektronskih sistemov SICIS in EMCS, in sicer datum, identifikacijo iz evidence in prejemnika blaga v Sloveniji. O pošiljki, ki jo IRSKGLR izbere za izvajanje laboratorijskih analiz, FURS na zahtevo posreduje še dodatne podatke. Vzorčenje pošiljk se opravi na podlagi ocene tveganja.

Vzorčenih je bilo 6 različnih vin iz treh držav članic EU:

- Država izvora in polnjenja Italija: 3 vzorci.
- Država izvora država polnjenja Španija: 2 vzorca.
- Država izvora in polnjenja Madžarska: 1 vzorec.

Vzorčena so bila 4 vina iz uvoza:

- Država izvora Čile: 1 vzorec
- Država izvora Makedonija : 3 vzorci

Rezultati: Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni.

Slovenska vina različnih vinorodnih dežel

Vzeti so bili 4 vzorci vina, iz treh različnih vinorodnih dežel: Podravje 2 vzorca, Posavje 1 vzorec in Primorska 1 vzorec. Analizirani so bili enaki parametri kot pri uvozu: kovine, alergeni, aflatoksini in pri rdečih vinih še umetna barvila.

Rezultati: Vsi vzorci so bili ocenjeni kot varni.

Tabela 21: Pregled analiziranih parametrov v vinu po vsebinah varnosti.

Skupine parametrov / parameter	Metodologija
Kovine in nekovine	
Pb	ISO 17294-2:2016
Pb, Cd, Sn, Cu, Br skupni, Ag, Zn, Al, As, B (kot element bor), Na Fe F	ISO 17294-2:2016 OIV-MA-AS321-03
Alergeni	
Mlečne beljakovine	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-110, izdaja 8
Lizocim	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-1116, izdaja 2
Beljakovine jajčnega beljaka	ND-IV-NLZOH-OOZMB-LJ-1107, izdaja 10
Umetna barvila	
Tartrazin, Kinolinsko rumeno, Oranžno, Azorubin, Amarant, Rdeče 4R, Košenil rdeče, Eritrozin, Alura rdeče, Patentno modro, indigotin, Brilljantno modro, Zeleno, črno	ND-IV_NLZOH-OKAMB-089, izdaja 6
Skupni žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43-2439/2001 točka X, 20. člen ali 21. člen
Prosti žveplov dioksid	Ur.I.RS št. 43-2439/2001 točka X, 20. člen ali 21. člen
Aflatoksini: Mikotoksini	SIST EN 14133-modif.: 2009

Vzorčenje enoloških sredstev

BENTONITI

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu vzeti 4 vzorci bentonita različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga (105°C, 4h)
- pH (bentonit/voda = 1/20) – največja dopustna vrednost za naravne kalcijeve bentonite znaša 6,5 do 8,5, za naravne natrijeve ali aktivirane kalcijeve bentonite znaša 8,5 do 10
- Kalcij
- Magnezij
- Kalcij + Magnezij v meq/100g - največja dopustna vrednost znaša 100
- Natrij v g/kg - največja dopustna vrednost znaša manj kot 10g/kg za naravne bentonite in manj kot 35 g/kg za aktivirane bentonite
- Železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 600
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 2
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

ENOLOŠKI TANINI

V inšpekcijskih postopkih sta bila v prometu odvzeta 2 vzorca enoloških taninov različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga (%) - največja dopustna vrednost znaša 10
- Pepel (% v s.s.) - največja dopustna vrednost znaša 4
- Železo v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 50 (oz. 200 za kostanj)
- Arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

BAKROV SULFAT (ANTI BEKSER)

V inšpekcijskih postopkih je bil v prometu vzet 1 vzorec bakrovih pripravkov (bakrov sulfat). Vzorec je bil analiziran na naslednje parametre:

- Bakrov sulfat, raztopina - 2 %

Rezultati – vrednost analiziranega parametra pri 1 vzorcu ni dosegala določene koncentracije.

ENOLOŠKI ENCIMI

V inšpekcijskih postopkih je bil v prometu vzet 1 vzorec enoloških encimov. Vzorec je bil analiziran na naslednje parametre:

- Kadmij v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 0,5
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3

- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5
- Rezultati – vrednosti analiziranih parametrov ne presegajo največjih dopustnih vrednosti navedenih v kodeksu.

HRANA ZA KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci hrane za kvasovke različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Železo v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 50
- Dušik (amonijev) v % - najmanjša dopustna vrednost znaša 25
- Arzen v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 3
- Svinec v mg/kg - največja dopustna vrednost znaša 5

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

KVASOVKE

V inšpekcijskih postopkih so bili v prometu odvzeti 4 vzorci kvasovk različnih proizvajalcev. Vzorci so bili analizirani na naslednje parametre:

- Vlaga v % - največja dopustna vrednost znaša 8
- Arzen v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 3
- Kadmij v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 1
- Svinec v mg/kg s.s. - največja dopustna vrednost znaša 2

Rezultati – v nobenem vzorcu ni bil presežen noben od analiziranih parametrov.

Nadzor nad delom pooblaščenih organizacij

Vzorci vina, ki jih Inšpekcija za vinarstvo v okviru svojih pooblastil, zakonskih določil in plana dela vsako leto vzame v prometu, se odda v analizo pooblaščenim organizacijam, ki je bila izbrana za izvajanje uradnih analiz in izpolnjuje pogoje akreditacije standard EN ISO/IEC 17025. Analizirajo se določeni kemijski parametri, ki jih v zapisniku o vzorčenju določi inšpektor. Inšpektor vzame vzorec vina, ga odnese v pooblaščen organizacijo, ki poda izvedeniško mnenje, na podlagi katerega inšpektor nato ustrezno ukrepa. Če se stranka z mnenjem ne strinja, lahko zahteva super analizo, kjer nato iste kemijske parametre v istem vinu analizira še druga pooblaščen organizacija.

- V skladu z določili 10. člena Pravilnika o postopku in načinu ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina (Uradni list RS, št. 32/00, 99/01 in 105/06 – ZVin) so vinarski inšpektorji na pooblaščenih organizacijah nadzirali postopek in način ocenjevanja mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina. Preverili so kako je sestavljena komisija (tripartitno), kakšno je število vzorcev namenjenih ocenjevanju in sam potek ocenjevanja. Naknadno so preverili še sledljivost, od številke vzorca do pridelovalca samega. Vino se ocenjuje za pridobitev odločbe o skladnosti s predpisanimi kemičnimi parametri in ugotavljanje primernosti za promet ter potrjevanja geografskega porekla.

- Pri nadzoru dela pooblaščenih organizacij se preverja ustreznost uporabe dovoljenih geografskih označb in zaščitene tradicionalnih izrazov, ki v registru pridelovalcev grozdja in vina niso ažurirani in usklajeni z EU zakonodajo.

Opravljenih je bilo 10 nadzorov nad delom pooblaščenih organizacij in 7 nadzorov poteka uradnega ocenjevanja vina. Ni bilo ugotovljenih nepravilnosti.

Obogatitve drozge in mošta

V skladu z 11. členom Pravilnika o pogojih, ki jih mora grozdje izpolnjevati za predelavo v vino, o dovoljenih tehnoloških postopkih in enoloških sredstvih za pridelavo vina in o pogojih glede kakovosti vina, mošta in drugih proizvodov v prometu (Uradni list RS, št. 43/04, 127/04, 112/05 in 105/06 – ZVin) je obogatitev enološki postopek, s katerim povečamo volumenski delež alkohola v %.

Kadar klimatski pogoji in zdravstveno stanje grozdja tako zahtevajo, lahko pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja in ugotavljanje primernosti grozdja za vino (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen organizacija za spremljanje dozorevanja grozdja), katera je imenovana v skladu s predpisom, ki ureja kontrolo kakovosti grozdja v času trgatve, izda dovoljenje za obogatitev pod določenimi pogoji.

Obogatitev se dovoli, če je volumenski delež naravnega alkohola najmanj toliko, kolikor je zahtevan minimalni volumenski delež naravnega alkohola za posamezno kakovostno stopnjo za posamezno vinorodno območje.

Dovoljenje za obogatitev se izda za pridelovalno območje, ki je enako ali manjše od vinorodnega okoliša za posamezno sorto grozdja.

Pridelovalec, ki namerava obogatiti več kot 10.000 l pridelka ali obogatiti s postopkom z delnim zgoščevanjem, si mora predhodno pridobiti individualno dovoljenje za obogatitev pri pooblaščen organizaciji za spremljanje dozorevanja grozdja.

Po opravljenem postopku obogatitve mora vsak pridelovalec v skladu s predpisom, ki ureja register pridelovalcev grozdja in vina in kataster vinogradov, oddati upravni enoti prijavo o izvedenem enološkem postopku.

Obogatitev se sme izvajati na istem pridelku le enkrat, in sicer:

- svežemu grozdju, vinskemu moštu in novemu vinu, ki še vre, je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK;
- grozdnemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK ali ga obogatiti z delnim zgoščevanjem z uporabo reverzne osmoze;
- vinskemu moštu je dovoljeno dodajanje saharoze, ZGM in RTK;
- namizno vino obogatimo z delnim zgoščevanjem s hlajenjem.

Dovoljeno je dodajanje saharoze raztopljene v moštu, ki je predmet obogatitve, ni pa dovoljeno raztapljanje saharoze v vodi.

V letih, ko so klimatski pogoji izjemno neugodni, se lahko poveča volumenski delež naravnega alkohola največ za 3,5 %, vendar samo za tista vinorodna območja, ki ne

sodijo v vinorodno deželo Primorsko. V teh primerih lahko dodajanje ZGM oziroma RTK poveča volumen največ za 11 %.

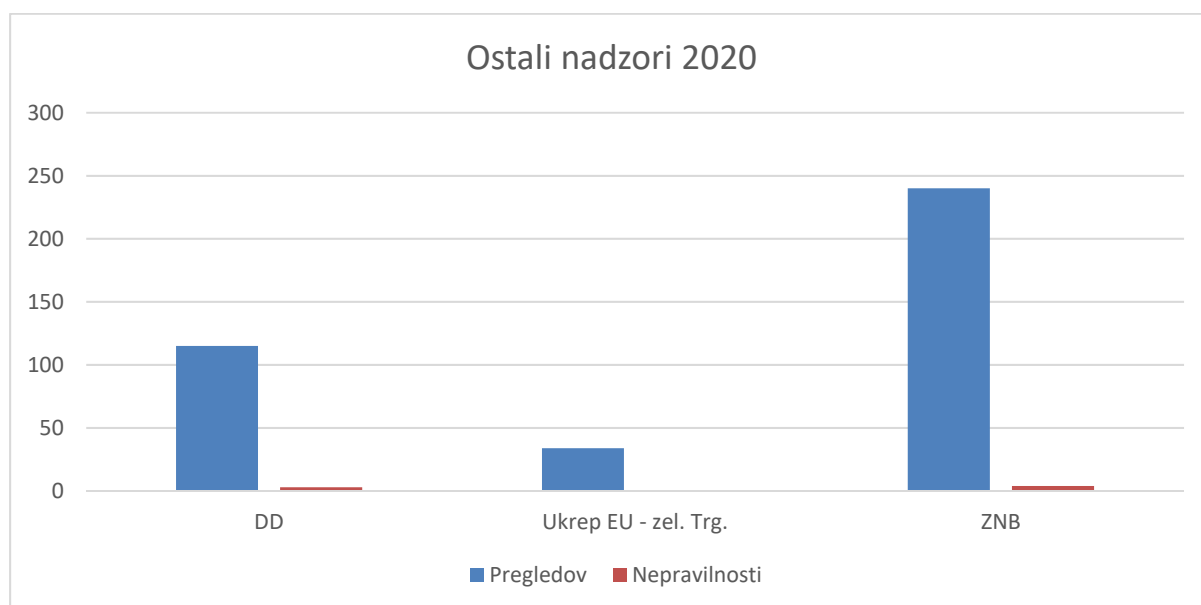
Postopek obogatitve se mora izvesti do 16. marca v letu po trgatvi, razen v vinorodni deželi Primorski, kjer mora biti izveden do 1. januarja v letu po trgatvi in to samo za pridelke letnika trgatve, ki je bila neposredno pred tem datumom.

Postopek obogatitve mora potekati znotraj vinorodne cone, kjer je bilo vino pridelano.

Vino se ne sme zgoščevati, če so bili pridelki iz katerih je vino pridobljeno, že predhodno obogateni.

Vinarska inšpekcija spremlja izdajanje odločb o dovoljenju za obogatitev drozge ali mošta od različnih pooblaščenih organizacij.

Ostali nadzori

Slika 32: Podatki nadzorov in število ugotovljenih nepravilnosti po vsebinah nadzora dopolnilnih dejavnosti, zelene trgatve in Zakona o nalezljivih boleznih v letu 2020.

Dopolnilne dejavnosti – turizem na kmetiji

V letu 2020 je vinarska inšpekcija načrtovala nadzor 100 nosilcev dopolnilnih dejavnosti – Turistična kmetija, ki so bile določene na podlagi ocene tveganja.

V obdobju med razglašema epidemijama COVID-19, od začetka junija do sredine oktobra 2020, so se pregledi vršili pri nosilcih samih, po 19.10.2020 pa so se nadzori vršili na daljavo, in sicer se je nosilce telefonsko, po elektronski pošti ali z navadno

pošto pozvalo, da inšpektorju pošljejo svoje reklamne oglase, cenike in izpolnjene obrazce za izračun zadostnega deleža lastnih surovin.

Opravljenih je bilo 115 nadzorov po različnih vsebinah, od tega so bile ugotovljene 3 nepravilnosti.

Na podlagi podatkov MKGP bo opravljen administrativni pregled tistih nosilcev dopolnilne dejavnosti, ki do 30. junija za preteklo leto upravni enoti ne bodo sporočili podatka o letnem dohodku.

Ukrepi EU – Zelena trgatev

Konec avgusta 2020 smo prejeli z Agencije za kmetijske trge seznam vseh prejetih vlog za ukrep zelena trgatev (47. člen Uredbe (EU) št. 1308/2013, v povezavi z Izvedbeno uredbo komisije (EU) 2016/1150).

Zanimale so nas predvsem vloge, ki so bile umaknjene, in sicer kaj je bil razlog za umik vloge. Da bi ovrgli sum na goljufijo, smo pri najmanj 3 pridelovalcih na inšpektorja, preverili kaj je temu vzrok. Skupno smo preverili 34 pridelovalcev, ki so umaknili vlogo. Razlog za umik vloge je bila napačna predstava o višini nadomestila na površino vinograda, nezmožnost zagotoviti ustrezno delovno silo, ki bi ukrep izvedla ter starost vinograda do 4 leta.

Sicer je Agencija za kmetijske trge pri vseh pridelovalcih, ki si podali vlogo, opravila 100% nadzor.

Nadzor po določbah Zakona o nalezljivih boleznih

Z 19.10.2020 smo vinarski inšpektorji okrepili nadzor po ZNB v okviru svojih rednih inšpekcijskih nadzorov in pristojnosti na področjih:

- Nadzor nošenja mask in prepovedi zbiranja ljudi pri pridelovalcih in na registriranih dodatnih lokacijah vinskih kleti.
- Nadzor nošenja mask in prepovedi zbiranja ljudi v trgovinah, v delu prodaje vina – vinoteke.
- Nadzor nošenja mask in prepovedi zbiranja ljudi na pooblaščenih organizacijah.
- Nadzor nošenja mask in prepovedi zbiranja ljudi v kmetijskih trgovinah, ki prodajajo enološka sredstva in nudijo nasvete v zvezi z enologijo.

Glede nepravilnega nošenja zaščitnih mask ter glede prepovedi zbiranja več ljudi in vzdrževanja ustrezne varnostne razdalje zaradi preprečevanja širjenja okužbe s COVID-19 je bilo opravljenih 240 pregledov, pri katerih so bile ugotovljene 4 nepravilnosti.

V prazničnem času od 21.12.2020 do 31.12.2020, so vinarski inšpektorji prioriteto opravljali inšpekcijske preglede po ZNB določbah, v okviru svojih pristojnosti in na način, da so bili vsak dan prisotni na terenu.

Izrečeni ukrepi v skladu z določili Zakona o prekrških

Ukrepi so bili izrečeni po 14 različnih področjih nadzora. Skupno je bilo izrečenih 310 ukrepov, od tega 5 odločb z globo, 97 odločb brez globe in z opominom, 14 plačilnih nalogov in 194 opozoril.

Skupna višina izrečenih glob znaša 13.007,50 €.

Pridelava in predelava grozdja

Kršitve iz vsebine pridelave in predelave grozdja predstavljajo, če pridelovalec pridelava grozdje, namenjeno pridelavi mošta, vina ali drugih proizvodov, zunaj vinorodnih območij, razen če pridelava grozdje, namenjeno pridelavi mošta, vina ali drugih proizvodov za lastno uporabo ali če pridelava grozdje za mošt, vino in druge proizvode s tehnologijo, ki ni ustrezna in če grozdje ob trgatvi nima ustrezne stopnje naravnega alkohola ali je bila presežena omejitev hektarskega pridelka.

Po vsebini pridelave grozdja, mošta in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve: pridelava in predelava grozdja je bilo ugotovljenih 6 kršitev in izrečenih 6 opominov po ZP-1.

Pridelava mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina

Po vsebini pridelave mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- pri pridelavi mošta, vina je bilo ugotovljenih 12 kršitev, od tega 1 odločba, 7 opominov po ZP-1, 3 opozorila po ZP-1, 1 plačilni nalog;
- ne vodi kletarske evidence o pridelavi grozdja: 1 kršitev z 1 opozorilom po ZP-1.

Register pridelovalcev grozdja in vina

Po vsebini registra pridelovalcev grozdja in vina so bile ugotovljene naslednje kršitve:

- s pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov se ukvarja pridelovalec, ki za to ne izpolnjuje pogojev: 118 kršitev, od tega 14 opominov po ZP-1 in 104 opozoril po ZP-1;
- s pridelavo grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov se ukvarja pridelovalec, ki ni vpisan v register: 1 nepravilnost z 1 opozorilom po ZP-1;
- pridelovalec ni prijavil prijave vinograda v register: 10 kršitev, od tega 2 opomina po ZP-1, 8 opozoril po ZP-1;
- pridelovalec ni prijavil prijave zalog v register: 23 kršitev, od tega 1 opomin po ZP-1, 21 opozoril po ZP-1, 1 plačilni nalog;
- pridelovalec ni prijavil prijave pridelka v register: 61 kršitev, od tega 1 odločba, 29 opominov, 29 opozoril po ZP-1, 2 plačilna naloga.

Promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozda in vina

Po vsebini prometa je bilo ugotovljeno skupaj 27 kršitev, izrečenih 11 opominov po ZP-1, 8 opozoril po ZP-1 in izdanih 8 plačilnih nalogov po naslednjih vsebinah:

- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki za to niso primerni ali niso istovetni z listinami, ki ga spremljajo,
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, za katere se zahteva obvezna ocenitev pred oddajo v promet, a niso ocenjeni,
- pridelovalec je dal v promet mošt, vino in druge proizvode, ki ne bi smeli biti v prometu,
- pridelovalec je izven svojega proizvodnega obrata dal v promet vino, ki ni originalno polnjeno.

Kakovost mošta, vina in drugih proizvodov iz grozda in vina v prometu

Po vsebini kakovosti mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih skupaj 9 kršitev (7 opominov po ZP-1, 2 opozorila po ZP-1), po naslednjih vsebinah:

- mošt, vino in drugi proizvodi niso vsebovali predpisane vsebnosti snovi,
- proizvod je bil pokvarjen (bolno vino zaradi delovanja mikrobov),
- proizvod je vseboval napako (zaradi fizikalno-kemičnih procesov ali sprejema tujih snovi),
- proizvod je bil pomanjkljiv (prenizka ali previsoka vsebnost sestavin),
- proizvod ni ustrezal predpisani kakovosti.

Označevanje mošta, vina in drugih proizvodov iz grozda in vina

Po vsebini označevanja mošta, vina in drugih proizvodov je bilo ugotovljenih 34 kršitev (2 odločbi po ZP-1, 20 opominov po ZP-1, 11 opozoril po ZP-1 in 1 plačilni nalog po ZP-1) po naslednjih vsebinah:

- pridelovalec je uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz in dodatni tradicionalni izraz, čeprav ne izpolnjuje predpisanih pogojev,
- pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil geografsko označbo, tradicionalni izraz ali dodatni tradicionalni izraz na proizvodih,
- pridelovalec je v nasprotju z veljavno zakonodajo uporabil označbo vino PTP,
- pridelovalec je nepravilno označil izvor mošta, vina in drugih proizvodov,
- pridelovalec je opremil ali dal v promet mošt, vino in druge proizvode z označbami, ki niso predpisane.

Nespoštovanje inšpekcijske odločbe

Iz vsebine določil Zakona o inšpekcijskem je bila ugotovljena 1 kršitev, 1 plačilni nalog:

- na zahtevo inšpektorja in v roku, ki ga je določi inšpektor, stranka ni podala pisnega pojasnila, dokumentacije in izjave v zvezi s predmetom nadzora,
- stranka ni spoštovala z odločbo odrejenih ukrepov inšpektorja.

Enološka sredstva v prometu

Postopek je bil uveden, ker je prodajalec enološkega sredstva prodajal sredstvo, ki ni vsebovalo zadostne vsebnosti deklarirane aktivne snovi – 1 kršitev, 1 odločba po ZP-1.

Predlogi za izboljšanje dela

Pri ocenjevanju oranžnih vin in vin iz ekološke ter biodinamične pridelave se ugotavlja, da so ta vina kot osnovni vzorec ocenjena kot primerna za promet, kot inšpekcijski vzorec pa jih pooblaščenice organizacije pogosto izločijo iz prometa. Menimo, da bi se glede na dejstvo, da je takih vin vedno več v prometu, zakonodaja morala čimprej uskladiti z dejanskim stanjem.

V bazi podatkov GERK bi bilo potrebno ažurirati površine z vrsto rabe. Te površine na podlagi izsledkov inšpekcijskih pregledov ne izkazujejo dejanskega stanja v naravi.

Predlagamo posodobitev registra pridelovalcev grozdja in vina, ki bi vseboval ažurirane podatke, usklajene z EU zakonodajo, da ne bi prihajalo do nepravilnosti pri izpisu odločb pooblaščenih organizacij glede navajanja tradicionalnih izrazov. Pooblaščenice organizacije težko preverijo usklajenost vina s proizvodno specifikacijo, ker pridelovalci ne prijavljajo pridelka ločeno po sortah, temveč ga prijavijo kot mešano belo ali rdeče (primer cvička in Ritoznojčana).

Zakonodajalec bi moral poiskati način, da tudi v vinarski zakonodaji normira lastno porabo vina za kmetijska gospodinjstva. Za vino so normativi sicer določeni v trošarinski zakonodaji.

Nadzore prevoza grozdja v času trgatve bi bilo smotrno združiti z nadzorom poteka prevzema grozdja pri pridelovalcih, ki odkupujejo grozdje, ter s kontrolo izpolnjevanja pogojev za odkup grozdja za pridelavo vrhunskega vina pri odkupovalcih. Nadzor spremnih dokumentov za prevoz grozdja v prometu lahko opravi Policija in v primeru ugotovljenih nepravilnosti zadevo odstopi vinarski inšpekciji.

S spremembo ZVin predlagamo znižanje glob, ker so previsoke in jih težko izrekamo, predvsem manjšim pridelovalcem.

Splošno

Slovenija je dežela gozdov, saj pokrivajo 58,2 % naše domovine. Po gozdnatosti smo na tretjem mestu v Evropski uniji, za Švedsko in Finsko. V Sloveniji je 76 % gozdov v zasebni lasti, 21 % gozdov je v lasti države ter 3 % v lasti občin. Večje in strnjene gozdne posesti omogočajo lažje, kakovostno, strokovno in ekonomično gospodarjenje z gozdom. Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena, saj povprečna posest obsega okoli 2,9 ha in še ta je nadalje razdeljena na več med seboj ločenih parcel. Za veliko večino teh lastnikov gozdovi niso gospodarsko pomembni. Velika razdrobljenost in veliko število lastnikov in solastnikov gozdov otežuje strokovno delo in optimalno izrabo lesa v zasebnih gozdovih. Slovenske gozdove je v zadnjih letih prizadelo več naravnih ujm. Gozdove prizadete z žledom in vetrolomi nato ogrožajo še smrekovi podlubniki. Prav zato je v zadnjih letih prva prioriteta dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del.

Organiziranost in delovanje gozdarske inšpekcije

Gozdarska inšpekcija, ki deluje v Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu IRSKGLR), je štela 16 gozdarskih inšpektorice in inšpektorjev (v nadaljevanju inšpektorjev) vključno z direktorjem gozdarske inšpekcije ter dvema svetovalcema. Sedež inšpektorjev je v območnih enotah in izpostavah inšpektorata, območje delovanja pa je omejeno z mejami gozdnogospodarskega območja. Tako imajo inšpektorji celosten pregled gozdarstva v določenem gozdnogospodarskem območju. V ljubljanskem in mariborskem gozdnogospodarskem območju sta zaradi velikosti območij zaposlena po dva inšpektorja, v ljubljanskem območju pa del neposrednega nadzora opravlja tudi vodja inšpekcije.

Inšpekcijski postopki zahtevajo od inšpektorjev poleg strokovnega znanja tudi veščine obvladovanja konfliktnih situacij, ki so sestavni del inšpekcijskega nadzora. Povsem izogniti se jim ni mogoče in vsako leto beležimo prikrite grožnje, grožnje po telefonu, nadlegovanja po telefonu in podobno. Inšpektorji vsako tako grožnjo zabeležijo, v nekaterih primerih o tem obvestijo tudi Policijo.

Delo izven rednega delovnega časa

Gozdarska inšpekcija vsako leto opravlja delo izven rednega delovnega časa. Na tak način gozdarski inšpektorji sledimo cilju, da je potrebno v času pričakovanih kršitev poostri nadzor, ne glede na to ali je to v delovnem času ali izven njega.

V obravnavanem letu smo izven rednega delovnega časa večinoma opravljali nadzor vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranja gob, nadzor izvajalcev del v gozdovih, prevoza in prodaje okrasnih drevesc in nadzor posameznih določb Zakona o nalezljivih boleznih. Skupaj smo izven delovnega časa opravili 232,5 ur nadzora.

Sestanki in izpopolnjevanje

Sestanka gozdarske inšpekcije v živo sta bila v letu 2020 le dva, ker so bili v času razglašene epidemije COVID-19 sestanki odpovedani. V času, ko sta bili razglašeni epidemiji COVID-19 je imela gozdarska inšpekcija 10 sestankov preko video povezave. Namenjeni so bili pregledu opravljenega dela, usmeritvam dela za naslednje četrtnje, novo sprejetim predpisom in aktualnim informacijam.

V letu 2020 je bilo zaradi epidemije COVID-19 manj izpopolnjevanj in usposabljanj kot v preteklih letih.

Tabela 22: Pregled pomembnejših izpopolnjevanj in usposabljanj v letu 2020.

Tema – vrsta izobraževanja	Udeleženci / število	Skupno število ur
Vodenje letnih razgovorov in ocenjevanje zaposlenih, IRSKGLR, Ljubljana, 13.1.2020	3	12
Agritech-posvet Komu resnično pripadajo slovenski gozdovi, KGZS, Celje, 1.2.2020	1	6
Gozdarski inštitut: Simulacijska vaja v primeru najdbe karantenskih škodljivcev – izdaja odločb, GIS, Ljubljana, 4.9.2020	3	9
Nagrajevanje redne delovne uspešnosti, IRSKGLR, Ljubljana, 22.9.2020	1	3
Gozdarski inštitut: Simulacijska vaja za primer najdbe karantenskega škodljivca Jesenovega krasnika na terenu, GIS in ZGS, Brežice, 25.9.2020	1	4
Posvet Unesco bukovi gozdovi, Beech power in ZGS, Kočevje, 11.9.2020	2	16
Usposabljanje za imenovanje v naziv, UA, Ljubljana, 5.-7.10.2020	2	48
Izobraževanje za strokovni izpit iz zdravstvenega varstva rastlin, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Ljubljana (na daljavo), 16.-17.11.2020	6	84

Sodelovanje z drugimi inšpekcijskimi službami in izvajanje 32. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru - odstopi zadev drugim inšpekcijskim organom

V gozdarski inšpekciji se zavedamo, da je za učinkovito delo zelo pomembno sodelovanje znotraj inšpekcije, takoj za tem pa sodelovanje z drugimi organi nadzora. Pri tem mislimo na sodelovanje z vsemi inšpekcijskimi in drugimi službami, ki delujejo v gozdu in gozdnem prostoru oziroma so zadolženi za upravljanje ali nadzor gospodarjenja z gozdovi v najširšem smislu. Zato smo pogosto pobudniki takega sodelovanja ali pa se na pobude za sodelovanje od drugod takoj odzovemo. Še posebej smo zadovoljni s sodelovanjem pri obravnavanju konkretnih zadev. Na

terenu vzpostavljeno sodelovanje se je pokazalo za učinkovito. Ugotavljamo tudi, da je sodelovanje boljše v tistih predelih in med tistimi inšpekcijami, ki imajo prostore na isti ali sosednji lokaciji, saj tako pride med inšpektorji do osebnega stika.

Pri nadzoru izvajalcev del v gozdovih in nadzoru Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, po katerem opravlja posredni nadzor tudi gozdarska inšpekcija, se je vzpostavilo zelo dobro sodelovanje predvsem s FURS in z delovno inšpekcijo (IRSD). Z IRSD je bil dogovorjen poostren skupni nadzor izvajalcev del v gozdovih glede strokovne usposobljenosti in usposobljenosti iz varnosti in zdravja pri delu. Zaradi epidemije COVID-19 je bil najprej prestavljen iz aprila na drugo polovico oktobra, nato pa v prihodnje leto.

Tradicionalno dobro je sodelovanje s Policijo pri nadzoru voženj z vozili v naravnem okolju, pri nabiranju gozdnih sadežev in gob in kot pomoč pri nadzoru drugih kršiteljev v gozdu, kjer inšpektorji pričakujejo odpor.

Kot dobro lahko ocenimo tudi sodelovanje z ZGS. Na vprašanja in zahteve po podatkih, ki jih potrebujemo v inšpekcijskih postopkih, se odzivajo. V začetku preteklega leta je inšpekcija vodstvu ZGS predstavila delo v predhodnem letu in ugotovitve nadzorov in program dela gozdarske inšpekcije za leto 2020. Posamezni inšpektorji so imeli enake sestanke z vodstvi območnih enot ZGS. Ocenjujemo, da z našimi predlogi in stališči, ki jih predstavimo vodstvu Zavoda na sestankih in ob izidu letnega poročila, niso vedno seznanjeni tudi na nižjih nivojih. Predlogi izboljšav se le počasi udeležujejo v praksi.

Tabela 23: Sodelovanje z drugimi organi in inšpekcijskimi službami.

Organ sodelovanja	Število akcij - predmet
IRSD	3 x nadzor izvajalcev del v gozdovih
Kmetijska inšpekcija	13 x nadzor tržnic po ZNB 1 x ograjeno gozdno in kmetijsko zemljišče 2 x poseg v gozdna in kmetijska zemljišča
Lovska inšpekcija	10 x vožnja v naravnem okolju, nadzor lovskih koč po ZNB
Policija	25 x nadzor vožnje v naravnem okolju 3 x nadzor vožnje v naravnem okolju in nadzor izvajalcev del v gozdovih 1 x nadzor vožnje v naravnem okolju in nabiranja gozdnih sadežev
IRSOP	3 x odlaganje odpadkov v gozd 2 x nadzor vožnje v naravnem okolju
Medobčinski inšpektorati in redarstva	1 x poseg v gozdni prostor 2 x nadzor vožnje v naravnem okolju
FURS	2 x nadzor izvajalcev del v gozdovih
IRSI	1 x peskokop v gozdu
UVHVVR	2 x pregled skladišč hlodovine

Gozdarska inšpekcija mora v skladu s 23. členom ZUP ves čas postopka paziti na stvarno pristojnost in če spozna, da ni pristojna za določeno upravno zadevo, jo mora v skladu s 65. členom ZUP odstopiti pristojnemu organu. V 3. odstavku 32. člena ZIN je določeno, da mora inšpektor, ki ugotovi kršitev zakona ali drugega predpisa, za katerega ni stvarno pristojen, ugotoviti dejansko stanje, sestaviti zapisnik in ga posredovati pristojni inšpekciji. V odstopih drugim, pristojnim organom, gozdarski inšpektorji tudi zapišejo, da prosijo za odgovor v zvezi z izvedenimi ukrepi. V mnogih postopkih je namreč potem, ko drugi organ že opravi svoje delo, naloga gozdarske inšpekcije ali ZGS, da ukrepa še v skladu z ZG. V letu 2020 je gozdarska inšpekcija odstopila 100 zadev.

Preventivno delovanje gozdarske inšpekcije

S preventivnim delovanjem inšpektorji opozarjajo potencialne kršitelje na posledice ravnanja v nasprotju s predpisi. Dolžnost preventivnega delovanja je določena v 6. in 33. členu ZIN. Na žalost je res, da kaznovanje kršiteljev nanje deluje odvračalno, prav tako tudi na vse ostale potencialne kršitelje. V gozdarski inšpekciji uresničujemo preventivno delovanje na naslednje načine: z obveščanjem javnosti preko medijev in spletne strani inšpektorata, z odgovori na vprašanja in obveščanjem javnosti o predpisih, o dovoljenem pravnem ravnanju, o najpogostejših kršitvah predpisov in o

akcijah nadzora. V praksi najpogosteje odgovarjamo na vprašanja posameznikov po telefonu in elektronski pošti, pošiljamo dopise potencialnim kršiteljem, odgovarjamo na vprašanja medijev ter pripravljamo predavanja za ciljne skupine.

Na področju gozdarstva so medije zanimali predvsem predpisi in ukrepi s področja vožnje z vozili v naravnem okolju, nabiranja gob in drugih gozdnih sadežev, posegov v gozd in sanitarne sečnje.

S preventivnimi dopisi poskušamo potencialne kršitelje odvrniti od protipravnih dejanj. Zaradi sanacije žledoloma in s tem povezano gradacijo podlubnikov je bilo največ teh dopisov na področju varstva gozdov - opozarjanje na roke izvedbe del. V letu 2020 je bilo teh preventivnih dejanj 419.

Tabela 24: Preventivno delovanje s potencialnimi kršitelji.

Tema dopisa	število
Sanitarna sečnja - lubadar	494
Poseg v gozd brez soglasja ZGS	12
Nedovoljene sečnje	141
Gozdni red	7
Izvajalci del v gozdovih	5
Nevarna drevesa	4
Opremljenost skladišč gls z lovniimi pastmi	82
Raba gozda in vožnja v naravnem okolju	54
Dokumentacija pri prevozu lesa	2
Gojitvena dela	1
Uporaba gozdne ceste v nasprotju z njenim namenom	1
Sistem potrebne skrbnosti	2
Paša v gozdu	1

Ocenjujemo, da je preventivno delovanje gozdarske inšpekcije dobro sprejeto in učinkovito. Vseh teh aktivnosti ni mogoče zabeležiti, zato so zgornje številke zgolj informativne.

Vpliv epidemije COVID-19 na delo gozdarske inšpekcije

V letu 2020 je bila epidemija COVID-19 razglašena dvakrat in sicer od 12.3. do 31.5. ter od 19.10. naprej. IRSKGLR se je že ob prvi razglasitvi epidemije učinkovito odzval ter organiziral delo od doma, vključno z zagotovitvijo oddaljenega dostopa do informacijskega sistema inšpektorata. Prav tako so bila pripravljena navodila za opravljanje dela med epidemijo, ki so se sproti prilagajala okoliščinam. Terensko delo je v pretežni meri nemoteno potekalo. Zaradi omejevanja ne-nujnih stikov so inšpektorji namesto zaslisanj zavezance večinoma pozivali, da podajo pisne izjave tudi v upravnih inšpekcijskih postopkih, s čimer pa je težje ugotoviti dejstva in okoliščine

kršitev predpisov. Zaradi omejevanja stikov je bilo manj tudi skupnih nadzorov z drugimi organi.

V spomladanskem prvem valu epidemije je imel na delo gozdarske inšpekcije vpliv Zakon o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, ki je določil, da v ne-nujnih zadevah v času veljavnosti omenjenega zakona procesni roki in roki za izpolnitev materialnih obveznosti ne tečejo in da se ne izvaja zaslišanj, kar je podaljšalo inšpekcijske postopke.

V drugem valu epidemije je z Zakonom o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 gozdarska inšpekcija dobila nalogo inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem ukrepov iz prvega odstavka 39. člena Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB). Do konca leta 2020 je izvedla skupaj 180 nadzorov, od tega 109 nadzorov na prostem in 71 nadzorov v zaprtih javnih prostorih.

Sanitarna sečnja v letu 2020

Podatki ZGS kažejo, da so poškodbe zaradi napadov podlubnikov nižje kot v prejšnjih letih. V večini gozdov Slovenije prihaja do umiritve situacije. Težave zaradi podlubnikov pa ostajajo na gozdnogospodarskem območju Bled, ter v gozdnogospodarskih območjih Kočevje in Slovenj Gradec, kjer so vetrolomi pustošili v letih 2017 in 2018.

Gozdarska inšpekcija je v letih po žledolomu vse svoje sile usmerila v to, da bi s svojimi ukrepi pospešila sanacijo v ujmah poškodovanih gozdov. V začetku smo skušali z opozarjanji lastnike spodbuditi k hitri sanaciji, kasneje smo v prekrškovnih postopkih tiste, ki svojih obveznosti niso izvedli, tudi kaznovali. Zakon o gozdovih določa, da mora lastnik gozda izvesti oz. zagotoviti izvedbo sanitarne sečnje in preventivna varstvena dela v roku, ki jih z odločbo določi ZGS. V kolikor sanacija ni opravljena v določenem roku, mora ZGS zagotoviti tudi izvršbo. Neizvršitev odločbe v postavljenem roku je po določbah Zakona o gozdovih prekršek, ki se kaznuje z globo. Prekrškovne postopke vodi gozdarska inšpekcija. V kolikor je potrebno zagotoviti sanitarno sečnjo v naseljih, le to odredi gozdarska inšpekcija v inšpekcijskem postopku.

Tabela 25: Obseg sanitarne sečnje v letih po žledolomu – vir ZGS.

Vrsta sečnje	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sanitarna sečnja(m ³)	4.207.376	3.941.808	3.768.894	2.505.729	4.043.917	2.788.002	1.757.167
Druga sečnja (m ³)	2.142.360	2.089.234	2.333.736	2.478.906	2.017.042	2.499.860	2.470.308
SKUPAJ (m³)	6.349.736	6.031.042	6.102.630	4.984.635	6.060.959	5.287.862	4.227.475

Prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije je nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del. Gozdarska inšpekcija deluje tako preventivno, z opozarjanjem lastnikov gozdov na spoštovanje rokov za izvedbo sanitarne sečnje s preventivnimi dopisi, kot represivno in sicer z vodenjem prekrškovnih postopkov proti lastnikom, ki po preteku roka določenega v odločbi ZGS še niso pričeli z delom ali pa so močno zamujali z izvršitvijo odločb. S hitro uvedbo prekrškovnih postopkov (zelo kmalu po storitvi prekrška) smo želeli pospešiti izvedbo sanacije, kar se je v zasebnih gozdovih izkazalo kot uspešno. To potrjuje tudi veliko število izdanih odločb o prekrških z izrečenim opominom, saj so kršitelji svoje obveznosti opravili v času od uvedbe prekrškovnega postopka do izdaje prekrškovne odločbe. Zaradi bolniške odsotnosti krajevno pristojnega gozdarskega inšpektorja in velikega obsega sanitarnih sečenj na gozdnogospodarskem območju Bled, so prekrškovne postopke na tem območju vodili še trije inšpektorji iz drugih območij (Kranj, Postojna in Kras), pri delu pa sta jim pomagala tudi oba svetovalca.

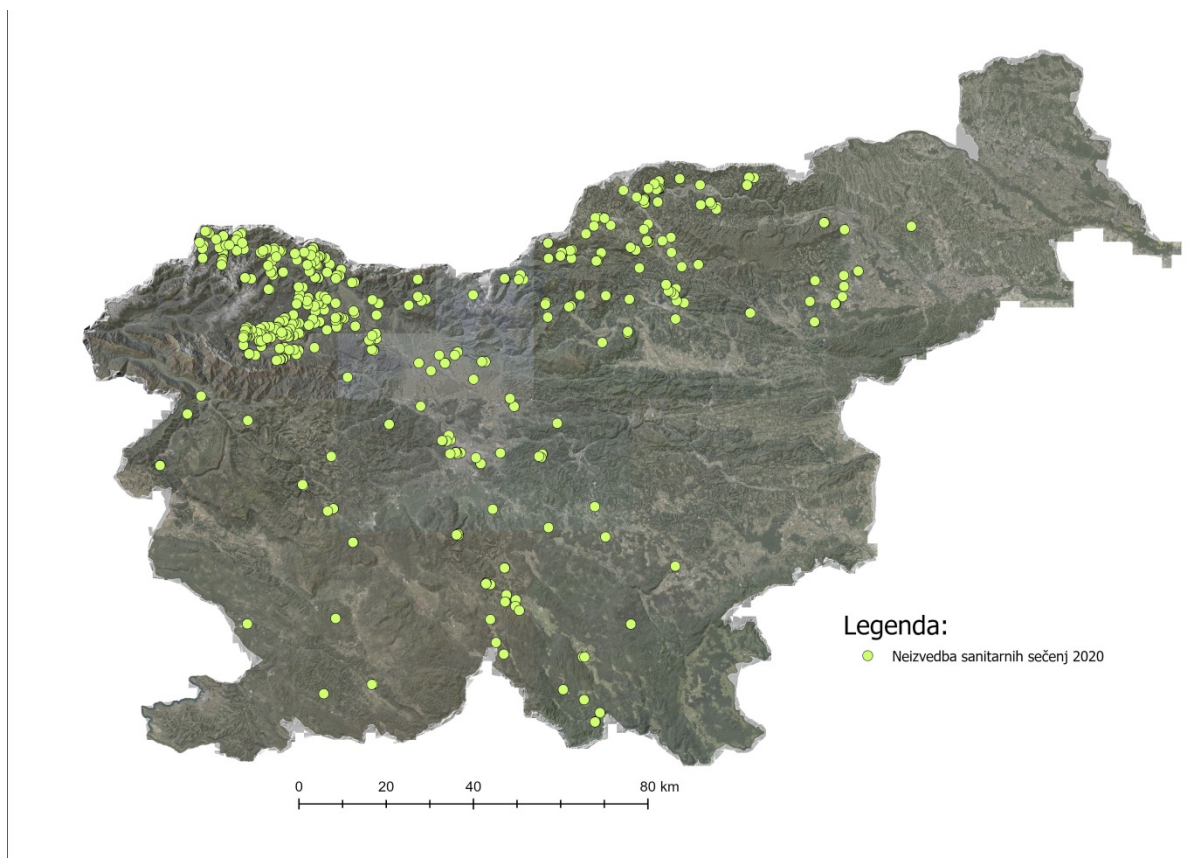
Gozdarska inšpekcija ima za pomoč lastnikom pri iskanju usposobljenih izvajalcev za izvajanje del v gozdovih javno objavljen seznam izvajalcev, ki izpolnjujejo pogoje strokovne usposobljenosti ter varstva in zdravja pri delu delavcev, oz. so pogoje izpolnjevali v času inšpekcijskega nadzora. Dostopen je tudi seznam izvajalcev, ki jim je dela v gozdu prepovedala opravljati.

Menimo, da na nekaterih območnih enotah Zavoda za gozdove Slovenije glede na število neizvedenih sanitarnih sečenj, še vedno izdajo zelo malo sklepov o izvršbi oziroma ne vodijo izvršilnih postopkov. Premalo se uporabljajo tudi zatiralni ukrepi.

Tabela 26: Prekrškovni ukrepi zaradi neizvedbe sanitarnih sečenj v določenih rokih.

Leto	Št. uvedenih prekrškovnih postopkov	Št. izrečenih ukrepov v prekrškovnih postopkih			Skupaj izrečeni prekrškovni ukrepi	Poslani preventivni dopisi
		opozorilo	opomin	globa		
2015	364	56	162	77	295	507
2016	1.363	260	646	271	1.177	2.200
2017	524	92	352	191	635 *	566
2018	563	45	262	178	485	755
2019	327	69	202	76	347*	281
2020	329	47	158	86	291	494

* Opomba: število izrečenih ukrepov v letu je večje od števila uvedenih postopkov, ker se ukrepi nanašajo tudi na postopke, ki so bili začeti v predhodnem letu.

Slika 33: Prostorski pregled inšpekcijskih obravnav neizvajanja sanitarnih sečenj v letu 2020.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2020 le enkrat z inšpekcijsko odločbo odredila sanitarno sečnjo posamičnega gozdnega drevja v naseljih.

Tudi v prihodnjem letu bo prva prioriteta v programu dela gozdarske inšpekcije nadzor nad izvajanjem sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del, saj menimo, da naši ukrepi pripomorejo k hitrejšemu odzivu lastnikov gozdov, katerim je ZGS izdal odločbo o izvedbi sanitarne sečnje.

Inšpekcijski postopek

V inšpekcijskem postopku, določenem v ZIN in subsidiarno ZUP, opravljajo inšpektorji temeljno poslanstvo svojega poklica. Inšpekcijski postopek je tisti, v katerem je moč z odločbami doseči vzpostavitev zakonitega stanja s prepovedjo ali zapovedjo. Glavno poslanstvo inšpekcijskih služb je, da v primerih kršitev z inšpekcijskimi postopki zagotovijo izvrševanje predpisov. Poleg tega inšpekcijske službe s svojimi poročili, pobudami in predlogi sporočajo izvršilni veji oblasti o stopnji izvrševanja posameznih predpisov in predlagajo njihove spremembe. Na ta način so pripravljavci predpisov seznanjeni z učinkovitostjo predpisov in stopnjo njihovega uresničevanja.

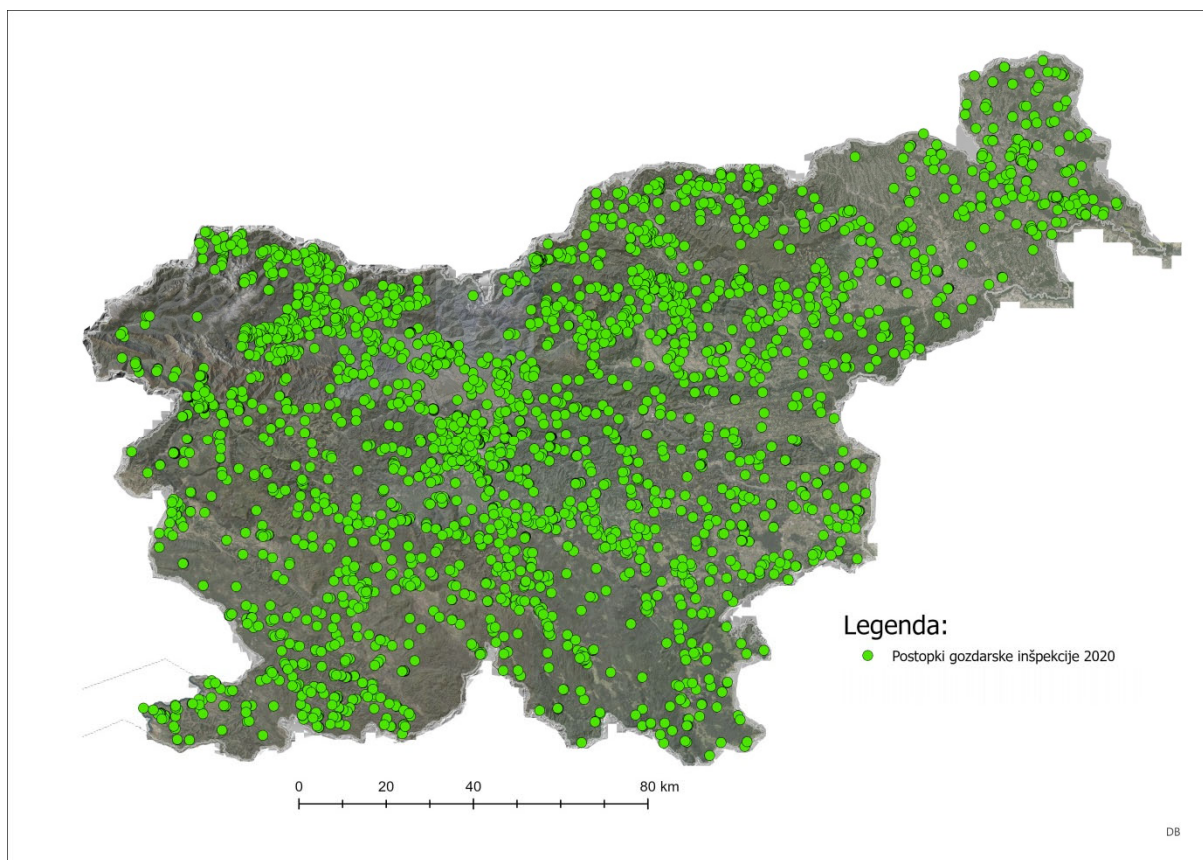
V preteklem letu so gozdarski inšpektorji opravili 2774 pregledov, izdali so 155 odločb v inšpekcijskem postopku, 96 sklepov v zvezi s temi postopki in 22 sklepov v izvršilnih

postopkih. V izvršilnih postopkih je bila zavezancem za neizvršitev inšpekcijske odločbe večinoma zagrožena izvršba z denarno prisilitvijo. Ta način izvršbe odrejenih obveznosti se uporablja zaradi tega, ker je ta način v večini primerov ustrežnejši, ker je cenejši, hitrejši in predstavlja manjši pritisk na zavezanca. Včasih pa izvršba po drugi osebi tudi ni mogoča. Izdanih je bilo tudi 193 opozoril po 33. členu ZIN s katerimi se zavezance opozori na nepravilnosti ter na njihove posledice in določi rok za njihovo odpravo.

Gozdarski inšpektorji so na izdane inšpekcijske odločbe prejeli 7 pritožb, drugostopenjski organ je 5 pritožb zavrnil, v dveh primerih je pritožbi ugodil in odpravil inšpekcijsko odločbo. V enem primeru je bil sprožen upravni spor.

Večina inšpekcijskih postopkov se prične zaradi suma kršitve predpisov, ki jih nadzira gozdarska inšpekcija. Pričnejo se na osnovi ugotovljenih nepravilnosti, ki jih pri svojem delu ugotovi ZGS, na osnovi drugih podatkov o nepravilnostih, ki jih bodisi prejmemo od kvalificiranih prijaviteljev bodisi iz drugih prijav in na podlagi lastnih ugotovitev. V lanskem letu je gozdarska inšpekcija prejela rekordno število prijav – 952. Vedno manj postopkov se prične na osnovi letnega načrta dela, ki predvideva nadzor načrtovanja, gojenja in v zvezi z njim obseg financiranja in sofinanciranja del. Postopki ugotavljanja kršitev in odgovornosti zanje običajno zahtevajo terenski ogled, zaslišanje, ukrep in spremljanje izvršitve ukrepov.

Podrobnejši pregled opravljenega dela po posameznem predpisu je razčlenjen v nadaljevanju.

Slika 34: Prostorski pregled inšpekcijskih postopkov gozdarske inšpekcije v letu 2020.

ZAKON O GOZDOVIH (ZG)

Splošno

Največ opravljenega dela gozdarskih inšpektorjev je bilo namenjenega nadzoru določb Zakona o gozdovih. V letu 2020 je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljenih 2042 pregledov, izdanih je bila 169 opozoril po ZIN in 141 inšpekcijskih odločb. Izdanih je bilo tudi 60 sklepov v zvezi z inšpekcijskimi postopki in 22 sklepov v izvršilnih postopkih.

Povsem v vrhu števila kršitev predpisov je še vedno posek brez ali v nasprotju z izdano odločbo ZGS, saj je bilo lani izvedenih 363 pregledov legalnosti sečnje. Nekateri revirni gozdarji ZGS pri izdaji odločb za dovolitev poseka izbranih dreves, drevje na terenu označijo le z barvno piko brez žiga na koreničniku, kar oteži ali pa celo onemogoči obravnavanje nedovoljenega poseka dreves oziroma sečnje dreves v nasprotju z izdano odločbo ZGS. Gozdarska inšpekcija prejme poročila o poseku brez odločbe od ZGS oz. si podatke o nedovoljenih sečnjah pridobi z neposrednim vpogledom v njihove evidence, vendar vseh kršitev zaradi velikega števila ne more obravnavati. V primerih nedovoljenega poseka le nekaj dreves, gozdarska inšpekcija običajno pošlje lastniku gozda le opozorilni dopis, v katerem ga pouči o zakonskih določilih glede sečnje dreves. Lani je bilo poslano 141 takih dopisov. Prijave fizičnih oseb, ki se nanašajo na posek brez odkazila, imajo pogosto izvor v medsosedskih ali družinskih sporih. V povezavi z ugotovitvami v pregledih je bilo izdanih 6 inšpekcijskih odločb in 25 opozoril po ZIN.

Drugi najpogostejši razlog inšpekcijskega ukrepanja so posegi v gozd brez soglasja ZGS oziroma sum kršitev 21. člena ZG. Sem po vsebini sodijo tudi krčitve gozdov v kmetijske namene brez dovoljenja ZGS. Tovrstnih pregledov je bilo 337. Izdanih je bilo 39 inšpekcijskih odločb in 36 opozoril po ZIN. Posegi v gozd se izvajajo najpogosteje za namene gradnje objektov, pogostokrat tudi za to, da kršitelji te površine uporabljajo za različne druge namene, kot na primer motokros poligon, kolesarski poligon ali poligon za paintball. Problem postaja iz leta v leto večji. Kadar gre za gradnje objektov v gozdu ali za navažanje odpadnega materiala v gozd in gozdni prostor, so ukrepi gozdarske inšpekcije odvisni tudi od tega ali bosta gradbena in okoljska inšpekcija opravili svoj del inšpekcijskih postopkov. Problem pri teh kršitvah so izjemno dolgotrajni postopki, v katerih zavezanci uporabijo vsa pravna sredstva, da bi lahko čim dalj časa obdržali in uporabljali stanje v nasprotju s predpisi. Posegi v gozd in gozdni prostor so tudi težko popravljivi, če sploh so in zahtevajo znatna finančna sredstva, običajno precej večja, kot so bila potrebna za sam poseg.

Gozdarska inšpekcija je v lanskem letu, podobno kot v zadnjih letih, posebno pozornost namenila nadzoru nad izvajanjem določb ZG s področja varstva gozdov oziroma predpisanih ukrepov za preprečitev in zatrtje rastlinskih bolezni in prenamnoženih populacij žuželk, ki lahko porušijo biotsko ravnovesje v gozdu, ter za preprečitev druge škode v gozdovih. Na tem področju je bilo v inšpekcijskih postopkih opravljeno 320 pregledov. Področje zajema izvedbo preventivnih varstvenih del, sanitarne sečnje, skladiščenje gozdnih lesnih sortimentov in uporabo kemičnih sredstev v gozdu. Zaradi

odprave posledic nepravilnosti je gozdarska inšpekcija lani izdala 4 inšpekcijske odločbe in 14 opozoril po ZIN.

V preteklem letu je bilo izvedeno 244 inšpekcijskih pregledov zaradi suma kršitev določil 1. odstavka 18. člena ZG, to je zmanjševanje ravnosti in rodovitnosti rastišč, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ogrožanje funkcij gozdov. Običajno gre po obsegu za manjše posege v gozd in gozdni prostor zaradi odlaganja ali odvzemanja materiala, postavitve začasnih objektov in za primere, ko je zaradi poseka drevja prišlo do zmanjševanja funkcij gozdov. Pojavljati pa so se začeli tudi obsežni navozi izkopnega materiala pri gradnji večjih objektov v gozd. Izdano je bilo 30 opozoril po ZIN in 42 ureditvenih odločb v inšpekcijskih postopkih.

Zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z režimom, voženj zunaj gozdnih cest, čezmerne uporabe cest in nedovoljene zapore gozdnih cest, so gozdarski inšpektorji opravili 116 pregledov, izrekli zavezancem v inšpekcijskih postopkih 13 opozoril ZIN in izdali 2 inšpekcijske odločbe. Do kršitev pri uporabi gozdnih cest pride največkrat zaradi neupoštevanja režima uporabe, bodisi da gre za trajno prepoved prometa, označeno s prometni znakom bodisi za začasno prepoved uporabe prometnice. Redkejši so primeri obravnavanja prekomerne uporabe gozdnih cest, zaradi česar na gozdni cesti ostanejo posledice take uporabe.

Nepravilnosti, ki se nanašajo na gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest in vlak, so bile lani obravnavane v 113 primerih. Ugotavljamo, da ZGS prepozno reagira na nepravilnosti v zvezi s tem, saj gradnja in vzdrževanja ne spremlja in ne prepreči nepravilnosti. Ugotavljamo, da ZGS ne beleži vseh sprememb na vlakih v tehnološkem delu gozdnogojitvenih načrtov. Gozdarska inšpekcija je lani zaradi odprave posledic nepravilnosti pri gradnji in vzdrževanju gozdnih cest in vlak izdala 20 inšpekcijskih odločb in 11 opozoril po ZIN.

Sečnja, spravilo, zlaganje in prevoz v nasprotju s predpisi o varstvu gozdov in v nasprotju s predpisi o izvajanju sečnje je bilo lani obravnavano 97 krat, izdanih je bilo 6 inšpekcijskih odločb in 16 opozoril po ZIN.

V 35 primerih je bil opravljen nadzor ograditve posameznih delov gozda v nasprotju s predpisi. Gre za primere ograževanja svoje lastnine, pogosto se gozdna površina stika z gradbeno ali pa gre za ograditev gozda ob pašniku, pa tudi za ograje obor za rejo divjadi. V inšpekcijskem postopku se zavezanca opozori na možnost pridobitve soglasja za postavitve ograje, če to ni možno, se odredi odstranitev. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 7 inšpekcijskih odločb in izrekla 7 opozoril po ZIN.

21 pregledov je bilo opravljen zaradi nedovoljene paše v gozdu. Gozdarska inšpekcija je lani izdala 5 inšpekcijskih odločb in izrekla 3 opozorila po ZIN.

Nadzor porabe proračunskih sredstev, namenjenih subvencioniranju gojitvenih in varstvenih del

Gozdarska inšpekcija ima v skladu z ZG pristojnost nadzirati porabo proračunskih sredstev, ki so namenjena financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove in gozdarstvo. V letu 2020 je bilo pregledano 146 obračunov gojitvenih del. Pregledana

gojitvena dela so bila izvedena na površini 95,35 ha, skupna obračunana vrednost je znašala 107.897,66 €.

Pri dveh primerih sadnje s puljenkami ZGS v odločbi o izvedbi potrebnih gojitvenih del ni določil lokacije odvzema puljenk. ZGS je bil na pomanjkljivost opozorjen. Pri nekaterih objektih gozdarska inšpekcija ugotavlja, da sadnja ni bila smiselna, ker je bilo že prisotno naravno mladje, ali pa je bila sadnja izvedena pod zastorom dreves.

Gozdarska inšpekcija ugotavlja, da se gojitvena dela marsikdaj določajo glede na pripravljenost lastnika za izvedbo, ne pa glede nujnosti izvedbe samih del.

Nadzor porabe proračunskih sredstev – vzdrževanje gozdnih cest

Gozdarska inšpekcija je v letu 2020 izvedla kontrolo vzdrževanja 72 odsekov gozdnih cest, na katerih je bilo obračunano vzdrževanje v skupnem znesku 202.242 €.

Gozdarska inšpekcija je na podlagi prejetega obvestila v enem primeru ugotovila, da je izvajalec vzdrževanja gozdnih cest izvedel gramoziranje dveh gozdnih cest z gramozom iz nelegalnega kopa. Vrednost gramoziranja je znašala 2.200 evrov. S posredovanjem na ZGS je bilo preprečeno, da bi se izvajalcu vrednost gramoziranja teh dveh cest plačala.

Pri nadzoru je bilo ugotovljeno, da v eni občini sklepajo skupno pogodbo o vzdrževanju makadamskih javnih poti in gozdnih cest z izbranim izvajalcem, pri čemer ZGS kot tisti, ki načrtuje, spremlja in nadzira vzdrževanje gozdnih cest ter prevzema opravljena dela, v pogodbi sploh ni omenjen. Kljub temu, da tripartitna pogodba, kjer so podpisniki občina, ZGS in izvajalec za občino ni obvezna, je gozdarska inšpekcija občini z dopisom svetovala, da pripravi tripartitno pogodbo, ki je uveljavljena v sistemu vzdrževanja gozdnih cest.

Še vedno se večina del na gozdnih cestah izvede v jesenskem času, kar otežuje nadzor nad izvedenimi deli, saj so gozdne ceste takoj na novo prekrte z odpadlim listjem.

Spremljanje izvajanja gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov

Gozdarska inšpekcija je v letu 2020 na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) izvedla 5 analiz načrtov gozdnogospodarskih enot. Poleg tega je bil izveden nadzor vodenja gozdnih kronik v 4 primerih. Gozdnogojitvene načrte gozdarski inšpektorji pregledujejo tudi ob nadzoru gojitvenih in varstvenih del in nadzoru gradnje gozdnih vlak. Ugotavljamo, da so pogosto gozdnogojitveni načrti potrebni obnove.

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo v 56. členu določa, da je preseganje možnega poseka za 30 odstotkov na ravni oddelka mogoče na podlagi komisijskega ogleda, pri katerem mora biti navzoč tudi pooblaščen predstavnik ministrstva. Gozdarski inšpektorji so kot pooblaščen predstavniki ministrstva na komisijskih ogledih sodelovali 5 krat.

Nadzor izvajalcev glede izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdovih

Pri nadzoru izvajalcev del v gozdovih (v nadaljevanju izvajalci) se je poznal vpliv epidemije COVID-19. Manj je bilo osebnih stikov z zavezanci, komunikacija je potekala po telefonu ter po elektronski in navadni pošti, kar je inšpekcijske postopke podaljšalo. Manj je bilo tudi skupnih nadzorov s Finančno upravo RS (FURS) in Inšpekcijo za delo RS (IRSD).

Tabela 27: Ugotovitve nadzora usposobljenosti izvajalcev del v gozdovih v letu 2020.

Skupaj		Število pregledanih subjektov		Ukrepi gozdarske inšpekcije (število)				
		Ne-registrirani*	Registrirani	Zapisnik	Odločba prepoved dela	Odstop **	Postopek o prekršku	drugo
Število	299	16	283	229	53	14	18	56
Delež (%)	100	5	95	78	18	5	6	19

* Neregistrirani = delo na črno + medsosedska pomoč + strojni krožki + delo v lastnem gozdu

** Število odstopljenih zadev: IRSD – 10, FURS – 3, Kmetijska inšpekcija 1

Gozdarska inšpekcija (GI) opravlja nadzor izvajalcev del v gozdovih skladno s pooblastilom na osnovi 7. alineje 1. odstavka 77. člena Zakona o gozdovih, ki ji daje pravico in dolžnost preveriti, če izvajalec izpolnjuje pogoje za opravljanje del v gozdu. Pogoje za strokovno usposobljenost določa Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih (Uradni list RS, št. 35 /94, 50/06, 74/11, 80/2012, v nadaljevanju pravilnik).

Zakon o kmetijstvu pooblašča gozdarsko inšpekcijo za nadzor nad dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, ki se nanašajo na gozdarske dejavnosti in izvajanje storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov.

Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdu je potekal v okviru rednih inšpekcijskih pregledov določenih z letnim planom dela, ter na podlagi izrednih pregledov, ki so jim botrovale prijave in nenapovedani inšpekcijski nadzori na sečiščih.

Redni pregledi temeljijo na podatkih pridobljenih iz AJPEŠ o izvajalcih del v gozdovih, ki so v preteklem letu registrirali eno izmed gozdarskih dejavnosti: 02.100 Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti, 02.200 Sečnjo ali 02.400 Storitve za gozdarstvo. Po opravljenem inšpekcijskem pregledu vse izvajalce uvrstimo na enega izmed seznamov izvajalcev, ki je objavljen na spletni strani IRŠKGLR: <https://www.gov.si teme/nadzor-v-gozdarstvu/> in je redno vzdrževan. GI vodi »zeleni« seznam izvajalcev, ki so na dan pregleda izpolnjevali pogoje za opravljane posameznih del v gozdovih in »rdeči« seznam izvajalcev, ki jim je gozdarska inšpekcija z odločbo prepovedala opravljanje vseh ali le posameznih del v gozdovih.

V obdobju med 3. 1. 2019 in 20. 2. 2020 je bilo v Sloveniji v register vpisanih 263 novih pravnih subjektov, ki so imeli registrirano vsaj eno od gozdarskih dejavnosti. Veliko število novo registriranih izvajalcev, ki morajo, preden prvič začnejo izvajati dela v gozdovih, pristojni gozdarski inšpekciji priložiti dokazila o strokovni usposobljenosti delavcev in dokazila, potrebna za izvajanje del po predpisih, ki urejajo varnost in zdravje pri delu za delavce, delovno opremo in osebno varovalno opremo, je velik zalogaj za GI. Zavezanci, ki ob registraciji dejavnosti poznajo zahteve področne zakonodaje in sami izrazijo željo za pregled, so v manjšini. Gre predvsem za tiste izvajalce, ki želijo delati v državnih gozdovih. Podjetje Slovenski državni gozdovi namreč v razpisnih pogojih zahteva, da so izvajalci v državnih gozdovih pregledani s strani gozdarske inšpekcije in uvrščeni na seznam ustrezno usposobljenih. Večino novih izvajalcev je potrebno, s pozivom opomniti na dolžnost, da morajo pred pričetkom del v gozdovih GI predložiti ustrezna dokazila. GI zasleduje cilj, da ažurno opravlja nadzor novo registriranih izvajalcev, saj je nedopustno, da gozdarska dela izvajajo nepregledani in posledično lahko tudi neusposobljeni izvajalci.

Pri pregledih izvajalcev del v gozdovih je bilo podobno kot v letu 2019 tudi v letu 2020 večkrat ugotovljeno, da imajo nekateri izvajalci registrirane dejavnosti za katere ne izpolnjujejo pogojev. Velikokrat vseh registriranih dejavnosti niti ne izvajajo in je niti ne nameravajo izvajati. Gre za registracije gozdarskih dejavnosti "na zalogo". Praviloma so takšni izvajalci, tekom postopka nadzora, dejavnosti izbrisali iz registra.

Med novo registriranimi izvajalci prevladujejo samostojni podjetniki. Občutno se je znižal delež izvajalcev, ki imajo registrirano organizacijsko obliko nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Marsikateri nosilec dopolnilne dejavnosti je zaradi velikega obsega dela spremenil organizacijsko obliko in pričel z delom kot samostojni podjetnik. Ugotavljamo, da se za velikim številom samostojnih podjetnikov posameznikov skrivajo tudi prekarne oblike dela. Izvajalcev, ki bi zaposlovali večje število delavcev, je namreč zelo malo. Tako poimenovana inženiring podjetja pridobivajo posle in organizirajo gozdno proizvodnjo s pomočjo malih samostojnih podjetnikov in nosilcev dopolnilnih dejavnosti, čeprav ima njihovo sodelovanje vse elemente delovnega razmerja.

Izredne nadzore izvajalcev združujemo z drugim nadzori ali jih opravimo ciljno, če gre za prijavo nepravilnosti. Pri nadzoru sistema potrebne skrbnosti pri trgovcih z lesom zahtevamo seznam izvajalcev del v gozdovih s katerimi kupec lesa sodeluje in opravimo nadzor pri vseh, ki še niso bili pregledani. Pri terenskih nadzorih, na primer sanitarnih sečenj, nenapovedano pregledamo tudi aktivna delovišča v gozdu. Ugotavljamo, da večinoma dela opravljajo registrirani izvajalci, ki so dokumentacijo v preteklosti že predložili gozdarski inšpekciji. Izjemoma zaznamo delo in zaposlovanje na črno, kar je zavidljiv podatek.

Pri nadzoru izvajanja del v državnem gozdu pogrešamo aktivnejšo vlogo SiDG d.o.o. saj gozdarska inšpekcija ne ve, kdo je dobil delo na posameznem delovišču in katere podizvajalce je priglasil v svoji ponudbi na javnem naročilu. V državnih gozdovih opažamo, da na istem delovišču dela več pravnih subjektov, podizvajalcev izvajalca, ki je bil izbran v postopku javnega naročanja, vendar dela ne opravlja sam.

V minulem letu je gozdarska inšpekcija pregledala 299 subjektov. Nakazuje se trend povečevanja zavezancev, ki ob prvem pozivu gozdarske inšpekcije predložijo vso

potrebno dokumentacijo tako za strokovno usposobljenost, kot za usposobljenost za varno delo v gozdu. To je tudi posledica našega pristopa k reševanju problematike neusposobljenih izvajalcev del v gozdovih, s katerim se aktivno ukvarjamo zadnjih 6 let.

V primerih, ko zavezanci nepravilnosti v zvezi z VZD v dogovorjenem roku, ki je določen z opozorilom po 2. odstavku 33. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru, ne odpravi, gozdarska inšpekcija zadevo odstopi inšpektorjem, pristojnim za varstvo pri delu. V letu 2020 je bilo izrečenih 56 takih opozoril. Aktivno delo gozdarske inšpekcije in dobro sodelovanje z Inšpektoratom RS za delo (IRSD) se odraža v sorazmernem nizkem številu odstopov delovni inšpekciji, saj jih je bilo v letu 2020 le 10, kar predstavlja le 5% pregledanih izvajalcev. V 3 primerih je bil o delu na črno obveščen tudi FURS. Z obema organoma dobro in redno sodelujemo ter si medsebojno, poleg odstopov zadev, posredujemo tudi informacije. En primer opravljanja neregistrirane dejavnosti v okviru dopolnilne dejavnosti je bila posredovan kmetijski inšpekciji.

Kadar zavezanec ne izpolnjuje pogojev strokovne usposobljenosti, mu gozdarska inšpekcija izda odločbo o prepovedi dela. Izdanih je bilo 53 odločb, kar pomeni, da je bilo opravljanje dejavnosti prepovedano 18 % pregledanih izvajalcev. Delež je zadnja tri leta malodane nespremenjen. Z odločbo o prepovedi dela lahko gozdarska inšpekcija prepove izvajanje posamezne registrirane gozdarske dejavnosti za katero izvajalec ne izpolnjuje pogojev (npr. prepoved sečnje). Če izvajalec sploh ne izpolnjuje pogojev, se mu z odločbo prepove izvajanje gozdarske dejavnosti v celoti.

V Zakonu o gozdovih je za opravljanje dela v gozdu, če izvajalec ne izpolnjuje predpisanih pogojev glede strokovne usposobljenosti za delo v gozdu, predpisana globa. Večina prekrškovnih postopkov, navedeni v preglednici 28, je potekalo zaradi kršenja 19. člena ZG in storitve prekrška po 6.a točki 1. odstavka 79. člena ZG. Izrečenih je bilo 7 glob, 3 opomini in eno opozorilo po Zakonu o prekrških. V 7 primerih je gozdarska inšpekcija prekrškovno ukrepala, ker izvajalci v predpisanem roku niso predložil zahtevane dokumentacije. V teh primerih gre za kršenje 2. odstavka 29. člena in storitev prekrška po 5. alineji 1. odstavka 38. členu ZIN.

Vsa opozorila, ki smo jih zapisali v letnem poročilu za leto 2019 ostajajo aktualna, saj se ni nič spremenilo glede:

- posodobitve predpisov o strokovni usposobljenosti in usposobljenosti iz vidika varnosti in zdravja pri delu v gozdarstvu in iz vidika prostega pretoka delavcev in storitev med državami članicami EU, EGP in Švicarske konfederacije ter režima zaposlovanja in dela državljanov tretjih držav in s tem zaščite domačega trga dela,
- politike najnižjih cen pri izbiri izvajalcev za delo v državnih gozdovih.

V zadnjih letih zaznavamo, da so se s sodobnimi pravilnimi sredstvi opremili tudi manjši izvajalci del, ki dela niso vešči in lahko z nestrokovnim delom povzročijo poškodbe v gozdovih.

Nadzor knjigovodskih listin

Po določbi Zakona o gozdovih morajo gozdne lesne sortimente, ki so naloženi na vozilo ali se prevažajo po cesti, zaradi spremljanja sledljivosti prometa z gozdnimi lesnimi sortimenti in izvajanja nadzora v skladu s tem zakonom, spremljati knjigovodska listina. Za nadzor knjigovodskih listin sta poleg gozdarskih inšpektorjev pristojni tudi FURS in Policija. Gozdarska inšpekcija ne more ustavljati vozil v prometu, zato nadzor vrši ob nalaganju gozdnih lesnih sortimentov ter ob pregledovanju dokumentacije pri pošiljateljih, prevoznikih in prejemnikih lesa, običajno skupaj z nadzorom sistema potrebne skrbnosti po določbah Uredbe (EU) 995/2010.

Tabela 28: Število nadzorov in izrečeni prekrškovni ukrepi pri nadzoru knjigovodskih listin

	Št. nadzorov KL	Opozorilo	Opomin	Globa
Pri prevozniku GLS	19	1	/	/
Pri prejemniku GLS	/	/	/	/
Pri pošiljatelju	29	2	3	/

Ugotavljamo, da zavezanci pri izpolnjevanju knjigovodskih listin niso dovolj natančni in da še vedno nekateri ne razlikujejo med pojmi pošiljatelj in prejemnik ter pošiljatelj in lastnik dreves. Pri kratkih prevozi iz gozda na zbirna skladišča pošiljatelji v nekaterih primerih niso izdajali knjigovodskih listin.

Nadzor prevoza in prodaje okrasnih dreves

Ob koncu vsakega leta gozdarska inšpekcija izvede tudi nadzor poseka, prevoza in prodaje okrasnih dreves. Inšpektorji so v drugi polovici decembra nadzirali prodajo drevesc na standardnih lokacijah, kjer okrasna drevesca že vrsto let prodajajo isti prodajalci, ki so s predpisi na tem področju že dobro seznanjeni. Opravljenih je bilo 94 nadzorov na običajnih prodajnih mestih. V enem primeru prodajalec vseh okrasnih drevesc na prodajnem mestu ni imel označenih s plombami, zato mu je bil v prekrškovnem postopku izrečen opomin. V prodaji so tudi navadne smrečice, ki so pridobljene na Hrvaškem ali na Madžarskem in jih ni potrebno opremiti z nalepkami oziroma plombicami. V letu 2020 se prodaja okrasnih drevesc na več standardnih mestih zaradi epidemije ni vršila. Gozdarska inšpekcija je lani poostrila nadzor prodaje okrasnih dreves, ker je hkrati nadzirala izvajanje ukrepov iz prvega odstavka 39. člena ZNB.

NADZOR DOLOČB UREDBE (EU) 995/2010

Uredba (EU) 995/2010 določa, da je dajanje nezakonito pridobljenega lesa ali proizvodov iz takega lesa na trg prepovedano. Subjekti, ki dajejo les ali lesne proizvode na trg morajo ravnati s potrebno skrbnostjo, zato morajo imeti vzpostavljen sistem potrebne skrbnosti (SPS). Trgovci z lesom in lesnimi proizvodi morajo biti v celotni dobavni verigi sposobni navesti dobavitelje in kupce proizvodov.

Tabela 29: Izrečeni ukrepi pri nadzoru subjektov, ki dajejo les prvič na trg po posameznem zavezancu.

	Vrsta kršitve	Opozorilo ZIN	Inšp. odločba	Opozorilo ZP	Opomin	Globa
1	nima SPS				1	8
2	neustrezen SPS	15		15	2	
3	ne ravna v skladu s SPS					2
4	dajanje nezakonito posekanega lesa na trg	3	1	2	9	20

Nadzor subjektov, ki dajejo na trg gozdne lesne sortimente, se opravlja po sprejetem načrtu pregledov. Naključno se po posameznem GGO izbere 5 lastnikov, ki so v preteklem letu izvedli sečnjo. Po pregledu njihovih SPS se opravi še pregled 1 trgovca, ki so mu les prodali. Pri pregledu trgovca se izbere še 10 lastnikov, ki so trgovcu prodali les v tekočem letu in se jih pozove k predložitvi SPS. Nadzor SPS se opravlja tudi ob drugih kršitvah določb Zakona o gozdovih. Nadzor je bil opravljen pri 229 subjektih, od tega je bilo pregledano 205 fizičnih in 24 pravnih oseb.

Pri nadzoru SPS je bilo izdano 15 opozoril po ZIN z rokom za odpravo pomanjkljivosti, v prekrškovnih postopkih je bilo kršiteljem izrečeno, ker niso imeli vzpostavljenega sistema potrebne skrbnosti ali pa je bil ta pomanjkljiv ali pa so ravnali v nasprotju z njim, 15 opozoril po ZP-1, 3 opomini in 10 glob. Predloženi sistemi potrebne skrbnosti so bili pomanjkljivi, ker ni bila narejena ocena tveganja ali pa je bilo tveganje napačno ocenjeno, ni zagotovljena sledljivost lesa do odločbe ZGS, ker so predloženi podatki o prodaji lesa skupni za več odločb, manjkajo datumi odvozov lesa, podatki o kupcih lesa so nepopolni ipd.

V več primerih je bilo ugotovljeno, da je ZGS prevzel sečišča kot zaključena, še preden je bil les iz gozda dejansko odpeljan. Na to je bil ZGS s strani gozdarske inšpekcije tudi opozorjen.

Lastniki gozdov ZGS običajno ne sporočajo količine in strukture dodatno posekanih dreves, kar smo opazili ob razkoraku med podatki, ki so navedeni na dovoljenju za posek in količino prodanih gozdnih lesnih sortimentov.

Uredba (EU) 995/2010 prepoveduje dajanje nezakonito posekanega lesa na trg. V preteklem letu je gozdarska inšpekcija ukrepala tudi na tem področju. Gozdarska inšpekcija večinoma obravnava dajanje nezakonito posekanega lesa na trg, ko sta

odvoz in prodaja lesa že izvršena. Poleg prekrškovnih sankcij zaradi sečnje dreves brez ali v nasprotju z določbo ZGS, smo zaradi dajanja nelegalno posekanega lesa na trg izrekli tudi 2 opozorili po ZP-1, 9 opominov in 20 glob. V enem primeru je bila izdana inšpekcijska odločba, ki je zavezancu prepovedala dati na trg nezakonito posekan les, ki še ni bil odpeljan iz gozda, trikrat pa je bila prepoved dajanja nezakonito posekanega lesa na trg izrečena z opozorilom na zapisnik.

Pregledano je bilo tudi 24 trgovcev z lesom, izrečena so bila 3 opozorila z rokom za odpravo pomanjkljivosti.

ZAKON O GOZDNEM REPRODUKCIJSKEM MATERIALU

Gozdarski inšpektorji opravljajo redni nadzor izvajanja določb zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu in pravilnikov, izdanih na njegovi podlagi. V Sloveniji so v register dobaviteljev, ki se ukvarjajo s pridelovanjem, trženjem ali uvozom gozdnega reprodukcijskega materiala vpisane naslednje drevesnice: Omorika d.o.o., Gozdarstvo Turnišče d.o.o., Drevesnica Štivan d.o.o., Arboris Janez Kolenko s.p., BLS Gozd d.o.o., ter Franc Kreft, Smolinci. V register dobaviteljev je vpisan tudi Zavod za gozdove Slovenije. V letu 2020 je bilo opravljeno 11 pregledov s področja nadziranja ZGRM.

Tabela 30: Nadzor izvajanja zakona o gozdnem reprodukcijskem materialu.

Tema pregleda	Lokacija ZGS ali drevesnica	Število pregledov	Ugotovitve
Nadzor pridobivanja potaknjencev klonov topole	Gozdarstvo Turnišče d.o.o., Drevesnica Ižakovci	1	Ni nepravilnosti
Nadzor izpolnjevanja pogojev za dobavitelja GRM (za vpis v register na MKGP)	Gozdarstvo Turnišče d.o.o.	1	Izpolnjuje pogoje
Nadzor izpolnjevanja pogojev za dobavitelja GRM (za vpis v register na MKGP)	BLS Gozd d.o.o.	1	Izpolnjuje pogoje
Nadzor izpolnjevanja pogojev za dobavitelja GRM (za vpis v register na MKGP)	Arboris Janez Kolenko s.p.	1	Izpolnjuje pogoje
Nadzor izpolnjevanja pogojev za dobavitelja GRM (za vpis v register na MKGP)	Drevesnica Štivan d.o.o.	1	Izpolnjuje pogoje
Nadzor dobave sadilnega materiala: spričevalo za sadilni material in RPL	ZGS, OE Nazarje (pregled dokumentacije in objektov na terenu)	5	Ni nepravilnosti

V letu 2020 so štirje dobavitelji GRM zahtevali ponovno izvedbo nadzora izpolnjevanja pogojev za dobavitelja gozdnega reprodukcijskega materiala.

ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU RASTLIN (ZZVR)

Zdravstvene preglede drevesnic, ki proizvajajo sadike za uporabo v gozdovih, opravlja Gozdarski inštitut Slovenije s svojimi pooblaščenimi pregledniki. Ob teh pregledih je praviloma prisoten tudi gozdarski inšpektor, ki v primeru nepravilnosti oziroma ob odkriti prisotnosti škodljivih organizmov ali sumu nanje, odredi ukrepe za njihovo odpravo. V letu 2020 so pooblaščen pregledniki in gozdarski inšpektorji v času od junija do konca oktobra opravili 16 pregledov. Po potrebi se pri pregledih odvzamejo vzorci napadenih rastlin. Pri vseh pregledih so bili odkriti naslednji škodljivi organizmi:

- *Erysiphe alphitoides* - hrastova pepelovka,
- *Sciapteron tabaniformis* – mali topolov steklokrilec,
- *Cristulariella depraedans* - javorjeva bela pegavost na gorskem javorju,
- *Corythucha arcuata* - hrastova čipkarka,
- *Andricus kollari* – poškodba na hrastu (šiške),
- *Melampsora* sp. (topolova rja in rja na črni jelši),
- *Biorhiza pallida* – hrastova koreninska šiškarica,
- *Sawadaea tulasnei* – javorova pepelovka.

V primeru, da so posamezni škodljivci razširjeni v mejah, ki presega predpisano višino, gozdarska inšpekcija na podlagi ZIN (32. člen) odredi, da drevesničarji ne smejo dati v promet sadike, za katere niso pridobili zdravstveno spričevalo.

Tabela 31: Nadzor izvajanja zakona o zdravstvenem varstvu rastlin.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Zdravstveno stanje sadik (ob pregledu posajenih sadik v gozdu)	ZGS, OE Nazarje	5x	Ni okužb in napada.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov po ZZVR v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x/ 16. 6. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides – hrastova pepelovka (hrast - 40%), Cristulariella depraedans - javorjeva bela pegavost (gorski javor – 5%). Odstranjeno in uničeno 10 kosov lipe, 2 kosa rdeče bukve, 2 kosa omorike, 7 kosov domačega kostanja.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola izpolnjevanja pogojev za izdajanje RPL.	Arboris	1x/ 30. 6. 2020	Stranka izpolnjuje pogoje.
Kontrola izpolnjevanja pogojev za izdajanje RPL.	BLS Gozd	1x/ 30. 6. 2020	Stranka izpolnjuje pogoje.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Kreft Franc - Smolinci	1x/ 23. 6. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče – Ižakovci in Mala Polana	1x/ 23. 6. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Napad (topola) po: Sciapteron tabaniformis – mali topolov steklokrilec.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Drevesnica Štivan	1x/ 14. 7. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka. Napad po: Biorhiza pallida – hrastova koreninska šiškarica Priporočena uporaba fungicida proti hrastovi pepelovki in mehansko odstranjevanje hrastove šiškarice.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Omorika, d.o.o.	1x/ 16 .9. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides – hrastova pepelovka (hrast - 40%), Cristulariella depraedans - javorjeva bela pegavost in Sawadaea tulasnei – javorova pepelovka (gorski javor) Odstranjeno in uničeno: okrasna bukev - Fagus sylvatica alytus in topol Populus balsamifera.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Drevesnica Štivan	1x/ 9. 10. 2020	Priporočena uporaba fungicida proti hrastovi pepelovki in mehansko odstranjevanje hrastove šiškarice.

Tema pregleda	Lokacija (drevesnica)	Število in čas pregledov	Ugotovitve
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Kreft Franc - Drevesnica Smolinci	1x/ 14. 10. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka (minimalno). Poškodbe po: mehanizaciji. Pooblaščen pregledovalka GIS je za vse sadike v vseh treh drevesnicah izdala spričevala, ukrepanje gozdarske inšpekcije ni bilo potrebno.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče - Drevesnica Mala Polana	1x/ 14. 10. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka (minimalno). Napad po: Corythucha arcuata - hrastova čipkarka (v sledeh) Andricus kollari – poškodba na hrastu (šiške) – minimalno. Poškodbe po: mehanizaciji. Pooblaščen pregledovalka GIS je za vse sadike v vseh treh drevesnicah izdala spričevala, ukrepanje gozdarske inšpekcije ni bilo potrebno.
Kontrola prisotnosti škodljivih organizmov v drevesnici	Gozdarstvo Turnišče - Drevesnica Ižakovci	1x/ 14. 10. 2020	Okužba po: Erysiphe alphitoides - hrastova pepelovka (minimalno). Cristulariella depraedans - javorjeva bela pegavost Melampsora sp. (topolova rja in rja na črni jelši). Poškodbe po: mehanizaciji. Pooblaščen pregledovalka GIS je za vse sadike v vseh treh drevesnicah izdala spričevala, ukrepanje gozdarske inšpekcije ni bilo potrebno.

V letu 2020 je še 6 gozdarskih inšpektorjev opravilo izpit iz Zdravstvenega varstva rastlin, tako da sedaj 8 gozdarskih inšpektorjev lahko izvaja nadzor po Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin.

UREDBA O VARSTVU SAMONIKLIH GLIV

Število kršiteljev je odvisno od gobarske sezone, saj se gobarji ob intenzivni rasti gob težko držijo količinske omejitve, kljub temu, da jo poznajo. Kršitve ostalih določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv in Uredbe o zavarovanih prostoživečih glivah pa so redke. V lanskem letu nikjer v Sloveniji ni bilo izrazite rasti gob oziroma večje rasti gob. Gozdarska inšpekcija je v letu 2020 izvedla 19 nadzorov nabiranja gob in pri tem zaradi kršitev določb Uredbe o varstvu samoniklih gliv izrekla 1 opomin.

Nadzor nabiranja gob je težaven, saj je potrebno kršitelja ujeti pri samem dejanju, običajno v gozdu, daleč od poti. Predvidevamo, da odkrijemo le manjši del kršiteljev. Do kršitev predpisov o nabiranju samoniklih gliv prihaja predvsem v času njihove intenzivne rasti, ki je sezonska ter časovno in krajevno nepredvidljiva.

NADZOR VOŽENJ V NARAVNEM OKOLJU

Nadzor tega področja, ki ga urejata tako Zakon o ohranjanju narave kot Zakon o gozdovih, je po izkušnjah učinkovit le takrat, kadar se izvaja ob pomoči Policije in takrat, kadar je pričakovati največ kršitev. To pa je izven rednega delovnega časa in ob koncu tedna. Gozdarska inšpekcija nadzor vožnje v naravnem okolju običajno vrši hkrati z nadzorom nabiranja gozdnih sadež in plodov. Problem nedovoljene vožnje je tudi področje, ki javnost in s tem medije zelo zanima. Kršitelja je potrebno zalotiti ob dejanju prekrška, kar predstavlja kar nekaj težav. Izkušnje učijo, da je zavest kršiteljev zelo nizka in da včasih ne zadošča niti prisotnost Policije, saj se kršitelji, opremljeni z zaščitnimi čeladami in z neregistriranimi vozili, nočejo ustaviti. Dejstvo je, da ta nadzor občasno opravlja večinoma le Policija in Gozdarska inšpekcija, Okoljska inšpekcija in naravovarstveni nadzorniki pa le redkokdaj. Zakon o ohranjanju narave je leta 2014 predvidel, da morajo biti vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga vozila), z namenom opravljanja učinkovitejšega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, vpisana v evidenco vozil na motorni pogon in označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila. Ta evidenca vozil še ni vzpostavljena. Dokler bo nadzor le sporadičen, ni pričakovati, da se bo stanje izboljšalo.

Gozdarska inšpekcija je v času spomladanske epidemije COVID-19 prejela večje število prijav o nedovoljenih vožnjah v gozdovih izven gozdnih cest, zato je poleg sprotnega odziva na prejete prijave v mesecu juniju izvedla tudi poostren nadzor vožnje v naravnem okolju ob sodelovanju lovskih inšpektorjev in policistov iz 16 policijskih postaj. Nadzori so potekali izven rednega delovnega časa konec tedna ali v poznih popoldnevih med tednom.

V letu 2020 je gozdarska inšpekcija izvedla 62 nadzorov vožnje v naravnem okolju. Zaradi kršitev določb ZON so bila izrečena 4 opozorila po ZP-1 in 3 krat izrečena globa. Po ZG so bila zaradi uporabe gozdnih cest v nasprotju z določenim režimom uporabe izdani 2 opozorili po ZP-1, 20 krat izrečen opomin in 23 krat izrečena globa ter zaradi vožnje izven gozdnih cest razen za namene gospodarjenja z gozdovi in reševanja izdani še 2 opozorili po ZP-1, 2 krat izrečen opomin in 8 krat izrečena globa. Zaradi

nedovoljene vožnje s kolesom izven gozdnih cest sta bili izdani 2 opozorili po ZP-1, izrečeno je bilo 16 opominov in 2 globi.

UGOTOVITVE IN PREDLOGI ZA SPREMEMBE

Gozdarska inšpekcija je v letu 2020 delala pretežno na področju izvajanja sanitarnih sečenj, nedovoljene sečnje, nedovoljenih posegov v gozdove, nadzora izvajalcev del v gozdovih, sledljivosti lesa, nedovoljene vožnje v gozdovih in obravnave prijav, za katere je ocenila, da so nujne.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2020 prejela več prijav o kršenju varstvenih režimov v gozdnih rezervatih, predvsem pri plačljivih vodenih ogledih. Ker Uredba o varovalnih gozdovih nima nadzornega in prekrškovnega dela, ni podlage za ukrepanje v primeru kršitev določb omenjene uredbe, zato je gozdarska inšpekcija predlagala, da MKGP, Direktorat za gozdarstvo in lovstvo, pripravi predlog o spremembah omenjene uredbe.

Navajamo še zmeraj aktualne pripombe iz prejšnjih let:

- Če je les nezakonito posekanega drevja še v gozdu, gozdarska inšpekcija z odločbo prepove dajanje tega lesa na trg. Problem nastane kadar gre za poskus kraje. V tem primeru je lastnik dvojno kaznovan, les so mu posekali in še prodati ga ne sme. Poiskati je potrebno ustrezno zakonsko podprto rešitev, ki bo lastniku omogočala prosto razpolaganje s takim lesom.
- ZRud je potrebno spremeniti tako, da bo omogočal učinkovito reševanje nelegalnih kopov v gozdnem prostoru v skladu s pobudo gozdarske in rudarske inšpekcije, ki je bila podana Ministrstvu za infrastrukturo.
- Uskladiti je potrebno določbe ZG in ZKZ, da bo mogoč učinkovit nadzor krčitev gozdov v kmetijske namene tudi v primerih, ko je ta na površini do pol hektara izvršena le na podlagi odločbe ZGS brez spremembe občinskih prostorskih načrtov.
- Prenoviti je potrebno Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih.
- Deset let je preteklo odkar je bil ZGS določen kot prekrškovni organ. Pa z delom še vedno niso pričeli.
- Pogoji za skladiščenje posekanega lesa v predpisih niso dovolj jasno opredeljeni. Ni določeno, kje so lahko taka skladišča in kako morajo biti urejena.
- V izobraževalne programe dodiplomskega izobraževanja gozdarstva je nujno potrebno uvesti osnove Zakona o splošnem upravnem postopku, prav tako je potrebno zagotoviti nenehno izpopolnjevanje o splošnem upravnem postopku zaposlenih v ZGS.

Delo gozdarske inšpekcije kot prekrškovnega organa

Pregled izrečenih ukrepov

Število izrečenih ukrepov v prekrškovnem postopku v letu 2020 ostaja na enaki ravni kot v prehodnih dveh letih. Obseg prekrškovnih postopkov daleč presega dolgoletno povprečje pred letom 2016. Od skupno 965 ukrepov je bilo izrečenih 254 opozoril, 80 glob s plačilnim nalogom, 353 odločb z izrekom opomina ter 278 odločb z izrekom globe.

Skupaj je bilo v letu 2020 podanih 10 zahtev za sodno varstvo. Zoper plačilne naloge kršitelji niso vložili zahtev za sodno varstvo. Na izdane opomine ni bilo vloženih zahtev za sodno varstvo, predlogov za prisilno izterjavo stroškov postopka je bilo 21. Vseh 10 zahtev za sodno varstvo je bilo vloženih zoper odločbe, s katerimi je bila izrečena globa, predlogov za izterjavo globe oziroma stroškov postopka pa je bilo 77.

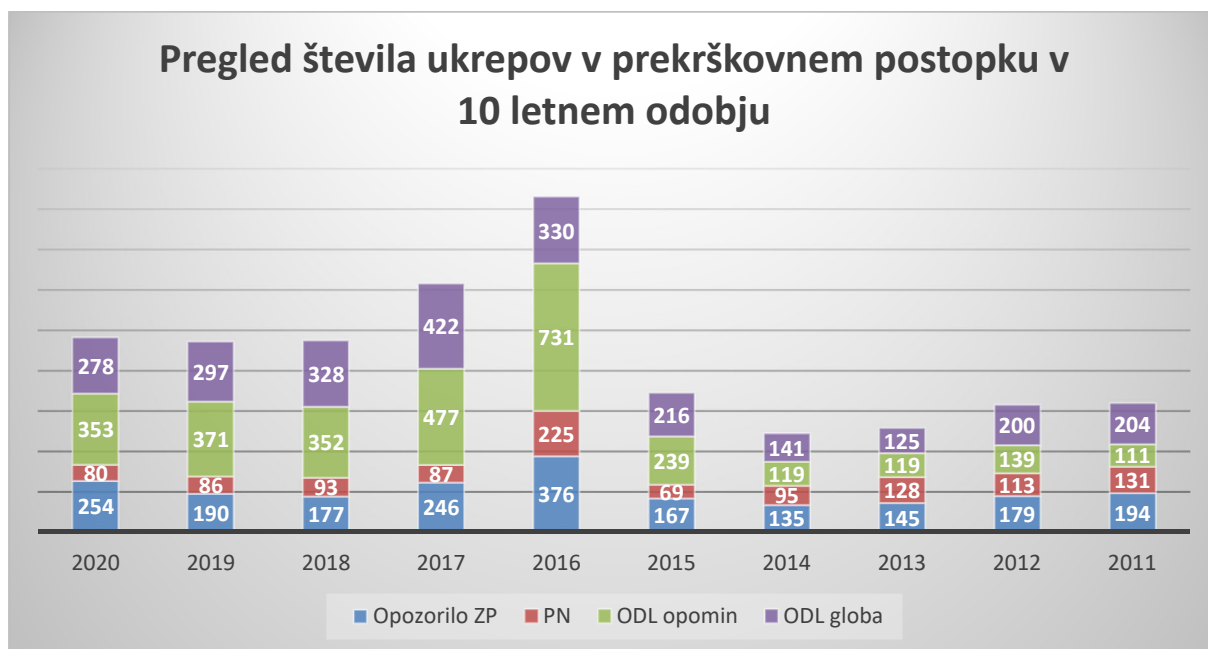
Tabela 32: Število ukrepov v prekrškovnem postopku.

	Število	Globa €		Stroški postopka €		Zahteva za sodno varstvo		Predlogi za izterjavo	
		izrečeno	plačano	izrečeno	plačano	število	delež	število	Delež
Skupaj	965	458.610	218.660	56.485	50.315	10	1,4	98	13,8
Plačilni nalog	80	27.870	12.790						
Odločba opomin	353			10.970	8.300			21	
Odločba globa	278	430.740	205.870	45.515	42.015	10	3,6	77	27,7
Opozorilo	254								

Opomba: Plačani zneski so nižji kot izrečeni zaradi izterjav, pri globah pa lahko storilci v 8 dneh po pravnomočnosti plačajo polovico izrečene globe.

Sodišča so, glede lani in v preteklih letih vloženih in nerešenih zahtev za sodno varstvo, v 6 primerih zavrnila zahtevo za sodno varstvo in potrdila odločitev prekrškovnega organa, v 3 primerih so spremenila odločbo oziroma plačilni nalog glede sankcije, v 4 primerih odpravila odločbo prekrškovnega organa in v 1 primeru ustavila prekrškovni postopek zaradi smrti kršitelja.

Velika večina zadev v gozdarski inšpekciji je zaključena na prvi stopnji. V zadnjem letu je bilo zahtev za sodno varstvo le na 3,6 % izdanih odločb z izrekom globe, skupaj le zoper 1,4 % prekrškovnih sankcij, povprečje od leta 2005 pa je nekoliko pod 10 %. Število zahtev za sodno varstvo in pregled odločitev sodišč, ki so odločale v zahtevah za sodno varstvo pokaže, da je kakovost pripravljenih ukrepov gozdarske inšpekcije na visoki strokovni ravni in da je le nekaj primerov, ko so sodišča odpravila odločbe prekrškovnega organa.

Slika 35: Pregled števila ukrepov v prekrškovnem postopku po vrsti izrečenega ukrepa.

Večina ukrepov je bilo izrečenih, ker je storilec z dejanjem storil en prekršek. V 78 primerih pa so bili kršitelji s prekrškovnimi odločbami za prekrške v steku kaznovani za več prekrškov hkrati. Največkrat so bile izdane prekrškovne odločbe v steku zaradi poseka dreves brez odločbe ZGS in dajanja nelegalno posekanega lesa na trg.

Z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih z dne 7. 3. 2014 so gozdarski inšpektorji dobili pooblastilo tudi za izrekanje glob v razponu. V letu 2020 sta bili kršiteljem izrečeni 2 globi v razponu, kot oteževalna okoliščina je bilo predvsem upoštevano, da je šlo za povratnike.

V letu 2020 gozdarska inšpekcija ni zaznala sumov kaznivih dejanj.

Ugotovitve o izvajanju Zakona o prekrških

Število prekrškovnih postopkov, ki jih vodi gozdarska inšpekcija, je zelo visoko. Potrebno je razmisliti, če so vsi danes opredeljeni prekrški v zakonu o gozdovih tako družbeno in ekosistemsko škodljivi, da jih je potrebno sankcionirati. Še zlasti so zahtevni in dolgotrajni prekrškovni postopki zoper pravne in njihove odgovorne osebe. V prekrškovnem postopku je potrebno dokazati, da je konkretna oseba s svojim dejanjem (storitvijo ali opustitvijo) pri opravljanju dejavnosti pravne osebe kršila določbe materialnega predpisa. Zakon o prekrških bi bilo potrebno spremeniti tako, da je za prekršek vedno odgovorna oseba zakoniti zastopnik pravne osebe, saj je za zakonitost poslovanja pravne osebe prvi odgovoren.

Splošno

Pestrost avtohtonih prostoživečih vrst, njihova številčnost in raznolika življenjska okolja so izjemna vrednota in pomembno naravno bogastvo Slovenije. Zato je upravljanje z divjadjo izjemno pomembno področje. Upravljanje z divjadjo obsega načrtovanje, ohranjanje, trajnostno gospodarjenje in spremljanje stanja divjadi. To zagotavlja ekološke, socialne in gospodarske funkcije divjadi ter njenega življenjskega okolja. Nosilci trajnostnega gospodarjenja z divjadjo pa so upravljavci lovišč s podeljeno koncesijo in upravljavci lovišč s posebnim namenom. Upravljavci lovišč so organizirani v lovskih družinah in so člani Lovske zveze Slovenije, takih upravljavcev lovišč je v Sloveniji več kot štiristo, lovišč s posebnim namenom je v Sloveniji dvanajst, z desetimi gospodari Zavod za gozdove Slovenije, ki je tudi nosilec načrtovanja na področju lovstva, eno lovišče s posebnim namenom je v sestavi Triglavskega narodnega parka in eno lovišča v sestavi protokolarnega objekta Brdo.

Ribištvo je pomembna tradicionalna dejavnost v Sloveniji, ki je še posebej na obalnem območju močno prepletena z drugimi sektorji, zlasti turizmom.

Slovensko ribiško floto sestavljajo pretežno stara plovila dolžine do 6 metrov oziroma 6 do 12 metrov. Leta 2019 je bilo aktivnih 66 ribičev, ki so imeli dovoljenje za izvajanje gospodarskega ribolova, skupni ulov rib v letu 2019 je bil nekaj več kot 120 ton. Plovila se uporabljajo predvsem za mali priobalni ribolov na pridnene (bele) ribe. Najpogostejša ribiška oprema so stoječe mreže, ki se uporabljajo predvsem za lov pridnenih rib.

Športni ribolov ribiči izvajajo s predpisano ribiško opremo na podlagi letnega dovoljenja za športni ribolov do dovoljene količine dnevnega ulova. V letu 2019 je ulov športnih ribičev dosegel nekaj več kot 16 ton rib.

Z vidika ribiškega upravljanja so celinske vode v Sloveniji razdeljene na 12 ribiških območij, ta pa na 67 ribiških okolišev. V ribiških okoliših izvajajo ribiško upravljanje izvajalci, ki so na podlagi javnega razpisa dobili koncesijo za izvajanje ribiškega upravljanja v posameznem ribiškem okolišu. Upravljavci so organizirani v ribiških družinah, ki so članice Ribiške zveze Slovenije.

V vodah posebnega pomena ribiško upravljanje izvaja Zavod za ribištvo Slovenije.

Organiziranost in kadrovska sestava

Inšpekcijski nadzor na področju lovstva in ribištva je v letu 2020, poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije, opravljalo 15 inšpektorice in inšpektorjev (v nadaljevanju: inšpektorjev), ki so organizirani v petih enotah inšpektorata.

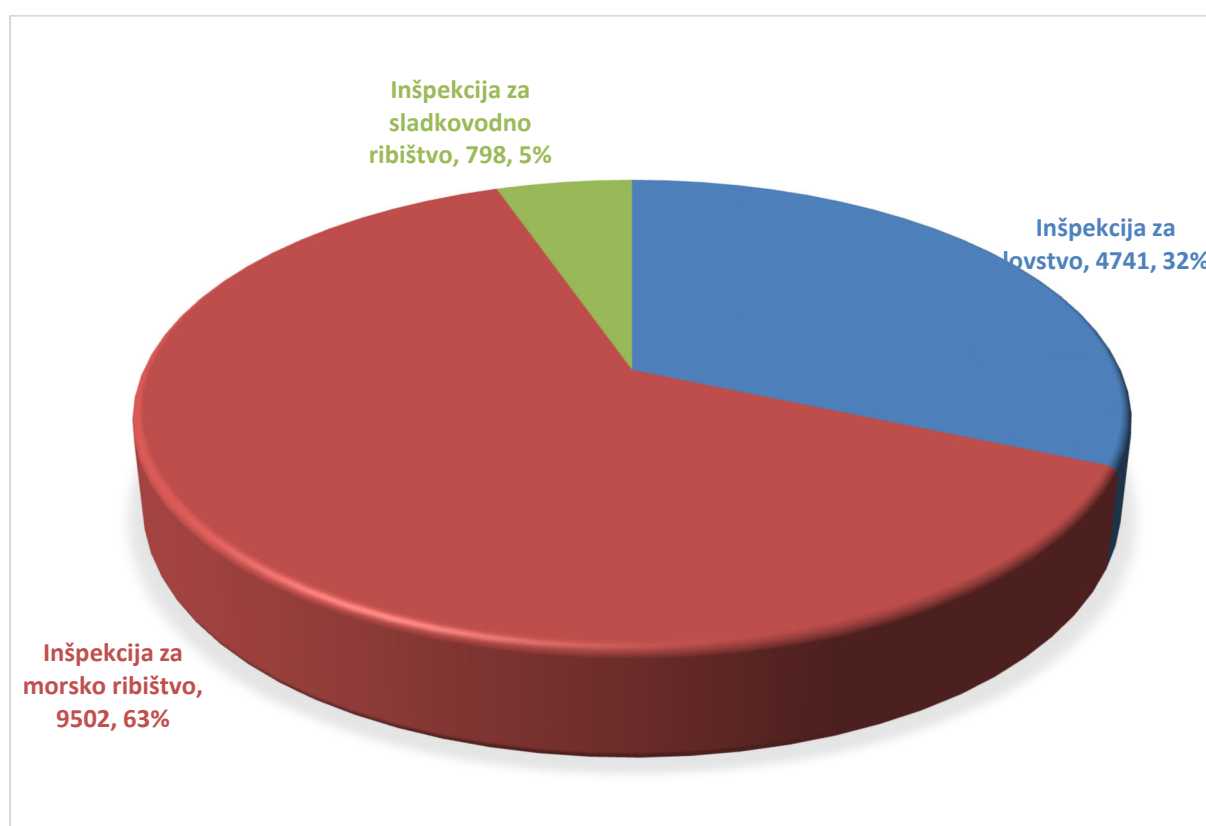
Neposredni nadzor na področju lovstva je poleg vodje lovske in ribiške inšpekcije opravljalo 7 inšpektorjev, dva poleg lovske še gozdarsko inšpekcijo. Zaradi zdravstvenega stanja enega od inšpektorjev je tudi med letom prihajalo do prerazporeditev območij nadzora med inšpektorji, z namenom zagotovitve vsaj

minimumu nadzora na vseh območjih, manjko pa so ostali inšpektorji pokrivali tudi s povečanim delom izven rednega delovnega časa oz. nadurnim delom.

Na področju sladkovodnega ribištva so opravljali nadzor 3 inšpektorji, vsi tudi na področju prodaje rib in ribiških proizvodov. Sredi leta se je inšpektorica vrnila s porodniškega dopusta in stanje se je zoper normaliziralo.

Na področju nadzora morskega ribištva je nadzor vse leto opravljalo pet inšpektorjev, eden tudi na področju sladkovodnega ribištva.

Zaradi značilnosti dela lovske in ribiške inšpekcije je obseg dela izven običajnega delovnega časa zelo visok, inšpektorji ga opravijo pretežno s prerazporeditvijo delovnih ur, delno pa tudi z opravljanjem plačanih nadur (noč, sobota, nedelja), kadar prerazporeditev ur ni več mogoča.

Slika 36: Število in delež ustvarjenih dokumentov po inšpekcijah.

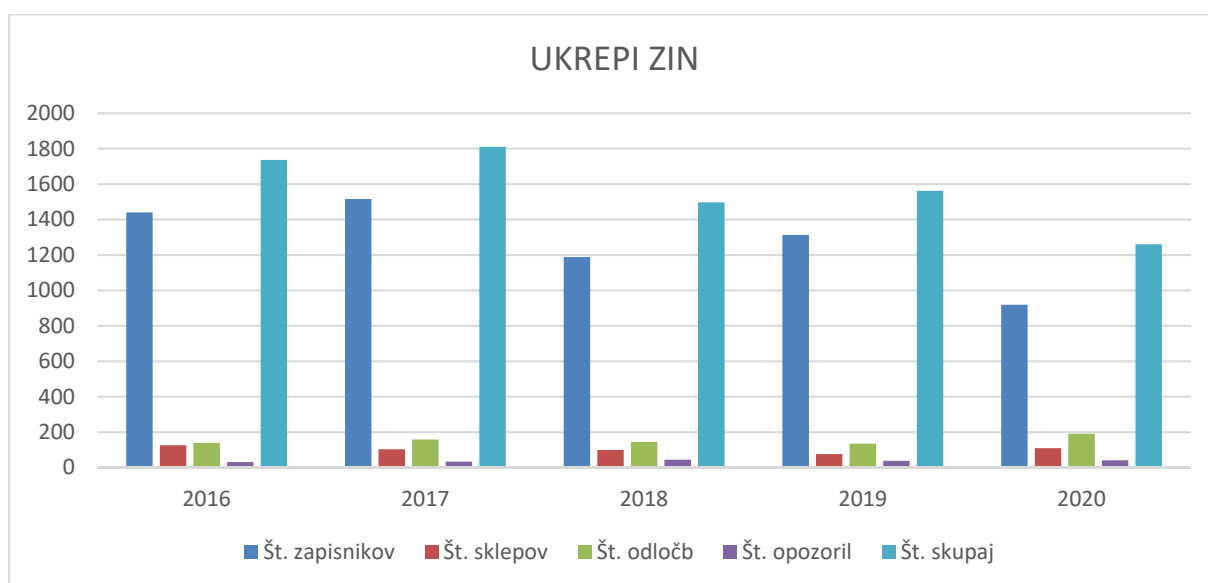
Pregled opravljenega dela

Delo lovske in ribiške inšpekcije v letu 2020:

- V skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru je bilo sestavljenih 919 zapisnikov in izdanih 109 sklepov, 201 odločba ter izrečenih 51 opozoril.

Tabela 33: Številčni pregled opravljenega dela lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o splošnem upravnem postopku in Zakona o inšpekcijskem nadzoru v zadnjih petih letih.

Leto	Št. zapisnikov	Št. sklepov	Št. odločb	Št. opozoril	Št. skupaj
2016	1440	126	139	31	1736
2017	1516	103	158	33	1810
2018	1188	99	145	44	1497
2019	1313	76	135	38	1562
2020	919	109	201	51	1280

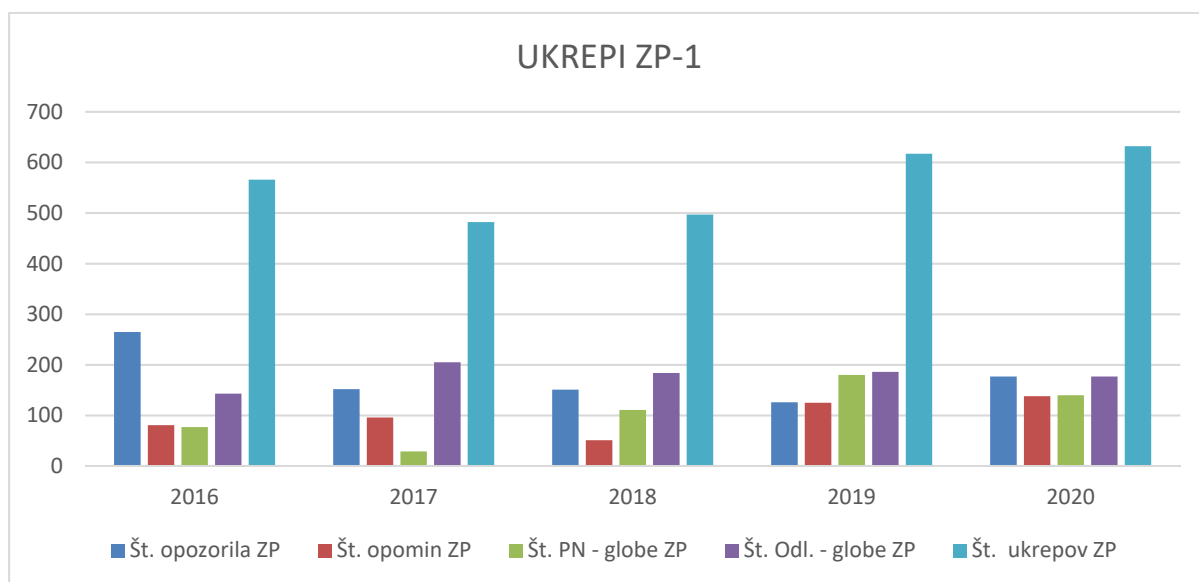

Slika 37: Pregled opravljenega dela lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o inšpekcijskem nadzoru, po številu izdanih dokumentov po letih.

V skladu z Zakonom o prekrških je lovska in ribiška inšpekcija v letu 2020 izdala 177 opozoril, 139 opominov, 142 plačilnih nalogov (PN), 197 odločb z globo.

Tabela 34: Številčni pregled nekaterih izrečenih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o prekrških v zadnjih petih letih.

leto	Št. opozorila ZP	Št. opomin ZP	Št. PN - globe ZP	Št. Odl. - globe ZP	Št. ukrepov ZP
2016	265	81	77	143	566
2017	152	96	29	205	482
2018	151	51	111	184	497
2019	126	125	180	186	617
2020	177	139	142	197	655

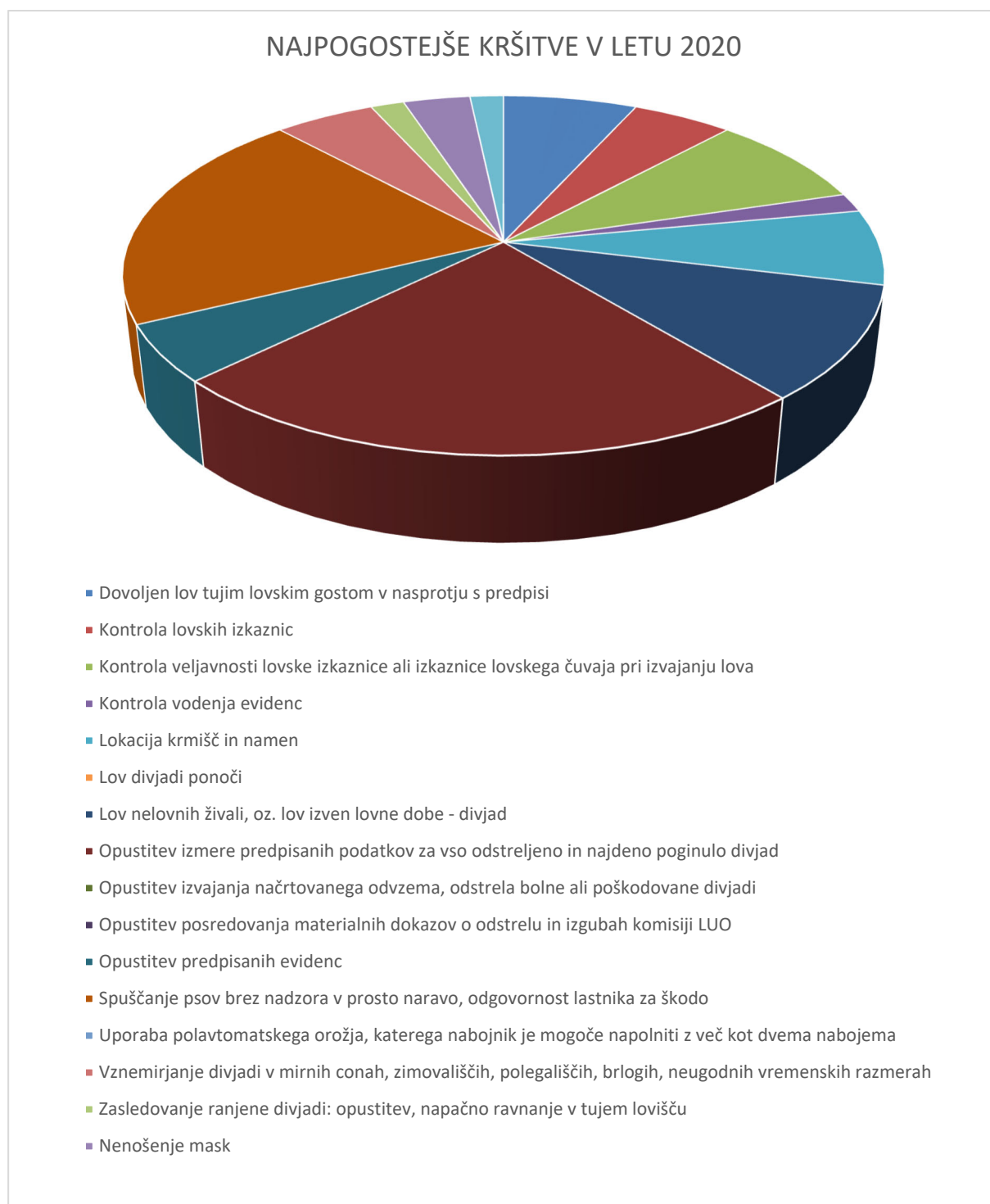
Slika 38: Pregled števila uvedenih prekrškovnih ukrepov lovske in ribiške inšpekcije na podlagi Zakona o prekrških, po letih.

Inšpekcija za lovstvo in ribištvo je v letu 2020 v skladu z Zakonom o prekrških izrekla 491 ukrepov brez opozoril, kar je glede na lansko leto skoraj za 40% povečanje, ki je predvsem posledica podvojitve števila izdanih odločb z opomini.

Inšpekcija za lovstvo

V skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru je bilo izvedenih 919 inšpekcijskih pregledov, padec števila pregledov glede na prejšnja leta pa je predvsem posledica situacije zaradi COVID-19

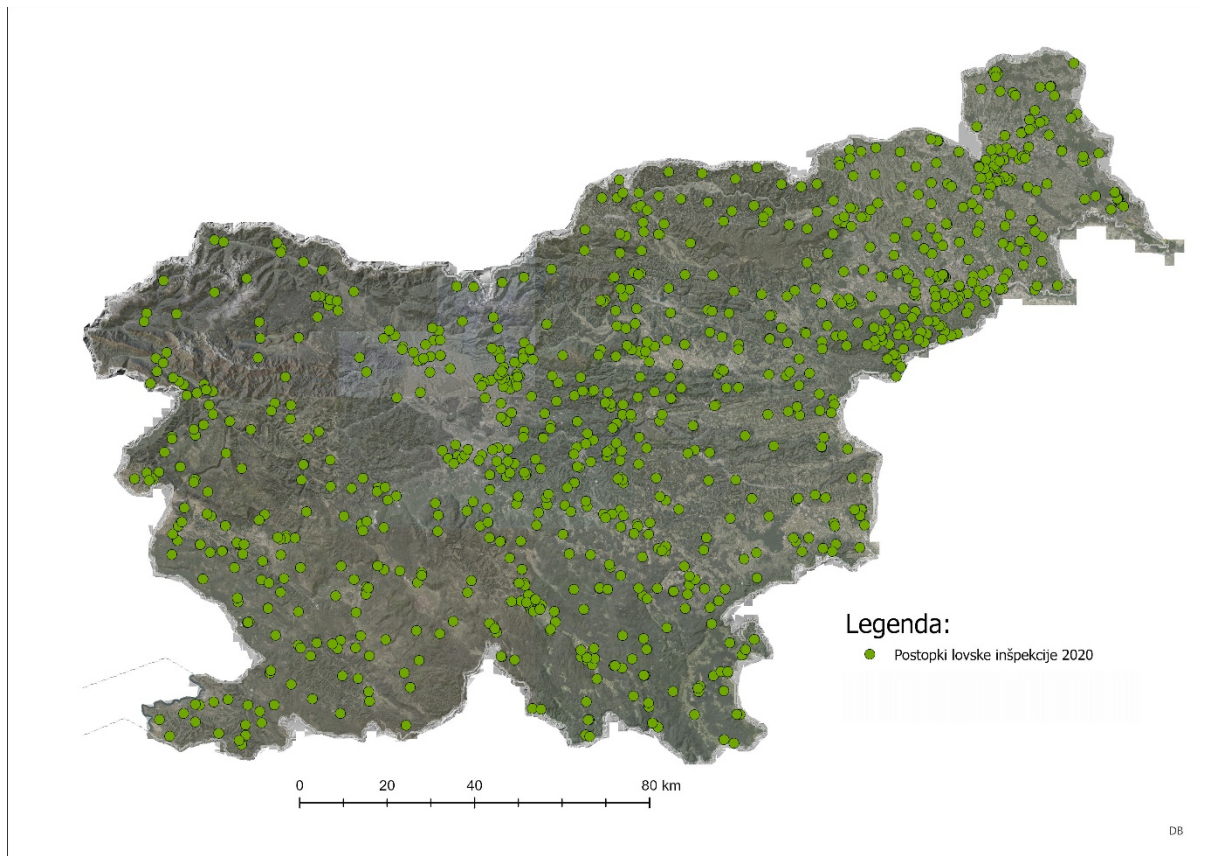
(manj pregledov v ribarnicah in pri grosistih, manj pregledov vozil na MMP, odpovedana čezmejna sodelovanja in skupni pregledi ipd.).

Slika 39: Najpogostejše kršitve, ki jih je obravnavala inšpekcija za lovstvo v letu 2020.

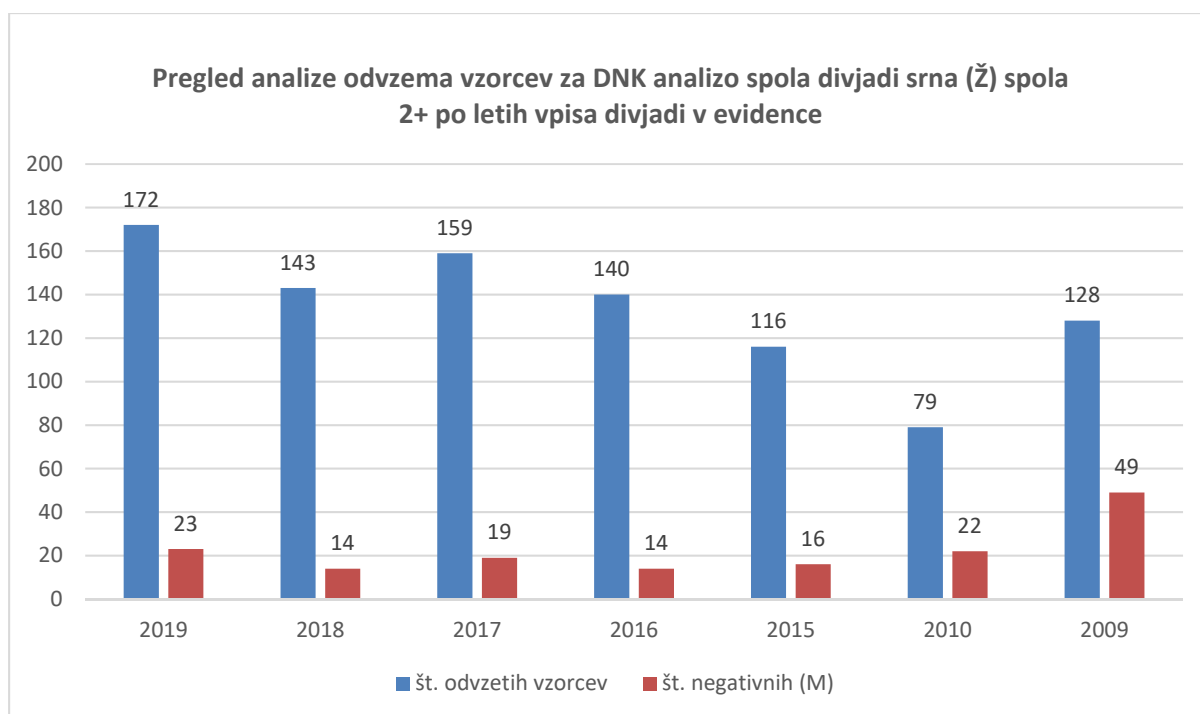
Inšpekcija za lovstvo je v letu 2020 izvedla nadzor dela komisij za ocenitev odvzema divjadi v loviščih in nadzor upravljavcev lovišč v zvezi s posredovanjem materialni dokazov o odstrelu in izgubah za preteklo leto. Inšpektorji ocenjujejo, da je delo komisij za ocenitev odvzema dobra, delo poteka tekoče, utečeno in na strokovno visoki ravni. Poudarek dela inšpektorjev se je nanašal na kontrolo posredovanje materialnih dokazov komisijam za ocenitev odvzema divjadi. Nepravilnosti pri vodenju evidenc nismo zaznali.

Tudi letos je uničenje materialnih dokazov potekalo na kraju samem, strokovno in rutinirano.

Slika 40: Pregledna karta z lokacijami nadzora in ukrepov lovske inšpekcije v letu 2020.

Kot že nekaj let zapored, smo tudi letos na kategorizacijah vzeli vzorce za določitev (preverjanje pravilne navedbe) spola divjadi vrste srna, kategorije 2+. Vzorce smo odvzeli 11 upravljavcem lovišč, skupno smo odvzeli 172 vzorcev (čeljustnic), 151 vzorcev je bilo pozitivnih (pravilna navedba spola), 23 negativnih (napačna navedba spola – navedli so samice, DNK analiza pa je pokazala, da gre za samce) en vzorec pa je bil nedoločljiv. Kar osem od enajstih upravljavk lovišč je napačno navajalo spol, proti vsem smo izpeljali prekrškovne postopke.

Slika 41: Pregled skladnosti odvzetih vzorcev čeljusti srn, glede na evidence vpisov spola (Ž) 2+ let, po letih.

Nadzor lovskih družin v skladu z določili koncesijske pogodbe, kjer je inšpekcija za lovstvo nadzirala tudi vodenje prihodkov na področju finančnega poslovanja na podlagi dvanajstega člena koncesijske pogodbe, je bil opravljen v 73 lovskih družinah, kar je za približno polovico več kot leto poprej. Preglede smo pretežno izvajali na podlagi poimenskega seznama lovskih družin, prejetega od MKGP. Inšpekcija je pri nadzoru ugotovila, da se prihodki sedaj praktično povsod vodijo v skladu s koncesijsko pogodbo. Glede izvedbe načrtovanih del ni bilo velikih odstopanj, izdanih je bilo 6 ureditvenih odločb. Opažamo napake pri vnašanju podatkov v načrte (napačne številke parcel) in neusklajenost načrtov družin, vpisanih v elektronski obliki z načrti LUO.

Organizacija in lovsko čuvajske službe se izboljšuje. V letu 2020 smo ministru predlagali razrešitev dveh lovskih čuvajev zaradi opustitve nalog lovsko čuvajske službe ali zaradi storitve prekrška po ZDLov-1. Kljub izobraževanju, ki jih izvajajo tudi lovski inšpektorji, ponekod lovski čuvaji svojega dela še vedno ne opravljajo v skladu z zakonskimi določili, še vedno ne upoštevajo sprememb pravilnika o lovsko čuvajski službi glede opravljanja nalog, števila obhodov, vpisovanja ugotovitev (vodenje dnevnika) ipd.

Glede vznemirjanja divjadi v mirnih conah, na pasiščih, polegališčih in krmiščih smo v letu 2020 zopet izvedli poostren nadzor, tudi v času med vikendi oz. izven rednega delovnega časa, v času odpadanja rogovja pri samcih navadnega jelena (marec) in v času razglasitve pandemije, ko je bilo veliko ljudi doma, zaradi obilice prostega časa pa posledično več v naravi. Zaradi porasta problematike smo se pri nadzoru povezali tudi s Policijo in ostalimi inšpekcijami, zlasti gozdarsko.

Problematika prisotnosti divjadi v urbanem okolju je že stalnica naših apelov na MKGP. Ustrezne službe, ki bi bila na voljo v takih primerih, še vedno nimamo, zato se to problematiko rešuje na podlagi angažiranosti posameznikov članov lovskih družin in tudi lovske inšpekcije. Lovska inšpekcija nima opreme in ustreznega kadra, da bi reševala to problematiko. Prav tako ni ustreznih dogovorov in načrtov kako ravnati v takih primerih, kdo bi moral biti obveščen in kdo bi moral sodelovati. Pohvaliti je potrebno sodelovanje upravljavcev lovišč. Običajno so take intervencije tudi medijsko izpostavljene in če vemo, da predstavljajo strošek upravljavca, je še toliko bolj pohvalno, da so upravljavci lovišč pripravljeni sodelovati. Letos je storjen velik korak z zagotovitvijo sredstev za kritje stroškov s strani MKGP v prihodnjih letih. Tudi v letu 2020 je bilo izredno veliko primerov izrednih posegov v populacijo, ki se ne pojavljajo vedno samo na ne lovni površini oz. v naselju. Na tem področju je lovska inšpekcija izdala 55 odločb, še veliko več pa je bilo obvestil upravljavcev lovišč, ki so sporočali o izrednih posegih oz. je lovska inšpekcija odredila ukrepe z ustno odločbo. Vse skupaj zaenkrat ostaja na nivoju prejšnjih let.

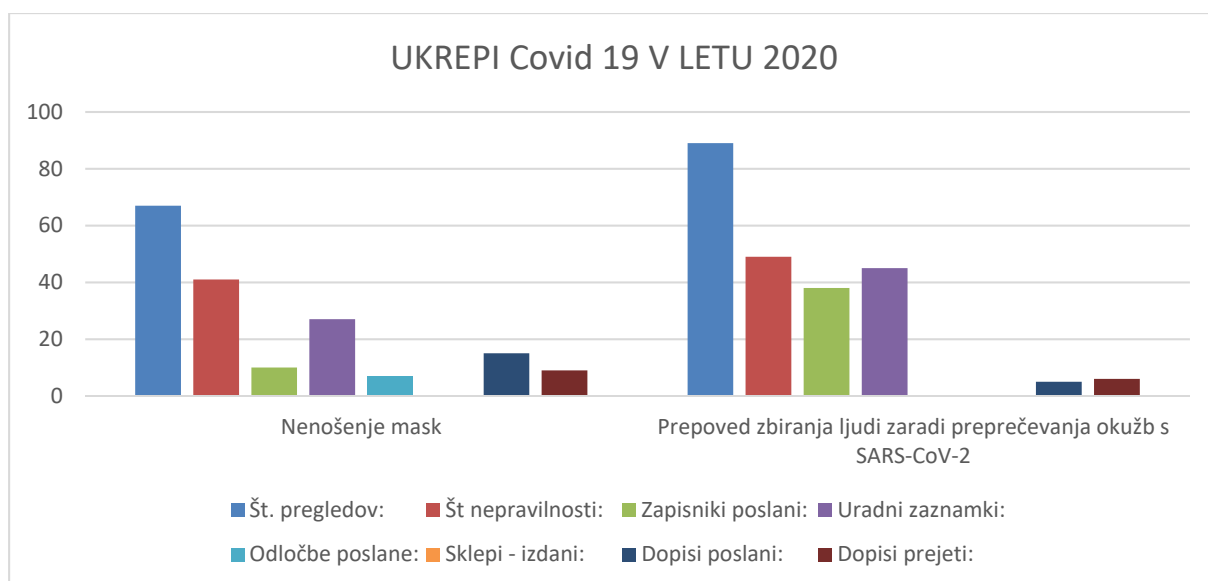
Inšpekcija za lovstvo je tudi letos izvajala nadzor socialnih omrežij, na ta način smo v letu 2020 odkrili in sankcionirali več kršitev (vožnja v naravnem okolju, vznemirjanje divjadi, lov s pomočjo umetnih virov svetlobe, lov ponoči, lov v lovopustu, kršitev zakona o nalezljivih boleznih, etc.)

Novost pri nadzoru, ki ga vrši lovska inšpekcija, je posledica pandemije. Inšpektorji so nadzirali spoštovanje zakona o nalezljivih boleznih in odlokov (zapoved nošenja mask, prepoved druženja), v času razglasitve pandemije ob svojem delu in ciljno (nadzor po lovskih kočah in domovih, na prevzemnih mestih, zlasti ob večernih urah in vikendih).

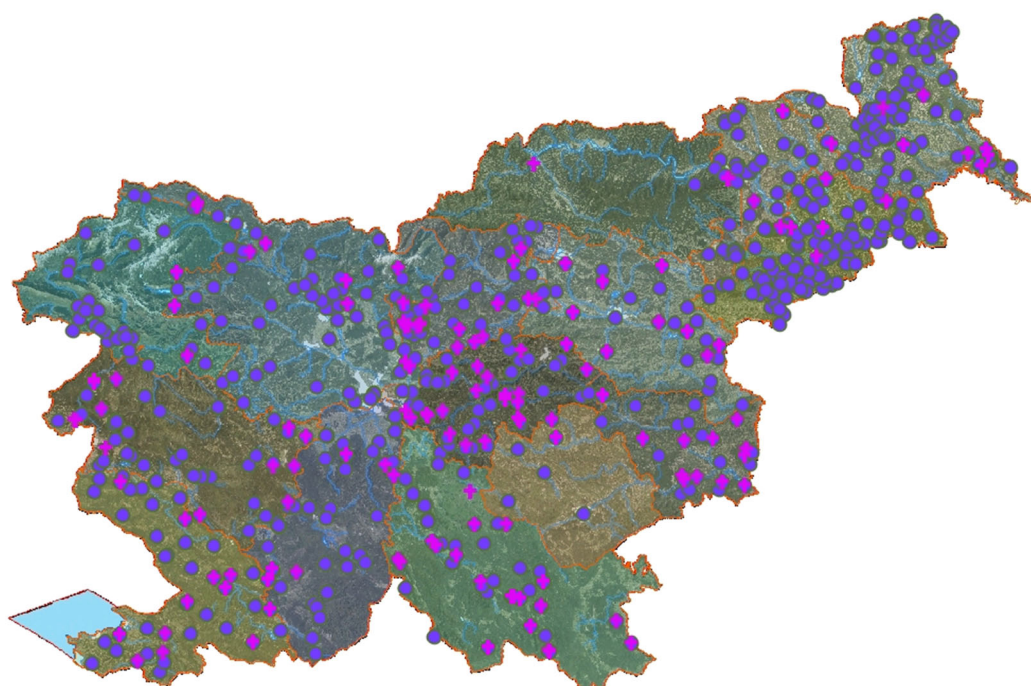
Lovska inšpekcija je že peto leto sodelovala tudi v IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law).

V skladu z Zakonom o prekrških je bilo izrečenih 126 opozoril in 204 ukrepov, kjer je bila izrečena globa ali opomin.

Na področju prekrškov je največji obseg ukrepov zaradi spuščanja psov brez nadzora v prosto naravo, (kar 29 in skoraj trikratno povečanje glede na prejšnja leta), opustitve izmere in vpisa podatkov o odstrelu in izgubah v evidence (kar 22), lov v lovopustu (22), krmljenja divjadi v nasprotju z načrti (19, tudi tu opazamo skokovit porast), vznemirjanje divjadi v mirnih conah, na krmiščih in polegališčih (12), lov ponoči (6) in lov z neprimernim orožjem, polavtomatske puške z nabojniki za več kot 2 naboja, 5 primerov.

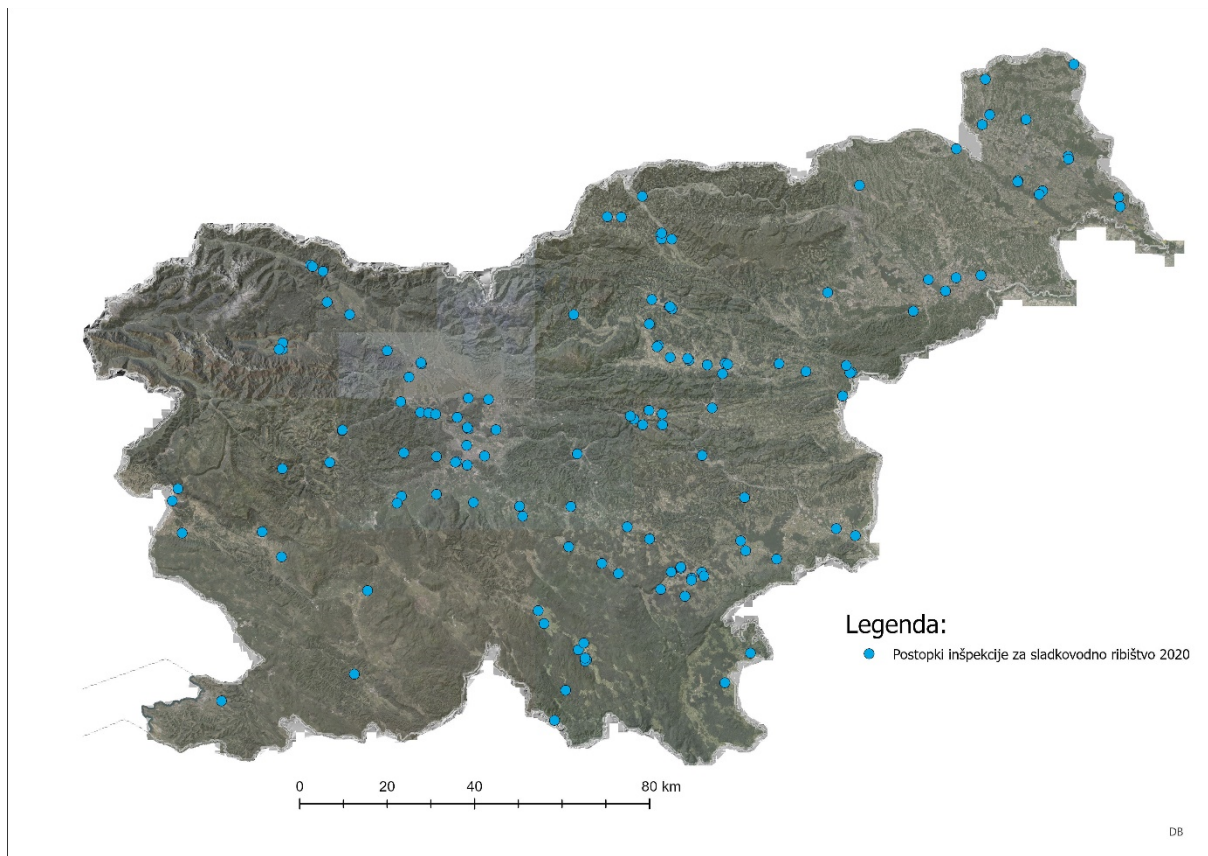
Slika 42: Pregled opravljenih pregledov in izrečenih inšpekcije za lovstvo v letu 2020 po Zakonu o nalezljivih boleznih.

Slika 43: Pregledna karta inšpekcijskih postopkov (vijolični krogec) in uvedenih prekrškovnih postopkov (roza križec), ki jih je obravnavala inšpekcija za lovstvo v letu 2020.

Ribiška inšpekcija - sladkovodno ribištvo

Inšpekcija za sladkovodno ribištvo je v letu 2020, v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru opravila 80 pregledov.

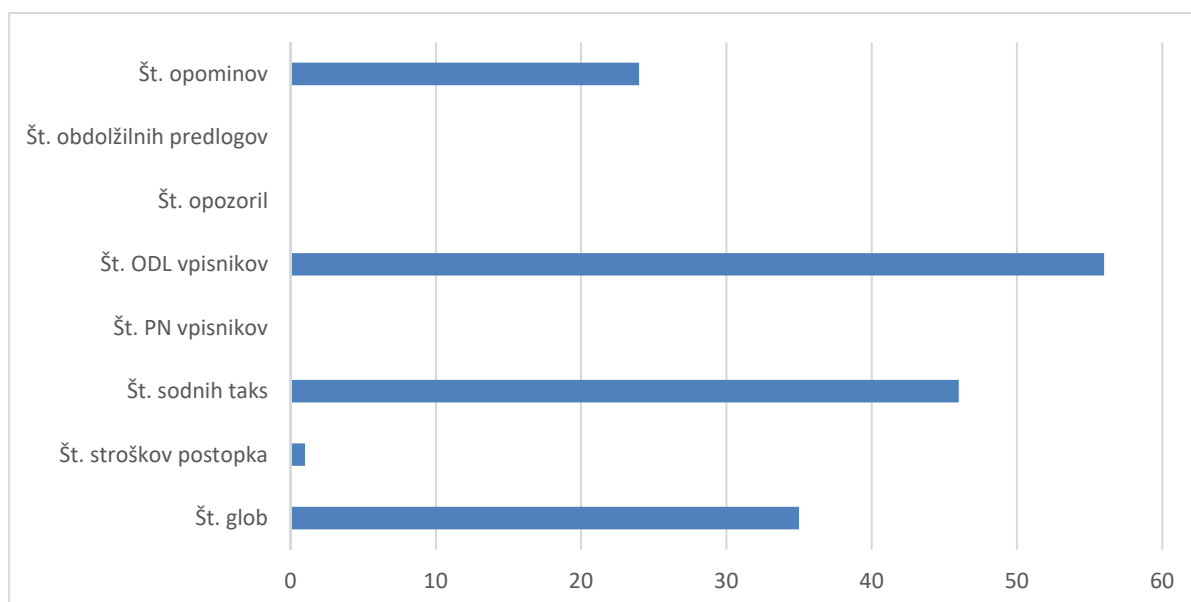
Slika 44: Pregledna karta inšpekcijskih postopkov inšpekcije za sladkovodno ribištvo v letu 2020.

Slika 45: Najpogostejše kršitve, ki jih je ugotovila inšpekcija za sladkovodno ribištvo v letu 2020.

Poudarek dela ribiških inšpektorjev sloni na nadzoru izvrševanja letnega programa dela posamezne ribiške družine.

Po Zakonu o prekrških je inšpekcija za sladkovodno ribištvo izrekla 81 ukrepov, opominov in glob.

Slika 46: Pregled števila prekrškovnih ukrepov inšpekcije za sladkovodno ribištvo v letu 2020.

Pri izvajalcih ribiškega upravljanja, pri katerih je bil opravljen pregled, je bil predmet nadzora izvajanje letnega programa za leto 2020. Pregled se je opravljal s pomočjo aplikacije RIBKAT, ki jo vodijo na Zavodu za ribištvo. Pregled se je opravil pri vseh upravljavcih ribiškega okoliša.

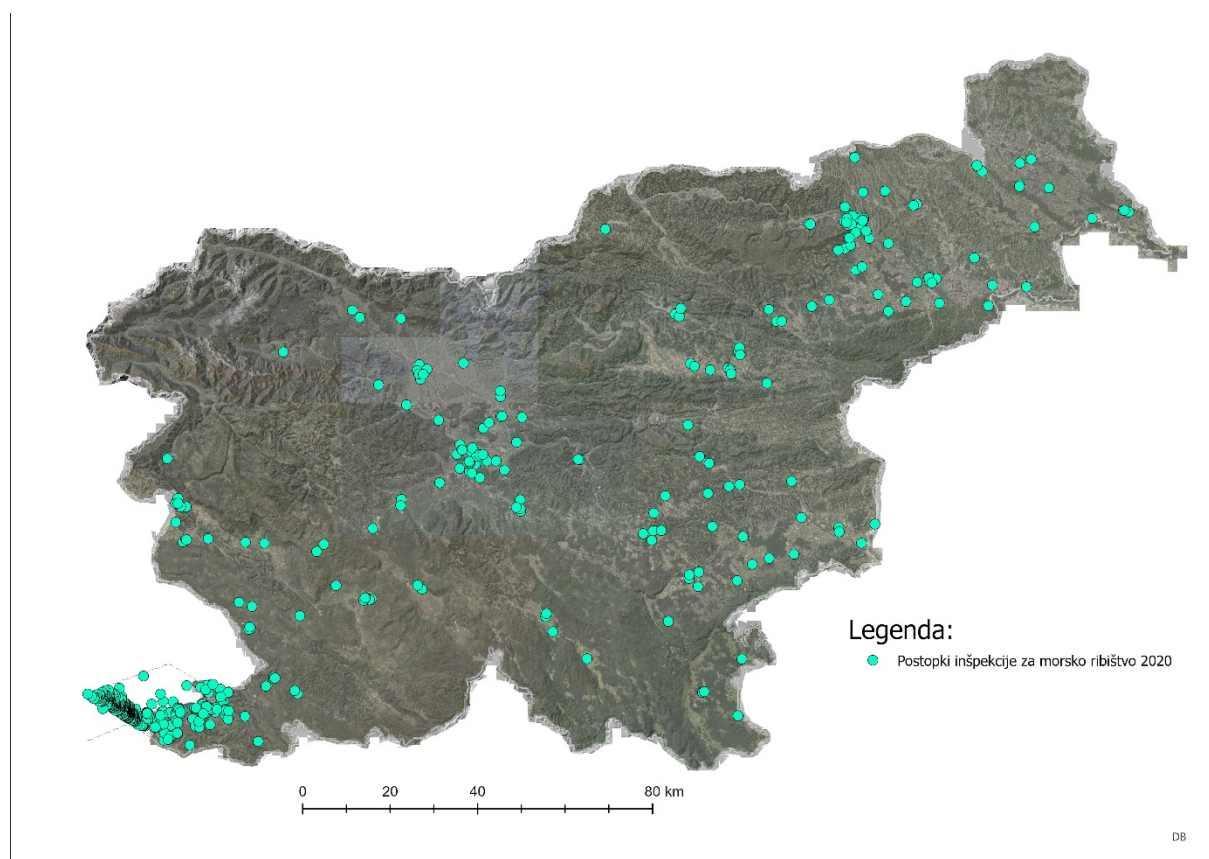
Največ kršitev se še vedno pojavlja zaradi lova na prepovedan način (46), lova brez dovolilnice (7) in posegov v vode brez dovoljenj (7).

Sodelovanje z ribiško čuvajsko službo je še naprej zgledno.

Ribiška inšpekcija – morsko ribištvo

Inšpekcija za morsko ribištvo je v letu 2020, v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in v skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru, opravila 368 pregledov.

Po Zakonu o prekrških je inšpekcija za morsko ribištvo izrekla 103 plačilne naloge, 83 odločb o prekršku z globo, 6 odločb z opominom in 29 opozoril.

Slika 47: Pregledna karta s prikazom lokacij pregledov in drugih postopkov inšpekcije za morsko ribištvo v letu 2020.

Leto 2020 je bilo zaznamovano z epidemijo COVID-19 in vladnimi ukrepi za zaježitev širjenja prenosa okužb, kar je vplivalo tudi na število opravljenih inšpekcijskih pregledov, pri katerih bi bile prisotne stranke.

Tako je bilo v letu 2020 na obali opravljenih približno 10 % manj inšpekcijskih pregledov v ribarnicah in približno 10 % manj pregledov pri grosistih glede na prvotni načrt rednih pregledov. Po planu smo opravili preglede v restavracijah na obali (1-krat leto vse ribje restavracije) ter kontrole iztovora prve prodaje ribiških proizvodov neposredno s plovil v pristaniščih Koper, Izola, Piran (naključno oz. najmanj 1-krat mesečno).

Na podlagi ugotovitev inšpektorjev Evropske komisije - DG MARE, ki so v Sloveniji dne 18. - 20. 3. 2020 in 3. - 5. 6. 2020 opravili inšpekcijskih nadzor implementacije evropske zakonodaje s področja registracije podatkov o ulovu in pri tem ugotovili, da ribiči v Sloveniji svoj ulov tehtajo na umerjenih tehtnicah, je Komisija Slovenijo pisno obvestila, da ni potrebe po izvajanju odobrenega načrta vzorčenja, ki ga je Slovenija skladno z 60. in 61. členom Uredbe (ES) 1224/09 pred leti predložila Komisiji, le- ta pa odobrila. Naveden načrt vzorčenja je predvideval min. 1 vzorčenje iztovora na mesec. Kljub navedenemu je bilo povprečje inšpekcijskih pregledov iztovora tudi v letu 2020 višje in sicer 1,75 pregledanih plovil na mesec.

V letu 2020 smo pravili samo ena mejno kontrolo vozil, ki so prevažala ribiške proizvode in sicer na MMP Dragonja in še ta na osnovi prejete anonimne prijave.

Glavni razlogi za upad kontrole vozil na MMP v primerjavi z leti poprej so bili:

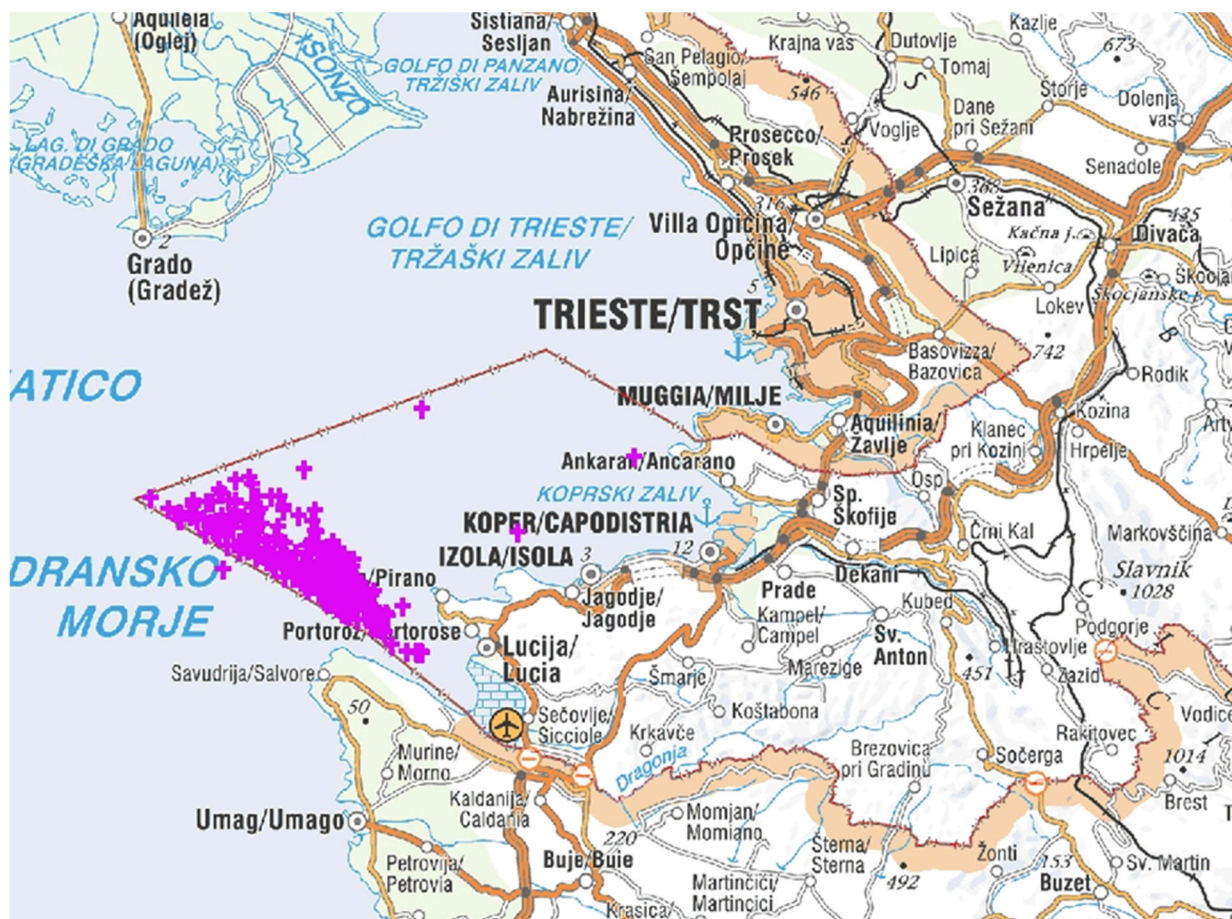
- epidemija COVID-19 in vladni ukrepi za njeno zaježitev so posledično zmanjšali prisotnost inšpektorjev na terenu,
- že v letu 2019 se je zmanjšalo število zaposlenih pri mobilni enoti FURS-a (del je bil premeščen na nov kamionski vhod v Luko Koper) s katerimi sodelujemo pri opravljanju kontrole prometa na mednarodnem mejnem prehodu,
- bistveno povečan obseg administrativnega dela (na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev in sprejetega akcijskega načrta za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, se je pristopilo k izdelavi Analiza tveganja, več vrst SOP-ov) in posledično manjša prisotnost na terenu.

Opravili smo še dva naključna nadzora vozil hrvaških dobaviteljev ribiških proizvodov znotraj države.

Tudi v letu 2020 je bil skladno s Sklepom št. 2019/16 izvršnega direktorja Evropske agencije za nadzor ribištva z dne 19. 11. 2019 načrtovan skupni nadzor morskega ribištva, tako imenovani JDP (Joint Deployment Plan) skupaj s Hrvati in Italijani in sicer na Hrvaškem, v Italiji in v Sloveniji (skupno 5 tednov). Zaradi epidemije COVID-19 in prepovedi prehajanja državnih mej na ravni celotne EU, se planirani skupni tedenski nadzori niso izvedli ali pa jih je vsaka država članica izvedla sama in o tem poročala EFCA v Vigo.

Skladno z bilateralnim protokolom o skupnem sodelovanju med IRSKGLR in italijansko obalno stražo v Trstu, podpisanim 17. 4. 2015, tako kot v letu 2019, tudi v letu 2020 nismo izvedli nobene skupne mešane kontrole z inšpekcijskimi organi Italije. Razlogov za neizvajanje protokola je več in sicer:

- v Trstu je za izmenjavo zadolžen in usposobljen le 1 inšpektor, le-ta pa je večino leta na misijah po Italiji,
- trenutno vodstvo obalne straže v Trstu ne spodbuja tovrstnih skupnih kontrol,
- COVID-19 ukrepi v letu 2020 in s tem prepoved potovanja v druge države članice.

Slika 48: Pregledna karta lokacij prekrškovnih postopkov na morju v letu 2020.

Ocena stanja pri spoštovanju posameznih predpisov

Ribiška zakonodaja z vso svojo specifikko glede označevanja, sledljivosti, prvo prodajo ribiških proizvodov ter specifičnimi trgovskimi dokumenti, se je med nosilci dejavnosti, ki opravljajo promet z ribami in ribiškimi proizvodi ter samimi ribiči, že dokaj ustalila. Stanje na terenu je več ali manj stabilno.

Označevanje in sledljivost ribiških proizvodov pri grosistih in v maloprodaji, je z občasnimi izjemami skladno z veljavno zakonodajo. V letu 2020 ni bilo večjih kršitev navedene zakonodaje.

Označevanje predpakiranih ribiških proizvodov v maloprodaji se tudi v letu 2020, zaradi pomankanja kadra in časa, ni preverjalo.

Ocenjujemo, da je sledljivost ribiških proizvodov v obalnih restavracijah na ustreznem nivoju, kljub temu, da 100 % sledljivosti ribiških proizvodov v gostinstvu ni mogoče zagotoviti, zaradi slovenske posebnosti tj. zamrzovanja svežih ribiških proizvodov. V gostinstvu je za vzdrževanje doseženega nivoja sledljivosti potreben reden in sproti nadzor. V praksi to pomeni redne inšpekcijske preglede pri zavezancih vsaj enkrat na leto, v primeru kršitev pa tudi pogosteje.

Vprašanje sledljivosti ribiških proizvodov in odkrivanje neregistriranih prvih kupcev ribiških proizvodov v restavracijah znotraj Slovenije, predvsem v Ljubljani in njeni okolici, zaradi kadrovske podhranjenosti in ukrepov za zavezitev epidemije COVID-19, tudi v letu 2020 ni bilo ustrezno obravnavano.

KLJUČNI PROBLEMI PRI NADZORU

Zakonodaja

Zaradi sprememb EU zakonodaje na področju ribištva (velika večina EU uredb se je z leti spremenila in dopolnila, nekatere ne veljajo več), je postala »prekrškovna uredba« tj. Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredbe (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Ur.l. RS, št. 75/16, 76/17) praktično neuporabna, saj MKGP kot zakonodajalec ne sledi spremembam in »prekrškovne uredbe« ne spreminja oz. dopolnjuje. Njena neusklajenost z veljavno EU ribiško zakonodajo v praksi povzroča velike težave pri sankcioniranju prekrškov kakor tudi pri izdelavi standardnih operativnih postopkov, ki jih mora ribiška inšpekcija narediti na podlagi ugotovitev DG MARE inšpektorjev in sprejetega akcijskega načrta za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Zelo nujna je uskladitev Uredbe o izvajanju uredbe (EGS), uredbe (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Ur.l. RS, št. 75/16, 76/17) s spremenjenimi in dopolnjenimi EU uredbami.

Ker v Sloveniji ni urejenega borznega odkupa ulova, Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Ur.l. RS, št. 38/16) pa dovoljuje različne poti prodaje ulovljenih rib in ribiških proizvodov, je nadzor prve prodaje rib in ribiških proizvodov otežen, predvsem pa razdrobljen. Zaradi zagotavljanja sledljivosti, slovenska uredba sicer predvideva oddajanje dokumentacije o prvi prodaji, tako za ribiča kot za kupca (grosista, ribarnico ali gostinca), vendar sistem beleženja oddaje listin, ki je trenutno v veljavi in ga vodi Zavod za ribištvo Slovenije, ne evidentira ne-oddanih ali pomanjkljivo izpolnjenih trgovskih dokumentov. Tako imamo na eni strani ribiče, ki oddajajo trgovske dokumente skupaj z ladijskimi dnevniki, na drugi strani pa kupca, za katerega inšpekcija ne ve ali je skladno z veljavno zakonodajo oddal trgovski dokument.

Zaradi naštetega je, kakor leta poprej, tudi v letu 2020 ribiška inšpekcija le naključno občasno opravila poizvedbo pri Zavodu za ribištvo Slovenije glede oddaje trgovskih dokumentov.

Kakor že predhodna leta tudi letos ponovno poudarjamo nujnost vzpostavitve računalniško podprtega sistema prejemanja in nadzora oddanih trgovskih dokumentov ter avtomatskega navzkrižnega preverjanja signala VMS, oddanih ladijskih dnevnikov, vrste in količine ujetih ribiških proizvodov z obvestili o prodaji ter avtomatskega generiranja obvestil ob ugotovljenih kršitvah oz. ugotovljenih neskladjih. Navedeno je tudi del akcijskega načrta, ki je bil sprejet na nivoju EU, po opravljenih nadzorih v Sloveniji s strani inšpektorjev DG MARE.

V letu 2013 je bila sprejeta Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi programa za dokumentacijo o ulovu modro plavutih tunov *Thunnus thynnus* (Ur.l. RS, št. 36/2013), ki pa ne regulira tudi pristočnega ribolova modro plavutih tunov.

Trend povečanja prisotnosti modro plavutega tuna v slovenskem morju in s tem problematike pristočnega ribolova na modro plavutega tuna še vedno ostaja. MKGP kot zakonodajalec še vedno ni sprejel zakonodaje, ki bi regulirala to področje.

V letu 2016 je ICCAT vzpostavil eBCD – elektronsko potrdilo o ulovu, ki mora spremljati vsako transakcijo modro plavutega tuna v prometu. Slovenija pri tem ni izjema. Navedeno predstavlja dodatek pri delu ribiške inšpekcije, saj je potrebno pregledati vsako vlogo in jo pred kakršnokoli morebitno nadaljnjo transakcijo tudi potrditi oz. opraviti inšpekcijski pregled. Vse te dodatne naloge delo inšpekcije dodatno obremenjujejo.

Vprašanje, ki se je z vzpostavitvijo elektronskega eBCD-ja pred leti postavilo, je vzpostavitev morebitnega dežurstva v primeru povečanega obsega transakcij z modro plavutim tunom v popoldanskem času oz. med konci tedna. Ta potreba se do sedaj ni pokazala predvsem zaradi tega, ker so kupci v Sloveniji v 90 % tudi končni kupci in ni potrebe po potrjevanje eBCD-jev.

Iz prispelih eBCD vlogah v letih 2018, 2019 in 2020 je razvidno, da so najpogostejši kupci modro plavutega tuna restavracije v Ljubljani in njeni okolici.

Tako se je pokazala povečana potreba po nadzoru restavracij v notranjosti Slovenije predvsem v Ljubljani in njeni okolici.

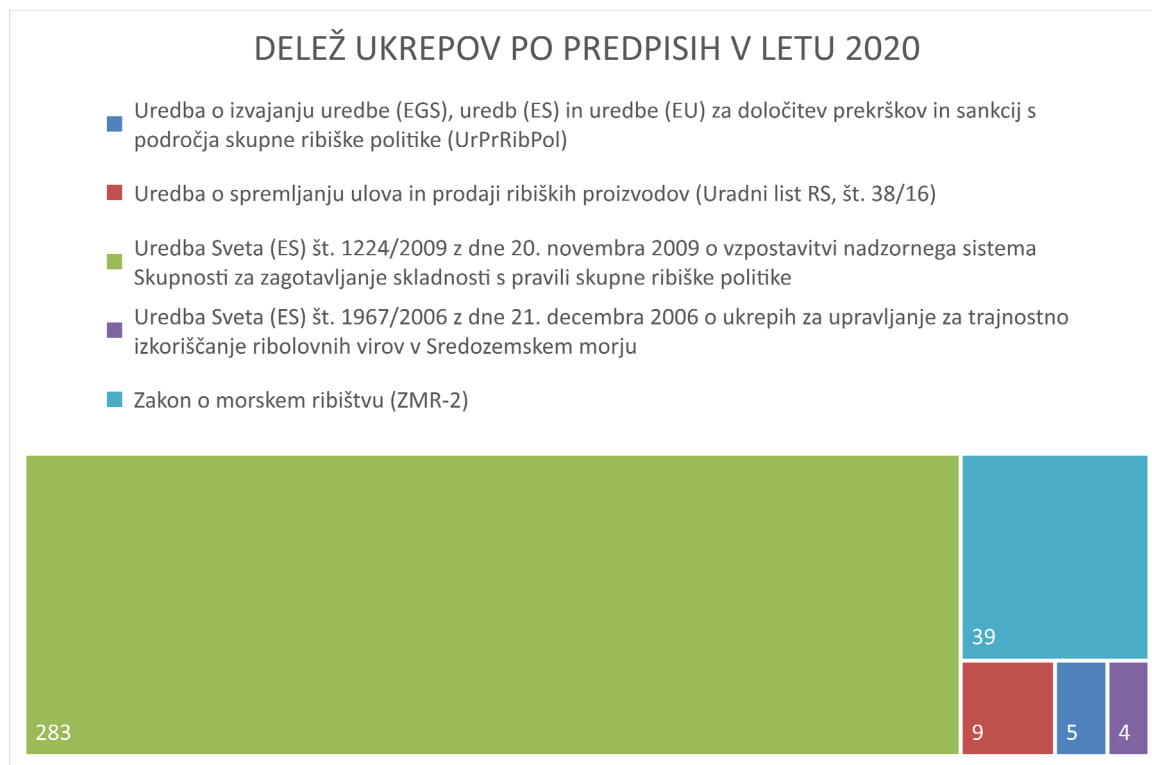
Ker se v praksi pojavlja problem zavajanja potrošnika pri prodaji ribjih filejev, brez možnosti odvzema vzorcev na DNK analize, ni možnega učinkovitega nadzora o vrsti rib v prodaji in s tem ukrepanja.

Da bi se učinkovito spopadli s problematiko zavajanja potrošnika, je potrebno sprejeti ustrezno nacionalno zakonodajo v zvezi z vzorčenjem rib in ribiških proizvodov na DNK analizo, o čemer govorimo že nekaj let.

Zakon o morskem ribištvu (Ur.l. RS, št. 115/06) v svoji osnovi obravnava le morsko ribištvo, čeprav vemo, da obsega EU ribiška zakonodaja še iztovor, transport, prvo prodajo in promet (trženje) ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva. Možnosti zaplembe ribiških proizvodov v prodaji oz. trženju ne obravnava in ne omogoča. Tudi

pregledovanja vpisnih listov ribiškega plovila po naši zakonodaji nimamo pooblastil, kljub temu, da ga evropski inšpekcijski zapisniki po Uredbi 404/2011 zahtevajo.

Tako bi zakonodajalec bi moral posodobiti tudi Zakon o morskem ribištvu.

Slika 49: Delež inšpekcijskih ukrepov po zakonodaji o nadzoru morskega ribištva v letu 2020

Informacijska podpora

Nujno bi bilo potrebno vzpostaviti računalniško bazo oddajanja trgovskih dokumentov in njihovo preverjanje.

Vzpostaviti je potrebno navzkrižno preverjanje VMS signala, oddajo LD, vrste in količine ulova z oddanimi trgovskimi dokumenti ter avtomatsko generiranje sporočil ob ugotovitvi neskladja.

Z izvedbeno Uredbo (EU) 2015/1962 so se spremenili in tudi že veljajo novi zapisniki, ki jih uporablja ribiška inšpekcija pri svojem delu. Navedeno bi bilo potrebno takoj vnesti v IT program in seveda posledično prilagoditi vse poizvedbe in poročila, saj se zapisniki precej razlikujejo od stare verzije.

Program bi moral biti sposoben zaradi različnih poročil, seštevati vrste in količine kontroliranih rib po različnih vrstah zapisnikov.

Zapisnik o kontroli plovila v pristanišču pred iztovorom in pred prvo prodajo bi moral šteti tudi kot vzorčno tehtanje ulova.

Na zgoraj navedeno IT-problematiko se opozarja že vrsto let in le-ta do danes ostaja praktično enaka.

Kontrola iztovora, prve prodaje in prometa ribiških proizvodov

Prijav na področju morskega ribištva (iztovor, prva prodaja, promet) je relativno malo, zato 90 % dela poteka po zastavljenem načrtu dela.

Sodelovanje v regijskih organizacijah – pozitivne in negativne izkušnje

V letu 2020 je bila na podlagi anonimne prijave izpeljana samo ena skupna akcija nadzora.

S Policijo na mednarodnem mejnem prehodu Dragonja in Sečovlje imamo pozitivne izkušnje, vendar v letu 2020 zaradi epidemije COVID-19 in njihove prezasedenosti na tem področju, nismo izpeljali nobene mejne kontrole z njihovo pomočjo.